

Kaakkois-Suomen lapinraunioiden ikä ja kulttuurikonteksti

Pro gradu –tutkielma

Helsingin yliopisto

Filosofian, historian, kulttuurin
ja taiteiden tutkimuksen laitos

Arkeologian oppiaine

Toukokuu 2011

Jarkko Saipio

Sisällys

1 JOHDANTO	3
2 TUTKIMUSHISTORIA.....	7
2.1 Lapinraunioiden tutkimushistoriaa	7
2.2 Järvi-Suomen varhaismetallikautinen asutus	12
3 MENETELMÄT JA AINEISTO	17
3.1 Tutkimusmenetelmät	17
3.2 Tutkimusaineisto	20
4 SIJAINITUTKIMUSTEN TULOKSET	28
4.1 Asuinpaikkojen etäisyydet lapinraunioista	28
4.1.1 Varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävät ja muut	29
4.1.2 Tekstiiliikeramiikkaa sisältävät ja Sär2-keramiikkaa sisältävät.....	39
4.1.3 Mahdollisiksi lapinraunioiksi määriteltujen kohteiden vaikutus tuloksiin	42
4.2 Kaivauksin tutkittujen asuinpaikkojen etäisyydet lapinraunioista	46
4.3 Röykkiökohteiden etäisyydet asuinpaikoista	52
4.3.1 Lapinraunioiksi luokitellut kohteet	52
4.3.2 Mahdollisiksi lapinraunioiksi luokitellut kohteet	63
5 AJOITUKSET TUTKIMUSALUEEN LAPINRAUNIOISTA	66
5.1 Ajoitusten merkitys lapinrauniotutkimukselle	66
5.2 Ajoitukset Kaakkois-Suomen varhaismetallikautisen kehityksen valossa.....	76
5.2.1 Uskomusmaailma	76
5.2.1 Varhainen maatalous.....	80
5.2.3 Metallinvalmistus	81
5.3 Ajoitukset ja asuinpaikkojen sijainti	83
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	88
7 LÄHTEET	98
Liite 1. Tutkimusalueen eteläosa	115
Liite 2. Tutkimusalueen itäosa	116
Liite 3. Tutkimusalueen länsiosa.....	117
Liite 4. Tutkimusalueen pohjoisosa.....	118
Liite 5. Tutkimusalueen luoteisosa.....	119
Liite 6. Tutkimusaineiston asuinpaikkakohteet.....	120
Liite 7. Tutkimusaineiston röykkiökohteet	134
Liite 8. Tutkimusaineiston asuinpaikkakohteiden lapinraunioetäisyydet.....	143
Liite 9. Tutkimusaineiston asuinpaikkakohteiden lapinraunioetäisyydet, kun mahdollisiksi lapinraunioiksi luokitellut kohteet mukana mittauksissa	162
Liite 10. Kaivauksin tutkitut asuinpaikkakohteet tutkimusaineistossa.....	177
Liite 11. Kaivauksin tutkittujen asuinpaikkakohteiden lapinraunioetäisyydet kun mahdollisiksi lapinraunioiksi määritellyt kohteet mukana mittauksissa	181
Liite 12. Tutkimusaineiston lapinrauniokohteiden asuinpaikkaetäisyydet	184
Liite 13. Tutkimusaineiston mahdollisiksi lapinraunioiksi määriteltujen kohteiden asuinpaikkaetäisyydet.....	187
Liite 14. Alustavat luuanalyysit AMS-ajoitetuista löydöistä.....	190
Liite 15. AMS-ajoitukset	193
Liite 16. Järvi-Suomen löydölliset lapinrauniot	196

1 JOHDANTO

Lapinrauniot ovat Järvi-Suomen alueella tavattavia, sisämaan varhaismetallikautiseen (n. 1900 eaa.–300 jaa.) pyyntiväestöön yhdistettyjä kiviröykkiöitä. Kyseessä on siis eri kategoria kuin rannikon pronssikautiseen väestöön yhdistetyt hiidenkiukaat, vaikka kyseiset muinaisjäännökset ovatkin melko samanaikaisia ja usein hyvin samankaltaisia. Lapinraunioista on usein löydetty palanutta luuta ja toisinaan myös hauta-antimilta vaikuttavia esineitä, kuten pronssikoruja ja rautakirveitä. Esineitä on harvoin ollut enempää kuin kaksi samassa röykkiössä. (Saipio 2009).

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan kaakkoisen Järvi-Suomen lapinraunioiden ikää ja kulttuuri-kontekstia sekä traditiossa mahdollisesti tapahtuneita muutoksia. Johtopäätösten perustana käytän luonnontieteellisiä ajoituksia lapinraunioista ja eräistä muista arkeologista kohteista tutkimusalueella sekä lapinraunioiden sijaintia suhteessa varhaismetallikautisiin asuinpaikkoihin. Pyrin liittämään tutkimusalueen lapinrauniot paitsi rakentajiensa muuhun toimintaan myös lapinrauniotradition kehitykseen koko Järvi-Suomen alueella. Käytän tutkimuksessa rinnakkain termin varhaismetallikausi kanssa termejä pronssikausi (sisämaassa n. 1900-500 eaa.), esiroomalainen rautakausi (500-0 eaa.), vanhempi roomalainen rautakausi (0-200 jaa.) ja nuorempi roomalainen raukausi (200-400 eaa.), sen mukaan mihin ajanjaksoon osuvaa ilmiötä kulloinkin käsittelen.

Lapinrauniot ovat käytännössä vaikeasti rajattava muinaisjäännösryhmä ja termiä on käytetty eri aikoina hieman vaihtelevasti. Virallista määritelmää ei vielä ole, mutta käytännössä arkeologit ovat nykyään varsin yksimielisiä siitä, että röykkiö on lapinraunio, jos se kytetään yhdistämään Suomen sisämaata pronssikaudella ja rautakaudella asuttaneeseen pyyntiväestöön ja vaikuttaa haudalta tai muussa rituaalisessa tarkoituksessa rakennetulta (esim. Salo 1984: 180; Vilkuna 1993; Maaranen 1995: 170-175; Taavitsainen 2003: 15; Perttola 2005: 13-18). Yleisesti hyväksytyn käsityksen mukaan tyypillinen lapinraunio on järven rannalle näkyvälle paikalle (yleensä kalliolle) rakennettu kiviröykkiö (esim. Europaeus 1927: 40-41; Vilkuna 1993: 50; Maaranen 1996: 9; Perttola 2005: 7). Vaatimusta veden läheisyydestä ei kuitenkaan ole pidetty ehdottomana, jos tiedot historiallisen ajan maankäytöstä eivät näytä tarjoavan röykkiölle selitystä (Lehtosalo-Hilander 1988: 146, 148; Lehtinen 1993: 67; Vilkuna 1993: 50). Lisäksi jotkut Keski- tai Pohjois-Pohjanmaan rannikolle tai Suomenlahden rannikon itäosiin rakennetut röykkiöt on määriteltä lapinraunioiksi sillä oletuksella, että ne on

rakentanut alueelle varhaisella rautakaudella Järvi-Suomesta levittäytynyt pyyntiväestö (esim. Salo 1984: 180-181, 238; Perttola 2005: 14). Muodoltaan lapinrauniot ovat yleensä pyöreitä tai pyöreähköjä, läpimitaltaan 3-10 m ja korkeudeltaan 0,3-1 m (Perttola 2005: 9).

Nuoremmalta roomalaiselta rautakaudelta lähtien muinaisjäännöskantaan ilmaantuneet kiven- ja maansekaiset rökkiöt katsotaan lapinraunioista erilliseksi muinaisjäännösryhmäksi, joka liitetään maatalouskulttuurin leviämiseen Lounais-Suomesta sisämaahan. Asiaa mutkistaa kuitenkin se, että jotkut löytöaineistoltaan, ajoitukseltaan ja sijainniltaan täysin ”rautakauden tyyppiset” hautarökkiöt on rakennettu lapinraunioiden tapaan pelkistä kivistä. Joissakin aiemmissa tutkimuksissa tällaiset rökkiöt on luokiteltu lapinraunioiksi (esim. Taavitsainen 2003; Perttola 2005), itse tulkiten ne mieluummin rakenteeltaan hieman epätyypillisiksi rautakauden tyyppin rökkiöiksi. Eri tavoin syntyneisiin kivirökkiöihin liitettiin vahvoja maagisia uskomuksia vielä pitkälti historiallisella ajallakin (Muhonen 2009; 2010), mutta lapinrauniotradition voi sanoa hiipuvan siinä vaiheessa kun sisämaan rökkiöiden sijainti alkoi määrittäjä järvenrantakallioiden sijaan viljelysten ja maatalon pihapiirin mukaan.

Tutkimusalueeni käsittää Pohjois-Kymenlaakson (Kymenlaakson maakunnan ilman rannikkokuntia), Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan. Valitsin alueen tutkimushistoriallisin perustein. Lapinraunioista on jo jonkin aikaa ollut käytössä joitakin tradition maantieteellistä leviämishistoriaa valottavia luonnontieteellisiä ja esinetytologisia ajoituksia toisaalta Keski-Suomen ja Pohjois-Savon alueelta, toisaalta Järvi-Suomen länsiosista, mutta Kaakkois-Suomen alueelta käyttökelpoiset ajoitukset puuttuivat kokonaan. Tähänastisten vähien ajoituksen perusteella näyttää sitä, että lapinrauniotraditio on omaksuttu Keski-Suomen ja Pohjois-Savon alueella jo varhain, kun taas Pirkanmaan traditio saattaa olla huomattavasti myöhäisempi (Saipio 2009). Kaakkois-Suomi muodostaa siis kiintoisan puuttuvan palan lapinraunioiden leviämishistoriaa kokoiltaessa. Erityisen mielenkiintoiseksi eri alueiden lapinraunioiden vertailun tekee se, että edellä hahmotellun kaltaisesta leviämishistoriasta alettiin saada viitteitä vasta 2000-luvulla, palaneesta luusta tehtyjen AMS-ajoitusten myötä. Perinteisesti on ajateltu rökkiörakentamisen levinneen sisämaahan rannikon pronssikulttuurista, jolloin leviämisseuran olisi oletettavasti ollut juuri päinvastainen (ks. esim. Salo 1984: 181-182; Maaranen 1995: 174).

Uutta tutkimustietoa olen kerännyt tätä tutkimusta varten kahdella eri tavalla. Ensimmäinen olen teettänyt Helsingin yliopiston luonnontieteellisen keskusmuseon ajoituslaboratoriossa AMS-ajoitukset kolmen eri lapinrauniokohteen palaneesta luusta. Näihin kolmeen kohteeseen sisältyvät kaikki sellaiset tutkimusalueen lapinrauniot, joista on löydetty riittävästi palanutta luuta

AMS-ajoitusta varten (näiden kaivauksin tutkittujen kohteiden lisäksi on olemassa yksi, josta on inventoinnin yhteydessä saatu yksi palaneen luun siru). Luuaineistot on otettu talteen 1990- ja 1970-luvuilla, jolloin palaneesta luusta ei vielä kyetty tekemään AMS-ajoituksia. Pienuudestaan huolimatta tämäkin ajoitusmäärä on jo merkittävä lisä nykyisessä tutkimustilanteessa. Vailla esine- ja keramiikkalöytöjä olevista lapinraunioista saatujen ajoitusten määrä nousi niiden myötä valtakunnallisesti kolmesta kuuteen ja luonnontieteellisten ajoitusten määrä Sisä-Suomen lapinraunioista viidestä kahdeksaan. Ajoitusten tulokset kerrotaan luvussa 5. Tarkastelen niitä kahdesta eri näkökulmasta. Toisaalta pyrin niiden kautta saamaan lisää aineksia lapinrauniotradition ajallisen ja maantieteellisen kehityksen hahmottamiseen koko Järvi-Suomen alueella. Tämän lisäksi vertailen niitä myös muunlaisista arkeologisista konteksteista saatuihin ajoituksiin Kaakkois-Suomen alueelta, tarkastellakseni mitä muita aktiviteetteja lapinrauniot rakentanut väestö harjoitti tiettyjen lapinraunioiden rakentamisen aikaan.

Toinen käyttämäni aineistonmenetelmistä on tuloksiltaan suoria ajoituksia tulkinnanvaraisempi, mutta suuremman tutkimusaineiston tuottava. Vertailen tutkimusalueen lapinrauniokohteiden ja keramiikkalöytöjä tuottaneiden kivikautisten/varhaismetallikautisten asuinpaikkakohteiden sijaintia toisiinsa. Koska on perusteltua olettaa, että lapinrauniotraditio on ainakin pääpiirteissään varhaismetallikautinen (esim. Taavitsainen 2003; Perttola 2005: 11-13), pitäisi yhteyden liittyä nimenomaan varhaismetallikautisia keramiikkatyylejä sisältäviin asuinpaikkoihin. Jos näin ei käy, on tehtävä se johtopäätös, että rakentajien asuinpaikalla ei joko ole ollut vaikutusta lapinraunio sijoittumiseen tai sitten muut muuttajat peittävät tämän vaikutuksen. Jos taas yhteys tulee selkeästi näkyviin, päästään kiinnostavan jatkokeskustelun äärelle: näyttävätkö Kaakkois-Suomen lapinrauniot sijaintinsa perusteella liittyvän voimakkaammin varhaismetallikauden alku- vai loppuvaiheisiin.

Ajatuksena on, että jos tekstiilikeraamisten kohteiden ja lapinraunioiden sijainnin välillä näyttäisi olevan yhteys, voitaisiin päätellä lapinrauniorakentamisen alkaneen ja yleistyneen alueella jo varhain (tekstiilikeraamikka oli tämänhetkisen käsityksen mukaan käytössä n. 1900-500 eaa., ollen varhaismetallikauden alkupuolella Sisä-Suomen ainoa keramiikkatyylejä). Jos taas näyttäisi siltä, että lapinraunioiden sijainti kytkeytyisi pikemminkin Sär2-keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen sijaintiin, on traditio ilmeisesti lähinnä myöhäisempi (Sär2-keramiikka oli alueella käytössä n. 900 eaa.- 300 jaa. ja käyttö ilmeisesti painottuu rautakaudelle). Sijaintitutkimusten tulosten sovellettavuutta testaan vertailemalla varhaismetallikautisia keramiikkatyylejä sisältävien asuinpaikkojen lapinraunioetäisyyksiä tiettyjä kivikautisia keramiikkatyylejä sisältävien asuinpaikkojen lapinraunioetäisyyksiin.

Etsin tutkimustani varten Muinaisjäännösrekisteristä kaikki tutkimusalueelle sijoittuvat kivikautiset ja varhaismetallikautiset asuinpaikat ja lapinrauniokohteet. Lyhyen harkinnan jälkeen päätin rajata rannansiirtymäajoitukset kokonaan tutkimuksen ulkopuolelle ja ottaa aineistoon mukaan ainoastaan keramiikalliset asuinpaikat. Keramiikkalöydöttömien asuinpaikkojen ajoituksia tutkailtaessa kävi nimittäin selväksi, että ne ovat useimmissa tapauksissa liian väljiä tai epävarmoja tämän tutkimuksen tarpeisiin. Keramiikkalöydöt ovat myös siinä mielessä hyödyllinen rajausperuste, että sen voi olettaa ainakin pääsääntöisesti rajaavan aineistosta pois pelkät metsästysleirit ja tarjoavan näin edes jonkinlaisen funktionaalisen rajauksen termille ”asuinpaikka” (joka on muinaisjäännöshallinnossa pohjimmiltaan puhtaasti tekninen kohdeluokka).

Järvikalastuksen tiedetään olleen tutkimusalueella pääelinkeino koko kivikauden ja varhaismetallikauden ajan. Asuinpaikkojen sijoittuminen on siksi ollut hyvin samanlaista koko kyseisen ajanjakson, vaikka myös joitakin pieniä eroja on voitu hahmottaa (esim. Mökkönen 2000a: 160-161; 2001; 2002; Lavento 2001: 138). Huomattavia eroja eri keramiikkatyylejä sisältävien pyyntikulttuurin asuinpaikkojen etäisyyksissä lapinraunioista ei siis voida selittää ympäristötekijöillä tai topografialla. Jos rökkiöt rakentaneiden ihmisten asuinpaikoilla on arkeologisesti näkyvä yhteys rökkiöiden sijaintiin, pitäisi yhteyden tulla näkyviin, kun asuinpaikkojen muuttujiksi rajataan vain ja ainoastaan keramiikkatyylit ja etäisyys lähimmästä lapinrauniosta.

Ajoitusten ja sijaintitutkimusten tuloksia analysoidessani en käsittele ainoastaan sitä minkä ikäisiä jotkut tietyt lapinrauniot ovat tai voisivat olla. Kartoittamalla lapinraunioiden ajallisia ja spatiaalisia yhteyksiä muihin arkeologisiin aineistoihin pyrin sijoittamaan lapinrauniotradition ja siinä mahdollisesti aikojen kuluessa tapahtuneet muutokset osaksi laajempia kehityskaaria. Tätä kautta lähestyn myös lapinraunioiden funktiota ja siinä aikojen kuluessa mahdollisesti tapahtuneita muutoksia.

2 TUTKIMUSHISTORIA

2.1 *Lapinraunioiden tutkimushistoriaa*

Kirjallisuusmainintoja muinaisen väestön rakentamiksi mielletyistä Järvi-Suomen röykkiöistä löytyy jo 1600-luvulta lähtien (Okkonen 2003: 49). Termi lapinraunio onkin omaksuttu arkeologiseen tutkimukseen tällaisten röykkiöiden kansanomaisista nimityksistä. Lapinraunioista tehtiin erilaisia kansatieteellisiä ja esimuinaistieteellisiä kartoituksia ja tutkimuksia jo 1700-luvulla (esim. Okkonen 2003: 50-52). Näkyvinä muinaisjäännöksinä lapinrauniot ja hiidenkiukaat olivat suomalaisen arkeologian esi- ja varhaisvaiheissa usein hyvin heikosti dokumentoitujen tutkimusten ja tällaisten innoittamien aarteenetsintäaaltojen kohteena (esim. Heikel 1882; Nyman 1882; Ollinen 1896; Salo 1954b; Okkonen 2003: 76-80). Varhaisin Museoviraston arkeologian osaston arkistoon päätynyt kaivausraportti käsittelee J.R. Aspelinin Ristiinan Haukkavuorella vuonna 1886 kaivamaa lapinrauniota. Aspelin löysi kaivauksessaan palanutta luuta ja määritteli röykkiön rannikon hiidenkiukaiden kaltaiseksi haudaksi (Aspelin 1886). Hiidenkiukaista oli jo aiemmin tehty esinelöytöjä ja kansan suussa kiersi paljon tarinoita hajotetuista lapinraunioista löydetyistä esineistä ja palaneesta luusta. Vuonna 1895 Kansallismuseoon lähetettiin rombin muotoinen kivistä, joka oli löydetty hajotettaessa järven rannalla sijainnutta lapinrauniota Virtain pitäjässä ”Alahavangan kylässä” (KM 3078: 8).

Lapinraunioiden varhainen tutkimus- ja penkomisaalto osoitti pian että suurin osa lapinraunioista tai sellaisiksi nimetyistä kiviröykkiöistä ei sisältänyt muuta kuin hiiltä ja toisinaan palanutta kiveä (esim. Heikel 1882; Nyman 1882; Ollinen 1896; Salo 1954a; Okkonen 2003: 76-80). Samalla vahvistui vaikutelma lapinraunioista kategoriana, joka oli erillinen sekä hiidenkiukaista että rautakautisista kiven- ja maansekaisista röykkiöistä. Jotkut arkeologit alkoivat vakuuttua että useimmat lapinrauniot olisivat lappalaisten kodansijoja, kalastusliesiä tms. tai eränkävijöiden kiukaita (Tallgren 1918: 61-63).

Vuonna 1926 Viitasaaren Rantalassa sijaitsevasta kiviröykkiöstä kuitenkin löydettiin omavaltaisten kaivelujen tuloksena kaksi roomalaiselle rautakaudelle ajoitettua metalliesinettä ja lasihelmi (KM 8739: 1-3) sekä Aarne Europaeuksen seuraavana vuonna toteuttamissa kaivauksissa lisää metalliesineitä sekä palanutta luuta ja iskoksia (KM 8825: 1-14.). Nokian (Pirkkalan) Kirkkosaarella oli vuonna 1922 löydetty saaren korkeimmalla paikalla sijaitsevasta kivistä kaksi pronssisen rannerenkaan katkelmaa (KM 8037). Ella Kivikoski suoritti vuonna

1935 paikalla koekaivauksen, löytäen rautaisen putkikirveen ja määrittäen kohteen luontaiseen rantakivikkoon tehdyksi roomalaisaikaiseksi hautaukseksi (Kivikoski 1935).

Ajatus lapinraunioista hautakategoriana alkoi dokumentoitujen esinelöytöjen myötä selvästi vahvistua. Rannikkoalueilla oli jo pitkään tehty lapinraunioiksi määritellyistä röykkiöistä rautakautisia esinelöytöjä (esim. Hackman 1928; Okkonen 2003: 67-69, 77-79). Lapinraunioiden yhdistäminen sisämaan pyyntikulttuuriin ei kuitenkaan ollut mitenkään selvä asia ja myös ajoitus pysyi pitkään hyvin epävarmana (ks. esim. Europaeus 1927: 42-44; Kivikoski 1966: 102). Näissä kysymyksissä alettiin edetä vasta 1970-luvulla, kun vuosikymmeniä hyvin vähäisenä pysynyt Järvi-Suomen röykkiöiden tutkimus äkkiä vilkastui. Vuonna 1970 Matti Huurre löysi Vilppulan (Pohjaslahden) Nuijanniemen lapinrauniosta metallin ja palaneen luun ohella sisämaan pyyntiväestöön yhdistettyä Luukonsaaren keramiikkaa (KM 18323), joka ajoitetaan n. 900 eaa.–300 jaa. Vuonna 1976 Lauri Pohjakallio kaivoi Kuopion Kuusikkolahdenniemessä sijaitsevasta lapinrauniosta lisää Luukonsaaren keramiikkaa, palanutta luuta, pronssilevyn kappaleen ja pyöreän nappimaisen pronssiesineen (Pohjakallio 1976). Unto Salo ajoitti nappimaisen esineen typologisin perustein pronssikauden IV periodille tai sen ja V:n periodin vaihteeseen, eli n. 950-750 eaa. (1981: 226).

Vuonna 1977 Pohjakallio kaivoi Siilinjärven Saunalahdessa lapinraunion, josta ei löytynyt lainkaan luuta, mutta sen sijaan tullessa ollut tasakantainen piinuolenkärki sekä 15 uhrikupeiksi tulkittua syvennystä röykkiön alaisesta kalliosta ja lisää röykkiön ulkopuolelta (Pohjakallio 1977). Nuolenkärki edusti idän suunnalta Suomeen levinnyttä esinetyyppeä ja ajoitettiin väljästi pronssikaudelle (Pohjakallio 1978: 117). Myöhempien tutkimusten mukaan esinetyppi on ollut Suomen alueella käytössä jo aivan neoliittisen kauden lopussa, joten hieman varhaisempikin ajoitus on mahdollinen (Lavento 2001: 128-129).

Uudet tutkimustulokset integroitiin perinteiseen näkemykseen rannikon kulttuuripiiristä Suomen pronssikauden keskusalueena, josta vaikutteet levisivät periferiaan. Lapinrauniot alettiin nähdä rannikon hiidenkiukaiden tavoin tärkeiden henkilöiden hautoina, vaikka Siilinjärven Saunalahden perusteella hyväksyttiinkin mahdollisuus että jotkut saattaisivat olla uhriröykkiöitä (esim. Salo 1984: 181). Matti Huurre kuittasi teoksessaan *9000 vuotta Suomen esihistoriaa* sisämaan pronssikulttuurin röykkiöt sivuhuomautuksella ”myös kivröykkiöhautojen rakentaminen ja polttohautaus ovat vaikutusta rannikolta” (1995: 115). Unto Salon mielestä röykkiöhautauksen omaksuminen pronssikautisessa Järvi-Suomessa todisti ”voimakasta län-

tistä vaikutusta, itse asiassa voimakkaampaa kuin harvalukuisten pronssien todistamat itäiset yhteydet” (1984: 182).

Perinteiset käsitykset röykkiörakentamisen tulosta Suomen alueelle ovat sittemmin kuitenkin kohdanneet vakavia haasteita. Jussi-Pekka Taavitsainen kaivoi Viitasaaren Pyykkisaarella vuonna 1993 muodoltaan pitkänomaisen lapinraunion, joka sisälsi palanutta hylkeen ja hauen luuta, muttei lainkaan ihmisen luuta (Taavitsainen 1993). Vuonna 2002 saatiin löydöistä AMS-ajoitus, joka antoi tulokseksi 2012-1782 cal eaa. (Taavitsainen 2003: 9). Vuonna 1992 oli kaivettu pitkänomainen lapinraunio myös Jyväskylän (maalaiskunnan) Pyhäjärvellä (Taavitsainen 1992). Sieltä löytyneestä palaneesta ihmisenluusta saatiin vuonna 2002 AMS-ajoitus 1374-1130 cal eaa. (Taavitsainen 2003a: 8-9). Suomen rannikon pronssikulttuurin alku ajoitetaan nykyään n. 1600/1500 eaa. (Lavento 2003: 273; Salo 2008: 90) ja Etelä-Skandinavian pronssikulttuurin röykkiörakentamisen aloittanut vaihe n. 1700 eaa. (Johansen ym. 2004; Kristiansen 2007).

Samoihin aikoihin kun Keski-Suomen lapinraunioista alettiin saada AMS-ajoituksia, teki Jari Okkonen (2003) väitöskirjatutkimusta Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan esihistoriallisista kivirakenteista. Hän totesi että jätinkirkoiksi kutsuttujen n. 3000-2000 eaa. ajoitettujen ympärysvälikohteiden yhteydessä on usein kiviröykkiöitä, jotka ovat ilmeisesti olleet käytössä samoihin aikoihin jätinkirkkojen kanssa. Okkonen määritteli alueelta myös muita rannansiirtymäajoituksen perusteella rannikon pronssikulttuuria varhaisempia röykkiöitä, kuten n. 2000 eaa. ajoitettujen asuinpaikkakohteiden lähellä sijaitsevat röykkiöt ja n. 1800-1300 eaa. ajoittuvat pitkäröykkiöt. Yhtäkään näistä kivikautisilla tai varhaispronssikautisilla rannankorkeuksilla sijaitsevista röykkiöistä ei kaivaustutkimuksissa ole voitu osoittaa haudoiksi: löydöt ovat olleet lähinnä kvartsi-iskoksia ja kvartsiesineiden katkelmia. Tutkituista kohteista kiintoisin on Merijärven Ilvessalonmäen röykkiö, jonka yhteydestä löydettiin kaksi kivin reunustettua rituaalipolkua ja itse röykkiöstä kvartsi-iskosten ohella iskukivi. (Okkonen 2003.)

Myös Suomen lähialueilta on saatu viitteitä siitä, että pohjoisessa Fennoskandiassa on rakennettu röykkiöitä jo ennen Etelä-Skandinavian pronssikulttuurin syntyä. Ruotsissakin pronssikautisten ja rautakautisten röykkiöiden levinneisyysalue ulottuu pohjoisessa Perämeren rannikolle saakka. Ruotsalaisessa tutkimuksessa on keskusteltu paljon siitä onko nämä Norrlandin rannikon röykkiöt rakentanut paikallinen pääasiassa pyynnistä elänyt väestö, jolla katsotaan olleen vahvoja kulttuurisiteitä Suomen sisämaan väestöön, vai etelästä tullut väestö, vai onko kulttuurinen kahtiajako etelästä tulleetseen ja paikalliseen väestöön itse asiassa harhaanjohtava

(esim. Broadbent 1984; Baudou 1995; Bolin 1999; Forsberg 1999). Suomessa on esim. Janne Ikäheimo (2005) kyseenalaistanut perinteisen dualistisen jaon rannikon ja sisämaan pronssikulttuuriin myös Perämeren itärannikon osalta.

Oli miten oli, myös Perämeren länsirannikolta on saatu joitakin ajoituksia, jotka eivät sovi perinteiseen käsitykseen rökkiörakentamisen leviämisestä Fennoskandiaan. Länsipohjassa sijaitsevan Vebomarkin alueen rökkiöt on rannansiirtymäajoitettu varovaisella arviolla suunnilleen välille 1900-1700 eaa. Jos rökkiöt oletetaan tiukemmin rantasidonnaisiksi, ajoitus menee pitkälle myöhäisneoliittisen kauden puolelle (Forsberg 1999: 257, 282). Myös Flarke-
nin alueella on rökkiöitä varsin varhaisilla rantakorkeuksilla (Forsberg 1999: 280). ”Pronssikaudentyyppisten” rökkiöiden ohella pohjoisesta Ruotsista tunnetaan mahdollisesti myös muita varhaisia kivilatomoja. Kalixjoelta on löydetty punamullan värjäämiä laikkuja, joiden päällä on ollut jonkinlainen kiveys. Jussi-Pekka Taavitsainen arvioi että nämä usein löydetömät matalat kiveykset saattaisivat olla kivikautisia hautoja (2003: 18).

Kalixjoen punamultalaikut ovat epävarmoja tapauksia, mutta Ruijassa Jäämeren rannalla on kiistatta harjoitettu rökkiöhautausta jo neoliittisella kaudella. Aluetta asutti tuolloin voimakkaasti merellisiä resursseja hyödyntänyt semisedentaarinen pyyntikulttuuri. Gropbakkeengen asuinpaikalta on tutkittu kolme kivikautista hautarökkiötä. Hautauksista kaksi on hauta-
antimettomia, mutta kolmas on ajoitettu siitä löytyneen nuolenkärjen perusteella Pohjois-Norjan ”nuoremman kivikauden” I periodille, 4500-3700 cal eaa. (Olsen 1994: 78-80). Asuinpaikka on ajoitettu rökkiötä myöhäisemmäksi, II periodille 3700-3000 cal eaa. (Olsen 1994: 78-80). Nyelv Nedre Vestistä tunnetaan kaksi rökkiöhautausta, jotka on rannansiirtymäajoitettu III periodin 3000-1800 cal eaa. alkuun tai tätä varhaisemmiksi (Hood 1995: 86). Ruijasta tunnetaan myös simpukankuorikasoihin tehtyjä hautauksia, joista on säilynyt palamantonta luuta. Yksi tällainen hautaus on ajoitettu luusta n. 3000 cal eaa. (Olsen 1994: 88). Sekä rökkiöihin että simpukankuorikasoihin tehdyistä hautauksista on löydetty vain hyvin vähän hauta-antimia (Olsen 1994: 88; Hood 1995: 86).

Edellä mainittujen ajoitusten valossa on kiintoisaa, että Ruijassa on Karlebotnbakkenin n. 3000 eaa. AMS-ajoitetusta simpukankuorikasasta löydetty Kierikin keramiikaksi tulkittua keramiikkaa (Hood & Helama 2010). Jos määritys on oikea, se tarjoaa kiintoisan esimerkin Jäämeren rannikolta Järvi-Suomeen saakka ulottuneesta vaikuteverkostosta

Fennoskandian alueen esihistoriallisessa rökkiörakentamisessa on siis kaksi maantieteellistä ulottuvuutta. ”Läntisen” rökkiötradition lisäksi on syytä ottaa huomioon myös pohjoinen rökkiötraditio. Kun keskisuomalaiset Viitasaaren Pyykkisaari 1 ja Jyväskylän Pyhäsaari asetetaan näiden kahden tradition väliin, huomio kiinnittyy kahteen seikkaan. Ensinnäkin ainakin Viitasaaren Pyykkisaari 1 vaikuttaa liian varhaiselta ollakseen lounaissuomalais-ta/eteläskandinavialaista vaikutusta. Toiseksi kumpikin rökkiö muistuttaa sekä muodoltaan että ajoitukseltaan Perämeren rannikon varhaispronssikautisiksi rannansiirtymäajoitettuja pitkärökkiöitä.

Kaakkois-Suomen alueelta on löytöjä vain kuudesta lapinrauniosta, viidestä eri kohteesta (Taulukko 1). Rökkiöistä viisi on tutkittu kaivauksin. Savonlinnan Häyrynjärvi A:n rökkiötä 2 lukuun ottamatta jokainen näistä on vailla esinelöytöjä (kvartsia lukuun ottamatta) ja keramiikkaa. Ennen tämä tutkimusta ei ajoituksia ollut muualta kuin Savonlinnan Häyrynjärvi A:n rökkiöstä 2. Jos esineettömyys todella on nimenomaan varhaisiin lapinraunioihin liittyvä piirre, voisi kuvitella lapinrauniotradition levinneen Kaakkois-Suomen alueelle jo varhain.

kohde	mittasuhteet	löydöt	kaivaustutkimukset
Savonlinna Häyrynjärvi A, rökkiö 2	2,5 x 4,5 x 0,4 m	palanutta luuta, savias-tianpaloja, epävarmoja kvartsi-iskoksia	Sepänmaa 1995 (ei kertomusta)
Savonlinna Häyrynjärvi A, rökkiö 5	2 x 3,5 m	pii-iskos, kvartsi-iskoksia, reunakehää	Lehtinen 1994
Ristiina Haukka-vuori	7 x 8 x 1 m	palanutta luuta	Aspelin 1886. Tarkastus Perkko 1973 (löytöjä)
Rantasalmi Pikkoniemi	5 x 5 x 0,4 m	1 siru palanutta luuta koekuopasta	Ei. Inventointi Sepänmaa 1993
Iitti Lapinsaari	8 x 8 x 1 m	kvartsiesineitä ja –iskoksia, reunakehää	Miettinen 1992
Iitti Hiidensalmi	kaksi lähes kiinni toisiinsa rakennettua rökkiötä: 6 x 9 x 0,4-0,5 m ja 5 x 8 x 0,3-04 m	palanutta luuta, kvartsi-iskoksia, astiamainen luonnonkivi, yksi suoraksi ladottu reuna	Miettinen 1995

Taulukko 1. Tutkimusalueen löydölliset lapinrauniokohteet

Lapinraunioiden sijaintia suhteessa varhaismetallikautisiin asuinpaikkoihin ei aiemmin ole Suomessa järjestelmällisesti tutkittu. Leena Lehtisen (1993) mukaan ”matalat lapinrauniot” sijaitsevat Ristiinassa vuoden 1992 inventoinnin perusteella usein varhaismetallikautisten asuinpaikkojen lähellä. Kerimäen ja Kesälahden kivikautta ja varhaismetallikautta tutkinut Teemu Mökkönen arvioi, että hänen tutkimusalueellaan lapinrauniot sijoittuvat enimmäkseen 5 kilometrin säteelle tunnetusta varhaismetallikautisesta asuinpaikasta (2002: 61). Myös Päivi

Maarasan lapinrauniotutkimukset Etelä-Saimaan alueella antavat viitteitä siitä, että lapinrauniot sijaitsivat usein varhaismetallikautisten asuinpaikkojen lähellä (1995:119). Lapinraunioiden ja tunnettujen asuinpaikkojen välisen suhteen arviointia mutkistaa se, että molemmat sijoittuvat järvenrantaan, pyyntikulttuurille tyypilliseen maastoon (Maaranen 1995: 109; 1996). Asuinpaikan ja röykkiöpaikan valintakriteerit ovat siis selvästikin olleet päällekkäisiä, mikä vaikeuttaa kohteiden keskinäisen vaikutuksen arviointia.

2.2 Järvi-Suomen varhaismetallikautinen asutus

Suomen järviolueen varhaismetallikauden tutkimusta on leimannut löydettyjen asuinpaikkojen vähäisyys ja pienialaisuus suhteessa alueen kivikautisiin kohteisiin. Tämä on itsessään merkittävä tutkimustulos, mutta aineiston suhteellinen suppeus on myös johtanut siihen ettei alueen varhaismetallikautisen väestön toimeentulomalleja ole voitu analysoida kovinkaan syvällisesti. Määritettyjen luuaineistojen niukkuuden ja makrofossiilianalyysien puuttumisen vuoksi ei ole voitu päätellä mihin vuodenaikoihin asuinpaikkoja on käytetty. Löydettyjen asuinpaikkojen määrän lisäksi tutkimuksen vähäisyyteen on epäilemättä vaikuttanut neoliittisen kauden vetovoima toimeentulomallien tutkimuksessa. Monissa Suomen järviolueen pyyntikulttuureja käsittelevissä tutkimuksissa ollaan oltu kiinnostuneita nimenomaan holoseenin lämpömaksimista, jolloin vuoden keskilämpötila on ollut ehkä 2 °C nykyistä korkeampi (esim. Heikkilä & Seppä 2003; Solantie 2005). Tällöin viilenevää vaihetta edustanut varhaismetallikausi on rajautunut pois tutkimuksen piiristä (esim. Nunez 1991; Karjalainen 1999; Nurminen 2007).

Hyvin keskeisen lähdeaineiston Suomen järviolueen varhaismetallikautisten yhteisöjen asutus- ja toimeentulomallien tutkimuksessa on tarjonnut 1990-luvulla toteutettu Muinais-Saimaa-projekti. Kyseisen projektin yhteydessä analysoitiin kaikkien Saimaan vesistöalueen esihistoriallisten kohteiden talteen saadut luuaineistot (Ukkonen 1996). Kivikautista materiaalia on paljon varhaismetallikautista runsaammin. Kivikautisiksi ajoitettuja asuinpaikkoja oli aineistossa 71, varhaismetallikautisiksi ajoitettuja 10 ja molempien aikakausien materiaalia sisältäviä 13. Kivikautisten ja varhaismetallikautisten kohteiden tunnistetuista luuframenteista vain 4% oli peräisin varhaismetallikautisista kohteista ja 9% kohteista, joissa oli molempien aikakausien materiaalia. Asumuspainanteita paikallistettiin kivikautisista kohteista yhteensä n. 172, mutta varhaismetallikautisista ei yhtäkään. (Mökkönen 2001: 3-4.)

Arkeologit ovat nykyään varsin yksimielisiä siitä, että neoliittisen kauden lämpimissä olosuhteissa Järvi-Suomessa noudatettiin semisedentaarista ja paikoin ehkä jopa sedentaarista asutustallia, jonka perustana oli järvikalastuksen tuottoisuus (esim. Nunez 1991; Karjalainen 1999; Lavento 2001: 177-178; Mökkönen 2002; Nurminen 2007). Asumuspainanteiden määrä on tosin suurimmissakin Järvi-Suomen kohteissa alle 20 ja on hyvin mahdollista että näissä oli korkeintaan 10 asumusta käytössä samanaikaisesti (Pesonen 2002: 19). Ero varhaismetallikautisiin löytöihin on kuitenkin valtava. Asuinpaikkatutkimukset Saimaan vesistöalueen ulkopuolella vahvistavat, että malli varhaismetallikautisten asuinpaikkojen pienialaisuudesta ja tilapäisyyden oloisuudesta pätee koko Järvi-Suomen alueella (Lavento 2001: 141-143, 177-178; 2005; Pesonen 2002). Varhaismetallikautisissa kohteissa asumuspainanteet näyttävät olevan poikkeus, ja silloinkin kun niitä esiintyy, ne ovat yksittäisiä (Mökkönen 2000a; Lavento 2001: 137-138; 2005; Pesonen 2002). Asuinpaikkojen leirimäisyys näkyy myös kulttuurikerrosten ohuutena (Lavento 2001: 137; 2005). Löytörikkaimmat varhaismetallikautiset asuinpaikat eivät ole sisältäneet lainkaan asumuspainanteita, mikä viittaa siihen, että löytömäärä heijastaa lähinnä toistuvaa käyttöä pitkän ajan kuluessa (Lavento 2001: 177-178).

Asuinpaikkojen sijaintikin näyttää muuttuvan jonkin verran varhaismetallikaudelle tultaessa. Asuinpaikkoja on nyt perustettu myös pieniin saariin ja muihin pienialaisiin ”resurssitaskuihin” (Lavento 2001: 138). Ja siinä missä alueen kivikautiset asuinpaikat sijaitsevat tyypillisesti mäntymetsää kasvavilla kankailla, sijoittuvat monet varhaismetallikautiset asuinpaikat savi- tai silttimaille. (Lavento 2001: 138.) Varhaismetallikaudelta on löydetty myös asuinpaikkoja, jotka ovat hieman aiempaa vähemmän rantasidonnoisia (Mökkönen 2000a: 160-161; Jussila & Kriiska 2006). Myöhempiin rautakautisiin muutoksiin verrattuna muutokset sijainnissa ovat kylläkin pieniä (Mökkönen 2000a: 155-161; Lavento 2001: 139). Näiden pienten muutosten rinnalla näkyy myös voimakasta jatkuvuutta. Eri puolilta Järvi-Suomea on löydetty asuinpaikkoja, jotka ovat olleet käytössä varhaiskampakeraamiikan ajoista aina varhaismetallikauden loppupuolelle saakka (esim. Miettinen 2002; Schulz 2002; Katiskoski 2004). Tällainen jatkuvuus näkyy myös tutkimusaineistossa: enemmistö varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävistä kohteista sisältää myös kivikautista keramiikkaa (Liite 6).

Muutokset asutusmallissa eivät näytä heijastavan merkittäviä muutoksia toimeentulon perustassa. Sekä neoliittisella kaudella että varhaismetallikaudella oli kalastus luuaineistojen perusteella selvä pääelinkeino Saimaan vesistöalueella. Mielenkiintoista on, että varhaismetallikaudella kalan osuus tunnistetuista luuframenteista kasvaa kivikautisesta 80 prosentin keskiarvosta 93 prosenttiin (Mökkönen 2000a: 42-44). Selvästi tärkeimmät pyyntinisäkkäät olivat

neoliittisella kaudella järjestyksessä majava ja hirvieläimet, varhaismetallikaudella hirvieläimet näyttävät nousevan majavaa tärkeämmiksi (Ukkonen 1996; Mökkönen 2000a: 42-45).

Kalan osuuden kasvu luuaineistossa sopii huonosti yhteen asuinpaikkojen rantasidonaisuuden vähenemisen kanssa. Jotkut tutkijat ovatkin ehdottaneet, että varhaismetallikaudella olisi ollut kahdentyyppisiä asuinpaikkoja, joista sijainniltaan kivikautisista poikkeavat liittyisivät varhaiseen kaskiviljelyyn (Carpelan 1999; Mökkönen 2000a: 168). 1990-luvulla vakiintui silloin käytössä olleiden viljansiitepölyajoitusten (esim. Vuorela 1999) perusteella ajatus, että ensimmäiset maatalouskokeilut olisivat levinneet kaakkoiseen Suomeen samoihin aikoihin tekstiilikeraamikan kanssa (Carpelan 1999; Lavento 2001: 140-141). Kouvolan Katajajärvestä on Repoveden kansallispuiston arkeologisessa inventoinnissa kuitenkin löydetty ohran siitepöly kerrostumasta, joka kuusen leviämishistorian perusteella ajoittuu n. 2370 eaa. (Alenius et. al. 2009: 146) ja myöhäisneoliittiselle kaudella meneviä viljansiitepölyajoituksia on alkanut viime vuosina kaiken kaikkiaan kertyä Suomen alueelta yhä enemmän (Mökkönen 2010). Koska ohran ja vehnän siitepöly leviää huonosti, on luontevaa että pienimuotoinen viljely on jättänyt vain hyvin vähäisiä jälkiä vesistöjen pohjasedimentteihin (esim. Tomminen 2006; Alenius et. el. 2009). Teemu Mökkönen (2010) onkin esittänyt pienimuotoisen viljelyn levinneen Suomen alueelle jo tyypillisen kampakeramiikan aikaan, asuinpaikkojen fyysisissä puitteissa ja hieman myös sijainnissa tapahtuneisiin muutoksiin sekä Suomen lähialueiden ajoituksiin nojautuen.

Toden teolla viljelyn merkit kuitenkin yleistyvät Kaakkois-Suomessa vasta rautakaudella ja tähänastisten ajoitusten jakauman perusteella viljelytoiminta on saattanut itse asiassa taantua varhaismetallikauden kuluessa (Taavitsainen et. al. 1998; Vuorela 1999; Alenius 2007) Ilmasto alkoi viilentyä neoliittisen kauden lopussa ja kehitys jatkui tällaisena läpi pronssikauden (Heikkilä & Seppä 2003; Solantie 2005; Alenius 2007). Tämän perusteella on ajateltu että Järvi-Suomen varhaiset maatalouskokeilut ovat heikkojen tulosten vuoksi jääneet satunnaisiksi (Taavitsainen et. al. 1998; Lavento 2001: 140-141). On myös esitetty, että varhaisimmat viljelyn merkit saattaisivat liittyä oluen panemiseen rituaalisiin tarkoituksiin ja ympäristön muokkaamiseen pyyntieläimille edullisemmaksi (Taavitsainen et. al. 1998: 238-240). Jotkut tutkijat ovat arvelleet Järvi-Suomen moreenivaltaisen maaperän tehneen pronssikautista teknologiaa käyttävälle väestölle maatalouden kannattamattomaksi olosuhteissa, joissa se lounaisessa Suomessa jo vakiinnutti asemansa (Taavitsainen et. al. 1998: 240-243; Solantie 2005: 37-38).

Mielenkiintoista kyllä, Teija Alenius (2007) on kolmen eteläisen Suomen ja yhden Laatokan Karjalan järven pohjasedimenttikairausten tuloksista päätellyt, että varhaismetallikauden alussa Järvi-Suomen alueella tapahtunut pienimuotoinen ympäristön muokkaus olisi liittynyt enemmän karjanhoitoon kuin kaskiviljelyyn. Avoimilla paikoilla viihtyvän katajan (*Juniperus*) siitepöly nimittäin lisääntyi kaikkien tutkittujen Järvi-Suomen alueen vesistöjen pohjasedimenteissä varhaismetallikauden alussa (Alenius 2007: 19, 23). Muinais-Saimaa – projektin luuanalyysit eivät paljastaneet yhtään kotieläimen luuta kiistattomasti varhaismetallikautisesta tai kivikautisesta kontekstista, ainoastaan yksittäisiä hevosen, sian, lampaan/vuoden ja naudan luita kerroksista, joissa sekoittumisen mahdollisuus on huomattava tai jopa todennäköinen (Ukkonen 1996: 68, 80).

Laidunmaiden luomiseen viittaavat muutokset metsien koostumuksessa ovat siis nykyisessä tutkimustilanteessa hieman arvoituksellinen seikka. Riistan houkuttelu on varteenotettava vaihtoehtoinen selitys, joka vaatisi lisätutkimuksia. Lounais-Irlannissa tehdyt siitepölytutkimukset viittaavat siihen, että alueella on jo mesoliittisella kaudella harjoitettu ajoittaista metsänraivausta, joka on johtanut resurssirikkaiden kosteikkoalueiden laajenemiseen ja ympäristön muuttumiseen houkuttelevammaksi keskeisimmälle riistaeläimelle, villisialle (Mighall et al. 2008). Suomessa talvinen hiihtopyynti on saattanut olla eräs tiheän metsämaaston harvennamista suosiva tekijä. Vikkeläjalkaisia hirvieläimiä on usein pyydetty keväthangilta, joiden pinta on kantanut hiihtäjän, mutta ei saalista (esim. Mökkönen 2000a: 23; Halinen 2005: 98). Vienanmeren rannikolta tunnetaan neoliittisia kalliopiiirroksia, joissa kuvataan hirvieläinten hiihtopyyntiä jousin ja nuolin (esim. Autio 1981: 68-69).

Christian Carpelan on esittänyt, että Järvi-Suomessa olisi pronssikaudella elänyt rinnakkain vanha asbestikeraaminen väestö ja pienet ryhmät Suomen alueelle varhaismetallikauden alusta idästä tullutta tekstiilikeraamista väestöä (1999: 169-170). Hän nostaa esiin mahdollisuuden, että tekstiilikeraaminen väestö olisi harjoittanut maataloutta, kivikaudelta periytyvän väestön jatkaessa perinteistä pyyntiä. Teemu Mökkönen on pyyntikulttuurin asuinpaikkoja Kerimäen ja Kesälahden alueella käsittelevässä tutkimuksessaan ehdottanut että kauempana rannasta sijaitsevat varhaismetallikautiset asuinpaikat heijastaisivat kaskiviljelyn vaatimuksia, jo kivikaudella käytössä olleiden varhaismetallikautisten kohteiden edustaessa pyyntinäkökohtia (2000a: 167-168). Hän on sittemmin kuitenkin päätellyt maatalouden olleen (myös) Etelä-Saimaan alueella jo varhaismetallikautta vanhempi ilmiö (Mökkönen 2010).

”Rantasidonnaisuuden väheneminen” on varhaismetallikautisissa kohteissa itse asiassa varsin suhteellista. Timo Jussila ja Aivar Kriiska (2006) ovat vertailleet totuttua kauempaa käyttöaikansa rannasta löytyneitä pyyntikulttuurin asuinpaikkoja Suomen järviolueella ja Virossa. Aineistoon valituista suomalaisista kohteista kolme oli pronssikautisia, kaksi mesoliittisia ja kaksi tarkemmin ajoittamattomia. Kriiska ja Jussila jakoivat kohteet käyttöaikaisen rannan etäisyyden ja topografisten seikkojen perusteella rantahakuisiin asuinpaikkoihin, metsäasuipaikkoihin, umpimetsäasuipaikkoihin ja näköalapaikkoihin. Jokainen aineistoon kuuluva Järvi-Suomen varhaismetallikautinen asuinpaikka päätyi kategoriaan ”rantahakuiset asuinpaikat”: ne sijaitsivat 40-120 metrin päässä käyttöaikansa rannasta ja niistä oli topografisesti esteetön kulku ja näkyvyys rantaan. (Jussila ja Kriiska 2006.) Myös Mökkösen tutkimusaineiston ”ei-rantasidonnaiset” varhaismetallikautiset asuinpaikat olisivat Kriiskan ja Jussilan termin ilmeisesti lähinnä rantahakuisia asuinpaikkoja (Mökkönen 2000a: 160; 2002: 61).

Mika Lavento on myös huomauttanut, etteivät pronssikautista viljan siitepölyä sisältäneet järvi- ja suosedimenttinäytteet tunnu korreloivan tunnettujen tekstiilikeraamisten asuinpaikkojen kanssa (2001: 142). Jos Järvi-Suomen varhaismetallikauteen on kuulunut kaskiviljelyyn tai karjanhoitoon erikoistuneita asuinpaikkoja, ne ovat ilmeisesti vielä löytämättä. ”Pyyntiväestön” ja ”kaskiväestön” rinnakkaiselon sijaan Lavento uskookin väestönvaihdukseen, koska luonnontieteelliset ajoitukset eivät ole osoittaneet, että myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa olisi käytetty enää varhaismetallikaudella (ks. myös Tallavaara et. al. 2010). Hän arvelee Järvi-Suomen kokeneen neoliittisen kauden lopussa väestökadon, kenties ilmasto-olosuhteiden huononemisen tuloksena. Tekstiilikeraaminen väestö olisi sitten saapunut idästä täyttämään väestötyhjiötä. Kainuun alueella tekstiilikeraaminen asutusvaihe näyttää muusta Sisä-Suomesta poiketen kivikautista löytörikkaammalta ja alue sopisi jokiyhteyksiensä puolesta hyvin idästä päin tulleen väestön tukikohdaksi. Myöhäispronssikaudella ilmaantunut asbestisekoitteinen Sär2 –keramiikka on Lavennon mukaan faktorianalyysien perusteella kehittynyt tekstiilikeramiikasta eikä myöhäisneoliittisesta asbestikeramiikasta. (Lavento 2001; 2004; 2005.)

James L. Boone (2002) on sitä mieltä, ettei nykyihmisen kymmeniä tuhansia vuosia lähellä nollaa pysytellyt vuosittainen väestönkasvu voi selittyä metsästäjä-keräilijäyhteisöjen syntyvyydensäännöstelyllä, koska niin alhaisia syntyvyystasoja ei ole havaittu etnografisissa tutkimuksissa missään metsästäjä-keräilijäyhteisössä. Tilalle hän esittää mallia, jossa resurssirunsauden aikaansaamat voimakkaan väestönkasvun kaudet ovat nollautuneet pitkin väliajoin tapahtuvilla, mutta toistuvilla nälänhädillä. Antti Lahelma ja Joonas Sipilä (2004) ovat esittä-

neet että Järvi-Suomen ja Perämeren alueella olisi neoliittisen kauden edullisissa olosuhteissa kehittynyt tällainen ylikansoitus, joka olisi johtanut kasvaviin väkivaltaisiin konflikteihin ja lopulta väestötaantumaan. Jos laajoilla alueilla on tapahtunut resurssien ylikäyttöä, on väestön huomattava harveneminen antanut varmasti vahvan sysäyksen lopettaa riippuvuus yhdestä resurssikeskittymästä ja alkaa enemmän liikkua resurssien perässä.

Tukea teoria väestöromahduksesta on saanut DNA-tutkimuksista, joiden mukaan Suomen alueen väestö on saattanut kokea geneettisen pullonkaulan n. 1900 eaa., eli juuri neoliittisen kauden ja varhaismetallikauden taitteessa (Sundell 2009). Myös sisämaan pyyntikulttuurien asuinpaikkojen radiohiiliajoitusten jakautuminen eri aikakausille tukee ajatusta, että Järvi-Suomen väestö olisi romahtanut varhaismetallikauden alussa ja alkanut sitten taas hiljalleen kasvaa (Tallavaara et. al. 2010).

Teemu Mökkönen kuitenkin epäilee sekä liikkuvuuden lisääntymistä että väestöromahdusta (julkaisematon luento 11.2.2010). Hän liittää asuinpaikkojen pienenemisen ja kulttuurikerrosten ohenemisen mieluummin asumuksissa tapahtuneisiin muutoksiin. Jos asumuspainannetilat ovat korvautuneet lattiallisilla taloilla, ei asumusten pohjalle varmastikaan ole jäänyt entiseen tapaan materiaalia löydettäväksi. Teorian heikkous on kuitenkin siinä, ettei muinaisjäännösinventointia tekevä arkeologi kykene asumuspainanteettomassa pyyntikulttuurin kohteessa juuri koskaan erottamaan asumuksen paikkaa. Kun hän paikallistaa tällaisen kohteen, hän tekee sen yleensä pintapoinninnassa tai koekuopituksessa tehtyjen löytöjen perusteella. Tällöin hän paikallistaa kohteesta todennäköisimmän sen runsaslöytöisimmän osan, riippumatta siitä onko sitä käytetty asumuksena, työskentelyalueena tai jätekasana.

3 MENETELMÄT JA AINEISTO

3.1 Tutkimusmenetelmät

Tässä tutkimuksessa Kaakkois-Suomen lapinraunioiden ikää ja kulttuurista kontekstia pyritään selvittämään kahdella tavalla. Teettämällä luonnontieteellisiä ajoituksia tutkimusalueen luulöydöllisistä lapinrauniokohteista ja vertaamalla näitä muista arkeologisista kohteista saattuihin absoluuttisiin ajoituksiin on mahdollista saada konkreettista näyttöä siitä mitkä ilmiöt ovat olleet tutkimusalueella samanaikaisia lapinrauniorakentamisen kanssa. Menetelmän ilmeinen rajoitus on kuitenkin ajoitettavien kohteiden määrä. Tutkimusalueella on vain kolme sellaista lapinrauniokohdetta, joista on löydetty ajoitettava määrä luuaineistoa. Nykyisessä

tutkimustilanteessa näinkin pienen aineiston pohjalta on mahdollista täydentää ja ehkä jopa kyseenalaistaa tähänastisia käsityksiä siitä millaisiin muutoksiin lapinraunioiden rakentaminen on tutkimusalueella liittynyt tai ollut liittymättä. AMS-ajotus muutamasta lapinrauniosta ei kuitenkaan vielä välttämättä kerro paljoakaan lapinrauniotradition mahdollisesta kehityksestä Kaakkois-Suomessa.

Siksi turvaudun tutkimuksessani myös luonnontieteellisiä ajoituksia epäsuorempiin ja tuloksiltaan tulkinnanvaraisempiin menetelmiin. Vertailemalla tutkimusalueen lapinraunioiden sijaintia varhaismetallikautisten asuinpaikkojen sijaintiin pyrin hankkimaan kvantitatiivista tietoa siitä onko lapinraunioiden ja näiden rakentajien asuinpaikkojen välillä spatiaalinen yhteys. Yhdistämällä tämän tiedon ajoituksiin haen viitteitä siitä mikä on ollut lapinraunioiden rooli käyttöaikansa kulttuurimaisemassa.

Keramiikkalöydöt ovat käytännössä ainoa tapa, jolla pyyntikulttuurien asuinpaikkoja voidaan tutkimusalueella laajamittaisesti liittää eriaikaisiin väestöihin. Radiohiiliajoitusten/AMS-ajoitusten määrä on edelleen hyvin rajallinen ja luotettavimmat ajoitukset tulevat enimmäkseen keramiikanpalasiin tarttuneesta orgaanisesta aineksesta. Järvialueella rannansiirtymisen tarjoamat aikasarjat ovat kovin väljiä, jos ylipäättään käyttökelpoisia arkeologisen ajoituksen kannalta. Rantavaihe on voinut paitsi pysyä kohtalaisen vakaana myös toistua esihistorian vuosituhansien kuluessa. Jos asuinpaikalle on järvialueella annettu varhaismetallikaudelle menevä rannansiirtymäajotus, on ajoitus yleensä tarkimmillaankin vain ”varhaismetallikautinen” tai ”myöhäiskivikautinen/varhaispronssikautinen”. Mekaaninen rantakorkeuden mukaan ajoittaminen voi myös olla ristialtista, koska vedenpinnan kausivaihtelut ovat luultavasti olleet erilaisia eri aikoina (Mökkönen 2000b). Vaihtelua on ollut myös asuinpaikkojen rantasidonaisuuden asteessa (Kriiska ja Jussila 2005). Saimaan alueen rannansiirtymiskäyriin sisältyviä epävarmuustekijöitä kuvaa hyvin se, että jotkut varhaisneoliittista keramiikkaa sisältäneet asuinpaikat olisivat yleisimmin käytetyn Timo Jussilan rannansiirtymiskäyrän (1999) mukaan sijainneet käyttöaikanaan vedessä.

Tutkimusalueella varhaismetallikaudella käytössä ollut keramiikka voidaan jakaa kahteen pääryhmään: tekstiilikeramiikkaan (n.1900-500 eaa.) ja Sär2-keramiikkaan (tutkimusalueella n. 900 eaa.–300 jaa.). Sär2-keramiikka jaetaan neljään eri alatyyppiin, joista tutkimusalueella ovat käytössä olleet Luukonsaaren ja Sirnihtan keramiikka. Kuten yllämainituista ajoituksista näkyy, tekstiilikeramiikka ja Sär2 -keramiikka eivät muodosta alueella siististi toisiaan seuraavaa aikasarjaa, mutta antavat kuitenkin suuntaa aineiston ajallisesta jakautumisesta. Suo-

men esihistoriallista väestökehitystä tutkivan Argeopop-projektin piirissä on laadittu Suomen alueen esihistoriallisesta keramiikasta myös pelkästään keramiikkaan tarttuneesta orgaanisesta aineksesta tehtyihin suoriin AMS-ajoituksiin perustuva aikasarja. Tässä aikajanassa tekstiili-keramiikan käyttöajaksi tulisi n. 1750-650 eaa., eli tyylin käyttöajan päällekkäisyys Luukonsaaren ja Sirnihtan keramiikan kanssa kaventuisi (Tallavaara et. al. 2010).

Sekä lapinrauniot että varhaismetallikautiset asuinpaikat ovat leimallisesti järvenrantoihin kiinnittynyt ilmiö. Päivi Maarasen Etelä-Saimaan alueella suorittamien esihistoriallisten röykkiöiden sijaintitutkimusten perusteella lapinrauniot sijaitsevat tyypillisesti nimenomaan pyyntikulttuurille ominaisessa ympäristössä (1996: 13). Myöhemmät rautakauden tyyppin röykkiöt sen sijaan sijaitsevat Maarasen tutkimusalueella hyvin samankaltaisessa ympäristössä kuin pellowraivausröykkiöt (Maaranen 1996: 13). Toisin sanoen lapinrauniot ja pyyntikulttuurin asuinpaikat näyttävät hakeutuneen samankaltaiseen ympäristöön, aivan kuten myöhemmät maatalouskulttuurien röykkiöt on rakennettu peltomaiden ja talojen läheisyyteen.

”Pyyntikulttuurista” puhuminen on sikäli harhaanjohtavaa, että tutkimusalueella tiedetään harjoitetun kaskiviljelyä jo varhaismetallikaudella ja ilmeisesti aikaisemminkin (Vuorela 1999; Tomminen 2006; Alenius 2007; Alenius et. al. 2009). Asuinpaikkojen luonnetta määritelmä kuvaa kuitenkin hyvin. Tutkimusalueen tunnetut kivikautiset/varhaismetallikautiset asuinpaikkakohteet ovat sekä sijainniltaan että löytöaineistoltaan selkeitä pyyntikulttuurin kohteita (esim. Ukkonen 1996; Mökkönen 2000a; Lavento 2001: 229-244; 255-258)

Varhaismetallikautisten asuinpaikkojen ja lapinraunioiden sijoittumiseen ovat siis aivan epäilyksettä vaikuttaneet osin päällekkäiset valintakriteerit. Näiden päällekkäisyyksien vaikutusta ei tässä tutkimuksessa yritetäkään eliminoida. Lapinraunioiden ja samanaikaisten asuinpaikkojen välinen spatiaalinen yhteys pyritään sen sijaan saamaan näkyviin vertaamalla varhaismetallikautisten asuinpaikkojen lapinraunioetäisyyksiä kivikautisten asuinpaikkojen lapinraunioetäisyyksiin. Samat lapinraunioista riippumattomat tekijät ovat vaikuttaneet kaikkien pyyntikulttuurin asuinpaikkojen sijoittumiseen tutkimusalueella. Siksi vertailun kohteena ei ole eri keramiikkatyylejä sisältävien kohteiden määrällinen, vaan suhteellinen vaihtelu eri lapinraunioetäisyyksillä. Lapinraunioista riippumattomat tekijät voivat vetää kaikenlaisia kivikautisia/varhaismetallikautisia asuinpaikkoja lapinraunioiden läheisyyteen, mutta jos lapinraunioilla on yhteys vain tietyn keramiikkatyylin asuinpaikkojen sijoittumiseen, pitäisi tällaisten asuinpaikkojen suhteellisen osuuden kaikista asuinpaikoista olla normaalia suurempi lapinraunioiden läheisyydessä.

Lapinraunioiden ja asuinpaikkojen sijaintia verrataan tässä tutkimuksessa sekä asuinpaikka-
lähtöisesti että lapinrauniolähtöisesti. Lasken tutkimusaineiston asuinpaikkojen etäisyyden
lähimpään lapinrauniokohteeseen ja vastaavasti lapinrauniokohteiden etäisyyden lähimpään
keramiikkalöydölliseen asuinpaikkakohteeseen. Käytännössä toteutan tämän Muinaisjäännös-
rekisterin koordinaattitietojen ja MapInfo 10.0 –karttaohjelman avulla.

3.2 Tutkimusaineisto

Tutkimusalueeseen kuuluu kaikkiaan 29 kuntaa, kun 4 Kymenlaakson rannikkokuntaa jätetään pois (Liitteet 1-5). Se onko jostakin asuinpaikkakohteesta löydetty keramiikkaa vai ei, selvisi tavallisesti jo Muinaisjäännösrekisteriin kirjattujen tietojen perusteella. Toisinaan tämäkin vaihe vaati kuitenkin jo arkistotutkimuksia. Museoviraston Arkeologian osaston arkistossa tutustuin asuinpaikkoja koskeviin kaivaus - ja koekaivauskertomuksiin, tai jos tällaisia tutkimuksia ei kohteessa oltu toteutettu, inventointikertomuksiin. Yksittäisiä kohteita ja kuntia koskevien tutkimusraporttien ohella arvokas apu olivat Muinais-Saimaa -projektiin liittyvät inventointikertomukset. Käytin löytötietojen selvittelyssä ahkerasti apuna myös Museoviraston kokoelmien (KM) pääluetteloa. Kohteiden keramiikkamäärityksissä hyödynsin voimakkaasti myös Mika Lavennon tekstiilikeramiikkaa käsittelevän väitöskirjan kohdeluetteloa (2001: 211-281) ja Petro Pesosen Argeopop-projektin yhteydessä laatimaa keramiikkatietokantaa, josta hän tarjosi käyttööni tutkimusalueeseeni kuuluvien kohteiden keramiikkamääritykset (sähköpostitiedonanto 17.3.2011).

Tiedot ovat siis peräisin varsin sekalaisista lähteistä. Monessa tapauksessa löydetyn keramiikan luonne jäi kokonaan avoimeksi, varsinkin inventointikertomusten yhteydessä. Toisinaan taas kävi ilmi, että joku keramiikkatutkimusta harjoittava henkilö oli myöhemmin korjannut inventoijan/kaivauksenjohtajan alkuperäistä arviota löydetyn keramiikan luonteesta. Tällaisessa tapauksessa noudatin sellaista periaatetta, että myöhempi määritys kumoaa aiemman. Jos kaivauksenjohtaja/inventoija oli tehnyt sellaisen keramiikkamäärityksen, jota myöhempi keramiikkatutkija ei merkinnyt omiin tietokantoihinsa (toisinaan hän ei ilmeisesti ollut tästä tietoinenkaan), mutta ei myöskään tarjonnut muuta määritystä tilalle, säilytin vanhan tunnistuksen. Tapaukset, joissa keramiikan määrittäjä ilmoitti tunnistuksensa epävarmaksi varustin kysymysmerkillä, mutta otin kuitenkin mukaan aineistoon. Pesosen Argeopop-tietokannassa tunnistusvarmuus on määritelty Pesosen henkilökohtaisesti tutkimien löytöjen kohdalla nu-

meerisesti, asteikolla 1-3 (ykkösen edustaessa varmaa tunnistusta). Näistä tunnistuksista olen merkinnyt aineistooni kysymysmerkillä ne, joissa tunnistusvarmuus on ollut vain 3.

Tutkimusaalueelta tunnetaan joitakin sellaisia keramiikkalöytöjä, jotka on merkitty Muinaisjäännösrekisteriin irolöytökohteiksi, koska löytöpaikasta ei myöhemmissä tutkimuksissa ole löydetty merkkiäkään asuinpaikasta ja keramiikan epäillään siksi kulkeutuneen paikalle muualta. Tällaiset löydöt olen jättänyt pois aineistosta, samoin kuin sellaiset Argeopop-tietokantaan sisältyvät löytöpaikat, jotka eivät ole saaneet kohdenumeroa Muinaisjäännösrekisteriin ja joiden luonteesta ei siis ole tietoa. On selvää, etten ole voinut saanut käsiini kaikkea sitä tietoa mitä tutkimusalueen keramiikka-aineistoista on olemassa, mutta luotan siihen että aineiston koko mahdollistaa käyttökelpoiset johtopäätökset. Tiedossa olevat kohteethan muodostavat joka tapauksessa vain osan olemassa olleista asuinpaikoista ja röykkiöistä.

En vielä aineistonkeruuvaiheessa sulkenut tutkimuksen ulkopuolelle Kymenlaakson neljän merenrantakunnan kohteita, vaikka kyseiset alueet luetaan rannikon pronssikulttuurin piiriin. Siirrettyäni kohteet karttaohjelmaan havaitsin kuitenkin, ettei niillä ollut juurikaan annettavaa tutkimuskysymyksilleni. Alueelta tunnetaan vain kaksi tekstiilikeraamista asuinpaikkaa ja vain yksi, josta on tunnistettu Sär2 -keramiikkaa (kyseinen kohde on sama kuin toinen tekstiilikeraamisista). Röykkiöiden jakaumasta näkyi myös selvästi että hiidenkiuasalueen ja lapinraunioalueen väliin jää Kymenlaaksossa vähän tutkittu pienten lampien ja suoalueiden vyöhyke, josta ei tunneta yhtään varmaksi luokiteltua lapinrauniokohdetta ja vain hyvin vähän epävarmoja. Vyöhyke noudattelee varsin hyvin kuntarajoja, vain Virolahden alueelle osuu pari merenrannan siirtymän perusteella pikemminkin mahdollisilta lapinraunioilta kuin mahdollisilta hiidenkiukailta vaikuttavaa kohdetta – ja nekin siis epävarmoja kohteita. Kotkan, Pyhtään, Virolahden ja Haminan asuinpaikkakohteet on siksi rajattu pois tästä tutkimuksesta. Näiden kuntien hiidenkiukaat ja mahdolliset hiidenkiukaat olen jättänyt mukaan röykkiöaineistoon, koska muutama niistä mahtuu niukasti 11 kilometrin säteelle jostakin muuhun kuntaan kuuluvasta kohteesta. Rantakorkeuden perusteella selkeästi rautakautisina pidetyt rannikon röykkiökohteet (ks. Miettinen 2002) on kuitenkin suljettu aineistosta pois.

Muinaisjäännösrekisteri tuntee tutkimusalueelta kaikkiaan 540 keramiikkalöytöä tuottanutta kivikautiseksi ja/tai varhaismetallikautiseksi ajoitettua asuinpaikkaa (Liite 6). Päätettyäni tehdä nimenomaan keramiikkatyylistä asuinpaikkojen luokitteluperusteen, jätin aineistosta pois muun esinetytologian perusteella ajoitetut pyyntikulttuurin asuinpaikat, jollaisia oli tutkimusalueella vain muutama. Useimmissa tapauksissa ei nimittäin ole selvää liittykö hiotun kivi-

kirveen kaltainen esinelöytö (yleensä alun perin ”irtolöytö”, jonka tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa) asuinpaikkaan vai paikallistamattomaan hautaukseen/kätköön.

Tutkimusalueen asuinpaikkakohteista 52:stä on tunnistettu varmuudella tai epävarmemmin tekstiilikeramiikkaa, 34:sta Sär2 –keramiikkaa. 3:sta on löydetty keramiikkaa, joka on päätelty ”varhaismetallikautiseksi”, mutta jota ei kyetä luokittelemaan sen tarkemmin. Useimmista varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävistä asuinpaikoista tunnetaan myös kivikautisia käyttövaiheita, mikä heijastelee asuinpaikkojen valintakriteerien pysyvyyttä. Tämä toistuvuus näkyy myös varhaismetallikautisten keramiikkatyölylien keskinäisessä suhteessa. Kaikkiaan 15:sta tutkimusaineistoon kuuluvasta asuinpaikasta on löydetty sekä tekstiilikeramiikkaa että Sär2-keramiikkaa. Taulukoissa ja liitteissä tekstiilikeramiikasta käytetään vakiintutta lyhennettä ST-keramiikka (Sarsan-Tomitsan keramiikka).

Vertailukohteiksi tekstiilikeramiikalle ja Sär2-keramiikalle otin myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan (Kierikin, Pöljän ja Jysmän keramiikka) sekä tyypillisen kampakeramiikan. Myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan valinnan syynä on se, että kyseiseen traditioon kuuluva keramiikka vallitsi tutkimusalueella tekstiilikeramiikkaa edeltävä ajanjaksona. On jopa mahdollista, että Pöljän ja Jysmän keramiikka ovat olleet Järvi-Suomessa käytössä vielä Viitasaa-ren Pyykkisaari 1 lapinraunion rakentamisen aikoihin. Kierikin keramiikka on ajoituksensa (n. 3600-3100 eaa.) perusteella oikeastaan pikemminkin keskineoliittista kuin myöhäisneoliittista. Kierikin keramiikan palasia on käytännössä kuitenkin monesti mahdoton erottaa Pöljän keramiikan paloista ja esimerkiksi Timo Jussila on tutkimusalueella käyttänyt inventoinneissaan termiä ”myöhäisneoliittinen asbestikeramiikka” kun on kyennyt määrittämään löytämänsä keramiikan ainoastaan sillä tarkkuudella, että se kuuluu Kierikin, Pöljän ja Jysmän keramiikan muodostamaan asbestikeraamiseen traditioon (suullinen tiedonanto 4.11.2010). Lisäksi asuinpaikkatutkimukset ovat antaneet viitteitä siitä, että Kierikin ja Pöljän keramiikkaa ovat tutkimusalueella ainakin toisinaan edustaneet saman väestön eri käyttötarkoituksiin tekemiä astioita (Halinen et. al. 2003). Vaikka kyseiset keramiikkatyylit ovatkin leimallisesti asbestikeramiikkaa, on ainakin Pöljän keramiikassa myös luusekoitteisuus suhteellisen yleistä (Petro Pesonen, sähköpostitiedonanto 11.10.2010). Siksi olen lukenut myös inventoinneissa ”luusekoitteiseksi myöhäisneoliittiseksi keramiikaksi” luokitellun keramiikan myöhäisneoliittiseksi asbestikeramiikaksi. Pelkkä ”myöhäisneoliittisuus” ilman muita määreitä on kuitenkin jo sen verran epämääräinen keramiikka-arvio, että sellaisia on ole lukenut myöhäisneoliittiseen asbestikeramiikkaan.

Tyypillisen kampakeramiikan valitsin vertailukohteeksi kahdesta eri syystä. Ensinnäkin kyseisellä tyyllillä ei ajoituksensa (n. 3900-3400 eaa.) perusteella pitäisi olla mitään yhteyttä lapinraunioihin. Toiseksi kyseessä on tutkimusalueen (ja koko Suomen) ylivoimaisesti yleisin tunnistettu esihistoriallinen keramiikkatyyppi. Mitä pienempi osa aineistosta sisältää jotakin tiettyä keramiikkatyyliä, sitä voimakkaammin satunnainen vaihtelu vaikuttaa kyseisen tyyliin osuuksiin. Jos esim. tiettyä keramiikkatyyliä sisältävien kohteiden keskimääräinen osuus on 15% ja kahdessa 20 kohteen ryhmässä kyseistä tyyliä edustavia kohteita on toisessa 2/20 ja toisessa 4/20, näyttää ero prosenteissa ilmaistua suurelta (10% ja 20%), vaikka edustaa vain yhden kohteen kokoista poikkeamaa keskiarvosta. Tyypillisen kampakeramiikan kohdalla satunnaishajonta pysyy parhaiten kurissa.

Lapinraunioiden rajaaminen mistä tahansa tutkimusaineistosta on aina hankalaa. Viime kädessä vasta löydöt ovat varma todiste, mutta näillä kriteereillä koko tutkimusalueella olisi vain 5 varmaa lapinrauniokohdetta. On selvää, että mikä tahansa tapa poimia lapinrauniot tutkimattomien röykkiökohteiden joukosta sisältää pakostakin myös vääriä arvioita, mutta tähän on pakko sopeutua. Kriteerien huolellinen valinta ja johdonmukainen soveltaminen on parasta mihin voidaan päästä. Tähän lopputulokseen ei valitettavasti pääse ottamalla aineistoon mukaan vain ne röykkiöt, jotka on kirjattu Muinaisjäännösrekisteriin lapinraunioina. Lapinraunioksi määriteltä kohde täyttää kokemukseni mukaan hyvin luotettavasti yleisesti hyväksytyt lapinraunion kriteerit, mutta toiseen suuntaan on enemmän epävarmuutta. Löytöjen perusteella kiistattomia lapinraunioita (ja jopa kohdekuvauksessa lapinraunioksi kutsuttuja kohteita) on päätyntä Muinaisjäännösrekisterissä toisiin kategorioihin, ilmeisesti lähinnä käsitteellisten päällekkäisyyksien vuoksi. Keräsin siksi mahdolliset lapinrauniokohteet hakemalla jokaisesta tutkimusalueen kunnasta kaikki hautapaikoiksi, kivirakenteiksi tai muinaisjäännösryhmiksi luokitellut kohteet (jälkimmäinen ryhmä sisältää tietenkin usein myös asuinpaikkoja). Keskeisinä kriteereinä käytin sijaintia, rakennetta ja inventoijien tulkintoja. Jos kivi-röykkiö sijaitsi järvenrantakalliolla näkyvällä paikalla, oli läpimitaltaan vähintään noin parimetrinen, ei näyttänyt resentiltä eikä sisältänyt lapinrauniolle vieraita rakenteita, määrittelin sen lapinraunioksi, jos inventoija ei esittänyt sille seudun käyttöhistoriaan liittyvää selitystä (esim. rajamerkki, kaskiraunio, kivilouhostoiminnan jäännö).

Jos sijainti oli lapinrauniolle epätyypillinen, mutta röykkiölle ei ollut myöskään muuta vahvaa selitystä, määrittelin kohteen "mahdolliseksi lapinraunioksi" (mikä ei tietenkään tarkoita, että muut olisivat varmoja). Näitä kohteita käsittelin erillään "lapinraunioiksi" määrittelemistäni.

En tehnyt luokituksiin mitään muutoksia enää sen jälkeen kun olin vienyt tutkimusaineistoon kuuluvat kohteet MapInfo 10.0 -karttaohjelmaan.

Lapinraunioiksi määriteltäviä kohteita kertyi tutkimusaineistoon kaikkiaan 66 ja ”mahdollisiksi lapinraunioiksi” määriteltäviä 70. Kymenlaakson rannikkokuntien alueelta löytyi Hiidenkiukaiksi määrittelemiäni kohteita 66 ja ”mahdollisia hiidenkiukaita” 16. ”Mahdollisiksi” määriteltävien kohteiden osuuksissa näkyy rannansiirtymisajoituksen erilainen soveltuvuus merenranta- ja järviolueilla. (Liite 7.)

Tutkimushistorialla on luonnollisestikin vaikutusta siihen minkä verran röykkiökohteita mistäkin kunnasta löytyy. Tutkimusalueellani oman erityisongelmansa muodostavat eräiden ahkerien inventoijien (etenkin Huurre 1968) Pohjois-Kymenlaakson suoalueilta paikallistamat röykkiöt. Ne sijaitsivat tyypillisesti kaukana nykyisistä järvistä, mutta alueella 1980-luvulla tehtyjen turvetutkimusten perusteella tiedetään monien alueen soista syntyneen umpeen kasvaneista järvistä (Mäkilä ja Grundström 1984; Toivonen 1984). Soista kairatuista lietekerrostumista ei kuitenkaan ole tehty mitään radiohiiliajoituksia, joten ei voida sanoa onko jokin röykkiö ollut järven rannalla rakentamisajankohtanaan. Tällaiset suoröykkiöt päättyivät kaikki kategoriaan ”mahdollinen lapinraunio”. Myöhemmässä tutkimusvaiheessa kävi ilmi ettei asialla ollut tutkimuskysymysteni kannalta juurikaan merkitystä: Pohjois-Kymenlaakson suoalueiden röykkiökohteet sijaitsivat järjestään kaukana tunnetuista pyyntikulttuurien asuinpaikoista (ainakin niistä joista on löydetty keramiikkaa). Asia saattaa hyvinkin johtua tutkimushistoriallisista seikoista, mutta sen pohtiminen jää tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Koottuani tutkimusalueelta yhteen kaikki kivikautista ja/tai varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävät kohteet sekä tutkimuskysymysten mukaiset röykkiökohteet vein kohteiden koordinaattitiedot MapInfo 10.0 –karttaohjelmaan. Mittautin ohjelmalla asuinpaikoiksi määrittelemieni koordinaattipisteiden etäisyydet lähimmästä lapinraunioksi määrittelemistäni kohteesta ja erikseen myös koordinaattipistejoukosta, jossa olivat mukana myös ”mahdollisiksi lapinraunioiksi” määrittelemäni kohteet. Toteutin samat laskelmat myös toisin päin (lapinraunioiden ja ”mahdollisten lapinraunioiden” etäisyydet lähimmästä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta).

Näennäisestä numeerisesta tarkkuudestaan huolimatta mittaustuloksiin liittyy monia epävarmuustekijöitä, joiden vuoksi en käsittele niitä tarkkoina etäisyyksinä, vaan ainoastaan kohteiden ryhmittelyn välineinä. Ensinnäkin tuloksissa näkyy karttaprojektion aiheuttama heitto.

Aineistoa kerätessäni Muinaisjäännösrekisterissä käytettiin vielä pelkästään KKJ3-koordinaatistoa (toiselta nimenltaan yhtenäiskoordinaatisto, YTJ) ja paikkatietoni on siksi ilmaistu tässä järjestelmässä. Yhtenäiskoordinaatisto on suorakulmainen tasokoordinaatisto, mutta MapInfo-ohjelman automaattinen etäisyyslaskentatoiminto olettaa, että käytössä oleva koordinaatisto on pallokoordinaatisto. Liitteissä 8-13 näkyvät ohjelman tekemät automaattilaskelmat antavat siksi muutaman promillen verran liian lyhyitä etäisyyksiä (vääristymän tarkka vaikutus riippuu karttakohdasta ja etäisyyden pituudesta). Estääkseni vääristymää siirtämistä kohteita etäisyysryhmästä toiseen olen mitannut manuaalisesti suorakulmaisessa tasokoordinaatistossa kaikki alle 0,5% päähän etäisyysryhmän rajasta jääneet etäisyysvälit ja merkinnyt tulokset Liitteissä 8-9 etäisyysryhmätietojen kohdalle.

Suurin mittaustuloksiin liittyvä epävarmuus ei kuitenkaan johdu karttaprojektioon liittyvistä heitoista. Jos asuinpaikkakohteen paikkatiedoksi merkitään yksittäinen koordinaattipiste, ei kyseinen paikkatieto tietenkään kerro missä asuinpaikan rajat kulkevat. Monet kohteista on jo merkitty Muinaisjäännösrekisterin karttaotteisiin alueina, mutta suurin piirtein yhtä monesta on paikkatieto olemassa edelleen ainoastaan koordinaattipisteenä. Vertailtavuuden vuoksi määritin kaikki kohteiden väliset etäisyydet yhden koordinaattipisteen mukaan. Yhtenä koordinaattipisteenä ilmoitettu paikkatieto on otettu Muinaisjäännösrekisteriin yleensä joko kohteen oletetusta tai kaivaustutkimuksin määritellystä keskipisteestä tai yksinkertaisesti siitä kohdasta, josta on inventoinnissa saatu eniten löytöjä (tai ainoat löydöt).

Mittaustietoihin liittyvät epävarmuusvälit pysyisivät huomattavina vaikka koordinaattipisteiden sijaan käytettäisiin aluerajauksia. Aluerajauksen päätavoitteena on kohteen suojeleminen tuhoavalta maankäytöltä ja sillä pyritään usein kertomaan vain maksimiarvio siitä minne kohde voisi ulottua topografian ja muiden tiedossa olevien seikkojen perusteella. Koekuopituksen avulla tehty rajausten on käytännössä vain viitteellinen; kaikki asuinpaikan osat eivät välttämättä ole jättäneet sanottavasti löytöjä maaperään. Yleensä ei myöskään pystytä sanomaan mitkä asuinpaikan osat ovat olleet samanaikaisesti käytössä ja mitkä eivät. Lisäksi monet tunnetuista asuinpaikkakohteista ovat osittain tuhoutuneita, jolloin suojeltavan muinaisjäännöksen laajuus ja muinaisen asuinpaikan laajuus ovat jo lähtökohtaisesti kaksi täysin eri asiaa. Mikä tahansa yritys määritellä numeerisesti lapinraunion ”tyypillinen” etäisyys varhaismetallikautisista tai muista asuinpaikkakohteista olisi siis hyvin hataralla pohjalla.

Tutkimusaineiston asuinpaikkakohteiden lapinraunionetäisyyksiä ei siis voi asettaa tarkkaan järjestykseen. Sen sijaan voidaan sanoa, että tietyt kohteet sijaitsevat hyvin lähellä lapinrauni-

oita, eräät toiset selvästi kauempana, jotkut muut vielä kauempana jne. Muinaisjäännösrekisterin koordinaattien perusteella tehdyt etäisyysmittaukset tarjoavat konkreettisen perustan tällaisille jaotteluille. Jakamalla kohteet ryhmiin koordinaattipisteiden perusteella määriteltujen lapinraunioetäisyyksien mukaan nähdään klusteroituvatko tietynlaiset asuinpaikkakohteet lapinraunioiden läheisyyteen tai kauemmas lapinraunioista. Etäisyysryhmien väliset rajat ovat tietenkin keinotekoisia ja tulokset saattavat muuttua jonkin verran sen mukaan millaista jaotteluväliä käytetään. Käytin siksi tässä tutkimuksessa alusta lähtien kahta eri ryhmittelyväliä: 1000 m ja 750 m. Liitteissä 8-9 näkyy mihin ryhmiin kukin tutkimusaineistoon kuuluva asuinpaikkakohde sijoittuu näitä ryhmittelyjä käyttämällä.

On vielä muistettava, että lapinraunioita sijaitsee myös tutkimusalueen ulkopuolella ja jokin niistä on toisinaan todellisuudessa lähin lapinrauniokohde jollekin tutkimusalueen asuinpaikkakohteelle. Ja vastaavasti jokin tutkimusalueen ulkopuolinen keramikkalöydöllinen asuinpaikkakohde voi olla lähin tutkimusalueella sijaitsevalle lapinrauniolle. Halusin saada myös tällaiset tapaukset mukaan tutkimusaineistoon ja selvitin siksi Museoviraston Paituli-paikkatietokannan avulla tutkimusalueen reunamilla sijaitsevien lapinrauniokohteiden tarkat sijainnit. Jotkut tutkimusalueen asuinpaikkakohteista sijaitsevat kuitenkin niin kaukana kaikista lapinrauniokohteista, että lähimmän lapinraunion selvittäminen olisi ollut paitsi hyvin vaivalloista myös varsin epämielikästä. Asetin siksi etäisyysryhmien määrittelylle ylärajat. 750 m etäisyysryhmät on laskettu vain 10500 m etäisyydelle saakka ja 1000 m etäisyysryhmät 11000 m etäisyydelle. Tuolle etäisyystasolle päästäessä lähimmän lapinraunion sijainti on melkoisella varmuudella jo lakannut olemasta asuinpaikan sijainnille merkityksellinen tekijä.

Tutkimusaluetta ympäröi idässä valtakunnanraja, etelässä rannikon hiidenkiuasalue ja pohjoisosissa paljolti vesistöjen mukaan määräytyvät maakuntarajat. Tutkimusalueen ulkopuolisia röykkiö- tai asuinpaikkakohteita ei siksi päätynyt mukaan mittauksiin kovin paljoa. Tällaiset kohteet on taulukoissa ja liitteissä merkitty vinoviivoituksella. Keinotekoisimmillaan tutkimusalueen raja on Iitin ja Nastolan välillä ja eniten tutkimuskysymysten kannalta relevantteja tutkimusalueen ulkopuolisia kohteita löytyikin juuri Nastolasta

11000 m ei ole etäisyysmittausten ylärajana täysin mielivaltainen. Jos tutkimusaineiston asuinpaikkakohteet jaetaan lapinraunioetäisyyden mukaan 1-11000 m etäisyydellä sijaitseviin ja tätä kauempana sijaitseviin, on pelkästään määrittämätöntä keramiikkaa sisältävien kohteiden osuus jälkimmäisessä ryhmässä selvästi suurempi (Taulukko 2). Pelkästään määrittämätöntä keramiikkaa sisältävien kohteiden suuri määrä vaikuttaa laskevasti kaikkien vertailtavi-

en keramiikkatyylien osuuksiin hyvin kaukana lapinraunioista sijaitsevien kohteiden joukossa. Jonkin tietyn keramiikkakeskittymän tilastollista merkitystä arvioitaessa saattaa siis olla parempi ottaa vertailukohdaksi 1-11000 m säteellä lapinraunioista sijaitsevat kohteet kaikkien kohteiden sijaan.

etäisyys lapinrauniosta	kaikki kohteet (kpl)	vain määrittämätöntä keramiikkaa sisältävät (kpl)	vain määrittämätöntä keramiikkaa sisältävät %
1-1000m	31	3	9,7
1001-2000m	19	2	10,5
2001-3000m	24	3	12,5
3100-4000m	24	5	20,8
4001-5000m	35	8	22,9
5001-6000m	30	3	10,0
6001-7000m	34	6	17,6
7001-8000m	25	5	20,0
8001-9000m	19	5	26,3
9001-10000m	35	7	20,0
10001-11000m	20	2	10,0
1-11000m yhteensä	296	58	19,6
11001-12000m	29	9	31,0
yli 12000m	215	59	27,4
kaikki	540	117	21,7

Taulukko 2. Vain määrittämätöntä keramiikkaa sisältävien kivikautiselta/varhaismetallikautiselta vaikuttavien asuinpaikkakohteiden osuus eri etäisyysväleillä

Pelkästään määrittämätöntä keramiikkaa sisältävien kohteiden painottuminen hyvin kaukana lapinraunioista sijaitseville alueille on itsessään kiintoisa ilmiö. Sen syihin ei ole mahdollista perehtyä seikkaperäisesti tämän tutkimuksen puitteissa, mutta tutkimushistoriallisilla seikoilla on mitä ilmeisimmin merkittävä vaikutus asiaan. Tietyissä tutkimusalueen kunnissa on paikallistetuista kivikautisista/varhaismetallikautisista kohteista poikkeuksellisen moni sellainen, jonka keramiikkaa ei ole lainkaan määritetty. Tällaiset määrittämättömien kohteiden klusterit ovat tyypillisesti alueita, joiden keramiikkalöydöt ovat peräisin sellaisista inventoinneista, joiden tuottamia löytöaineistoja ei ole koskaan tarkemmin tutkittu. Tällaisilla alueille on tyypillisesti harjoitettu kaiken kaikkiaan vain vähän arkeologista tutkimusta. Myös paikallistettujen lapinrauniokohteiden määrä on siksi hyvin vähäinen ja asuinpaikkakohteiden lapinraunioetäisyydet hyvin pitkiä. Selvimmän esimerkin muodostaa Luumäen kunta, jonka keramiikkalöydöt puuttuvat kokonaan Argeopop-projektin tietokannasta ja josta ei tunneta yhtäkään lapinrauniokohdetta.

En kuitenkaan halunnut jättää pelkästään määrittämätöntä keramiikkaa sisältäviä kohteita kokonaan pois aineistosta. Tähän on useita syitä. Ensinnäkin toisia keramiikkatyyplejä on tutkittu

ja tunnistettu uutetteremmin kuin toisia ja määrittämätöntä keramiikkaa sisältävien kohteiden jättäminen pois aineistosta lisäisi tämän seikan vaikutusta tuloksiin. Toiseksi jonkin tietyn kohteen keramiikkalöydöistä ei aina huolellisista tutkimuksista huolimatta löydetä diagnostiisia piirteitä (esim. palasten pienen ja vähäisen määrän vuoksi) ja määrittämättömyys tarjoaa siis itsessään informaatiota kohteen löytöaineistosta. Kolmanneksi pelkästään määrittämätöntä keramiikkaa sisältävästä kohteesta saatetaan hyvinkin joskus tulevaisuudessa kyetä tekemään keramiikkamäärityksiä, jolloin tämän tutkimuksen tietoja on mahdollista korjata jälkikäteen.

Toisaalta on tunnustettava, että kaivauksin tutkittujen ja vain inventointien kautta löytöjä tuotaneiden kohteiden käsittely samassa aineistossa on myös ongelmallista. Se että inventoija ei ole pintapoiminnalla tai koekuopituksella löytänyt paikallistamastaan kohteesta jotakin tiettyä keramiikkatyylä ei tietenkään välttämättä merkitse sitä, ettei kyseistä keramiikkaa kaivaustutkimuksilla löytyisi. Siksi vertailen tässä tutkimuksessa myös erikseen niitä kohteita, joissa on toteutettu kaivaustutkimuksia (Luku 4.2).

4 SIJAINITUTKIMUSTEN TULOKSET

4.1 Asuinpaikkojen etäisyydet lapinraunioista

Tutkimusaineistoon kuuluu kaikkiaan 540 keramiikkalöydöllistä asuinpaikkakohdetta, joista 296 sijaitsee 11 km säteellä lapinraunion kriteerit täyttävästä röykkiökohteesta. Jos mukaan otetaan ”mahdollisiksi lapinraunioiksi” luokitellut röykkiökohteet, tulee 11 km säteelle 372 asuinpaikkakohdetta. Asuinpaikkakohteista kaikkiaan 71:stä on tunnistettu tekstiilikeramiikka ja/tai Sär2-keramiikkaa ja 3:sta tarkemmin määrittelemätöntä ”varhaismetallikautista keramiikkaa”. (Liitteet 8-9)

Taulukko 3 paljastaa että lähimpänä kivikautista tai varhaismetallikautista asuinpaikkaa sijaitseva röykkiö on paljon todennäköisimmin kriteerit täyttävä lapinraunio kuin mahdollinen lapinraunio. Tämä oli odotettavissa, koska etäisyys lähimmästä järvestä on keskeinen lapinraunion kriteeri. Merkityksellisempää on, että Sär2-asuinpaikkojen ja etenkin tekstiilikeraamisten asuinpaikkojen kohdalla todennäköisyys on vielä huomattavasti suurempi. Alustavasti

siis näyttää siltä, että lapinraunioiden ja varhaismetallikautisten asuinpaikkojen välillä on yhteys.

lähin röykkiö	lapinraunio	mahdollinen lapinraunio	hiidenkiuas	mahdollinen hiidenkiuas
kaikki asuinpaikat*	231	135	6	0
ST-asuinpaikat	29	11	1	0
Sär2-asuinpaikat	18	6	0	0

Taulukko 3. Tutkimusaineiston asuinpaikkojen lähimmät röykkiöt kategorioittain. ST = tekstiilikeraamiikka.

*Taulukossa on huomioitu vain sellaiset asuinpaikat, jotka sijaitsevat 11 km sisällä jostakin tutkimusaineiston röykkiökohteesta.

4.1.1 Varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävät ja muut

Taulukoissa 4-5 verrataan varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien kohteiden osuuksia myöhäisneolittista tai tyypillistä kampakeramiikkaa sisältävien kohteiden osuuksiin eri etäisyysväleillä. Osuudet on laskettu kumulatiivisesti, etäisyysädeittä asteittain kasvattamalla. Etäisyysvälejä erillisinä ryhminä käsitteviä vertailuja suoritetaan tuonnempana. ”Mahdollisiksi lapinraunioksi” määritellyt röykkiökohteet on toistaiseksi jätetty pois aineistosta.

etäisyys röykkiöstä (m)	kaikki asuinpaikat (kpl)	ST/Sär2-asuinpaikat (kpl ja %)	MN asb- asuinpaikat (kpl ja %)	ka II -asuinpaikat (kpl ja %)
<751	25	12 48,0%	10 40,0%	9 36,0%
<1501	40	15 37,5%	14 35,0%	16 40,0%
<2251	58	18 31,0%	18 31,0%	21 36,2%
<3001	74	19 25,7%	20 27,0%	31 41,9%
<3751	91	21 23,1%	23 25,3%	38 41,8%
<4501	112	22 19,7%	26 23,2%	46 41,1%
<5251	142	29 20,4%	31 21,8%	63 44,4%
<6001	163	31 19,0%	38 23,3%	74 45,4%
<6751	187	37 19,8%	41 21,9%	82 43,9%
<7501	213	40 18,8%	49 23,0%	93 43,7%
<8251	226	40 17,7%	52 23,0%	99 43,8%
<9001	241	43 17,8%	56 23,2%	104 43,2%
<9751	270	45 16,7%	61 22,6%	121 44,8%
<10501	284	45 15,8%	66 23,2%	127 44,7%
kaikki	540	74 13,7%	120 22,2%	229 42,4%

Taulukko 4. Tekstiilikeraamiikka/Sär2-keramiikka (ST/Sär2), myöhäisneolittista asbestikeraamiikkaa (MN asb) ja tyypillistä kampakeramiikkaa (ka II) sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet tutkimusaineistosta 750 m etäisyysväleillä lähimmästä kriteerit täyttävästä lapinrauniokohteesta.

etäisyys röykkiöstä (m)	kaikki asuinpaikat (kpl)	ST/Sär2 -asuinpaikat (kpl ja %)	MN asb –asuinpaikat (kpl ja %)	ka II –asuinpaikat (kpl ja %)
<1001	31	14 45,2%	12 38,7%	11 35,5%
<2001	50	16 32,0%	16 32,0%	20 40,0%
<3001	74	19 25,7%	20 27,0%	31 41,9%
<4001	98	22 22,4%	26 26,5%	42 42,9%
<5001	133	27 20,3%	30 22,6%	56 42,1%
<6001	163	31 19,0%	38 23,3%	74 45,4%
<7001	197	39 19,8%	44 22,3%	88 44,7%
<8001	222	40 18,0%	52 23,4%	97 43,7%
<9001	241	43 17,8%	56 23,2%	104 43,2%
<10001	276	45 16,3%	63 22,8%	124 44,9%
<11001	296	46 15,5%	69 23,3%	131 44,3%
kaikki	540	74 13,7%	120 22,2%	229 42,4%

Taulukko 5. Tekstiilikeraamiikka/Sär2-keramiikkaa (ST/Sär2), myöhäisneoliittista asbestikeraamiikkaa (MN asb) ja tyypillistä kampakeramiikkaa (ka II) sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet 1000 m etäisyysväleillä lähimmästä kriteerit täyttävästä lapinrauniokohteesta.

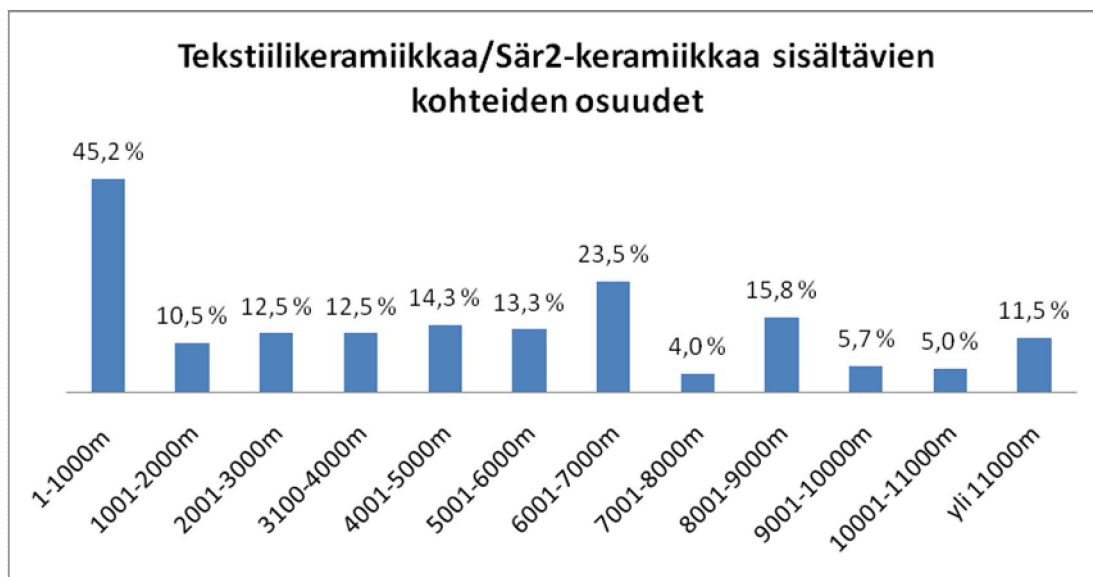
Monet tutkimusaineiston asuinpaikoista sisältävät useampaa kuin yhtä tai jopa kaikkia vertailtavia keramiikkatyylejä. Muutamassa tapauksessa asbestikeraamiikka on määritetty väljästi ”myöhäisneoliittiseksi tai varhaismetallikautiseksi” (Liite 8). Tällaisia keramiikkatunnistuksia ei ole huomioitu keramiikkavertailuissa, koska eräänä keskeisenä pyrkimyksenä on juuri näiden kahden ryhmän keskinäinen vertailu. On myös syytä todeta, että monesti jonkin kohteen keramiikka on tunnistettu väljästi ”kampakeramiikaksi”. Tällaisia tunnistuksia ei ole laskettu mukaan tyypillisen kampakeramiikan osuuksiin, vaikka moni niistä varmasti edustaakin juuri kyseistä tyyliä.

Taulukko 4 osoittaa, että nimenomaan varhaismetallikautinen keramiikkaa keskittyy tutkimusalueella selvästi lapinraunioiden läheisyyteen. Tekstiilikeraamiikkaa ja/tai Sär2-keramiikkaa sisältävien kohteiden osuus tutkimusaineiston asuinpaikkakohteista on 750 m säteellä lapinrauniokohteista peräti 48,0%, kun osuus 10500 m säteellä on 15,8% ja koko aineistossa 13,7%. Osuus alkaa jyrkästi laskea jo heti kun etäisyys säde nostetaan 1500 metriin. Myöhäisneoliittista asbestikeraamiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuus on 750 m säteellä lapinraunioista myös poikkeuksellisen suuri, mutta keskittyminen ei ole läheskään niin voimakasta kuin varhaismetallikautisen keramiikan kohdalla. Osuus on 750 m säteellä 40,0%, 10500 m säteellä 23,2% ja koko aineistossa 22,2%. Myös myöhäisneoliittisen asbestikeraamiikan kohdalla osuus alkaa laskea heti kun etäisyys sädetä kasvatetaan 750 metrissä.

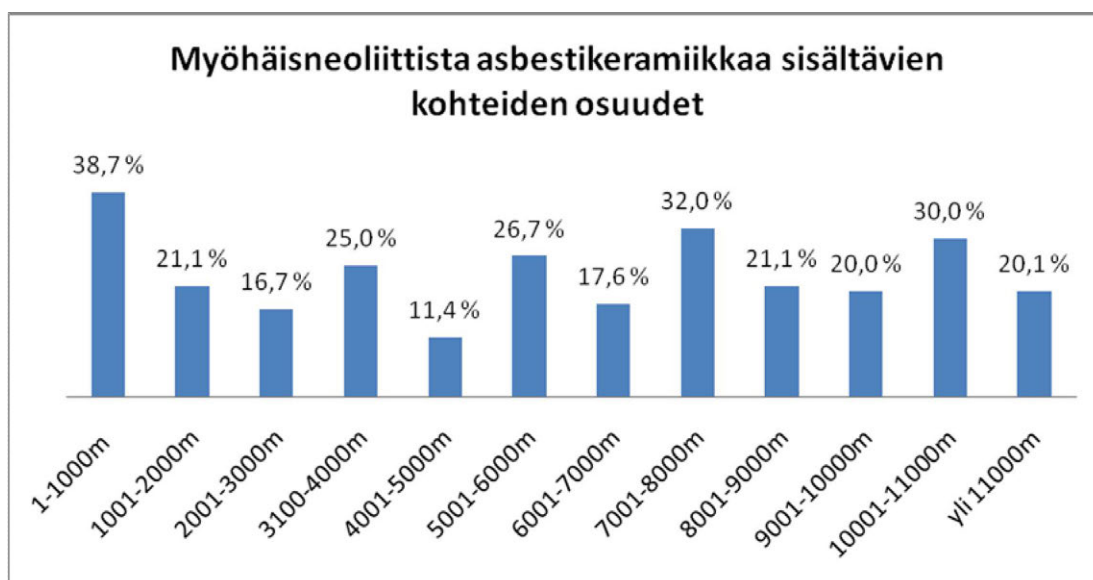
Tyypillisen kampakeramiikan kohdalla ei näy minkäänlaista keskittymistä lapinraunioiden läheisyyteen, pikemminkin päinvastoin. Kyseisen tyylin osuus pysyy melko tasaisena valitusta etäisyysvälistä riippumatta.

Ryhmittelyvälin nostaminen 1000 metriin ei paljoa muuta tilannetta minkään keramiikkatyylin kohdalla (Taulukko 5). Olennaisin Taulukon 5 kertoma uusi tieto lienee se, että pienimman etäisyysvälin nostaminen 750 metristä 1000 metriin riittää jo laskemaan varhaismetallikautisen keramiikan osuutta. Myöhäisneoliittien keramiikan osuus laskee tällöin myös, mutta vain hyvin vähän. Kiintoisaa on, että tyypillisen kampakeramiikan osuus alkaa 1000 m etäisyysväliä käytettäessä näyttää poikkeuksellisen pieneltä lapinraunioiden läheisyydessä. Poikkeama on kuitenkin sen verran heikko, ettei sen perusteella kannata vielä tehdä mitään johtopäätöksiä. 1000 m säteellä lapinraunoista sijaitsee kolme sellaista asuinpaikkakohdetta, joiden keramiikkalöydöistä osa on määritelty väljästi ”kampakeramiikaksi”. Jos kahdesta näistä olisi tunnistettu tyypillistä kampakeramiikkaa, nousisi kyseisen tyylin osuus 41,9%:iin (13/31).

Taulukot 4-5 kertovat sen miten eri keramiikkatyylejä sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet muuttuvat tai ovat muuttumatta sen mukaan miten kauas lapinraunioista vertailu ulotetaan. Tällöin yksittäiset 750 m tai 1000 m etäisyysryhmät eivät näy itsenäisinä kokonaisuuksina, vaan lähellä lapinraunioita sijaitsevat kohteet pysyvät koko ajan mukana laskelmissa. Tällaisen vertailun vahvuus on siinä, että se tuo esiin etäisyyden kasvamisen kumulatiiviset vaikutukset ohi etäisyysryhmien välisen satunnaishajonnan (joka on kohdemääriltään näin pienten etäisyysryhmien kohdalla väistämättä voimakasta). Lapinraunioiden läheisyydessä näkyvän varhaismetallikautisen keramiikan ja myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan keskittymien todellisen merkityksen arvioiminen edellyttää kuitenkin myös näiden keskittymien suhteuttamista etäisyysryhmien väliseen yleiseen vaihteluun. On aika laskea vertailtavien keramiikkatyylien osuudet myös kunkin etäisyysryhmän kohdalta erikseen. 750 m etäisyysryhmät ovat kooltaan sen verran pieniä, että lähdän liikkeelle suoraan 1000 m ryhmistä. Tulokset näkyvät Kaavioista 1-3.

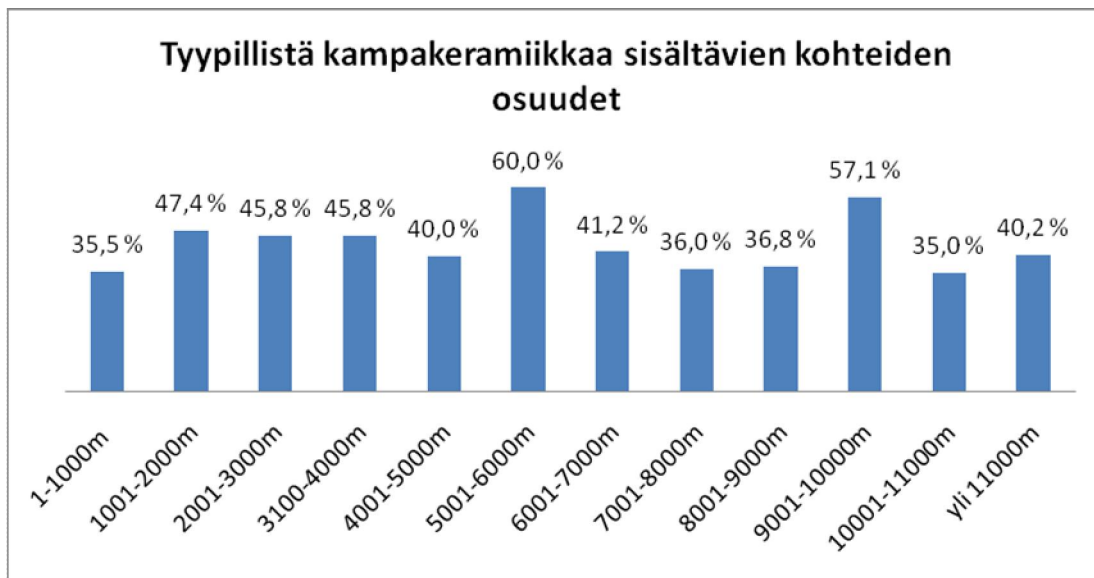

Kaavio 1. Tekstiilikeramiikkaa/Sär2-keramiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet 1000 m lapinraunioetäisyysryhmissä.

Kaavio 2. Myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet 1000 m lapinraunioetäisyysryhmissä

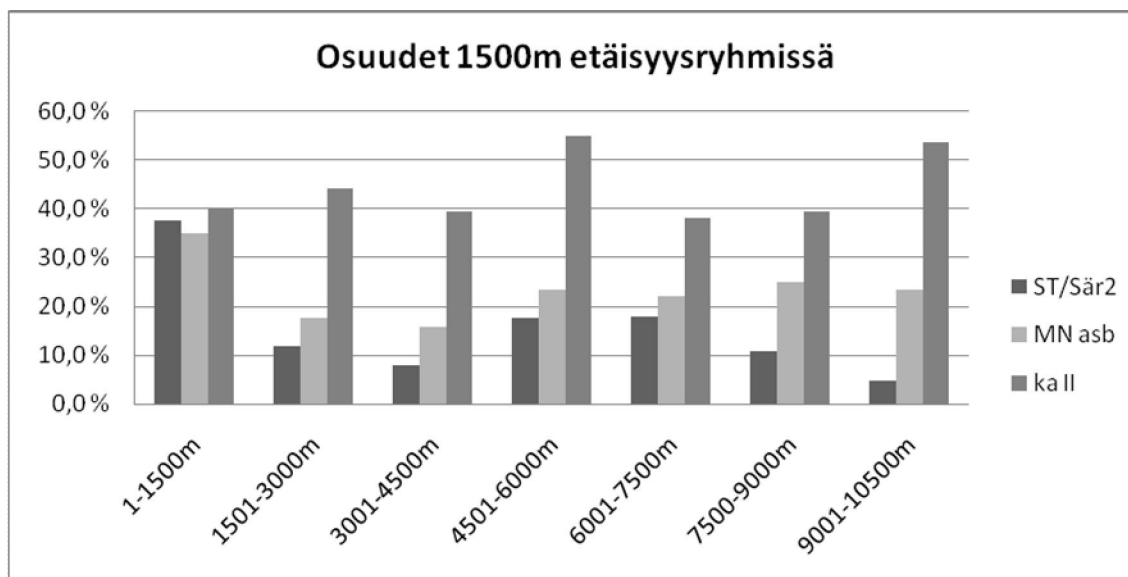

Kaavio 3. Tyypillistä kampakeramiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet 1000 m lapinraunioetäisyysryhmissä

Kaavioista 1-3 näkyy, että tarkasteltavien kohdetyyppien osuuksissa on odotetusti kovaa hajontaa eri etäisyysryhmien välillä. Kaavioiden vertailu kuitenkin vahvistaa varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen voimakkaan keskittymisen lapinraunioiden läheisyyteen. Varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen 45,2% osuus 1-1000 m etäisyysryhmässä on ylivoimaisesti suurin keskiarvopoikkeama mikä vertailtavien kohdetyyppien jakaumasta löytyy. Myöhäisneoliittisen keramiikan keskittyminen 1000 m säteelle lapinraunioista on huomattavasti vähemmän silmiinpistävää. Tyypillisen kampakeramiikan osuuksien hajonta puolestaan näyttää näin esitettynä lähinnä satunnaiselta.

Tein varmuuden vuoksi 1000 m etäisyysjaottelun rinnalle vielä 1500 m jaottelun, vaikka Taulukoiden 4-5 kertoman informaation perusteella lähin etäisyysryhmä ulottuu tällöin jo hämäävän kauas lapinraunioista. Tulokset näkyvät Kaaviosta 4. Eri keramiikkatyylejä sisältävien kohteiden osuuksien vaihtelu tasoittuu nyt yleisesti jonkin verran. Varhaismetallikautisen keramiikan voimakas keskittyminen lapinraunioiden läheisyyteen näkyy kuitenkin vielä tässäkin jaottelussa. Etäisyysryhmä 1-1500 m on ainoa, jossa varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien kohteiden osuus ylittää myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävien kohteiden osuuden. Varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien kohteiden suhde tyypillistä kampakeramiikkaa sisältäviin kohteisiin on tässä etäisyysryhmässä niinkään selvästi erilainen kuin muissa.

Kaavio 4. Tekstiilikeramiikkaa/Sär2-keramiikkaa (ST/Sär2), myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa (MN asb) ja tyyppillistä kampakeramiikkaa (ka II) sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet 1500 m lapinraunioetäisyysryhmissä.

Kaaviossa 4 on huomionarvoista myös se, että kun etäisyysryhmien koko nostetaan 1500 metriin, keskittyy myöhäisneoliittinen asbestikeramiikka lähimpään etäisyysryhmään voimakkaammin kuin 1000 m jaottelussa. Tämä viittaa siihen, ettei lapinraunioiden läheisyyden vaikutus ole tällaista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen kohdalla yhtä voimakas kuin varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien. Eräs ilmeinen selitys asialle on se, että kyseessä ei itse asiassa ole lapinraunioiden sijainnin, vaan varhaismetallikautisten ja myöhäisneoliittisten asuinpaikkakohteiden keskinäisen sijainnin vaikutus. Monessa tutkimusalueen kohteessa rannansiirtymiskronologia on sellainen, että rantaviiva on muuttunut myöhäisneoliittiselta kaudella varhaismetallikaudelle tultaessa vain vähän (Jussila 1999: 121-122). Myöhäisneoliittiset ja varhaismetallikautiset asutusvaiheet osuvat siksi erityisen usein samoille paikoille tai lähelle toisiaan. Myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävän asuinpaikan sijainti lapinraunion lähellä selittyisi näin usein sillä, että lapinraunio sijainnilla on yhteys asuinpaikan varhaismetallikautiseen käyttövaiheeseen.

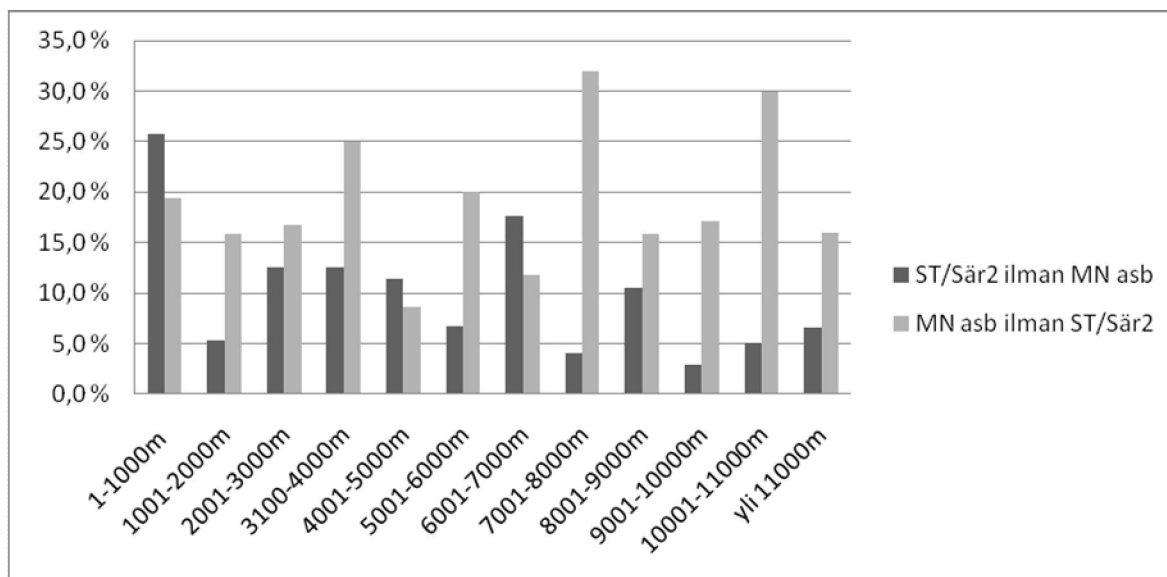
Hypoteesi on helppo testata suorittamalla vertailu, jossa varhaismetallikautista keramiikkaa tai myöhäisneoliittista keramiikkaa sisältäviksi kohteiksi ei lasketa niitä, jotka sisältävät molempia. Taulukoista 6-7 ja Kaaviosta 5 näkyy miten tällainen päällekkäisten kohteiden poistaminen vaikuttaa kyseisiä keramiikkatyylejä sisältävien asuinpaikkojen etäisyysjakaumiin.

etäisyys röykkiöstä (m)	kaikki asuinpaikat (kpl)	ST/Sär2 ilman MN asb (kpl ja %)	MN asb. ilman ST/Sär2 (kpl ja %)
<751	25	7 28,0%	5 20,0%
<1501	40	8 20,0%	7 17,5%
<2251	58	11 19,0%	11 19,0%
<3001	74	12 16,2%	13 17,6%
<3751	91	14 15,4%	16 17,6%
<4501	112	15 13,4%	19 17,0%
<5251	142	21 14,8%	23 16,2%
<6001	163	21 12,9%	28 17,2%
<6751	187	26 13,9%	30 16,0%
<7501	213	28 13,1%	37 17,4%
<8251	226	28 12,4%	40 17,7%
<9001	241	30 12,4%	43 17,8%
<9751	270	31 11,5%	47 17,4%
<10500	284	31 10,9%	52 18,3%
kaikki	540	48 8,9%	94 17,4%

Taulukko 6. Tekstiilikeraamiset/Sär2-asuinpaikkakohteet (ST/Sär2), joista ei ole löydetty myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa (MN asb) ja myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävät asuinpaikkakohteet, joista ei ole löydetty varhaismetallikautista keramiikkaa.
750 m kumulatiiviset etäisyysryhmät

etäisyys röykkiöstä m	kaikki asuinpaikat (kpl)	ST/Sär2 ilman MN asb (kpl ja %)	MN asb ilman ST/Sär2 (kpl ja %)
<1001	31	8 25,8%	6 19,4%
<2001	50	9 18,0%	9 18,0%
<3001	74	12 16,2%	13 17,6%
<4001	98	15 15,3%	19 19,4%
<5001	133	19 14,3%	22 16,5%
<6001	163	21 12,9%	28 17,2%
<7001	197	27 13,7%	32 16,2%
<8001	222	28 12,6%	40 18,0%
<9001	241	30 12,4%	43 17,8%
<10001	276	31 11,2%	49 17,9%
<11000	296	32 10,8%	55 18,6%
kaikki	540	48 8,9%	94 17,4%

Taulukko 7. Tekstiilikeraamiset/Sär2-asuinpaikkakohteet (ST/Sär2), joista ei ole löydetty myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa (MN asb) ja myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävät asuinpaikkakohteet, joista ei ole löydetty varhaismetallikautista keramiikkaa.
1000 m kumulatiiviset etäisyysryhmät.

Kaavio 5. Tekstiilikeramiikkaa/Sär2-keramiikkaa (ST/Sär2) ja myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa (MN asb) sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet 1000 m lapinraunioetäisyysryhmissä, kun molempia keramiikkaryhmiä sisältäviä kohteita ei lasketa mukaan.

Taulukoista 6-7 näkyy, että kohteet, joista on löydetty tekstiilikeramiikkaa ja/tai Sär2-keramiikkaa, keskittyvät vahvasti 750 m säteelle lapinrauniokohteista silloinkin kun aineistosta on poistettu kohteet, joista on löydetty myös myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa. Myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan jakaumaan ”päällekkäisten” kohteiden poistaminen vaikuttaa paljon voimakkaammin. Kaavio 5 paljastaa, että kun kyseistä keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen joukosta poistetaan varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävät, ei etäisyysryhmä 1-1000 m enää erotu muusta aineistosta. Tämä viittaa siihen, että merkittävin syy myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävien kohteiden keskittymiselle lapinraunioiden läheisyyteen on tosiaan kyseisten asuinpaikkojen käytön jatkuminen varhaismetallikaudella.

Ennen eteenpäinsiirtymistä on kuitenkin vielä syytä vilkaista tarkemmin 1000 m säteellä lapinrauniokohteesta sijaitsevia tutkimusaineiston asuinpaikkakohteita. Tähänastiset vertailut eivät vielä ole kertoneet sitä miten lähellä lapinraunioita varhaismetallikautista keramiikkaa tai myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävien kohteiden osuudet alkavat laskea. Asian voi todeta Taulukosta 8.

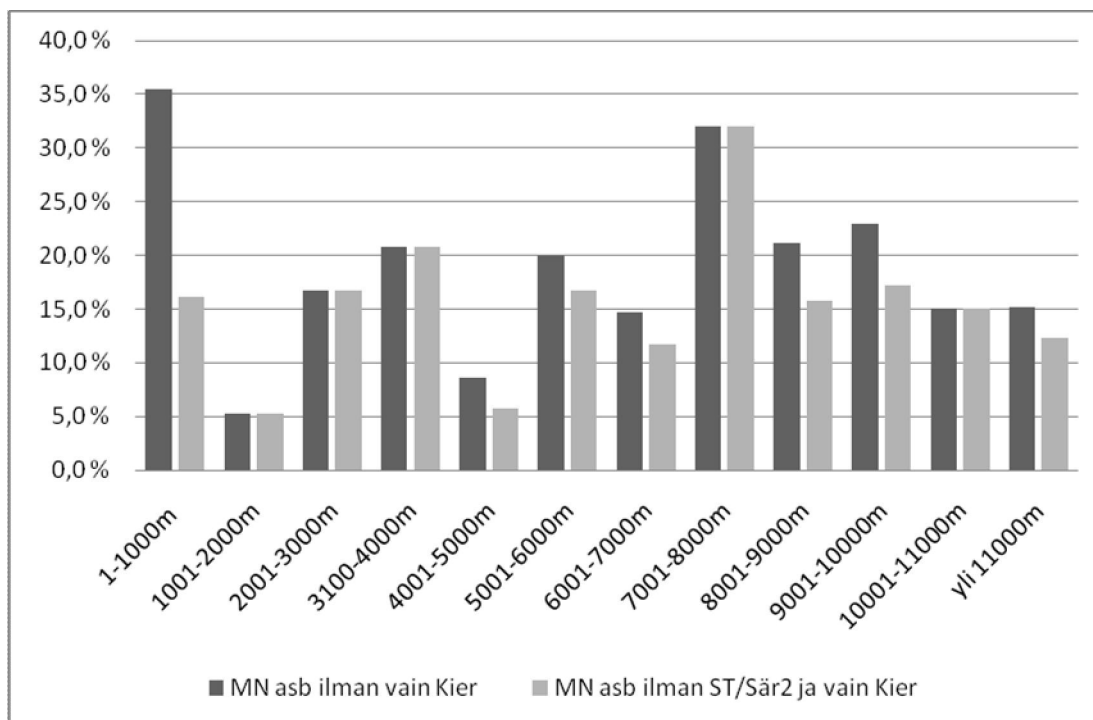
kohdenimi	tunnistettut keramiikkatyylit	etäisyys m
Ruokolahti Raaniemi	ei tunnistettuja	0
Ristiina Kitulansuo D	ST, Sär2, läntistä pronssikauden	94,026492
Kerimäki Vonkaniemi C	Luukonsaaren, tyyp. kampa	109,675047
Kerimäki Martinniemi 3	tyyp. ja myöh. kampa, Kierikin, Pöljän	183,637037
Kerimäki Martinniemi 1	varhainen asbesti	216,051743
Kerimäki Martinniemi 4	ST, Sär2, tyyp. kampa, Kierikin, Pöljän	219,349227
Kerimäki Martinniemi 5	ST, Luukonsaaren	269,927358
Taipalsaari Valkeinlahti	ei tunnistettuja	285,798
Ruokolahti Karoniemi	ST, Luukonsaaren, Sirnihtan, varh., tyyp. ja myöh kampa, Pöljän, Kierikin, rautakautista.	296,30525
Ruokolahti Alatalo	ST	296,588322
Ruokolahti Karklahti Korosniemi A	tyyp. kampa, Pöljän	329,716347
Puumala Pistohiekka A	myöh. kampa, myöhäisneoliittista asbesti?	347,992029
Ristiina Hietaniemenkangas	ST, tyyp. ja myöh. kampa, Pöljän	394,761136
Ristiina Hietavuori	ei tunnistettuja	397,222998
Puumala Pistohiekka C	myöh. kampa, Pöljän	410,163374
Ruokolahti Karklahti Korosniemi B	tyyp ja myöh. kampa	414,679525
Juva Raintsaari A	Sär2?, myöhäisneoliittista luusekoitteista?	439,020538
Puumala Pistohiekka B	ST, kampa?	452,479007
Ristiina Roinilampi	ST	477,22533
Kerimäki Särkipukro	varhainen asbesti, tyyp. kampa	531,034834
Mikkeli Lakeistenranta	Sirnihtan	596,313537
Ristiina Paskalampi	varhainen asbesti	611,657754
Lappeenranta Hiekkaniemi	Pöljän	681,923827
Ristiina Pulmionlampi A	ST, Luukonsaaren, Sirnihtan, Pöljän	702,1227
Ristiina Akanlahti	ST, tyyp. ja myöh. kampa	755,883307
Kerimäki Martinniemi 11	kampa	761,447552
Ruokolahti Korosniemi C	myöhäisneoliittista/varhaismetallikautista? asbesti	832,908411
Punkaharju Kerosärkkä	kampa?	904,363242
Kerimäki Keplakkosuo	Kierikin	921,989018
Taipalsaari Vaateranta	ST, Luukonsaaren, tyyp. kampa, Pöljän, historiallisen ajan	994,045813

Taulukko 8. 1000 m säteellä lähimmästä lapinrauniosta sijaitsevat tutkimusaineiston asuinpaikkakohteet. Etäisyystiedot peräisin MapInfo 10.0 –kertaohjelman automaattisesta mittaus toiminnosta

Jos Taulukosta 8 määritetään varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien kohteiden osuuden huippu kasvattamalla etäisyysäädettä 100 m välein, on tällaisten kohteiden osuus huipussaan 300 m säteellä lapinraunioista, jolloin se on peräti 54,5%. 600 m säteellä osuus on vielä 50,0%, mutta 900 m säteellä enää 46,4%. Myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävien kohteiden osuus on suurimmillaan 400 m ja 500 m etäisyys säteellä, jolloin se on 40%, eli sama kuin 750 m etäisyys säteellä. Etäisyystietoihin sisältyvien huomattavien epävarmuusvälien ja aineiston suppeuden vuoksi tällaisesta vertailusta ei voi tehdä suoria johtopäätöksiä. Olen-
naista on, että varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen osuus kaikista

tutkimusaineiston asuinpaikoista on suurimmillaan aivan lapinraunioiden tuntumassa, mutta lapinrauniot näyttävät vain harvoin sijaitsevan itse asuinpaikka-alueella. Kaiken kaikkiaan vain neljässä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteessa Muinaisjäännösrekisteriin annettu koordinaattipiste sijaitsee 200 metrin sisällä jostakin lapinraunikohteesta ja vain yhdessä tapauksessa lapinraunio ja asuinpaikka on määritetty osaksi samaa muinaisjäännöskohdetta.

Taulukosta 8 näkyy myös, että vain yhdestä 1000 m säteellä lapinrauniosta sijaitsevasta tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta on tunnistettu Kierikin keramiikkaa ilman Pöljän keramiikkaa. On siis syytä tarkistaa miltä myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan jakauma näyttäisi, jos Kierikin keramiikka rajattaisiin pois koko aineistosta. Tutkimusaineistoon kuuluvista 120:sta myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävästä asuinpaikkakohteesta kaikkiaan vain 23 on sellaisia, joista on tunnistettu Kierikin keramiikkaa, mutta ei Pöljän/Jysmän keramiikkaa (Liite 6). Kaaviosta 6 näkyy millainen myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan jakauma olisi ilman näitä kohteita.

Kaavio 6. Myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa (MN asb) sisältävät asuinpaikat 1000 m etäisyysryhmissä kun Kierikin keramiikkaa ilman Pöljän/Jysmän keramiikkaa sisältäviä kohteita ei määritellä myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältäviksi.

Olennaisia muutoksia ei siis tapahtuisi. Kohteiden jakauma pysyy hyvin samankaltaisena. Myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävien kohteiden keskittymä 1000 m etäisyysryhmässä häviää nytkin näkymättömiin, kun kyseisestä keramiikkaluokasta poistetaan kohteet, jotka sisältävät myös varhaismetallikautista keramiikkaa.

4.1.2 Tekstiiliikeramiikkaa sisältävät ja Sär2-keramiikkaa sisältävät

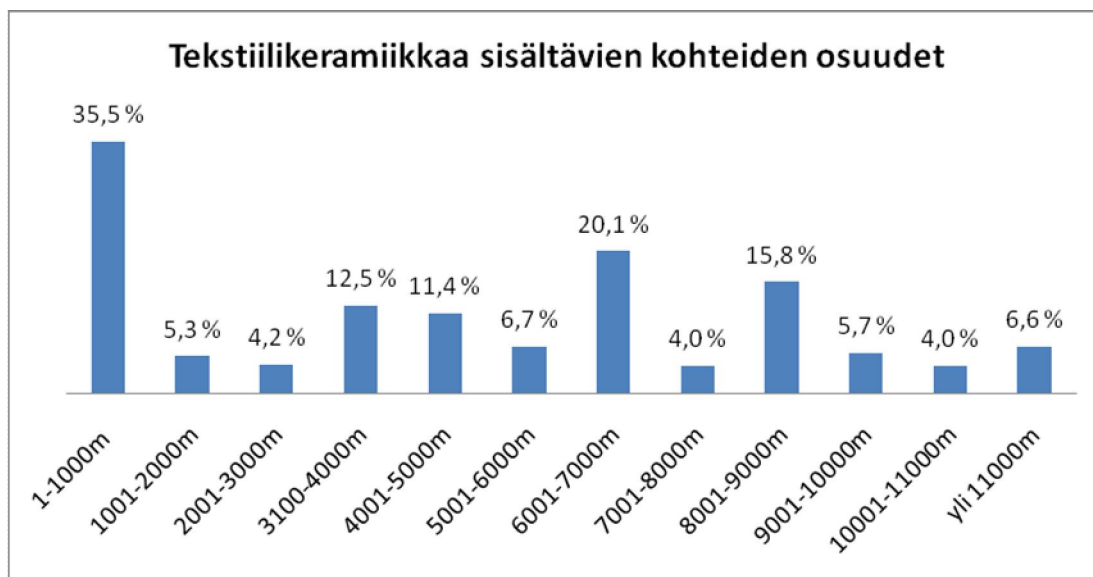
Edellä on todettu, että varhaismetallikautinen keramiikka keskittyy voimakkaasti lapinraunioiden läheisyyteen. Seuraavaksi on aika vertailla keskenään tekstiilikeramiikan ja Sär2-keramiikan jakautumista. Taulukot 20-21 osoittavat lapinraunioiden läheisyyteen klusteroitumisen pätevän molempiin keramiikkatyyleihin. Sekä tekstiilikeramiikan että Sär2-keramiikan osuus kaikista asuinpaikoista on erittäin suuri 750 m säteellä lapinraunioista ja alkaa sitten jyrkästi laskea..

etäisyys röykkiöstä (m)	kaikki asuinpaikat (kpl)	ST asuinpaikat (kpl ja %)	Sär2 – asuinpaikat (kpl ja %)	ST/Sär2 – asuinpaikat (kpl ja %)
<751	25	9 36,0%	8 32,0%	12 48,0%
<1501	40	12 30,0%	9 22,5%	15 37,5%
<2251	58	13 22,4%	10 17,2%	18 31,0%
<3001	74	13 17,6%	11 14,9%	19 25,7%
<3751	91	15 16,5%	11 12,1%	21 23,1%
<4501	112	16 14,3%	11 9,8%	22 19,7%
<5251	142	22 15,5%	14 9,9%	29 20,4%
<6001	163	22 13,5%	16 9,8%	31 19,0%
<6751	187	27 14,4%	18 9,6%	37 19,8%
<7501	213	30 14,1%	19 8,9%	40 18,8%
<8251	226	30 13,3%	19 8,4%	40 17,7%
<9001	241	33 13,7%	19 7,9%	43 17,8%
<9751	270	35 13,0%	19 7,0%	45 16,7%
<10501	284	35 12,3%	19 6,7%	45 15,8%
kaikki	540	52 9,6%	34 6,3%	74 13,7%

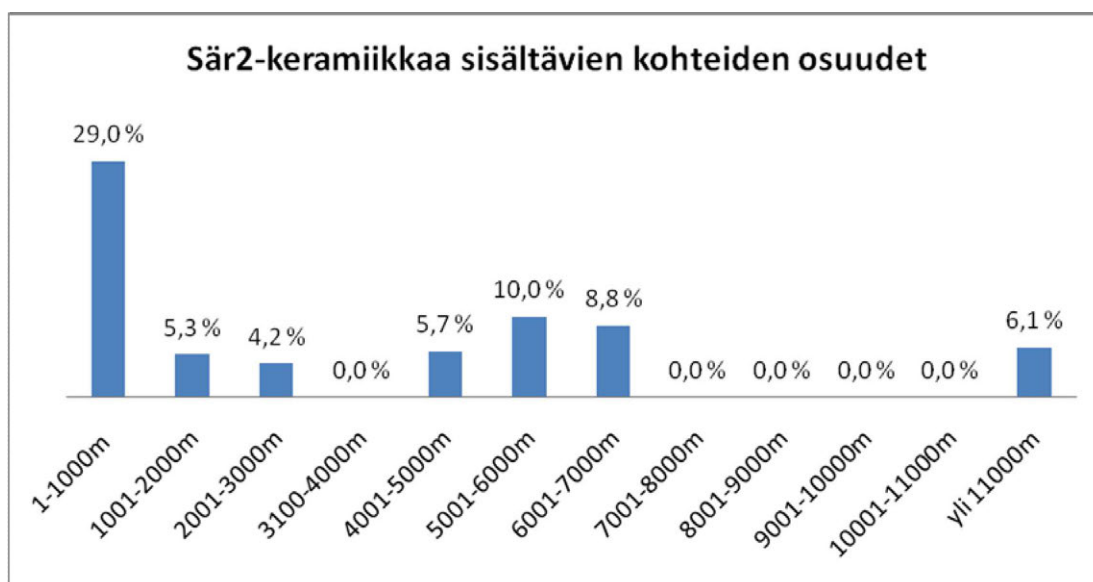
Taulukko 9. Tekstiilikeramiikkaa (ST), Sär2-keramiikkaa ja molempia (ST /Sär 2) sisältävien asuinpaikkojen osuudet tutkimusaineistosta lapinraunioetäisyyden kasvaessa 750 m ryhmissä.

etäisyys röykkiöstä (m)	Kaikki asuinpaikat kpl	ST-asuinpaikat kpl ja %	Sär2 – asuinpaikat kpl ja %	ST/Sär2 - asuinpaikat kpl ja %
<1001	31	11 35,5%	9 29,0%	14 45,2%
<2001	50	12 24,0%	10 20,0%	16 32,0%
<3001	74	13 17,6%	11 14,9%	19 25,7%
<4001	98	16 16,3%	11 11,2%	22 22,4%
<5001	133	20 15,0%	13 9,8%	27 20,3%
<6001	163	22 13,5%	16 9,8%	31 19,0%
<7001	197	29 14,7%	19 9,6%	39 19,8%
<8001	222	30 13,5%	19 8,6%	40 18,0%
<9001	241	33 13,7%	19 7,9%	43 17,8%
<10001	276	35 12,7%	19 6,9%	45 16,3%
<11001	296	36 12,2%	19 6,4%	46 15,5%
kaikki	540	52 9,6%	34 6,3%	74 13,7%

Taulukko 10. Tekstiilikeramiikkaa (ST), Sär2-keramiikkaa ja molempia (ST /Sär2) sisältävien asuinpaikkojen osuudet tutkimusaineistosta lapinraunioetäisyyden kasvaessa 1000 m ryhmissä.

Kaavio 7. Tekstiilikeramiikkaa sisältävien kohteiden osuudet 1000 m lapinraunioetäisyysryhmissä.

Kaavio 8. Sär2-keramiikkaa sisältävien kohteiden osuudet 1000 m lapinraunioetäisyysryhmissä.

Kaavioiden 7-8 prosenttiosuuksissa näkyy etäisyysryhmien pienuuden aiheuttama voimakas hajonta. Tästäkin huolimatta etäisyysryhmä 1-1000 m hyppää selvästi näkyviin molempien vertailtavien keramiikkatyylien kohdalla. Suhteellisesti ottaen Sär2-keramiikkaa sisältävät asuinpaikat näyttävät olevan 1000 m säteellä lapinraunioista vielä yleisempiä kuin tekstiilikeramiikkaa sisältävät. Liian varhaisten johtopäätösten välttämiseksi lienee kuitenkin syytä vilkaista 1000 säteelle lapinrauniosta sijoittuvia tutkimusaineiston asuinpaikkakohteita vielä uudemman kerran (Taulukko 8).

Taulukosta 8 näkyy se mielenkiintoinen seikka, että lapinraunioiden läheisyydessä hyvin monet kohteet näyttävät sisältävän sekä tekstiilikeramiikkaa että Sär2-keramiikkaa. 1000 m sisällä lapinrauniosta sijaitsevista tekstiilikeraamisista/Sär2-asuinpaikoista 6/14 (42,9%) sisältää molempia keramiikkatyylejä, kun koko muussa aineistossa osuus on vain 9/57 (15,8%), jos tarkemmin tunnistamaton ”varhaismetallikautista keramiikkaa” sisältävät kohteet jätetään pois laskuista (Liite 8).

Vaikuttaa siis siltä, että tutkimusalueella kaikkein todennäköisimmin lähellä lapinrauniota sijaitseva pyyntikulttuurin asuinpaikka ei ole pelkästään varhaismetallikautinen, vaan nimenomaan sekä tekstiilikeramiikkaa että Sär2-keramiikkaa sisältävä. Tämä viittaa siihen, että asuinpaikkojen ja lapinraunioiden sijoittumisen välillä on ollut yhteys läpi varhaismetallikauden. Lapinraunioiden läheisyydessä sijaitsevat asuinpaikat eivät kenttätutkimusten perusteella kuitenkaan ole sen pysyvämmän oloisia kuin varhaismetallikautiset asuinpaikat yleensä. Kaikki Taulukossa 8 näkyvät varhaismetallikautiset kohteet ovat asumuspainanteettomia. Varhaismetallikautista asutusvaihetta on nimenomaisesti kuvattu pienialaiseksi tai tilapäisen oloiseksi ainakin Martinniemen (Halinen et. al. 2003;; Karoniemen (Seppälä 2001) ja Alatalon (Lavento 1993) kohdalla. Vain Kitulansuo D, josta on löydetty Luukonsaaren keramiikan aikainen raudansulatusuuni, antaa mitään viitteitä keskuspaikkamaisuudesta (Lavento 1995). Samoilte lapinraunioiden läheisyydessä sijaitseville asuinpaikoille on palattu yhä uudelleen, mutta niistä ei ilmeisesti ole tullut pysyviä asutuskeskittymiä.

On kuitenkin syytä panna merkkeille, että tekstiilikeramiikan kohdalla myös etäisyysryhmä 6000-7000 m erottuu muusta aineistosta (Kaavio 7). Etäisyysvälille 6001-7000 m osuva tekstiilikeraamisten asuinpaikkojen keskittymä ei ole yhtä voimakas kuin aivan lapinraunioiden läheisyyteen osuva, mutta kuitenkin sen verran selkeä, ettei asiaa voi sivuuttaa noin vain. Vain yhdessä kohteista tekstiilikeramiikan tunnistus on epävarma (Liite 6).

6001-7000 m ryhmän varhaismetallikautisille kohteille on tyypillistä sijainti alueilla, joissa lapinraunioita on paljon (Liitteet 1-6). On mahdollista, että keskittymän synty liittyy etäisyysvälin kattaman pinta-alan aina vain suurempaan kasvuun kauempana mittauksen lähtöpisteestä (ympyrän geometria). Etäisyysväli 1-1000 m muodostaa noin 3,14 m² kokoisen alueen, etäisyysväli 1001-2000 m noin 9,42 m² kokoisen alueen, etäisyysväli 2001-3000 m noin 15,70 m² kokoisen, etäisyysväli 3001-4000 m noin 21,98 m² kokoisen jne.

Koska tutkimusaineiston kohteiden sijoittuminen kartalla ei kuitenkaan ole satunnaista, vaan pyyntikulttuureille edullisiin järvenranta-alueisiin keskittyvää, ei etäisyysryhmän kattaman alueen pinta-alan kasvu kuitenkaan välttämättä johda alueella sijaisevien kohteiden määrän kasvuun. Kaukana tunnetuista lapinrauniokohteista liikuttaessa suuri osa etäisyysvälin pinta-alasta koostuu tyypillisesti pyyntikulttuurien arkeologian kannalta marginaalisesta alueesta. Voi olla, että niissä tutkimusalueen osissa, joissa sekä lapinraunioita että tekstiilikeraamisia asuinpaikkoja on paljon, etäisyysväli 6000-7000 yksinkertaisesti poimii suurimman määrän pyyntikulttuurien asuinpaikkakohteille edullista maa-alaa (Liitteet 1-5).

On toki mahdollista, että tekstiilikeraamisten asuinpaikkakohteiden etäisyyskeskittymä 6001-7000 m pitää sisällään myös todellista merkitystä. Lewis Binfordin etnografisten vertailujen perusteella etäisyys 6001-7000 m vaikuttaa tilastollisesti tyypilliseltä metsästäjä-keräilijäyhteisön nautinta-alueen säteeltä (2001: 235-238). Olisi houkuttelevaa ajatella että lapinrauniot keskittyisivät toisaalta aivan asuinpaikkojen läheisyyteen, toisaalta nautinta-alueiden rajoille. On kuitenkin syytä muistaa, ettei käytössämme ole mitään nimenomaan varhaismetallikautisen Järvi-Suomen olosuhteiden pohjalta laadittua nautinta-aluemallia. Asia kaipaasi selkeästi lisätutkimuksia.

4.1.3 Mahdollisiksi lapinraunioiksi määriteltujen kohteiden vaikutus tuloksiin

Olen tähän saakka jättänyt ”mahdollisiksi lapinraunioiksi” luokittelemani kohteet sijaintitutkimusten ulkopuolelle. Nyt on aika tarkistaa miten näiden kohteiden ottaminen mukaan röykkiöaineistoon vaikuttaa tutkimusaineistoon kuuluvien asuinpaikkakohteiden jakautumiseen eri röykkiöetäisyyksille (Liite 9). Taulukoiden 4-5 ja Kaavioiden 1-3 kertoman informaation perusteella 1000 m etäisyysryhmät lienevät riittävä tarkkuus tähän tarkoitukseen. Taulukot 11-12 ja Kaaviot 9-13 osoittavat, että peruskuva pysyy samana. ”Mahdollisten lapinraunioiden” ottaminen mukaan röykkiöaineistoon tuo etäisyysryhmään 1-1000 m vain viisi asuinpaikkaa lisää. Varhaismetallikautiset asuinpaikat keskittyvät edelleen aivan lähelle lapinraunioita ja osuus alkaa jo pian laskea jyrkästi. 300 m säteelle lapinraunioista ei tule yhtäkään uutta asuinpaikkakohdetta, joten varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen määrä on tällä etäisyydellä edelleen huipussaan, 54,5% (Liite 9). Kilometrin säteellä tutkimusaineiston röykkiökohteista ”mahdollisiksi lapinraunioksi” luokiteltujen röykkiökohteiden mukaanotto näyttää kuitenkin hieman pudottavan varhaismetallikautisten asuinpaikkakohteiden osuutta.

Tämä tukee oletusta, että ”lapinraunioiden” joukossa on nyt enemmän sellaisia kohteita, jotka eivät todellisuudessa ole lapinraunioita.

Tekstiilikeraamisten ja Sär2-asuinpaikkojen osuuksien keskinäiset muutokset eivät myöskään ole suuria. 1000 m etäisyysryhmä muodostaa molempien keramiikkatyylien kohdalla edelleen selvän poikkeaman tyylin osuuksien yleisestä hajonnasta (joka suuruudestaan huolimatta muodostaa muuten jatkumon).

Röykkiöiden luokitteluun liittyvillä subjektiivisilla tekijöillä ei siis selvästikään ollut ratkaisevaa vaikutusta alaluvuissa 4.1.1 ja 4.1.2 esitettyihin tutkimustuloksiin. Varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävät asuinpaikkakohteet keskittyvät voimakkaasti lapinraunioiden läheisyyteen, laski asian miten tahansa. Tekstiilikeraamiikan ja Sär2-keramiikan keskinäisissä suhteissa ei tapahdu muutoksia.

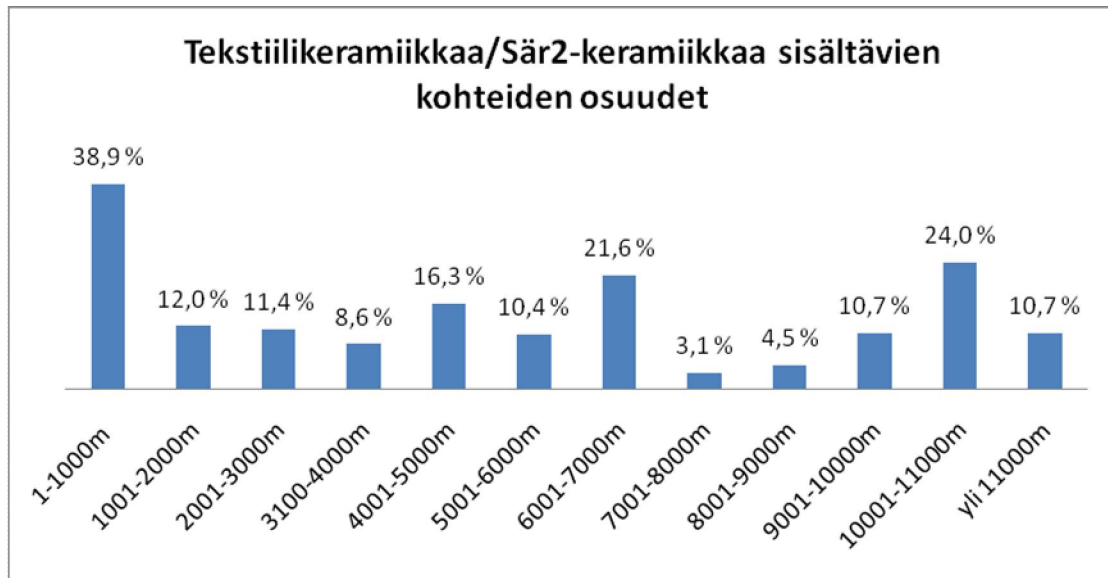
etäisyys röykkiöstä (m)	kaikki asuinpaikat (kpl)	ST/Sär2 – asuinpaikat (kpl ja %)	MN asb asuinpaikat (kpl ja %)	ka II – asuinpaikat (kpl ja %)
<1001	36	14 38,9%	12 33,3%	13 36,1%
<2001	61	17 27,9%	17 26,0%	25 41,0%
<3001	96	21 21,9%	25 24,4%	44 45,8%
<4001	131	24 18,3%	32 22,2%	62 47,3%
<5001	180	32 17,8%	40 22,4%	84 46,7%
<6001	228	37 16,2%	51 22,3%	109 47,8%
<7001	265	45 17,0%	59 23,2%	121 45,7%
<8001	297	46 15,5%	69 22,6%	136 45,8%
<9001	319	47 14,7%	72 22,5%	143 44,8%
<10001	347	50 14,4%	78 23,1%	156 45,0%
<11001	372	56 15,1%	86 22,2%	165 44,4%
kaikki	540	74 13,7%	120 22,2%	229 42,4%

Taulukko 11. Tekstiilikeraamikkaa (ST), Sär2-keramiikkaa, myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa (MN asb) ja tyypillistä kampakeramiikkaa (ka II) sisältävien asuinpaikkojen osuudet tutkimusaineistosta kun myös ”mahdolliseksi lapinraunioiksi” luokitellut röykkiökohteet ovat mukana etäisyysmittauksissa. Kumulatiiviset 1000 m etäisyysryhmät.

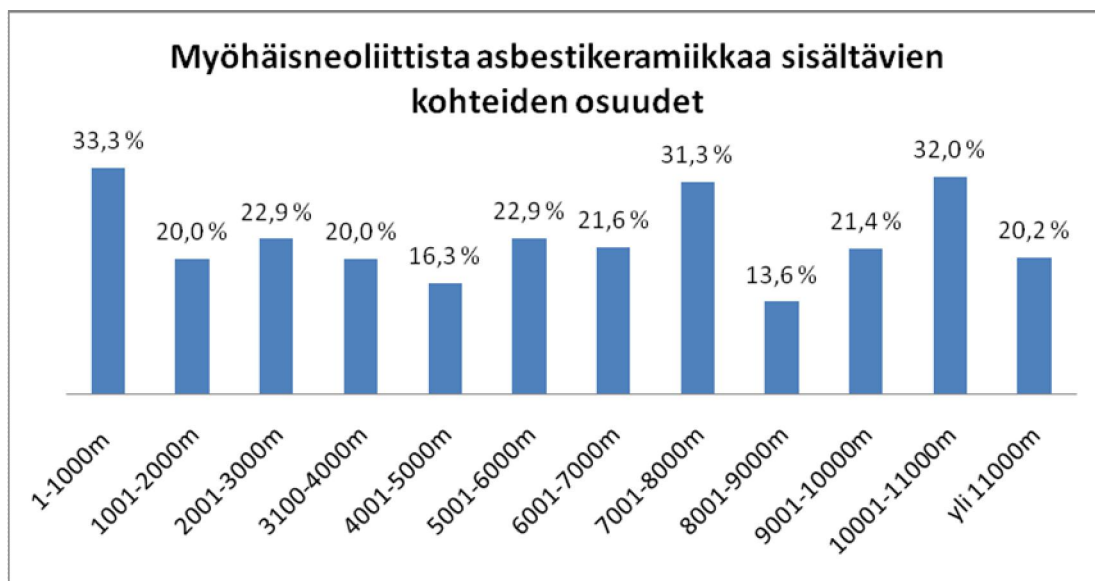
etäisyys röykkiöstä (m)	kaikki asuinpaikat (kpl)	ST-asuinpaikat (kpl ja %)	Sär2 – asuinpaikat (kpl ja %)	ST/Sär2 - asuinpaikat (kpl ja %)
<1001	36	11 30,6%	9 25,0%	14 38,9%
<2001	61	13 21,3%	11 18,0%	17 27,9%
<3001	96	15 15,2%	12 12,5%	21 21,9%
<4001	131	18 13,6%	12 9,2%	24 18,3%
<5001	180	25 14,0%	15 8,3%	32 17,8%
<6001	228	26 11,6%	19 8,3%	37 16,2%
<7001	265	33 12,7%	22 8,3%	45 17,0%
<8001	297	34 11,7%	22 7,4%	46 15,5%
<9001	319	35 11,3%	22 6,9%	47 14,7%
<10001	347	37 11,0%	23 6,6%	50 14,4%

<11001	372	41	11,4%	24	6,5%	56	15,1%
kaikki	540	52	9,6%	34	6,3%	74	13,7%

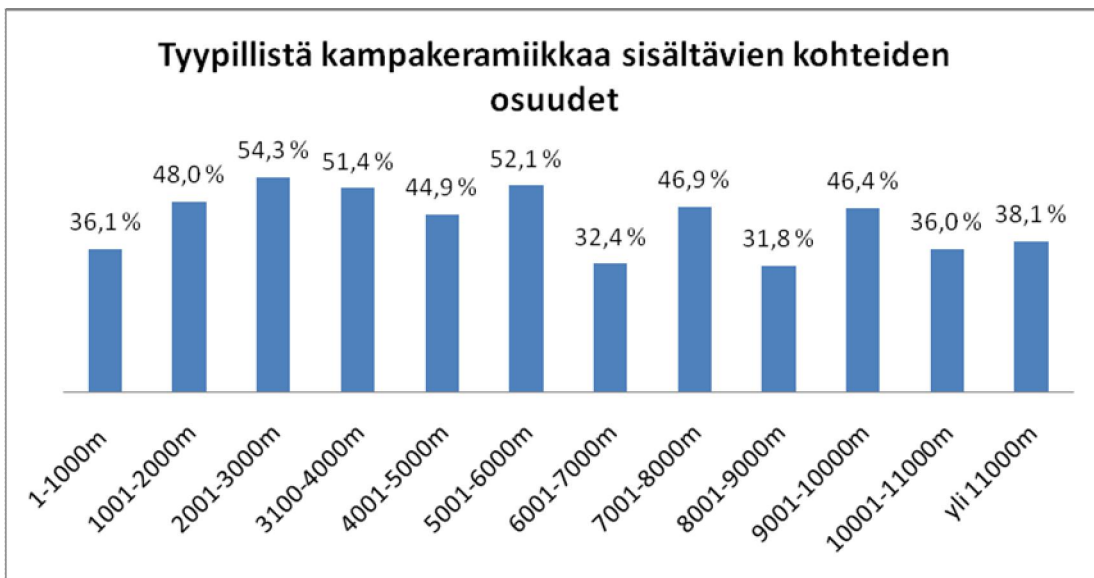
Taulukko 12. Tekstiilikeramiikkaa (ST) , Sär2-keramiikkaan ja molempia sisältävien asuinpaikkojen osuudet tutkimusaineistosta kun myös "mahdollisiksi" luokitellut röykkiökohteet ovat mukana etäisyysmittauksissa. Kumulatiiviset 1000 m etäisyysryhmät.

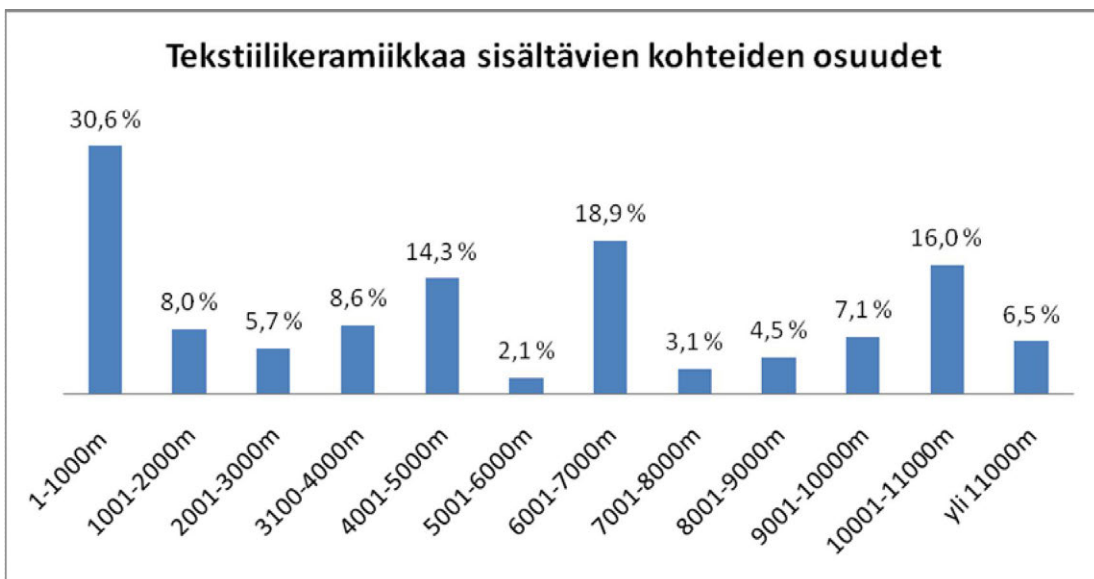
Kaavio 9. Varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet eri lapinraunioetäisyyksillä, kun myös "mahdollisiksi lapinraunioiksi" määritellyt kohteet ovat mukana etäisyysmittauksissa.

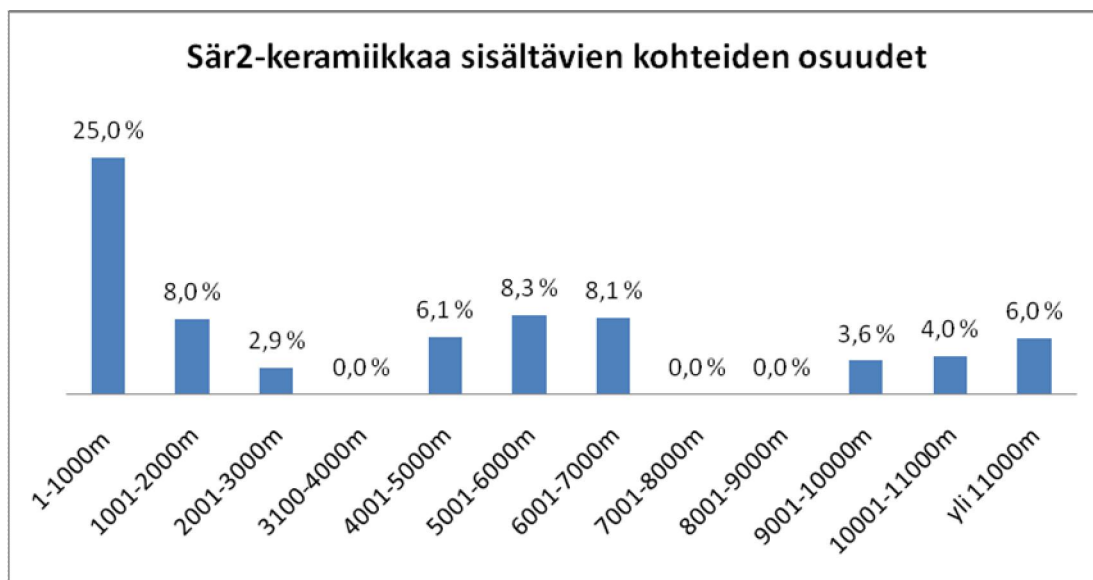
Kaavio 10. Myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet eri lapinraunioetäisyyksillä, kun myös "mahdollisiksi lapinraunioiksi" määritellyt kohteet ovat mukana etäisyysmittauksissa.

Kaavio 11. Tyypillistä keramiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet eri lapinraunioetäisyyksillä, kun myös ”mahdolliseksi lapinraunioiksi” määritellyt kohteet ovat mukana etäisyysmittauksissa.

Kaavio 12. Tekstiilikeramiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet eri lapinraunioetäisyyksillä, kun myös ”mahdolliseksi lapinraunioiksi” määritellyt kohteet ovat mukana etäisyysmittauksissa.

Kaavio 13. Sär2-keramiikkaa sisältävien asuinpaikkakohteiden osuudet eri lapinraunioetäisyyksillä, kun myös ”mahdollisiksi lapinraunioiksi” määritellyt kohteet ovat mukana etäisyysmittauksissa.

4.2 Kaivauksin tutkittujen asuinpaikkojen etäisyydet lapinraunioista

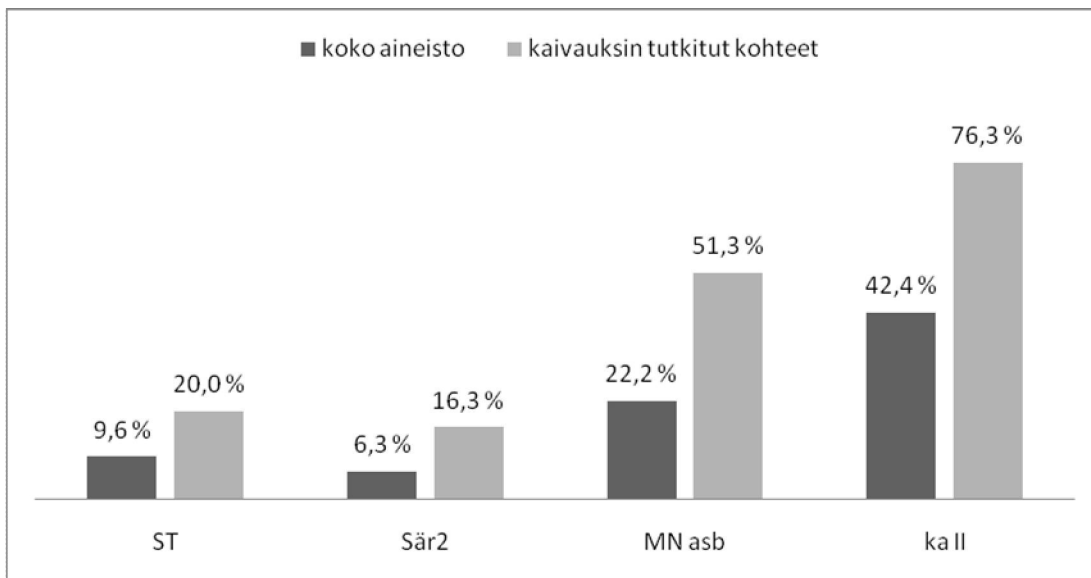
Keramiikkalöydöllisiä kivikautisia/varhaismetallikautisia asuinpaikkakohteita, joissa on toteutettu kaivauksia tai koekaivauksia kertyi tutkimusaineistoon 80 (Liite 10). Suurinta osaa näistä ei valitettavasti voi varmuudella pitää ”loppuun kaivettuina”. Jos aineiston olisi rajannut pelkästään sellaisiin kohteisiin, joiden kohdalla on perusteltua olettaa koko kohteen tulleen kaivetuksi, olisi tutkimusaineisto jäänyt kovin vähäiseksi. Tuhansia neliömetrejä kattavilla kaivaustutkimuksillakin on toisinaan tavoitettu vain osa suuren asuinpaikan jäänteistä. Toisinaan on käynyt niin, että kohteesta, jossa on 1900-luvun alkupuolella toteutettu useita laajahkoja kaivaustutkimuksia on 1990-luvulla tai 2000-luvulla tehdyssä inventoinnissa paikallistettu asumuspainanteiksi tulkittuja kaivamattomia osia. ”Varsinaisen kaivauksen” ja koekaivauksen välille ei siis käytännössä voi tehdä selvää eroa; koekaivaukseksi nimetty tutkimus pienialaisessa ja selkeästi rajatussa kohteessa voi antaa kattavampaa informaatiota kuin laajamittainen kaivaustutkimus suuressa ja pitkään käytössä olleessa kohteessa (varsinkin jos jälkimmäisessä on kyse maankäyttösuunnitelmiin kytkeytyvästä pelastuskaivauksesta).

Koekaivausten sisällyttäminen aineistoon aiheuttaa tietysti sekin rajanveto-ongelmia. Inventointien yhteydessä on joskus saatettu toteuttaa laaja-alaistakin koekuopitusta eikä 1900-luvun alussa ollut vielä selkeitä hallinnollisia erotteluja koekaivausten, tarkastusten ja inventointien välillä. Olen tutkimusaineiston valinnassa noudattanut sellaista sääntöä, että kohde katsotaan koekaivetuksi vain siinä tapauksessa, että sinne on tultu toteuttamaan kohteen alkuperäisestä inventoinnista tai tarkastuksesta erillinen, koekaivaukseksi nimetty tutkimus. Muinaisjäännös-

rekisterin tietoja ei ole otettu sellaisenaan, vaan verrattu arkistolähteisiin. Joitakin rajanveto-ongelmia löytyy silti. Punkaharjussa on Anne Vikkula totettanut vuonna 1990 sarjan kairaus-tutkimuksia, jotka on muinaisjäännöshallinnossa luokiteltu koekaivauksiksi. Monessa koh-teessa Vikkulan tutkimukset sisälsivät kairausten ohella hyvinkin paljon koekuopitusta, mutta joissakin tapauksissa tutkimus oli kaiken kaikkiaan sen verran pistokoemainen, että päädyin jättämään kohteen pois kaivauksin tutkittujen kohteiden vertailusta. En myöskään ole ottanut kaivauksin tutkittujen kohteiden joukkoon sellaisia tutkimusaineiston asuinpaikkoja, jotka kaivauksessa osoittautuivat jo valmiiksi lähes kokonaan tuhoutuneiksi.

Keramiikan tunnistukseen liittyvät epävarmuudet ovat kaivauksin tutkittujen kohteiden koh-dalla paljon pienempiä kuin tutkimusaineistossa kokonaisuutena, mutta kokonaan niistä ei nytkään päästä eroon. Joskus kaivaustutkimuksissakin on löydetty keramiikkaa ainoastaan niin pieninä ja epädiagnostisina paloina, ettei sitä voida määrittää. Kahdessa kohteista on löy-detty pelkästään tunnistamatonta keramiikkaa ja muissa on myös väljiä tai epävarmoja määri-tyksiä (Liite 10).

Kaikkien vertailtavien keramiikkatyyliden osuudet aineistosta ovat luonnollisestikin paljon suuremmat kaivauksin tutkittujen kohteiden joukossa kuin koko aineistossa. Muutos ei kui-tenkaan ole yhtäläinen kaikkien tyylien kohdalla. Kaavio 14 osoittaa, että Sär2-keramiikan osuus nousee suhteessa eniten. Seuraavaksi eniten nousee myöhäisneoliittisen asbestikera-miikan osuus, kolmanneksi eniten tekstiilikeramiikan ja vähiten tyypillisen kampakeramiikan. Erot heijastanevat vertailtavien keramiikkatyyliden erilaista tutkimustilannetta. Mika Lavento on tekstiilikeramiikkaa käsittelevässä väitöskirjatutkimuksessaan (2001) käynyt järjestelmälli-sesti läpi mahdollisia tekstiilikeraamisia löytöjä kaikenlaisilta löytöpaikoilta ympäri Suomea. Tyypillinen kampakeramiikka taas on ollut suomalaisille arkeologeille se yleisin ja tutuin ke-ramiikkatyylityyli aina siitä lähtien kun Aarne Äyräpää 1930-luvulla loi pohjan nykyiselle Suo-men alueen keramiikkatypologialle. Ei siis ihme, että näitä tyylejä on tunnistettu tutkimusalu-een inventointiaineistoista ahkerammin kuin muita vertailtavia keramiikkatyylejä. Myöhäis-neoliittista ja varhaismetallikautista asbestikeramiikkaa ei niukoissa löytöaineistoissa usein-kaan eroteta toisistaan, mikä vie molempiin tyyleihin kuuluvia saviastianpaloja tunnistamat-tomien joukkoon.

Kaavio 14. Tekstiilikeramiikkaa (ST), Sär2-keramiikkaa, myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa (MN asb) ja tyypillistä kampakeramiikkaa (ka II) sisältävien kohteiden osuudet tutkimusaineiston asuinpaikkakohteista koko aineistossa ja kaivauksin tutkittujen kohteiden joukossa.

Toisaalta on huomioitava myös se, että kaivauksin tutkitut asuinpaikkakohteet tuskin ovat joka suhteessa edustava läpileikkaus kaikista tutkimusalueen tunnetuista asuinpaikkakohteista. Kaivaustutkimusten kohdistumiseen vaikuttaa erittäin voimakkaasti rakennustoiminnan aiheuttama pelastuskaivausten tarve, eivätkä tutkimuskaivaustenkaan kohteet valikoidu satunnaisesti. Kaivauksin tutkittujen kohteiden keramiikkajakaumat eivät siis välttämättä ole luotettavampia kuin tutkimusaineiston kokonaisuutena. Ne edustavat täydentävää, eivät korvaaavaa informaatiota.

Selkein ongelma kaivauksin tutkittujen kohteiden keramiikka-aineistojen vertailussa on luonnollisestikin kohteiden pieni määrä. Vilkaisu kaivauksin tutkittujen kohteiden lapinraunioetäisyyksiin osoittaa, ettei tämänkokoista aineistoa voida mielekkäästi jaotella tasavälisiin etäisyysryhmiin (Liite 10). 1000 m etäisyysväliä käytettäessä kohteiden määrä etäisyysryhmissä vaihtelisi nolasta kymmeneen. Etäisyysjaottelua on kuitenkin mahdollista lähestyä toista tietä. Liite 10 osoittaa erinäisten ongelmien ohella myös sen hyödyllisen seikan, että etäisyyslaskelmissa kuudenneksi lähimmäksi lapinrauniota sijoittuvan Taipalsaaren Vaaterannan (994 m) jälkeen seuraavana etäisyysjärjestyksessä on Lappeenranta Ahvensaari (2371 m). Kuusi lähimpänä lapinrauniota sijaitsevaa kaivauksin tutkittua tutkimusaineiston asuinpaikkakohteita muodostavat siis mielekkään etäisyysryhmän, jonka rajaukseen etäisyystietoihin liittyvillä epävarmuustekijöillä ei ole vaikutusta. Kun koko kaivauksin tutkittujen asuinpaikkakohteiden aineisto jaetaan karttaohjelman etäisyysmittausten tuottaman lapinraunioetäisyysjärjestyksen mukaan 6 kohteen ryhmiin, saadaan lapinraunioiden läheisyyteen sijoittuvien kohteiden ryh-

mälle samankokoisia vertailuryhmiä. Luku 80 ei ole jaollinen kuudella, joten kohteista kaksi kauimpana lapinraunioista sijaitsevaa jää järjestyslukuryhmien ulkopuolelle. Eri keramiikkatyylejä sisältävien kohteiden yhteismäärissä nekin ovat mukana (Taulukot 13-14).

Ryhmittelymenetelmän muuttamisen ohella muutin kaivauksin tutkittujen asuinpaikkakohteiden keskinäisessä vertailussa myös vertailtavien keramiikkatyylien rajausta. Toisin kuin aineistossa kokonaisuutena, kaivauksin tutkittujen kohteiden tapauksessa Pöljän, Jysmän ja Kierikin keramiikka on aina erotettu toisistaan. Merkitykselliseksi seikan tekee se, että Kierikin keramiikan niputtaminen yhteen Pöljän ja Jysmän keramiikan kanssa vähättelisi Pöljän/Jysmän keramiikkaa sisältävien kohteiden suhteellista osuutta lähimmässä etäisyysryhmässä (Liite 10). Myöhäisneolitittinen asbestikeramiikka on siksi Taulukoissa 13-14 rajattu Pöljän ja Jysmän keramiikkaan.

järjestysnumerot	ST	Sär2	ST/Sär2	Pöljä/Jysmä	ka II
1-6	4	4	4	5	5
7-12	0	0	0	2	4
13-18	2	3	3	3	4
19-24	0	0	0	3	5
25-30	1	0	1	4	3
31-36	1	0	1	2	4
37-42	1	0	1	3	6
43-48	0	0	0	1	5
49-54	0	2	2	3	3
55-60	4	1	4	1	6
61-66	1	1	1	1	5
67-72	1	0	1	3	6
73-78	1	1	2	4	3
kaikki 80 yht.	16	13	21	37	61

Taulukko 13. Tekstiilikeramiikan (ST), Sär2-keramiikan, myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan (MN asb) ja tyyppillisen kampakeramiikan (ka II) osuudet kaivauksin tutkituista tutkimusaineiston asuinpaikkakohteista, kun kohteet jaotellaan lapinraunioetäisyyden mukaan kuuden ryhmään.

Taulukko 13 antaa tekstiilikeramiikan ja Sär2 –keramiikan jakautumisesta samansuuntaisen kuvan kuin kaikki keramiikkalöydölliset kohteet sisältävä aineisto. Kumpikin keramiikkatyyli on erittäin vahvasti yliedustettuna lapinraunioiden läheisyydessä. Mitään tekstiilikeramiikan esiintymispiikkiä 6000-7000 m etäisyydellä lapinrauniosta sijaitsevien asuinpaikkojen joukossa ei näy nyt kun aineistossa ovat mukana vain kaivaustutkimusten kohteena olleet asuinpaikat (Liite 10). Sen sijaan tekstiilikeramiikan kohdalla näkyy keskittymä paitsi järjestyslukuryhmässä 1-6 myös järjestyslukuryhmässä 55-60. Viimeksi mainittuun ryhmään osuvat neljä tekstiilikeraamista kohdetta sijaitsevat kaikki vähintään 15 kilometrin päässä lähimmästä

lapinrauniosta; Kouvolan Ankkapurhan kohdalla lähin tutkimusaineiston röykkiökohde on itse asiassa yli 17 kilometrin päässä sijaitseva hiidenkiuas (Liite 10). Koska tutkimusaineistossa kokonaisuutena ei näy merkkiäkään mistään tekstiilikeraamisten kohteiden keskittymistä tällaisella etäisyydellä (ks. Liite 8), keskittymä selittyy parhaiten kaivauksin tutkitun kohdeaineiston pienuuden aiheuttamalla satunnaistekijöiden vaikutuksella. Se tarjoaa näin vakavan muistutuksen siitä miten huteran pohjan johtopäätöksille vain 80 kohdetta käsittävän aineiston etäisyysjaottelu yksinään tarjoaisi.

1000 m etäisyysryhmässä (järjestysluvut 1-6) huomattavin ero kaivauksin tutkittujen kohteiden ja koko aineiston välillä on Pöljän/Jysmä keramiikan suurempi osuus kaivauksin tutkittujen kohteiden joukossa. Osuus on itse asiassa vielä suurempi kuin varhaismetallikautisen keramiikan. Jos osuutta 1000 m säteellä verrataan osuuksiin kaikista kaivauksin tutkituista kohteista, varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävät asuinpaikat ovat kuitenkin tässäkin aineistossa suhteellisesti Pöljän/Jysmän keramiikkaa sisältäviä asuinpaikkoja yleisempiä lapinraunioiden läheisyydessä. Osuus kaikista kyseistä keramiikkatyypistä sisältävistä kohteista on ST/Sär2-keramiikan kohdalla lähimmässä etäisyysryhmässä 4/21 (19,0%) ja Pöljän/Jysmän keramiikan kohdalla 5/37 (13,5%). Jos vertailupareiksi otettaisiin Pöljän keramiikka ja tekstiilikeraamiikka tai Pöljän keramiikka ja Sär2-keramiikka, ero olisi vielä huomattavasti suurempi.

Vertailtaessa tekstiilikeraamisten kohteiden ja Sär2-keramiikkaa sisältävien kohteiden määrää varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien kohteiden yhteismäärään, tulee näkyviin kiintoisa ero kaivauksin tutkittujen kohteiden ja koko tutkimusaineiston välillä. Siinä missä kaikista tutkimusalueen tekstiilikeraamiikkaa/Sär2-keramiikkaa sisältävistä asuinpaikkakohteista vain 15/74 (20,3%) on sellaisia joista on tunnistettu molempia keramiikkatyyppejä, kaivauksin tutkituista kohteista osuus on 8/21 (38,1%). Vaikuttaa siis siltä, että mitä tarkemmin varhaismetallikautisia asuinpaikkakohteita tutkitaan, sitä useammin niiden käyttöhistoriasta paljastuu sekä tekstiilikeraamiikkaa että Sär2-keramiikkaa. Huomionarvoista on myös se, että kaivauksin tutkituista kohteista ainoastaan Ristiina Kitulansuo D ja Punkaharju Hiekkalahti vaikuttavat puhtaasti varhaismetallikautisilta, kaikista muista on osoitettu myös kivikautisia käyttövaiheita (Liite 10). Edullinen sijainti näyttää usein pysyneen edullisena kivikaudelta varhaismetallikaudelle ja edelleen läpi varhaismetallikauden. Toisaalta on kuitenkin muistettava myös se, että kaivauksin tutkitut kohteet eivät ole koko totuus varhaismetallikautisista asuinpaikkakohteista. Kohteet, joissa tekstiilikeraamiikka on ainoa inventoinnissa löydetty keramiikka ovat tyypillisesti pienialaisilta ja leirimäisiltä vaikuttavia (Lavento 2001: 211-281). Tällaiset kohteet päätyvät kaivaustutkimusten kohteeksi harvemmin kuin laajat asuinpaikat, joiden topo-

grafia sopii paremmin rakentamiseen. Pelkkää tekstiilikeramiikkaa sisältävät kohteet ovat siis luultavasti aliedustettuina kaivauksin tutkittujen kohteiden joukossa.

Seuraavaksi on aika katsoa miten käy kun järjestysluvut lasketaan niin, että ”mahdolliset lapinrauniot” ovat mukana mittauksissa (Taulukko 16).

järjestysnumerot	ST	Sär2	ST/Sär2	Pöljä/Jysmä	ka II
1-6	4	4	4	5	5
7-12	1	1	1	3	5
13-18	1	0	1	4	4
19-24	0	0	0	0	4
25-30	3	2	3	3	4
31-36	0	2	2	2	4
37-42	0	1	1	3	4
43-48	1	0	1	2	6
49-54	0	0	0	4	4
55-60	0	0	0	1	4
61-66	2	1	3	3	6
67-72	3	1	3	2	5
73-78	1	1	2	3	5
kaikki 80 yht.	16	13	21	37	61

Taulukko 14. Tekstiilikeramiikan (ST), Sär2-keramiikan, myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan (MN asb) ja tyypillisen kampakeramiikan (ka II) osuudet kaivauksin tutkituista tutkimusaineiston asuinpaikkakohteista, kun kohteet jaotellaan lapinraunioetäisyyden mukaan kuuden ryhmiin. ”Mahdolliset lapinrauniot” mukana etäisyysmittauksissa.

Yksikään kaivauksin tutkittu asuinpaikkakohde ei sijaitse 1000 m säteellä mistään ”mahdolliseksi lapinraunioksi” määrittelemästani kohteesta. Järjestyslukuryhmä 1-6 säilyy siis ennallaan. ”Mahdollisiksi lapinraunioiksi” luokiteltujen kohteiden huomioiminen ei ylipäätään tuo suuria muutoksia kohteiden yleiseen jakaumaan. Varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien kohteiden kohdalla lähin etäisyysryhmä on nyt suurin keskittymä. Taulukossa 15 näkyy nyt tekstiilikeramiikan keskittymä etäisyysvälillä 15000-17250 m häviää (Liite 11). 1000 m säteelle lapinraunioista sijoittuva järjestyslukuryhmä 1-6 hallitsee kaiken kaikkiaan nyt kiistattomammin sekä tekstiilikeramiikan että Sär2-keramiikan sijoittumista.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kaivauksin tutkittujen kohteiden kohdalla varhaismetallikautisen keraamiikan keskittyminen lapinraunioiden läheisyyteen ei ole yhtä kiistatonta kuin aineistossa kokonaisuutena. Käyttämässäni 6 kohteen ryhmiin jaottelussa tekstiilikeraamisten kohteiden keskittymä lähimmässä etäisyysryhmässä ei ole ainutlaatuinen, vaan yksi samankoinen keskittymä (4/6) syntyy myös erääseen toiseen ryhmään. Lapinraunioiden läheisyyteen syntyvä keskittymä on kuitenkin ainoa, joka nousee esiin sekä kaivauksin tutkittujen kohteiden joukosta että koko aineistosta. Muut tekstiilikeramiikan/Sär2-keramiikan keskittymät nä-

kyvät ainoastaan jommassa kummassa aineistossa. Pöljän/Jysmän keramiikka painottuvat kaivauksin tutkittujen kohteiden joukossa lapinraunioiden läheisyyteen voimakkaammin kuin koko tutkimusaineistossa. Kummassakin aineistossa Sär2-keramiikka ja tekstiilikeramiikka painottuvat kuitenkin suhteellisesti Pöljän/Jysmän keramiikkaa voimakkaammin lapinraunioiden läheisyyteen..

4.3 Röykkiökohteiden etäisyydet asuinpaikoista

4.3.1 Lapinraunioiksi luokitellut kohteet

Kaikissa tähänastisissa etäisyydsmittauksissa on vertailtu asuinpaikkojen sijaintia suhteessa lapinraunioihin. Nyt siirryn tarkastelemaan lapinraunioiden sijaintia suhteessa asuinpaikkoihin. Näin päin tehtävissä mittauksissa tulee esiin se potentiaalinen ongelma, että lähekkäin sijaitsevien röykkiöiden määrittäminen eri kohteiksi tai samaan kohteeseen kuuluviksi vaikuttaa tiettyjen asuinpaikkojen läheisyydessä sijaitsevien lapinrauniokohteiden määrään. Tutkimusaineistossa on kaikkiaan kolme sellaista tapausta, joissa lähekkäin sijaitsevat röykkiöt tai röykkiöryhmät on jaettu kolmeksi eri lapinrauniokohteeksi (Ristiina Kitulansuo A-C, Ristiina Piikinperse A-C ja Savonlinna Häyrynjärvi A-C). Kohteiden sijoittuminen suhteessa toisiinsa on kaikissa kolmessa tapauksessa yllättävän samankaltainen. Kussakin tapauksessa kohteista kaksi (A-B tai B-C) sijaitsee korkeintaan noin 100 metrin päässä toisistaan, kolmas sen sijaan moninkertaisesti kauempana. Päädyin kaikissa kolmessa tapauksessa yhdistämään kaksi keskenään lähintä kohdetta yhdeksi kohteeksi ja jättämään kolmannen erilliseksi (Liite 12). Jos oletetaan että kaikki edellä mainitut kohteet tosiaan ovat lapinraunioita, on varsin epätodennäköistä että alle 100 metrin päässä toisistaan sijaitsevat röykkiöt olisivat toisistaan riippumattomia. Jätin kuitenkin Ristiinan Hietaniemen lapinraunion mittaustuloksiin omana kohteena, vaikka röykkiö sijaitsee vain n. 100 metrin päässä Piikinperse C:stä. Syynä on se, että tässä tapauksessa kohteet erottaa toisistaan näköyhteyden katkaiseva kallio, mistä johtuen Hietaniemi jäi huomaamatta inventoinnissa, jossa kohteet Piikinperse A-C löydettiin (ks. Seppänmaa 1992).

Yllä kuvatun hienosäädön jälkeen mittaustuloksiin jää 63 lapinrauniokohteen etäisyys lähimmästä tutkimusaineiston asuinpaikasta (Liite 12). Kaavio 14 paljastaa miten lähellä kivikautisia/varhaismetallikautisia asuinpaikkakohteita tutkimusaineiston lapinrauniokohteet tyypillisesti sijaitsevat.

Kaavio 15. Lapinrauniokohteiden määrät 1000 m etäisyysryhmissä lähimmästä tutkimusaineistoon kuuluvasta asuinpaikasta.

Jopa 39,4% (22/63) lapinrauniokohteista sijaitsee 1000 m säteellä jostakin tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta. 1000-2000 m säteellä sijaitsevien osuus on 17,5% (11/63), tätä kauemmas mentäessä jakauma alkaa nopeasti tasoittua. Vain alle 5% sijaitsee yli 10 000 m päässä.

Koska niin monet lapinrauniot näyttävät sijoittuvan kilometrin säteelle jostakin keramiikkalöydöllisestä kivilautisesta/varhaismetallikautisesta asuinpaikkakohteesta, on syytä kiinnittää erityistä huomiota tähän etäisyysryhmään. Taulukosta 17 näkyy millaisia asuinpaikkakohteita sijoittuu kilometrin säteelle tutkimusaineistoon kuuluvista lapinrauniokohteista Yhdeksän lapinrauniokohdetta sijaitsee 1000 metrin säteellä useammasta kuin yhdestä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta.

lapinraunio	lähin asuin- paikkaetäisyys	keramiikka lähimmässä asuin- paikassa	keramiikka muissa asuinpaikoissa 1000 m säteellä	asuinpaikat etäisyys- järjestyksessä
Ruokolahti Raaniemi	0	ei määritetty		Raaniemi
Ristiina Kitulansuo B-C	94,026492	ST, Luuk, länt pronss.	(479 m) ST (758 m) ST, ka II-III (799 m) vasb (964 m) ST, Luuk, Sirn, Pöljä	Kitulansuo D, Roinilampi, Akanlahti, Paskalampi, Pulmionlampi A
Kerimäki Vonkanniemi A	109,675047	Luuk, ka II	(531 m) vasb, ka II	Vonkanniemi C, Särkipukro
Kouvola Nuumasalmi	148,234201	ka I:2-II		Nuumanniemi
Kerimäki Martinniemi 8	183,637037	ka II-III, Kier, Pöljä	(217 m) vasb (221 m) ST, Sär2 ka II, Kier, Pöljä (271 m) Luuk (763 m) ka	Martinniemi 3, 1, 4, 5, 11
Taipalsaari Tokeinmiemi	285,798	ei määritetty		Valkeinlahti
Ruokolahti Kekäläinen	296,30525	ST, Luuk, Sirn ka I-III, Kier Pöljä, raut		Karoniemi
Ruokolahti Niemen-	296,588322	ST		Alatalo
Ruokolahti Vanhakan- niemi	329,716347	ka II, Pöljä	(416 m) ka II-III (834 m) MN/VM? asb	Karklahti Korosniemi A, B
Puumala Pistohiekka Lapinraunio	347,992029	ka?, MN asb	(411 m) ka III (454 m) ST	Pistohiekka A, C, B
Ristiina Hietaniemi	394,761136	ST, ka II-III, Pöljä?	(398 m) ei määritetty	Hietaniemenkangas, Hietavuori
Ristiina Piikinperse A	423,979834	ei määritetty	(482 m) ST, ka II-III, Pöljä	Hietavuori, Hietaniemenkangas
Ristiina Kitulansuo A	432,729879	ST, Luuk, länt. pronss.	(614 m) vasb (704 m) ST, Luuk, Sirn, Pöljä (779 m) ST	Kitulansuo D, Paskalampi, Pulmionlampi A, Roinilampi
Juva Raintsaari B	439,020538	Sär2? MN luusek?		Raintsaari A
Mikkeli Tiilisaari	596,313537	Sirn		Lakeistenranta
Ristiina Piikinperse B-C	676,796231	ST, ka II, Pöljä?	(709 m) ST, ka II-III, Pöljä	Hietavuori, Hietaniemenkangas
Lappeenranta Heposal	681,923827	Pöljä		Hiekkaniemi
Ristiina Vartioniemi	783,439979	ei määritetty		Hietavuori
Savonlinna Pieni Lepo- saari	904,363242	ka?		Punkaharju Kerosärkkä
Savonlinna Karhuniemi A	921,989018	Kier		Kerimäki Keplakkosuo
Ruokolahti Salminniemi	976,347823	ST		Alatalo
Taipalsaari Kirjamoinniemi	994,045813	ST, Luuk, ka II, Pöljä, MN org, hist		Vaateranta

Taulukko 15. Lapinrauniokohteet, jotka sijaitsevat 1000 m säteellä yhdestä tai useammasta tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta ja kyseisistä asuinpaikkakohteista tunnistetut keramiikkatyylit

Taulukko 15 antaa ymmärtää, että lähellä pyyntikulttuurien asuinpaikkoja sijaitsevien lapinraunioiden sijainti kytkeytyy voimakkaasti nimenomaan varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen sijaintiin. Kaikista tutkimusaineiston asuinpaikoista on tyypillistä kampakeramiikkaa tunnistettu yli kolme kertaa yleisemmin kuin varhaismetallikautista keramiikkaa ja myöhäisneoliittista asbestikeramikkaa yli 1,6 kertaa yleisemmin. Tästä huolimatta 500 metrin säteellä lähimmästä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta sijaitsevien lapinraunioiden läheisyydestä on löytynyt varhaismetallikautista keramiikkaa useammin kuin tyypillistä kampakeramiikkaa ja selvästi useammin kuin myöhäisneoliittista asbestikeramikkaa. Kaikkiaan 14 tutkimusaineiston lapinrauniokohdetta sijaitsee 500 m säteellä jostakin kera-

miikkalöytöjä tuottaneesta kivitautisesta/varhaismetallikautisesta asuinpaikkakohteesta. Näistä 10/14 sijaitsee 500 m säteellä varhaismetallikautisia keramiikkalöytöjä tuottaneesta asuinpaikkakohteesta. Tyypillistä kampakeramiikkaa sisältävien tutkimusaineiston asuinpaikkakohteiden suhteen vastaava osuus on 8/14 (9/14 jos tarkemmin määrittämätön ”kampakeramiikka” oletetaan tyypilliseksi kampakeramiikaksi). Myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan suhteen osuus on 7/14.

Kun etäisyys kaksinkertaistetaan 1000 metriin, lapinraunioiden ja varhaismetallikautisten asuinpaikkojen välinen kytkös pysyy edelleen selkeänä, mutta alkaa kuitenkin heiketä. Kilometrin säteellä varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävästä asuinpaikasta sijaitsee 14/22 lapinrauniokohdetta. Myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan kohdalla osuus on 13/22, tyypillisen kampakeramiikan 10/22 (12/22 jos mukaan lasketaan tarkemmin määrittämätön ”kampakeramiikka”). Liitteestä 12 näkyy, että 1000 m säteen ulkopuolella varhaismetallikautista keramiikka sisältävien kohteiden yleisyys laskee jo nopeasti.

Lapinraunioiden sijainti suhteessa tekstiilikeraamisiin ja Sär2-keramiikkaa sisältäviin asuinpaikkoihin noudattelee myös myös luvuissa 4.1 ja 4.2 tehtyjä johtopäätöksiä. Kumpikin keramiikkatyyli on erittäin vahvasti edustettuna lapinraunioiden läheisyydessä. 500 m säteellä yhdestä tai usemmasta tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta sijaitsevista lapinraunioista 8/14 (57,1%) sijaitsee 500 m säteellä tekstiilikeraamisesta asuinpaikkakohteesta. Sär2-keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen suhteen vastaava osuus on 6/14 (42,9%). 1000 m säteellä lähimmästä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta sijaitsevista lapinraunioista 11/22 (50,0%) sijaitsee 1000 m säteellä jostakin tekstiilikeraamisesta asuinpaikkakohteesta ja 8/22 (36,4%) jostakin Sär2-keramiikkaa sisältävästä.

Osuuksia ei voi suoraan verrata kyseisiä keramiikkatyyliä sisältävien kohteiden osuuksiin kaikista tutkimusaineiston asuinpaikkakohteista. Samoja asuinpaikkakohteita sijoittuu 1000 m säteellä usemmasta kuin yhdestä lapinrauniokohteesta, minkä vuoksi 31 asuinpaikkakohdetta tuottaa Taulukossa 15 yhteensä 40 ”asuinpaikkaosumaa” (noin 1,29-kertainen määrä). Jos 1000 metrin säteelle jostakin lapinrauniosta sijoittuvien asuinpaikkakohteiden keramiikkatunnistukset vastaisivat täydellisesti tekstiilikeramiikkaa/Sär2-keramiikkaa sisältävien kohteiden keskimääräistä osuutta koko asuinpaikka-aineistossa, sijoittuisi lapinraunioista siis 12,4% kilometrin säteelle jostakin tekstiilikeraamisesta asuinpaikasta ja 8,1% kilometrin säteelle jostakin Sär2-keramiikkaa sisältävästä asuinpaikasta. Päällekkäisyyksien huomioonottamisella ei siis ole merkittävää vaikutusta tuloksiin. Se että lapinrauniokohteista 50% sijoittuu 1000

m säteelle jostakin tekstiilikeramiikkaa sisältävästä asuinpaikkakohteesta ja 36,4% jostakin Sär2-keramiikkaa sisältävästä kertoo siitä, että lapinraunioiden sijainnilla on vahva yhteys sekä tekstiilikeraamisten että Sär2-keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen sijaintiin.

1000 metrin säteellä jostakin tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta sijaitsevien lapinraunioiden yhdistäminen asuinpaikkakohteiden keramiikkatyyleihin antaa siis tuloksia, jotka voimakkaasti tukevat ajatusta lapinraunioiden keskittymisestä varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen läheisyyteen. Ennen varmojen johtopäätösten tekoa on kuitenkin syytä tarkastella myös kauempana tutkimusaineiston asuinpaikoista sijaitsevien lapinraunioiden suhdetta eri keramiikkatyylejä sisältäviin asuinpaikkoihin.

Jokaisen lapinraunion etäisyyden mittaaminen jokaiseen 11 kilometrin säteelle tulevaan asuinpaikkakohteeseen ei olisi kovinkaan mielekästä. Toisaalta pelkästään lähimmiksi mitattujen kohteiden huomioiminen voi olla harhaanjohtavaa, koska mittauksistaan liittyvistä epävarmuutekijöistä johtuen seuraavaksi lähin voi todellisuudessa olla lähempänä. Asuinpaikkalähtöisissä mittauksissa asialla ei ollut merkityksellistä, koska tulosten tulkintaan ei vaikutta se mikä nimenomainen lapinrauniokohde on kaikkein lähin. Lapinrauniolähtöisissä mittauksissa tulosten tulkintaan sen sijaan vaikuttaa se mitä keramiikkatyylejä lähimmäksi luokiteltava asuinpaikkakohde sisältää. Siksi katsoin parhaaksi huomioida lähimpien asuinpaikkakohteiden ohella myös vain hieman lähintä kauempana sijaitsevat. Vähäiset etäisyys-erot tuskin ovat olleet merkityksellisiä asuinpaikkojen pystyttäjille.

Mutta milloin etäisyyseron voi sanoa olevan vielä ”vähäinen”? Päätin määritellä rajan sen mukaan millaisia havaintoja kaivauksin tutkittujen kohteiden kohdalla on tehty koordinaattipisteisiin perustuvien etäisyysmittausten epävarmuusväleistä. Mittasin Muinaisjäännösrekisterin karttaotteista karkeasti miten suuria etäisyyksiä on kaivauksin tutkittujen kohteiden kohdalla syntynyt alkuperäisen koordinaattipisteen ja myöhemmin lisättyjen aluerajojen välille. Merkitsin kunkin kohteen kohdalle pisimmän etäisyyden koordinaattipisteestä muinaisjäännökselle merkityn alueen rajalle. Tulokset eivät siis edusta etäisyyseroa suhteessa mihinkään tiettyyn kohteeseen, vaan teoreettisia maksimieroja koordinaattipisteen ja aluerajauksen perusteella tehdyn etäisyysmittauksen välillä. Tutkimusaineistoon kuuluvista 80:stä kaivauksin tai koekaivauksin tutkitusta asuinpaikkakohteesta on tehty Muinaisjäännösrekisteriin aluerajaus tehty tähän mennessä 46:lle (Taulukko 16). Kuten edellä on todettu, aluerajaukset eivät ole mitään lopullisia totuuksia asuinpaikkojen rajoista. Ne antavat kuitenkin osviittaa siitä miten suuria koordinaattipisteisiin perustuvien mittauksen heitot voisivat pahimmillaan olla.

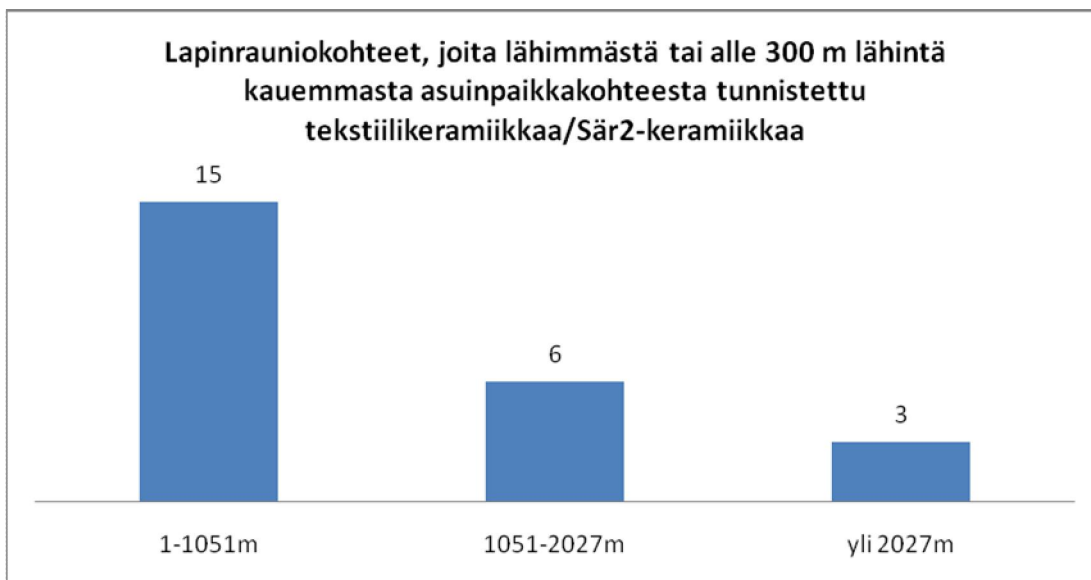

asuinpaikkakohde	pisin etäisyys koordinaattipisteestä aluerajalle (m)
Enonkoski Kotkuinniemi b	30
Iitti Koskenranta	50
Iitti Salmenniemi	100
Joroinen Kanava	300
Joroinen Kanavakangas	60
Kerimäki Hangasmaankangas	260
Kerimäki Kankaanlaita	175
Kerimäki Martinniemi 3	50
Kerimäki Puntusentaus	50
Kerimäki Vehkaranta	260
Kouvola Hämeenkylä	225
Kouvola Pajari	210
Lappeenranta Etu- ja Taka-Muntero	650
Lappeenranta Mikonsaari	185
Lappeenranta Saksanniemi Kärjenlampi	70
Lappeenranta Utrasaari	80
Miehikkälä Viilasinpolvi	230
Mikkeli Annila	40
Mikkeli Rouhiala	30
Pieksämäki Marketanhiekka	250
Pieksämäki Naarajärvi	500
Punkaharju Kaarniemi	80
Punkaharju Lamminniemenlampi b	170
Punkaharju Pakkasharju b	30
Punkaharju Pusunmäki	150
Punkaharju Ristiniemi a	540
Puumala Kärmelahti	120
Puumala Laanniemi	130
Rantasalmi Lautakangas	170
Rantasalmi Pirskanlahti b	50
Rantasalmi Rantakartano	120
Rantasalmi Ritokangas	250
Ristiina Honkamäki	150
Ristiina Neulaportti	300
Ruokolahti Haukpohja Sipiniemi	230
Savitaipale Rovastinoja	70
Savonlinna Kylmäniemi a	120
Savonlinna Kylmäniemi b	150
Savonlinna Pääskylahti	200
Savonlinna Povenlahti	120
Sulkava Harmajakangas	135
Sulkava Huosionlahti	40
Sulkava Myllykangas	175
Sulkava Ritvalinniemi	75
Sulkava Ruunapäänniemi	80
Taipalsaari Vaateranta	250

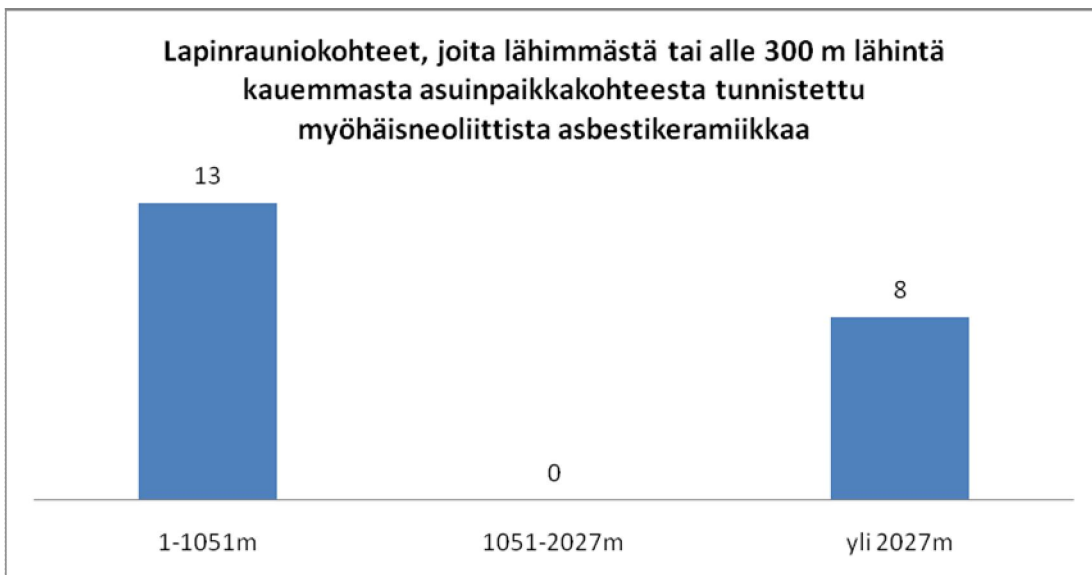
Taulukko 16. Ääritäisyyksiä kohteelle annetusta koordinaattipisteestä sille merkityn alueen ulkorajalle.

Taulukossa 16 näkyvien kohteiden keskimääräinen äärietäisyys kohteelle annetusta koordinaattipisteestä sille merkityn alueen ulkorajalle on vajaat 168 m, mediaanietäisyys 142,5 m. Etäisyyksien keskihajonta on vajaat 133 m. Vain 3 kohteen kohdalla etäisyys on suurempi kuin 300 m. Nämä kolme etäisyyttä (500 m, 540 m ja 650 m) poikkeavat niin paljon keskiluvusta ja aineiston yleisestä hajonnasta, että niitä voi hyvällä syyllä nimittää poikkeustapauksiksi. Kaiken kaikkiaan vaikuttaa siltä, että 300 metrin etäisyysero tarjoaa käytännöllisen ylärajan muiden kuin lähimmän asuinpaikkakohteen sisällyttämiselle vertailuaineistoon.

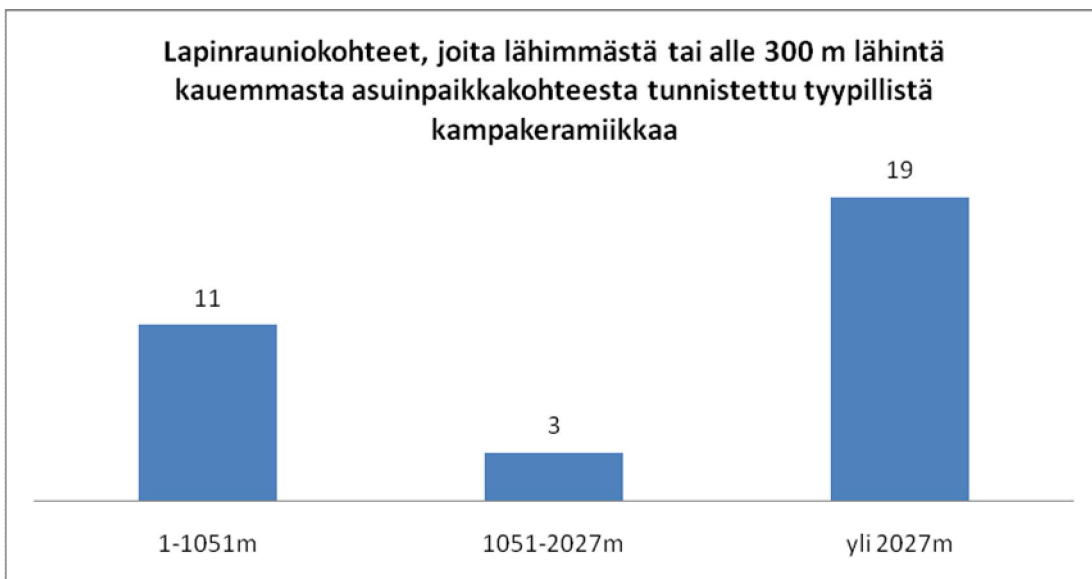
Kaavio 15 ja Liite 12 osoittavat etäisyysryhmien 1-1000 m ja 1000-2000 m poikkeavan kohdemääriltään melkoisesti muusta aineistosta ja myös toisistaan. Tasavälisiä etäisyysryhmiä hedelmällisempi tapa jakaa aineisto lienee siis näiden etäisyysryhmien vertaaminen muuhun aineistoon. Kaavioissa 15-17 tehdään juuri näin. Kunkin etäisyysryhmän kohdalla näkyvät ne lapinrauniokohteet, joita lähin tai jokin alle 300 m lähintä kauempi tutkimusaineiston asuinpaikkakohde sisältää tarkastelun kohteena olevaa keramiikkaa. Etäisyysryhmien 1-1000 m ja 1001-2000 m rajoja on hieman muutettu, jotta alle 300 m lähintä kauempien asuinpaikkakohdeiden huomioiminen ei aiheuttaisi ristiriitaisuuksia lapinrauniokohteiden etäisyysjaotteluun (ks. Liite 12)

Kaavio 15 näyttää millainen asuinpaikkaetäisyysjakauma on lapinraunioilla, joita lähimmästä tai alle 300 m lähintä kauemmasta keramiikkalöydöllisestä asuinpaikkakohteesta on tunnistettu tekstiilikeramiikkaa/Sär2-keramiikkaa.

Kaavio 16 näyttää millainen asuinpaikkaetäisyysjakauma on lapinraunioilla, joita lähimmästä tai alle 300 m lähintä kauemmasta keramiikkalöydöllisestä asuinpaikkakohteesta on tunnistettu myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa.

Kaavio 17 näyttää millainen asuinpaikkaetäisyysjakauma on lapinraunioilla, joita lähimmästä tai alle 300 m lähintä kauemmasta keramiikkalöydöllisestä asuinpaikkakohteesta on tunnistettu tyypillistä kampakeramiikkaa.

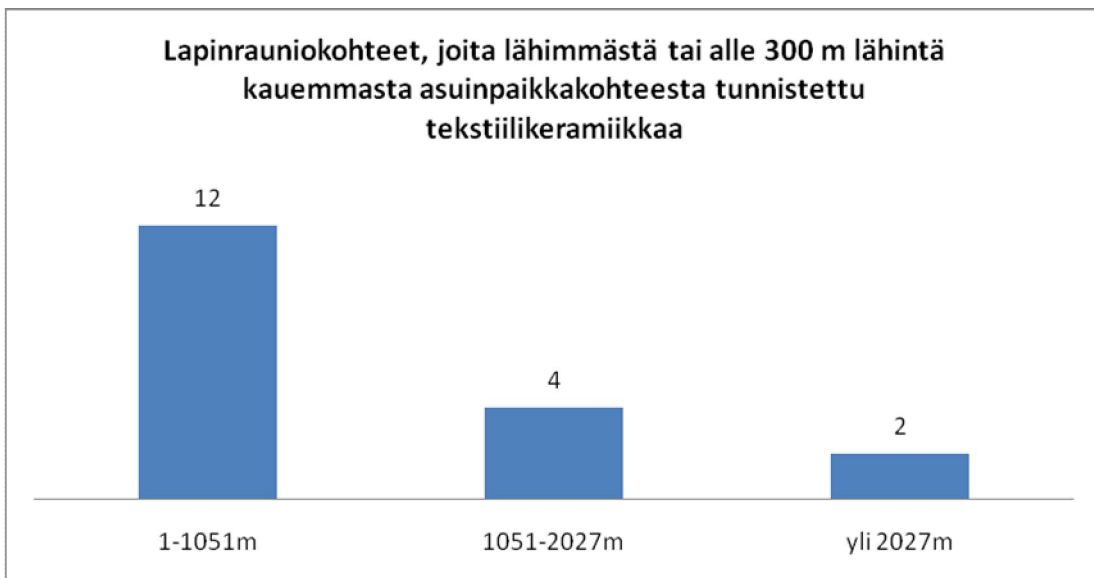
Kaaviot 15-17 osoittavat, että lapinraunioiden suhde varhaismetallikautista keramiikkaa sisältäviin asuinpaikkakohteisiin on hyvin erilainen kuin myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa tai tyypillistä kampakeramiikkaa sisältäviin. 31:n lapinrauniokohteen kohdalla lähin tai alle 300 m lähintä kauempi tutkimusaineiston asuinpaikkakohde sisältää tekstiilikeramiikkaa/Sär2-keramiikkaa. Asuinpaikka-aineistossa yli 1,6 kertaa varhaismetallikautista keramiikkaa yleisemmin esiintyvän myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan kohdalla luku on vain 21 ja yli kolme kertaa varhaismetallikautista keramiikkaa yleisemmin esiintyvän tyypillisen kampakeramiikan kohdalla vain 33.

Vielä merkityksellisempää on kuitenkin se miten lähellä asuinpaikkakohteita sijaitsevat ne lapinrauniot, joita lähin tai melkein lähin kohde sisältää varhaismetallikautista keramiikkaa. Näistä jopa 15/24 mahtuu 1051 m säteelle jostakin varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävästä asuinpaikkakohteesta. 21 mahtuu 2027 m säteelle ja vain 3 jää sen ulkopuolelle. Toisin sanoen runsaan kahden kilometrin sisällä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteista sijaitsevien lapinraunioiden sijaintiin tekstiilikeramiikkaa/Sär2-keramiikkaa sisältävillä asuinpaikoilla näyttää olevan erittäin vahva yhteys. Yhteys näyttää heikkenevän jo runsaan kilometrin jälkeen, mutta pysyvän kuitenkin vielä vahvana, ennen kuin äkkiä lakkaa vaikuttamasta tai painuu näkymättömiin noin kahta kilometriä pidemmille asuinpaikkaetäisyyksille edettäessä.

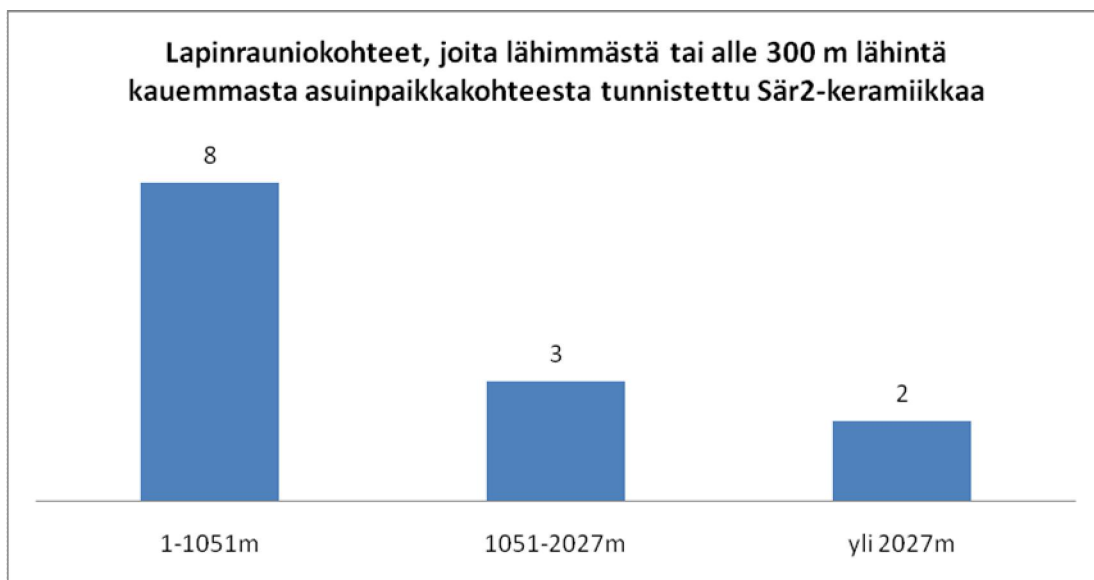
Myöhäisneoliittisen asbestikeramiikan ja tyypillisen kampakeramiikan suhteen jakauma on hyvin erilainen. 1051 m säteelle lähimmästä tai alle 300 m lähintä kauemmasta tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta sijoittuvista lapinrauniokohteista 13:n kohdalla lähin tai melkein lähin kohde sisältää myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa. Tätä kauemmas mentäessä myöhäisneoliittinen keramiikka käy lapinraunioita lähimmissä asuinpaikkakohteissa äkkiä harvinaiseksi. Lapinraunioiden sijoittuminen lähimmässä etäisyysryhmässä usein lähelle myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa sisältäviä asuinpaikkoja selittyyneen parhaiten sillä, että kyseiset asuinpaikat sisältävät hyvin usein myös varhaismetallikautista keramiikkaa. Liitteestä 12 voi havaita, että niistä lähimmän etäisyysryhmän lapinrauniosta, joita lähin tai alle 300 m lähintä kauempi asuinpaikka sisältää myöhäisneoliittista asbestikeramiikkaa, 9/13 kohdalla sama pätee varhaismetallikautiseen keramiikkaan. Kauempana asuinpaikkakohteista sijaitsevien lapinraunioiden kohdalla vastaava suhde on vain 1/8.

Lapinraunioiden suhteesta tyypillistä kampakeramiikkaa sisältäviin asuinpaikkoihin vertailu ei kerro mitään yllättävää. Suhde näyttää olevan samankaltainen kuin lapinraunioiden suhde tutkimusaineiston asuinpaikkoihin ylipäätään (Kaaviot 14 ja 17).

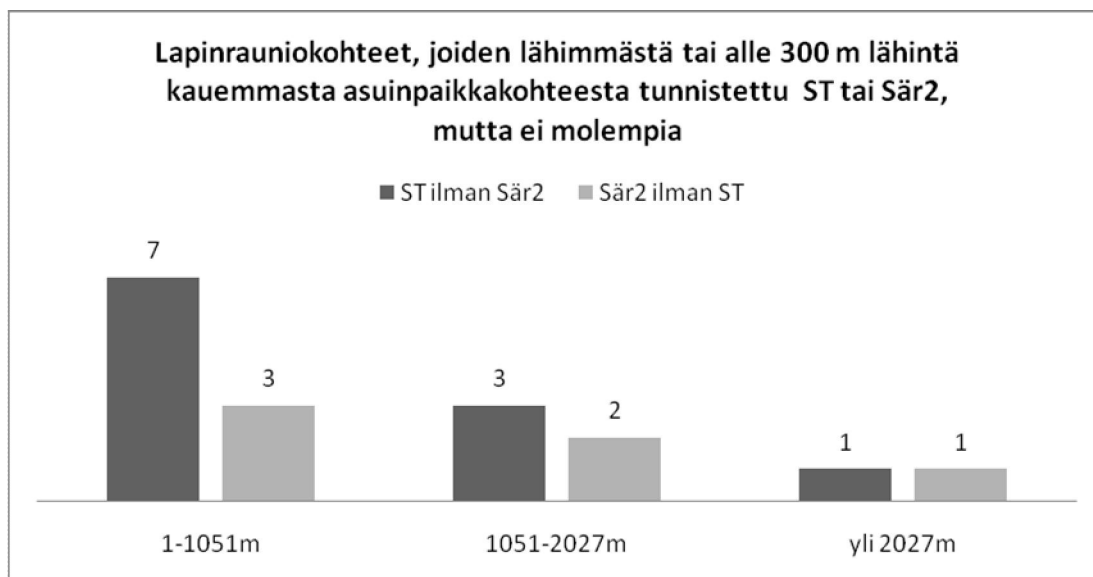
Seuraavaksi on aika tarkastella sitä suhteutuuko lapinraunioiden sijainti eri tavalla tekstiilikeramiikkaa kuin Sär2-keramiikkaa sisältäviin asuinpaikkoihin. Kaavioiden 18-20 perusteella molemmilla keramiikkatyyleillä näyttäisi olevan vahva yhteys lapinraunioiden sijaintiin. Kiintoisaa on, että kun kumpaakin keramiikkatyylä sisältävät asuinpaikkakohteet poistetaan aineistosta, lapinraunioiden yhteys tekstiilikeramiikkaan näyttää etäisyysryhmässä 1-1051 m vielä voimakkaamalta kuin yhteys Sär2-keramiikkaan. Kohdemäärät ovat kuitenkin sen verran pieniä, ettei asialle kannata antaa liikaa merkitystä.

Kaavio 18 näyttää millainen asuinpaikkaetäisyysjakauma on lapinraunioilla, joita lähimmästä tai alle 300 m lähintä kauemmasta keramiikkalöydöllisestä asuinpaikkakohteesta on tunnistettu tekstiilikeramiikkaa.

Kaavio 19 näyttää millainen asuinpaikkaetäisyysjakauma on lapinraunioilla, joita lähimmästä tai alle 300 m lähintä kauemmasta keramiikkalöydöllisestä asuinpaikkakohteesta on tunnistettu Sär2-keramiikkaa.

Kaavio 20 näyttää millainen asuinpaikkaetäisyysjakauma on lapinraunioille, joita lähimmästä tai jostakin alle 300 m lähintä kauemmasta tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta tunnistettu joko tekstiilikeraamiikkaa (ST) tai Sär2-kraamiikkaa, mutta ei molempia

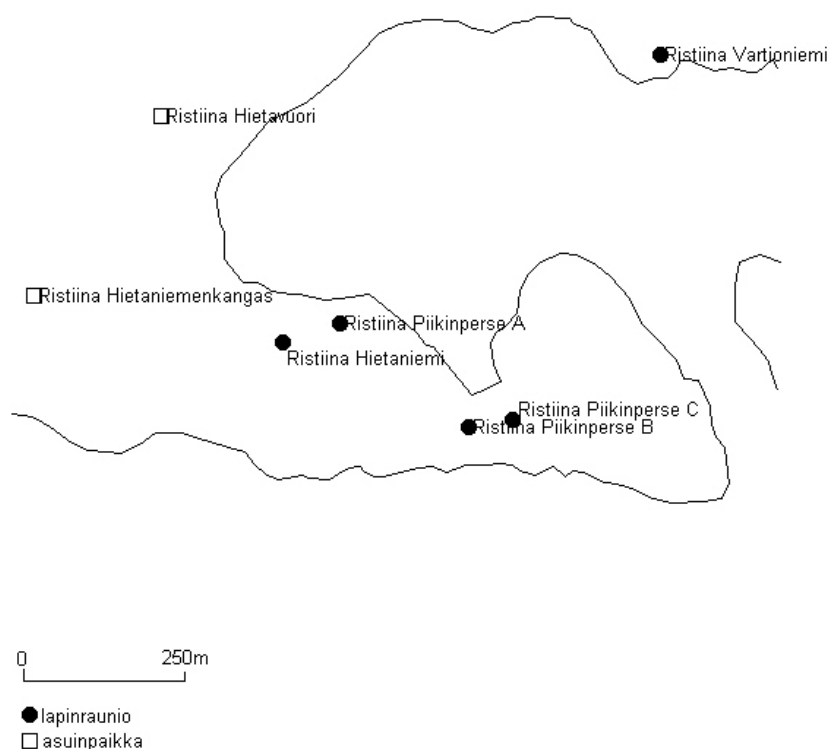
Lapinrauniolähtöiset etäisyysmittaukset paljastavat myös sellaisen kiinnostavan seikan, että alueilla, joissa lapinraunioita on paljon, lapinrauniot näyttävät klusteroituvan samojen varhaismetallikautisten asuinpaikkojen läheisyyteen (Liite 12). Ruokolahden Alatalon varhaismetallikautinen asuinpaikka on lähin pyyntikulttuurin asuinpaikkakohde neljälle eri lapinrauniolle. Näistä jokainen sijaitsee alle 2000 m säteellä kyseisestä asuinpaikkakohteesta (Levintäkartta 1).

Levintäkartta 1. Ruokolahden Alatalon tekstiilikeraaminen asuinpaikkakohde ja sen läheisyydessä sijaitsevat lapinrauniot..

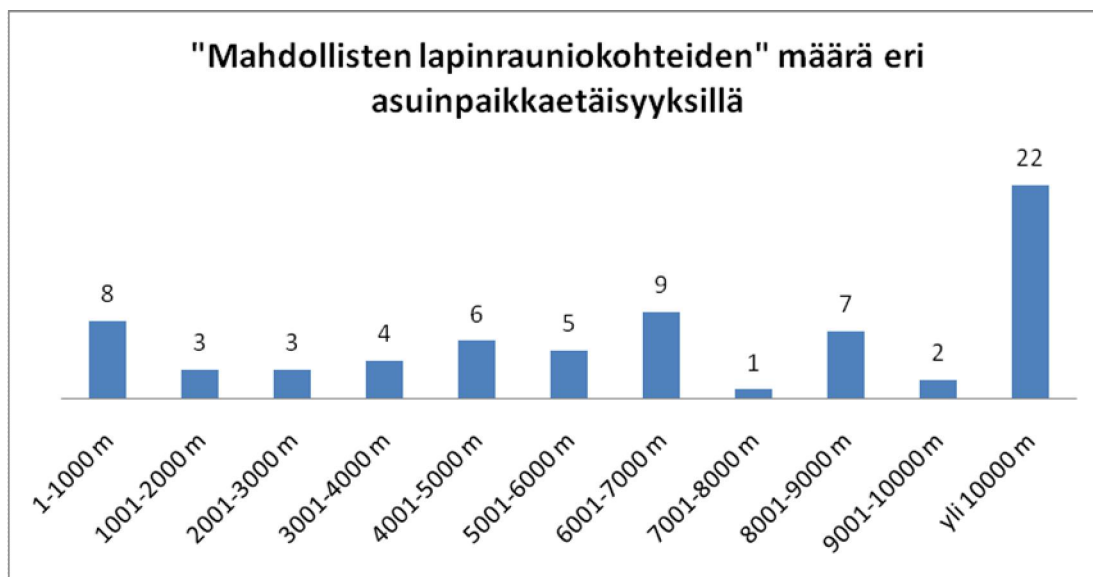
Ristiinan Kitulansuo D:n puhtaasti varhaismetallikautinen asuinpaikka on lähin asuinpaikkakohde 2-3 lapinrauniokohteelle, jotka sijaitsevat kaikki 500 m säteellä Kitulansuo D:stä (Liite 12). Ristiinan Hietaniemenkankaan varhaismetallikautinen, myöhäisneolittinen ja tyypillisen kampakeramiikan aikainen asuinpaikka puolestaan on lähin asuinpaikkakohde 3-4 lapinrauniokohteelle, jotka mahtuvat n. 700 m säteelle kyseisestä asuinpaikasta (Levintäkartta 2).

Levintäkartta 2. Ristiinan Hietaniemenkankaan tekstiilikeraamiikkaa sisältävä asuinpaikka ja sen läheisyydessä sijaitsevat lapinrauniot sekä tutkimusaineistoon kuuluvat asuinpaikat.

4.3.2 Mahdollisiksi lapinraunioiksi luokitellut kohteet

”Mahdollisiksi lapinraunioiksi” luokiteltujen kohteiden suhde tutkimusaineiston asuinpaikkoihin on hyvin erilainen kuin lapinraunioiksi luokiteltujen (Kaavio 21). ”Mahdollisiksi lapinraunioiksi” määritellyistä rökkiökohteista sijaitsee 1000 m säteellä lähimmästä tutkimusaineiston asuinpaikasta vain 11,4%, (8/70) siinä missä kriteerit täyttävien lapinrauniokohteiden kohdalla osuus on 39,4% (Liittet 12-13). Yksikään ”mahdollisista lapinraunioista” ei sijaitse kilometrin sisällä useammasta kuin yhdestä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta ja yhdessä tapauksessa asuinpaikkakohteen keramiikka saattaa hyvinkin olla rautakautista, vaikka varhaisempikin ajoitus on mahdollinen (Taulukko 17). Kun kaikki ”mahdolliset lapinrauniot” ryhmitellään lähimmän tutkimusaineiston asuinpaikan etäisyyden mukaan 1000 metrin etäisyysryhmiin, on lopputulos kaiken kaikkiaan aivan toisenlainen kuin kriteerit täyttävien lapinraunoiden kohdalla (Kaavio 21).

Kaavio 21. Mahdollisiksi lapinraunioiksi luokiteltujen kohteiden määrät 1000 m etäisyysryhmissä lähimmästä tutkimusaineistoon kuuluvasta asuinpaikasta.

Mahdollinen lapinraunio	lähin asuinpaikkaetäisyys	keramiikka lähimmässä asuinpaikassa
Kouvola Maari	374,634596	rautakautista?
Savonlinna Anatsonniemi	496,809375	tyyp. kampa, kuoppa
Virolahti Rajamäki	681	ei määritetty
Ristiina Rajatie 3	696,963865	kampa?
Mäntyharju Aholansaari	797,496084	tyyp. kampa
Ristiina Keikanniemi	867,743518	tyyp. kampa
Mäntyharju Kosenmäki	899,264693	tyyp. kampa
Savonlinna Karhuniemi B	970,999881	Kierikin

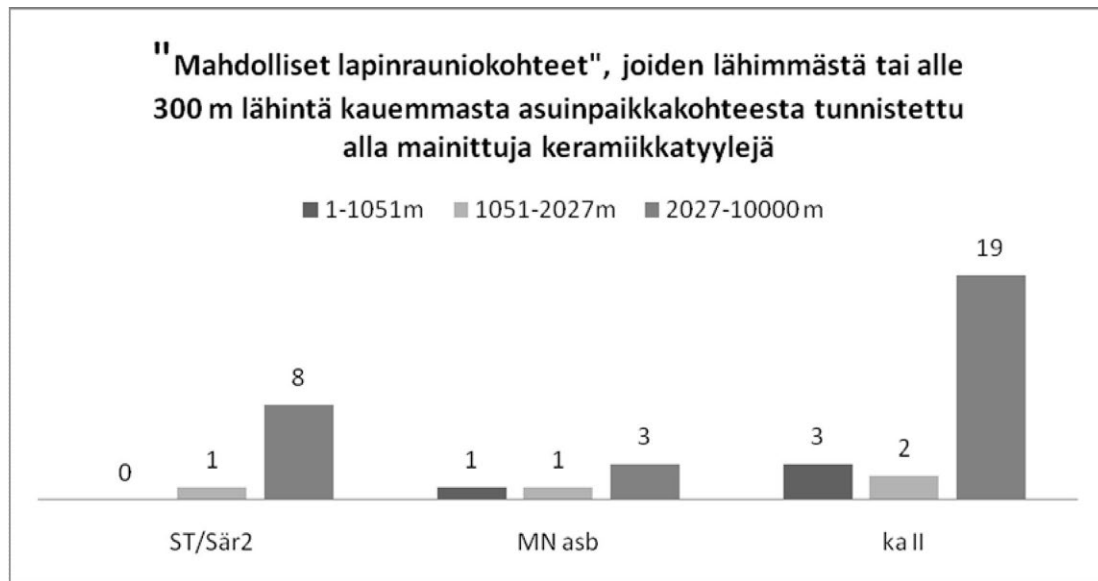
Taulukko 17. 1000 m säteellä lähimmästä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta sijaitsevat ”mahdollisiksi lapinraunioiksi” määritellyt rökkiökohteet.

Jopa 31,4% ”mahdollisista lapinraunioista” sijaitsee yli 10 kilometrin päässä lähimmästä keramiikkalöydöllisestä kivikautisesta/varhaismetallikautisesta asuinpaikkakohteesta, siinä missä kriteerit täyttävien lapinraunioiden kohdalla osuus on 4,8%. Vain 4,3% mahdollisiksi lapinraunioiksi luokitelluista kohteista sijoittuu 1001-2000 m säteelle lähimmästä tutkimusaineiston asuinpaikkakohteesta, siinä missä kriteerit täyttävien lapinraunioiden kohdalla osuus on 17,4%. Ne tekijät, jotka ovat vaikuttaneet lapinraunioiden keskittymiseen kivikautisten/varhaismetallikautisten asuinpaikkojen läheisyyteen eivät selvästikään ole vaikuttaneet ”mahdollisten lapinraunioiden” kohdalla ollenkaan samalla lailla.

Luvussa 4.1 totesin ettei mahdollisiksi lapinraunioiksi luokittelemieni kohteiden ottaminen mukaan lapinraunioaineistoon sanottavasti vaikuta tekstiilikeraamisten tai muuntyyppisten asuinpaikkojen yleisyyteen lapinraunioiden läheisyydessä. Kaaviot 15 ja 21 osoittavat saman asian toista tietä: ”mahdolliset lapinrauniot” sijaitsevat kriteerit täyttäviin lapinraunioihin ver-

rattuna harvoin minkään tutkimusaineistoon kuuluvan asuinpaikkakohteen läheisyydessä. Tämä tukee ajatusta, että ”mahdollisiksi lapinraunioiksi” määrittelemäni rökkiökohteet tyypillisesti joko ovat jotain muuta kuin lapinraunioita tai sijaitsevat alueilla, joiden kivikautiset/varhaismetallikautiset asuinpaikat ovat toistaiseksi löytämättä. Jos mahdollisiksi lapinraunioiksi luokiteltujen kohteiden suhde eri keramiikkatyylejä sisältäviin asuinpaikkoihin laskettaisiin saman ryhmittelyn mukaan kuin lapinraunioiksi luokiteltujen kohteiden olisi tulos varsin toisenlainen (Kaavio 22).

Kaavio 22. Mahdollisiksi lapinraunioiksi luokiteltujen kohteiden suhde eri keramiikkatyylejä sisältäviin asuinpaikkoihin lapinraunioiksi luokiteltuja kohteita varten tehdyssä asuinpaikkaetäisyysjaottelussa.

Kiintoisaa on, että varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävät asuinpaikat näyttävät kaiken kaikkiaan olevan lähimpiä tai alle 300 m lähintä kauempia tutkimusaineiston asuinpaikkakoh-teita paljon useammalle mahdolliseksi lapinraunioksi luokittelemalleni kohtelle kuin myöhäis-neoliittista asbestkeramiikka sisältävät. Liitteet 1-5 tarjoavat asialla erään mahdollisen selityk-sen. Monet mahdollisiksi lapinraunioiksi määrittelemistäni rökkiökohteista sijaitsevat kun-nissa, joista on paikallistettu paljon varhaismetallikautisia asuinpaikkoja ja lapinraunioita. Ahkera varhaismetallikautisten asutusvaiheiden ja lapinraunioiden etsintä on ilmeisesti tuot-tanut inventointiaineistoihin myös epävarmoja rökkiökohteita. Kuten edellä on havaittu, rökkiökohteet joiden sijainti ei kaikilta osin tue lapinrauniotulkintaa eivät yleensä sijoitu tutkimusaineistoon kuuluvan asuinpaikan läheisyyteen. Etäisyysäteen kasvaessa kasvaa kui-tenkin myös todennäköisyys, että jokin tällainen asuinpaikkakohde osuu säteen kattamalle alueelle. Siksi monelle paljon varhaismetallikautisia kohteita sisältävässä kunnassa sijaitseval-le ”mahdolliselle lapinrauniolle” lähin tutkimusaineiston asuinpaikka on jokin useamman ki-lometrin päässä sijaitseva varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävä kohde (Liite 13).

5 AJOITUKSET TUTKIMUSALUEEN LAPINRAUNIOISTA

Sain keväällä 2010 Museovirastolta luvan viedä Iitin Hiidensalmen, Ristiinan Haukkavuoren ja Savonlinnan Häyrynjärvi A:n lapinrauniokohteiden löytöaineistoista luunäytteet AMS-ajoitettaviksi Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon ajoituslaboratorioon. Ennen ajoitukseen vientiä osteologi Kristiina Mannermaa tutki luuaineistot ajoitettaviksi sopivien luiden valitsemiseksi, tehden samalla alustavia lajinmäärityksiä. Hän totesi Savonlinnan Häyrynjärvi A:n luuaneiston sisältävän ihmisen luuta ja myös Iitin Hiidensalmen luuaineistoon kuuluvien kallon kappaleiden olevan todennäköisesti ihmisestä. Ristiinan Haukkavuoren luuaineistosta saattoi tällaisessa alustavassa tutkimuksessa sanoa varmuudella vain sen, että kyse oli nisäkkään luusta. (Liite 14).

Luonnontieteellisen keskusmuseon ajoituslaboratorio teki AMS-ajoitukset joulukuussa 2010 (Liite 15). Kalibroinnit toteutettiin OxCal 4.1 -ohjelmalla kahden sigman tarkkuudella (95,4 % todennäköisyys) ja kalibroitikäyrä tehtiin Intcal 09-ohjelmalla. Ajoitustulokset ovat seuraavanlaiset:

Kohde	lab. N:o	ajoitus	kalibroitu ajoitus	keskiarvo	mediaani
Iitti Hiidensalmi	Hela-2519	3160±31 BP	1505 (94,5%) 1385 cal eaa.	1440 cal eaa.	1440 cal eaa.
Ristiina Hauk- kavuori	Hela-2517	2311±31 BP	1450 (94,5%) 1305 cal eaa.	1385 cal eaa.	1395 cal eaa.
Savonlinna Häyrynjärvi A.	Hela2518	3160±31 BP	415 (83,5%) 355 cal eaa. 290 (11,9%) 230 cal eaa.	370 cal eaa.	390 cal eaa.

Taulukko 18. Lapinraunioiden AMS-ajoitukset tutkimusalueelta.

Kaikki luvussa 5 esiintyvät muut radiohiili/AMS-ajoitukset on yhteismitallisuuden vuoksi uudelleenkalibroitu OxCal 4.1 –ohjelmalla, kahden sigman tarkkuudella.

5.1 Ajoitusten merkitys lapinrauniotutkimukselle

Löytöaineistona pelkkää palanutta luuta tuottanut Ristiinan Haukkavuoren lapinraunio osoittautui varhaispronssikautiseksi, samoin palanutta luuta, kvartsi-iskoksia ja astiamaisen luonnonkiven tuottanut Iitin Hiidensalmen lapinrauniokohde. Savonlinnan Häyrynjärvi A:n röykkiö 2 puolestaan ajoitettiin esiroomalaiselle rautakaudelle. Kun uudet ajoitukset yhdistetään muihin tähänastisiin lapinraunioajoituksiin Järvi-Suomesta, on tulos kaiken kaikkiaan hyvin mielenkiintoinen (Taulukko 19).

Kohde	Ajoitus	Luuta	Esineitä	Keramiikka	Iskoksia tms.	Muoto (m)	Kaivettu?
Viitasaari Pyykkisaari 1	2040 – 1746 cal eaa.**	hyljettä	ei	ei	ei	7 x 16	kyllä
Iitti Hiidensalmi	1505—1385 cal eaa.	ihmistä?	ei	ei	kyllä	6 x 9 + 5 x 8*	kyllä
Ristiina Haukkavuori	1450—1305 cal eaa.	nisäkästä	ei	ei	ei	7 x 7	kyllä
Jyväskylä Pyhäsaari	1412 – 1056 cal eaa.	ihmistä	ei	ei	ei	6 x 14	kyllä
Siilinjärvi Saunalahti	pronssikausi	ei	1 kiveä	ei	kyllä	6,5 x 6,5	kyllä
Virrat Alahavanka	myöhäispronssikausi	?	1 kiveä	?	?	?	ei. purettu
Kuopio Kuusikkolahdenniemi	myöhäispronssikausi	ihmistä	2 metallia	kyllä	ei	7 x 7	kyllä
Äänekoski Pyhänsalo 1	762 – 411 cal eaa.	ihmistä	ei	ei	ei	7 x 7	kyllä
Savonlinna Häyrynjärvi A, r 2	415 – 230 cal eaa.	ihmistä	ei	kyllä	kyllä	2 x 3,5	kyllä
Nokia Kirkkosaari	roomalaisaika	?	2 metallia	?	?	8 x 14	ei
Viitasaari Rantala B	nuorempi roomalaisaika	nisäkästä	5 metallia 1 lasia	ei	kyllä	6 x 6	kyllä
Nokia Urhatunsaari	nuorempi roomalaisaika	kyllä, ei määritetty	1 metallia	ei	ei	5 x 5	ei. purettu
Vilppula Nuijanniemi	262 – 420 cal jaa.***	kyllä, ei määritetty	3 metallia	kyllä	ei	6 x 6	kyllä
Tampere Reuharinniemi	653 – 970 cal jaa.	kyllä, ei määritetty	ei	kyllä	ei	8 x 8	kyllä

Taulukko 19. Järvi-Suomen ajoitettujen lapinraunioiden ajoitukset (vanhimasta nuorimpaan), löydöt, pohjamuoto ja tutkimustilanne

*Kohde koostuu kahdesta tai kolmesta lähes toisiinsa kiinni rakennetusta rökkiöstä. Pienemmän rökkiön mitoissa mukana kivet, jotka joko muodostavat kolmannen rökkiön tai ovat levinneet rökkiöitä kaiveltaessa.

**Tulos ilmoitettu 92,0% todennäköisyydellä. 3,4% todennäköisyydellä tulos 2126-2088 cal eaa.

***Tulos ilmoitettu 94,1% todennäköisyydellä. 1,3% todennäköisyydellä tulos 512-530 cal jaa.

Taulukko 19 osoittaa uusien ajoitusten tukevan vahvasti ajatusta varhaisten lapinraunioiden esineettömyydestä ja keramiikkattomuudesta. Se myös vihjaa lapinraunioiden olevan keskimäärin selvästi vanhempia kuin vielä 2000-luvun alussa ajateltiin (esim. Lavento 2003: 273, 277). Niistä nyt viidestä pelkkää palanutta luuta (ja yhdessä tapauksessa kvartsia) sisältäneestä lapinrauniosta, joista on tehty AMS-ajoitus, peräti neljä on ajoitettu varhaispronssikaudelle (yksi mahdollisesti hieman varhaisemmaksikin) ja yksi myöhäispronssikaudelle. Esineellisten lapinraunioiden kohdalla tilanne on hyvin toisenlainen. Niistä yhdeksästä esineellisestä ja/tai keramiikkallisesta Järvi-Suomen lapinrauniokohteesta, joista on olemassa luonnontieteellinen tai esinetytologinen ajoitus, vain kolme on ajoitettu pronssikaudelle ja loput kuusi rautakau-

delle. Pronssikaudelle ajoitetuista esineellisistä lapinraunioista kaksi on ajoitettu myöhäispronssikautiseksi ja yksi väljästi pronssikautiseksi.

Metalliesinelöytöjä on saatu vain yhdestä roomalaista rautakautta varhaisemmaksi ajoitetusta lapinrauniosta. Myöhäispronssikautiseksi ajoitetun Kuopion Kuusikkolahdenniemen esinelöydöt koostuvat nappimaisesta pronssiesineestä ja Unto Salon huonotekoiseksi partaveitseksi tulkitsemasta pronssilevyn palasta (Salo 1981: 226). Roomalaiselle rautakaudelle ajoitetuista Järvi-Suomen lapinraunioissa sen sijaan jokainen on sisältänyt vähintään yhden pronssisen rannerenkaan ja yhtä ilman kaivaustutkimuksia purettua lukuun ottamatta myös rautaisen kirveen tai nuolenkärjen. (Taulukko 19; Liite 16).

Lapinrauniodepositiot näyttävät kaiken kaikkiaan käyneen roomalaisella rautakaudella selvästi aiempaa rikkaammiksi. Mielikuvaa vahvistaa entisestään se, että esineetön, mutta keramiikkaa, palanutta luuta ja mahdollisesti iskoksia sisältänyt Savonlinnan Häyrynjärvi A:n röykkiö 2 osoittautui esiroomalaisella rautakaudella tehdyksi. On kaiken kaikkiaan kiintoisaa, että vain yksi roomalaiselle rautakaudelle ajoitettu Järvi-Suomen lapinraunio on sisältänyt keramiikkaa ja että neljästä Järvi-Suomen keramiikkalöydöllisestä lapinrauniosta kaksi on ollut esineettömiä (Taulukko 20). Huomionarvoista on myös se, että niissä harvoissa sisämaan lapinraunioissa, joista keramiikkaa on löytynyt, keramiikan määrä on ollut vähäinen (Liite 16). Ero rautakaudentyypin hautaröykkiöihin on huomattava: näissä keramiikka on hyvin tavallinen löytö ja yhden röykkiön saviastianpalat saattavat edustaa jopa pariakymmentä eri astiaa (Saipio 2009).

Ajoitettujen kohteiden määrä on vieläkin varsin pieni, mutta uusien ajoitusten perusteella tuntuu jo vahvasti siltä, että lapinrauniotradition varhaisvaiheisiin ei ole kuulunut pronssi- tai kiviesineiden eikä keramiikan laittaminen röykkiöön. Varhaispronssikautisista tai varhaisemmista ajoitetuista lapinraunioista jokainen on ollut esineetön ja keramiikaton, kaikkein varhaisimmaksi ajoitettu ei ole sisältänyt edes ihmisen luuta, vaan ainoastaan hylkeen luuta. Siilinjärven Saunalahden lapinraunio, joka voi olla varhais- tai myöhäispronssikautinen, on sisältänyt piinuolenkärjen, kupeiksi tulkittuja kalliopainanteita ja palamisen jälkiä eikä lainkaan luuta. Myöhäispronssikautiseksi ajoitetuista lapinraunioista vain yksi on ollut esineetön ja keramiikaton, yksi on sisältänyt kivikirveen ja yksi pronssiesineitä sekä keramiikkaa. Ainoa esiroomalaiselle rautakaudelle ajoitettu lapinraunio on ollut esineetön, mutta sisältänyt keramiikkaa. Roomalaiselle rautakaudelle ajoitetuista lapinraunioista jokainen on sisältänyt vähintään yhden metalliesineen, useimmat enemmänkin. Ainoa roomalaista rautakautta myöhäi-

semmäksi ajoitettu lapinraunio on ollut esineetön, mutta sisältänyt keramiikkaa. Yksikään kaivaustutkimuksissa luuttomaksi osoittautunut lapinraunio ei ole tuottanut rautakautisia löytöjä (Liite 16)

Iitin Hiidensalmen lapinraunion varhainen ajoitus on mielenkiintoinen paitsi kyseisen kohteen esineettömyyden, myös sen muodon näkökulmasta. Kohde koostuu kahdesta tai kolmesta aivan toisiinsa kiinni rakennetusta lapinrauniosta tai toisesta näkökulmasta katsottuna kerran tai kahdesti laajennetusta röykkiöstä. Pienempi selkeistä röykkiöistä on muodoltaan suurempaa pyöreämpi, osittaisen purkamisen tulokset tai mahdollisesti kolmas röykkiö poislukien mittasuhteet ovat n. 5 x 5 m (Miettinen 1995). Yhdeksi kokonaisuudeksi tulkittuna röykkiön pituus olisi 7 x 16 m (Miettinen 1995). Tällainen muoto on lapinrauniolle harvinainen. Niistä noin 30:stä Järvi-Suomen lapinrauniokohteesta, joista on tehty löytöjä ja/tai paikallistettu rakenteita muodoltaan lähimpänä Iitin Hiidensalmea ovat Jyväskylä Pyhäsaari ja Viitasaari Pyykkisaari 1. (Liite 16). Jyväskylä Pyhäsaari on 6 x 14 m kokoinen röykkiö, jonka toinen pää on selvästi toista paksumpi ja muistuttaa pyöreää röykkiötä (Taavitsainen 1992). Kyseinen kohde on ajoitettu 1412-1056 cal eaa., eli Iitin Hiidensalmen tavoin varhaispronssikaudelle. 2040-1746 cal eaa. ajoitettu Viitasaari Pyykkisaari 1 on 7 x 16 m kokoinen (Taavitsainen 1993). Myös tämän röykkiön muoto on sellainen, että toinen pää voisi hyvinkin koostua pyöreästä röykkiöstä ja toinen pitkulaisemmasta ja kapeammasta (Taavitsainen 2003: 7, tasokartta).

Kohteita Hiidensalmi, Pyhäsaari ja Pyykkisaari 1 yhdistää myös se, että jokaisessa niistä on järvenpuoleinen sivu ladottu muodoltaan suoraksi (Miettinen 1995; Taavitsainen 2003). Löytöaineiston sijoittumisessakin on eräs yhtäläisyys: kaikissa kolmessa röykkiössä kaikki palanut luu on löytynyt samalta pienehköltä alueelta (Taavitsainen 1992; 1993; Miettinen 1995). Jokaiseen niistä on syntyhistoriasta riippumatta siis ilmeisesti tehty vain yksi luudepositio.

Mikään muu löydöllinen/rakenteellinen lapinraunio ei yllä lähellekään niin pitkänomaista muotoa kuin kolme edellä mainittua, jos lukuun ei oteta luontaiseksi kivikoksi tulkittua Nokian Kirkkosaarta. Rakennetuista löydöllisistä/rakenteellisista lapinraunioista ainoat mittasuhteiltaan edes jossain määrin Hiidensalmea, Pyhäsaarta ja Pyykkisaari 1:tä muistuttavat ovat Ruovesi Pöykkysaari (10 x 15 m) ja Kuopio Honkasaari (5 x 9 m). Kumpikin on löydötön ja kummassakin oli kaivauksenjohtaja havaitsevinaan osittain tuhoutuneen reunakehän, Pöykkysaaren kohdalla ehkä kaksinkertaisen. (Liite 16).

Pitkulaisuuden rajoittuminen varhaisimpiin lapinraunioihin käy entistä kiintoisammaksi, kun se yhdistetään Perämeren rannikon varhaispronssikautiseksi rannansiirtymäajoitettuihin röykkiökohteisiin. Kuten edellä on todettu, alueella on rakennettu pitkäröykkiöitä rannansiirtymän perusteella n. 1800-1300 eaa. Pitkäröykkiöt eivät ole ainoita noilla rantakorkeuksilla sijaitsevia röykkiöitä, vaan samaan ajoitushaarukkaan menee myös muodoltaan pyöreitä röykkiöitä. (Okkonen 2003: 111). Ristiinan Haukkavuoren lapinraunion ajoitus 1450-1305 cal eaa. viittaa siihen, että pitkäröykkiöitä ja pyöreitä röykkiöitä on rakennettu rannan myös Järvi-Suomessa.

Sekä sisämaassa että Perämeren rannikolla tuntuvat epätavallisimpia löytöjä tuottaneet röykkiöt ajoittuvan tradition varhaisvaiheisiin. Viimeksi mainitulla alueella edustaa toistaiseksi ainutlaatuista löytöä Merijärven Ilvessalonmäen 2500-2000 eaa. rannansiirtymäajoitettu röykkiö, johon kuuluu kaksi kivin reunustettua rituaalipolkua ja josta on löydetty iskukivi. (Okkonen 2003: 53, 65-66). Sisämaassa löytöaineistoltaan ehdottomasti poikkeukselliset lapinrauniot ovat 2040-1746 cal eaa. ajoitettu pelkkää hylkeenluuta sisältänyt Viitasaaren Pyykkisaari 1 ja tullessa olleen tasakantaisen nuolenkärjen mutta ei luuta sisältänyt Siilinjärven Saunalahti (Saipio 2009). Myös Iitin Hiidensalmi, joka nyt on saanut ajoituksen 1505-1385 cal eaa., on monessa suhteessa epätavallinen lapinraunio. Löytöaineistoltaan poikkeuksellisen siitä tekee astiainen luonnonkivi, jonka vierestä kaikki palanut luu on löydetty (Miettinen 1995). Ilvessalonmäen rituaalipolun ja iskukiven; Saunalahden kuppien, nuolenkärjen ja nuotionpidonjälkien sekä Pyykkisaari 1:n hylkeenluun tavoin löytö on tulkittu viittaukseksi uhraustoimintaan (Miettinen 1995). Iitin Hiidensalmi tosin eroaa muista mainituista kohteista siinä, että se sisältää ihmisenluuta ja voidaan siis luokitella ”haudaksi”.

Lapinrauniotraditiossa tapahtuneiden muutosten hahmottamisen kannalta kiintoisaa on Savonlinnan Häyrynjärvi A:n 415-230 cal eaa. (83,5% todennäköisyydellä 415-355 cal eaa.) ajoitetun röykkiön 2 sijainti osana yhdeksän pienen röykkiön ryhmää. Häyrynjärvi A:n röykkiöistä on numero 2:n ohella tutkittu kaivauksin myös kaksi muuta. Leena Lehtinen tutki vuonna 1994 röykkiön 5, löytäen pii-iskoksen, kvartsi-iskoksia ja mahdollisen kivesineen katkelman, mutta ei lainkaan luuta (Lehtinen 1994). Röykkiö osoittautui luontaisen kalliohalkeaman päälle rakennetuksi ja halkeama on kooltaan niin suuri, että röykkiön sijoittamisen sen päälle on täytynyt olla tarkoituksellista (Lehtinen 1994). Sisämaan kaivauksin tutkittujen 20:n löydöllisen tai rakenteellisen lapinraunion joukossa on myös kaksi muuta suuren luontaisen kallionkolon päälle rakennettua: Jyväskylä (Konnevesi) Taikinaisniemi ja Ruovesi Pöykkysaari (Liite 16). Jyväskylän Taikinaisniemen löytöaineisto koostuu pelkästä palaneesta luusta, joskin

lähistöltä oli aiemmin löydetty kallionkolosta roomalaiselle rautakaudelle ajoitettu keihäänkärki ja veitsi (Miettinen 1965). Ruoveden Pöykkysaari on löydötön, sisältäen vain merkkejä mahdollisesta kaksinkertaisesta reunakehästä (Salo 1954). Sijainti luontaisen kalliohalkeaman päällä on siis tähänastisissa lapinrauniotutkimuksissa kulkenut käsi kädessä esineettömyyden kanssa.

Kolmannen Savonlinnan Häyrynjärvi A:ssa tehdyn kaivaustutkimuksen suoritti Antti Bilund vuonna 1996. Hänen tutkimansa rökkiö osoittautui luontaiseksi, koostuen lähinnä yhdestä suuresta kivilaatasta, joka oli rapautumisen tuloksena hajonnut (Bilund 1996). Kaivauksen tulos saattoi olla pettymys kaivajille, mutta kertoi kuitenkin erään potentiaalisesti kiintoisan asian: lapinrauniokohteeksi poikkeuksellisen monta rökkiötä sisältävä Savonlinnan Häyrynjärvi A on syntynyt kalliolle, jolla oli entuudestaan luontaisia kivikasoja. Tutkimuksissa löytöjä tai rakenteita tuottaneista sisämaan lapinraunioista Kuopion Kuusikkolahdenniemi, Nokian Urhatunsaari ja Nokian Kirkkosaari on tehty suoraan luontaiseen kivikkoon (Pohjakallio 1976; Saraso 1971; Kivikoski 1935). Ensin mainittu on ajoitettu myöhäispronssikautiseksi, kaksi muuta roomalaiselle rautakaudelle.

Savonlinnan Häyrynjärvi A:n kaltaista useita rökkiöitä sisältävää kohdetta ei voi ilman lisätodisteita olettaa lyhyen ajan sisällä syntyneeksi. Niin Suomesta kuin maailmaltakin on lukuisia esimerkkejä rökkiö- ja megaliittikohteista, jotka on tauon jälkeen otettu uudestaan käyttöön (esim. Salo 1981; Whittle 1996; Goldhahn 2009). Häyrynjärvi A:ta kokonaisuutena tarkasteltaessa on kuitenkin ajatuksia herättävää, että rökkiölle 2 saatiin roomalaista rautakautta vanhempi, mutta pronssikautta myöhäisempi ajoitus. Rökkiön 5 esineettömyys ja sijainti kalliohalkeaman päällä ovat molemmat piirteitä, joita ei ole löydetty roomalaisen rautakauden rökkiöistä, mutta sen sijaan nämä ominaisuudet yhdistyvät parissa sellaisessa rökkiössä, joilla on yhteisiä piirteitä varhaispronssikautiseksi ajoitettujen rökkiöiden kanssa. Toisaalta taas pienistä, selkeästi erillisistä rökkiöistä koostuvien lapinrauniokokonaisuuksien luominen ei tunnu olleen tapana varhaispronssikaudella. Iitin Hiidensalmi ja Jyväskylän Pyhäsaari vihaavat siihen, että lapinrauniotradition varhaisvaiheissa on pikemminkin kasvatettu vanhoja rökkiöitä kuin rakennettu useita pieniä lähekkäin.

Pyhäsaaren saari sisältää tutkitun lapinrauniokohteen lisäksi myös kaksi lähekkäin sijaitsevaa pienempää rökkiöitä, joille on kuitenkin tutkitusta kohteesta matkaa lähes 200 m. Tällä seikalla voi yllättäen olla vastine Savonlinnan Häyrynjärvellä. Noin 120 m päässä Savonlinnan Häyrynjärvi A:sta sijaitsee halkaisijaltaan n. 8 m suuruinen yksittäisrökkiö, joka on nimetty

erilliseksi kohteeksi Savonlinna Häyrynjärvi B. Röykkiön sijaitseminen tällä lailla erillään Häyrynjärvi A:n läpimitaltaan 2-3,5 –metrisistä röykkiöistä on huomionarvoinen seikka. Jos Häyrynjärvi B on lapinraunio, kuten sen sijainti ja muoto antavat ymmärtää, liittyy kohteiden A ja B erillisuus mitä todennäköisimmin joko lapinrauniotraditiossa tapahtuneisiin muutoksiin tai kohteiden erilaiseen rooliin varhaismetallikautisessa rituaalimaisemassa.

On kaiken kaikkiaan poikkeuksellista, että lapinrauniokohteessa on niinkin monta kuin 9 selkeästi erillistä röykkiötä. Lapinrauniokohteissa on tavallisesti vain yksi tai kaksi röykkiötä, toisin kuin keskisen rautakauden maatalouskulttuureihin liitettyissä röykkiökohteissa (esim. Maaranen 1996). Tutkimusalueen 66:sta lapinrauniokohteesta vain 2:ssa on selkeästi kolme eri röykkiötä ja vain Savonlinnan Häyrynjärvi A:ssa enemmän kuin kolme (Liite 7). ”Mahdollisiksi lapinraunioiksi” luokittelemieni kohteiden joukossa moniröykkiöisyys on tosin huomattavasti vähemmän harvinaista, yli kahden röykkiön kohteita on 14/70 (Liite 7). Asiassa saattaa olla jonkin verran itsensä toteuttavaa ennustetta: monen pienen röykkiön joukolle etsitään ehkä hanakammin muita selityksiä, koska tiedetään että lapinrauniot ovat tavallisesti yhden tai kahden röykkiön kohteita.

Ainakin nykyisessä tutkimustilanteessa Savonlinna Häyrynjärvi A on kuitenkin monessa suhteessa omaleimainen lapinrauniokohde. Röykkiön 2 kaivauksista ei ole laadittu kaivauskertomusta, mutta Museoviraston hankerekisteriin kaivauksesta kirjattujen tietojen mukaan röykkiön alaisessa kalliopinnassa oli vahvoja tulenpidon jälkiä (Sepänmaa 1995). Tämä on hyvin kiintoisaa, sillä samaa on havaittu sisämaan lapinraunioista ainoastaan väljästi pronssikaudelle ajoitetussa Siilinjärven Saunalahdessa, joka myös on monin tavoin erikoislaatuinen (Pohjakallio 1977). Lapinraunioajoitusten kokonaismäärän ollessa edelleen niukka Savonlinnan Häyrynjärvi A:n asema lapinrauniotradition kehityksessä jää pakostakin spekulointia asteelle. Tämänhetkisen tiedon valossa kohde sopisi kuitenkin hyvin rituaalipaikaksi, jossa monet lapinrauniotradition varhaiset piirteet ovat jo kadonneet, mutta roomalaisen rautakauden lapinrauniotyyppi antaa vielä odottaa itseään.

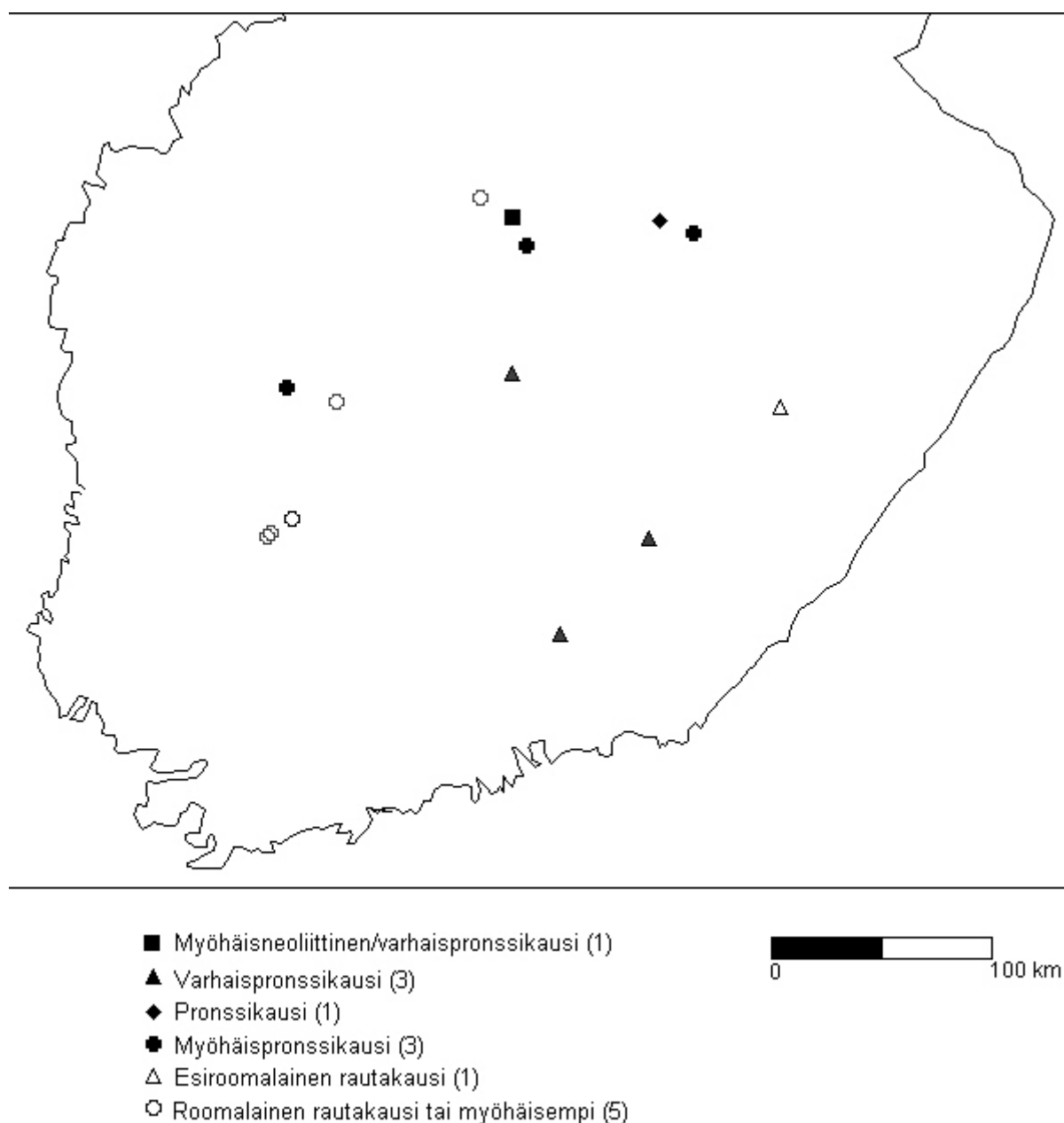
Lapinrauniotradition myöhäisvaiheista puhuttaessa kannattaa huomioda, että röykkiökehityksen yhtäläisyydet Perämeren rannikon ja Järvi-Suomen välillä eivät rajoitu varhaisiin röykkiöihin. Perämeren rannikon 11 ajoittavia löytöjä tuottanutta röykkiötä on kaikki ajoitettu roomalaiselle rautakaudelle tai kansainvaellusajalle (Okkonen 2003: 58-80). Perämeren rannikon roomalaisen rautakauden röykkiöitä nimitetään yleisesti lapinraunioiksi (esim. Okkonen 2003: 57). Reijo Solantie (2005) mukaan varhaismetallikautinen ilmastokehitys tukee vahvas-

ti ajatusta, että rannikon maatalouskulttuuri olisi vetäytynyt pohjoiselta äärialueeltaan rautakauden alussa. Roomalaiselta rautakaudelta tunnetaan myös Suomenlahden rannikolta joitakin lapinraunioiksi luokiteltuja röykkiöitä (Salo 1984: 180). Suhteellisen lähellä tutkimusaluetta sijaitsee Porvoon Koiton kolmen röykkiön kohde, josta on löydetty monien metalliesineiden ohella Luukonsaaren keramiikkaa edustava astia (Hackman 1928). Röykkiö on kuitenkin itse asiassa maansekainen (Hackman 1928), joten sen suhde lapinrauniotraditioon on epäselvä.

Tutkimusalueelta ei tunneta yhtäkään esineellistä lapinrauniota. Kaakkois-Suomen lapinraunioista nyt saadut ajoitukset ja niiden löytöaineisto muistuttavat enemmän Keski-Suomen ja Pohjois-Savon alueen kuin lounaisen Järvi-Suomen vastaavia (Levintäkarta 3).

Levintäkarta 3. Sisämaan ajoitetut lapinrauniot

Aikoinaan yleisesti hyväksytty ajatus, että röykkiörakentaminen olisi levinnyt Järvi-Suomeen Lounais-Suomesta syntyä ennen AMS-ajoituksia ja sopii huonosti yhteen niiden tulosten kanssa. Eriaikaisten kohteiden maantieteellinen sijoittuminen on juuri päinvastainen kuin tällainen Lounais-Suomesta sisämaahan levinnyt diffuusio antaisi olettaa. Selkein maantieteellinen trendi tähänastisten ajoitusten jakautumisessa on myöhäisimpien ajoitusten klusteroituminen Pirkanmaalle, lähelle rannikon pronssikulttuurin ydinalueita. Varhaispronssikautiksi tai vielä varhaisemmiksi ajoitetut lapinrauniot puolestaan sijaitsevat kaikki hyvin kaukana lounaisesta Suomesta. (Levintäkartta 3).

Unto Salo on sitä mieltä, että Luukonsaaren keramiikkaa valmistava väestö alkoi vasta roomalaisen rautakauden alussa levittäytyä itäisestä Suomesta Järvi-Suomen lounaisosiin, lähemmäs rannikon väestöä (2008: 118-21). 300-luvulta alkaen rannikon väestö puolestaan alkoi Salon mukaan levittäytyä järviolueelle, aluksi Kokemäenjoen alueelle. Myöhäisten lapinraunioiden sijoittuminen melkein järjestään juuri lounaiseen Järvi-Suomeen sopii hyvin ajatukseen lapinraunioiden rakentamisen siirtymisestä lähemmäs rannikon kulttuurin vaikutuspiiriä. Juuri rannikon väestön levittäytyminen sisämaahan rautakaudella on myös mitä todennäköisimmin johtanut lapinrauniotradition sulautumiseen rannikolla syntyneeseen kiven- ja maansekaisten röykkiöiden malliin.

Iitin Hiidensalmen ja Ristiinan Haukkavuoren ajoitukset eivät ole niin varhaisia, että sulkisivat pois rannikon pronssikulttuurin varhaisen lapinrauniovaikutuksen mahdollisuuden. Kaakkois-Suomen sisämaaväestöllä on mitä ilmeisimmin ollut kontakteja rannikolle myös varhaismetallikaudella. Kymenlaakson rannikolta tunnetaan kaksi asuinpaikkakohdetta, joista on löytynyt tekstiilikeraamiikkaa: Kotka Töyrylä ja Virolahti Niemistö (Lavento 2001: 259, 262). Lännempää, Itä-Uudenmaan rannikolta, tunnetaan toiset kaksi: Loviisa (Ruotsinpyhtää) Koirankallio (Miettinen 1998: 86-89) ja Porvoo Böle (Lavento 2001: 279-280). Tekstiilikeraamisia asuinpaikkoja on löydetty harvakseltaan myös muilta rannikkoalueilta. Laihian pronssikautta tutkinut Peter Holmblad on todennut seudun tekstiilikeraamisten rannikkoasuinpaikkojen sijaitsevan alueella, jonne on harjuysteys Sarsan alueen tekstiilikeraamisesta keskittymästä (Holmblad 2010: 153). Kaikista Etelä-Pohjanmaan tekstiilikeraamisista kohteista tunnetaan myös rannikon pronssikulttuurin keramiikkaa (Holmblad 2010: 153). Varsinais-Suomesta on Kaarinan Hulkkion asuinpaikalta saatu samanlaisia viitteitä tekstiilikeraamisen väestön ja rannikkoväestön yhteiselosta valituissa kohdissa rannikkoa (Strandberg 2002).

Itäisen Suomenlahden pronssikautinen löytöaineisto antaa kuitenkin ymmärtää, että siellä alueen tekstiilikeraaminen hyödyntämisvaihe on ilmeisesti edeltänyt rannikon pronssikulttuurin leviämistä alueelle. Porvoon Bölen kivikaudelta rautakaudelle käytössä olleelta asuinpaikalta on saatu tekstiilikeramiikan karstasta AMS-ajoitus 1752-1451 cal eaa. (Strandberg 2002: 226). Kohteesta löydettiin myös rannikon kulttuuripiiriin liitettyä Morbyn keramiikkaa, mutta siitä saadun AMS-ajoituksen ja kohteen rannansiirtymiskronologian perusteella se liittyy lähes tuhat vuotta myöhäisempään asutusvaiheeseen (Standberg 2002). Virolahden Niemistöstä, Kotkan Töyrylästä tai Loviisan Koirankalliosta ei ole löydetty rannikon pronssikulttuurin keramiikkaa (Lavento 2001: 259, 262; Miettinen 1998: 86-89).

Suomenlahden itäosista ei tunneta yhtään varhaispronssikaudelle ajoitettua rökkiökohdetta ja myöhäispronssikaudelle ajoitettujakin vain yksi (Miettinen 1998; Lavento 2003; ks. myös Liite 7). Kotkan Salovaaran hiidenkiukaasta on löydetty pronssinen kaksoisnappi, joka on typologisin perustein ajoitettu n. 1000-800 eaa. (Miettinen 1998: 80). Rantakorkeus viittaa siihen, että rökkiö on tehty aivan pronssikauden lopulla (Miettinen, T. 1998:80, ks. myös Miettinen, A. 2002). Maankohoaminen on Kaakkois-Suomen rannikolla ollut paljon hitaampaa kuin Perämeren rannikolla ja rannansiirtymäajoitukset ovat siksi epämääräisempiä (Miettinen 2002). Pronssikautisilla rannankorkeuksilla sijaitsevien Kymenlaakson rannikon rökkiökohteiden usein toistuva erityispiirre ovat laivalatomusta muistuttavat rakennelmat, jotka tyypillisesti esiintyvät yhden tai useamman hiidenkiukaan yhteydessä (Miettinen 1998). Jos näillä epämääräisesti laivalatomusta muistuttavilla rakennelmilla tosiaan on yhteys Gotlannin, Ahvenanmaan, Kuurinmaan ja Saarenmaan laivalatomuksiin, ne tuskin ovat myöhäispronssikautta varhaisempia. Myös Kotkan Salovaaan tutkitun hiidenkiukaan yhteydessä on löydettyä osoittautunut laivalatomusta muistuttava rakennelma (Miettinen 1998: 80-81).

Kaakkois-Suomen sisämaastakin löytyy kyllä satunnaisia merkkejä rannikon pronssikulttuurin vaikutuksesta. Ristiinan Kitulansuo D:n asuinpaikalta on löydetty jäänteitä paitsi 42:sta tekstiilikeraamisesta ja 5:stä Luukonsaaren keramiikan astiasta, myös yhdestä ”läntistä pronssikauden keramiikkaa” edustavasta astiasta (Lavento 1995; 2001:). Asuinpaikka on kuitenkin ollut käytössä varsin pitkään, joten astia voi hyvinkin liittyä myöhempään toimintaan kuin kohteen varhainen tekstiilikeramiikka. Kaivausalueelta, josta rannikon keramiikka löydettiin, on saatu myös myöhäispronssikautisia radiohiiliajoituksia (Lavento 1995).

Pelkät Kaakkois-Suomen arkeologiset löydöt eivät siis yksinään vielä kaataisi teoriaa lapinraunioista rannikon pronssikulttuurista omaksuttuna kulttuurilainana. Diffuusioteorian ongel-

mat ovat kuitenkin syvemmillä. Vakiintuneen käsityksen mukaan pronssikauden ensimmäisinä vuosisatoina (n. 1600-1400 eaa.) hiidenkiukaisiin tehtiin vain ruumishautauksia (esim. Lavento 2003: 277). Vasta myöhemmässä vaiheessa pronssikautta rannikolla omaksuttiin poltohautaus. Tällöin röykkiöt alkoivat myös pienentyä. Tässä kehitysvaiheessa röykkiöhautaus olisi diffuusioteorian mukaan sitten myöhäispronssikaudella levinnyt sisämaahan (esim. Lavento 2003: 273, 277). On selvää, että lapinraunioiden palaneesta luusta saadut AMS-ajoitukset eivät sovi tähän kuvioon. Eräs vastaus tilanteeseen on ollut hiidenkiuaskronologian hilaaminen taaksepäin (esim. Lavento 2007: 48; Holmblad 2010: 59), mutta tähänastiset harvat AMS-ajoitukset varhaisiksi arvioituista hiidenkiuaskohteista eivät tarjoa tukea tällaiselle muutokselle (ks. esim. Asplund 2008: 73). Viitasaaren Pyykkisaari 1:n ajoitus pysyisi kiusallisena, vaikka rannikon pronssikulttuurin alkua varhennettaisiin parilla sadalla vuodella. Lisäksi Perämeren rannikon röykkiötraditio olisi ainakin rannansiirtymäajoitusten perusteella toivottomasti koko Etelä-Skandinavian pronssikulttuuria varhaisempi. Ajoitukset Etelä-Skandinavian röykkiöistä eivät ole osoittaneet hiidenkiukaiden esikuvaksi oletettua röykkiötraditiota ainakaan varhaisemmaksi kuin 1800 eaa. (Johansen et. al. 2004; Kristiansen 2007; Goldhahn 2009).

5.2 Ajoitukset Kaakkois-Suomen varhaismetallikautisen kehityksen valossa

5.2.1 Uskomusmaailma

Iitin Hiidensalmen ja Ristiinan Haukkavuoren AMS-ajoitukset osoittavat kiistattomasti, että lapinrauniorakentaminen on omaksuttu Kaakkois-Suomessa jo varhaisella pronssikaudella. Asialla on oma merkityksensä Saimaan ja Kymenlaakson alueen rituaaliarkeologialle. Suomalaisella kalliomaalaustutkimuksella on jo pitkään ollut käsiteltävänä ajoituksellinen ristiriita maalausten rannansiirtymäajoitusten ja maalauksiin liitettyjen esinelöytöjen välillä. Suomalaisen kalliomaalaustutkijoiden suuresti hyödyntämien Timo Jussilan Saimaan alueen rannansiirtymäkäyrien perusteella kalliomaalausten teko on ilmeisesti Saimaan alueella ja Suomen alueella ylipäätään alkanut jo mesoliittisella kaudella, kukoistanut läpi neoliittisen kauden ja päättynyt joskus neoliittisen kauden ja varhaismetallikauden vaihteessa (Jussila 1999). Aktiivisin kalliomaalausten tekovaihe osuu ilmeisesti välille 3600-2500 eaa. (Lahelma 2008: 40). Tällä perusteella on esitetty, että kalliomaalauksiin liittyvät rituaalit olisivat varhaismetallikaudella korvautuneet lapinrauniorituaaleilla (esim. Jussila 1999: 132; Lahelma 2007: 88).

Harvat kalliomaalauksiin yhdistetyt ajoitetut arkeologiset löydöt ovat kuitenkin olleet enimmäkseen varhaismetallikautisia. Kalliomaalauksiin yhdistetyt neoliittiset löydöt koostuvat Ristiinan Astuvansalmen maalaus Kentän edustalta vedestä löytyneistä neljästä meripihkakorusta ja maalauksen edustalta maasta löydetystä Pyheensillan tyyppin liuskenuolenkärjestä. Kaikki muut löydöt on ajoitettu pronssikautisiksi, useimmat tarkemmin varhaispronssikautisiksi. (Lahelma 2008: 37-40).

Asian ei tarvitse merkitä sitä, että kalliomaalauksen rannansiirtymäajotukset olisivat pahasti virheellisiä. Neoliittisten löytöjen puute kalliomaalauksen edustalta vihjaa siihen, että maalauksen luona suoritettavat rituaalit ovat muuttuneet aikojen kuluessa. Uhraustoiminta on ehkä yleistynyt vasta siinä vaiheessa kun maalauksen teko on jo lopetettu, eivätkä uhraajat ole välttämättä olleet enää selvillä maalauksen alkuperäisestä kontekstista.

Kiistattomimmin kalliomaalaukseen liittyvät löydöt on saatu Taipalsaaren Valkeisaaresta. Kyseisen kalliomaalaus Kentän edustalla olevalta kapealta kielekkeeltä on kaivaustutkimuksissa löytynyt rituaaliliesi, jonka jäänteet sisälsivät paksun nokimaakerroksen, palaneiden kivien, palaneen luun, hiiltyneiden kasvifossiilien ja iskosten ohella puolikkaan astian verran tekstiilikeraamikkaa. Astian luota on löydetty antropomorfinen kivi, joka oli ilmeisesti aikoinaan sijoitettu astian sisään. Astian pinnassa olevasta karstasta saatiin AMS-ajotus 1493-1220 cal eaa. (Lahelma 2005.) Valkeisaaren alemman maalaus Kentän yläosat on rannansiirtymäajoitettu Mikrolitti Oy:n kehittämässä ohjelmassa vuosien 3916 eaa. ja 3312 eaa. välille ja alimmat, ilmeisesti kielekkeeltä käsin maalattut, vuoden 2000 eaa. jälkeen tehdyiksi (Jussila 1999: 128). Taipalsaaren Valkeisaaren maalauskallio on muodoltaan vahvasti antropomorfinen kuten monet muutkin maalauskalliot (Lahelma 2008).

Tutkimusalueelta on peräisin myös pari muuta kalliomaalauksiin yhdistettyä ajoitettua luu- ja esinelöytöä. Iitin Haukkavuoren (Muinaiskalupäiväkirjassa ja usein myös tutkimuskirjallisuudessa kohdetta nimitetään Kotokallioksi) kalliomaalauksen edustalta on rantaveteen tehdystä koekuopasta löydetty palamattomia lehtokurpan, telkän ja kahden eri hirviyksilön luita, jotka sekä ajoitusten että löytökontekstin perusteella ovat suunnilleen samanikäisiä (Lahelma 2009: 133). Yhdestä lehtokurpan luusta on saatu AMS-ajotus 1634-1454 cal eaa., ja yhdestä hirvenluusta väljempi radiohiiliajotus, joka menee samoihin aikoihin (Lahelma 2008: 38). Ristiinan Astuvansalmen kalliomaalauksen edustalta puolestaan on maasta löydetty liuskenuolenkärjen katkelman lisäksi myös tasakantaisen nuolenkärjen katkelma. Tutkimusalueen ulkopuolelta

Laukaan Saraakallion kalliomaalauksen edustalta on myös löydetty pronssikautisen tasakan-
taisen nuolenkärjen katkelma. (Lahelma 2008: 39).

Kaakkois-Suomen luonnontieteellisesti ajoitetut kalliomaalauslöydöt vaikuttavat ajoitusten
haarukoiden ja keskilukujen perusteella varsin samanaikaisilta kuin Iitin Hiidensalmen ja Risti-
tiinan Haukkavuoren lapinrauniolöydöt. Lapinrauniorituaaleja on varhaispronssikaudella il-
meisesti harjoitettu Saimaan alueella rinnakkain kalliomaalausrituaalien kanssa. Asiaa koros-
taa se, että edellä mainitut neljä ajoitusta ovat kaikki peräisin tutkimusalueen eteläosasta. Iitin
Hiidensalmen ja Iitin Haukkavuoren (Kotojärven) välillä on matkaa vain runsaat 13 km. Sikä-
li kun tiedetään, kalliomaalauksille uhraaminen ja lapinraunioiden rakentaminen on jopa voitu
omaksua Kaakkois-Suomessa samoihin aikoihin. Ristiinan Astuvansalmen järveen viskattujen
meripihkaisten ihmisen- ja karhunpääkorujen rituaalinen konteksti on todennäköisesti ollut
toisentyypinen kuin Valkeisaaren uhrilieden kasvin- ja luunjänteineen.

Taipalsaaren Valkeisaaren pieni antropomorfinen luonnonkivi ja Iitin Hiidensalmen suuri
astianmuotoinen luonnonkivi ovat hyvin kiintoisa pari. Irtonaisen luonnonkiven yhdistäminen
ihmistoimintaan on tietysti aina hieman riskialtista, mutta kummassakin tapauksessa kiven
sijainti puhuu vahvasti rituaalisen yhteyden puolesta. Hiidensalmen ”astiakivi” löytyi samasta
paikasta kuin kaikki kohteen palanut luu, suuremman rökkiön koillispäästä (Miettinen 1995);
Valkeisaaren ”ihmiskivi” puolestaan saviastianpalojen keskeltä (Lahelma 2005: 19). Kiville
on yhteistä se, että niiden mahdollinen rituaalinen merkitys perustuu niiden muokkaamatto-
muuteen. Tämä vihjaa siihen, että varhaismetallikautisessa Kaakkois-Suomessa on esiintynyt
samankaltaista rituaalista ajattelua kuin historiallisen ajan Lapin seitakohteissa. Luontaisten
kalliokolojen ja -halkeamien yhteyteen on sijoitettu sekä lapinraunioita että kalliomaalauksia
(Lahelma 2008; Saipio 2009). Tutkimusalueelta tunnetaan yksi kallionhalkeaman päälle ra-
kennettu lapinrauniokohde, Savonlinna Häyryjärvi A:n rökkiö 5 (Lehtinen 1994). Niin tut-
kimusalueeltakin sen ulkopuoleltakin tunnetaan monia kalliomaalauksia, joissa hahmoja on
ilmeisesti tarkoituksellisesti sijoitettu kallionkolojen tai kalliohalkeamien yhteyteen (Kivikäs
2009: 65). Vaikuttaa selvältä, että poikkeuksellisilla kivenmuodoilla ja kallioihin syntyneillä
aukoilla on ollut rooli Järvi-Suomen pyyntiväestön uskomusmaailmassa niin neoliittisella
kaudella kuin varhaismetallikaudellakin.

Tutkimusalueen lapinraunioiden, kalliomaalausten ja kalliomaalauslöytöjen ajoitukset ilmen-
tävät sekä jatkuvuutta että muutosta. Lapinraunioiden ja kalliomaalausten luona on selvästikin
toteutettu omanlaisiaan, toisistaan eroavia rituaaleja. Ristiinan Haukkavuoren tai Iitin Hiiden-

salmen lapinrauniosta ei ole löydetty mitään merkkejä uhriaterioista; ei keramiikkaa eikä eläinten luuta. Tekstiilikeramiikkaa ei ylipäätään tunneta yhdestäkään suomalaisesta lapinrauniosta (Saipio 2009). Vain yhdestä lapinrauniokohteesta on varmuudella tunnistettu palanut eläimenluuta. Viitasaaren Pyykkisaari 1:n hylkeenluu on siinäkin mielessä mielenkiintoinen lapinrauniolöytö, että hylje ei luulöytöjen perusteella ole Järvi-Suomessa ollut keskeinen pyyntieläin kivikaudella eikä varhaismetallikaudella (Ukkonen 1996) eikä myöskään esiinny yhdessäkään Suomen tunnetuista kalliomaalauksista (Lahelma 2008; Kivikäs 2010).

Kalliomaalauksen luota on saatu vain vähän maalauksiin yhdistettyjä löytöjä, mutta palanut luu sisältyy löytöaineistoon neljässä kohteessa niistä kahdeksasta, joista esihistoriallisen oloisia löytöjä on tehty. Jokainen näistä kohteista sijaitsee tutkimusalueella. Kyseiset kohteet ovat Taipalsaari Valkeisaari, Ristiina Astuvansalmi, Iitti Haukkavuori (Kotojärvi) ja Luumäki Kalamaniemi 2. Iitin Haukkavuoren luuaineistosta on tunnistettu hirveä ja kahta eri vesilintua, Valkeisaaresta metsoa ja tarkemmin määrittämätöntä lintua (kyseiset luut saattavat palamisasteensa perusteella tosin olla myöhäisempiä). Hirvi on Järvi-Suomen kalliomaalauksen ylivoimaisesti yleisin eläin ja myös linnut esiintyvät kalliomaalauksen kuvamaailmassa, vaikkakin vain hyvin harvoin, tosin kun Äänisen ja Vienanmeren alueen kalliopiirroksissa. (Lahelma 2008).

Kalliomaalausuhrausten ja lapinraunioiden ohella Kaakkois-Suomen sisämaasta on yksi huomattavasti epävarmemmin varhaispronssikautiseen uskomusmaailmaan yhdistetty löytö. Kouvolan (Valkealan) Lappajärven pohjasta, n. 50 m nykyisestä rannasta, löydettiin vuonna 2007 kivikirves, jota Jukka Luoto arvelee reunan urakoristelun perusteella varhaispronssikautiseksi ja mahdolliseksi veteen jätetyksi uhriksi (Luoto 2009). Jos Luodon spekulatiot pitävät paikkansa, vastaavantyyppisten esineiden puuttuminen Kaakkois-Suomen tutkituista lapinrauniosta vahvistaa ajatusta, että kiviesineiden laittaminen lapinraunioihin ei ole ollut tapana tradition alkuvaiheissa..

Jukka Luoto on tuonut esille myös toisen mahdollisesti rituaaliseen kontekstiin liittyvän järvi-löydön. Vuonna 2003 Ismo ja Paula Marttinen löysivät sukellusretkellä Puumalan Naisaaren lähistöltä Saimaan pohjasta korvallisen asbestikeraamisen astian puolikkaan. Luodon ”amforaksi” nimittämä astia on kaiken kaikkiaan hyvin harvinaislaatuinen löytö. Hän pitää sitä selkeästi Sär2-keramiikkaan kuuluvana ja arvioi tyylillisin perustein sen olevan esiroomalaiselta rautakaudelta tai myöhäispronssikaudelta. (Luoto 2006). Jos astia on peräisin uhrikontekstista

ja Luodon keramiikkamääritys on oikea, kyseessä saattaa olla Savonlinnan Häyrynjärven kanssa melko samanikäinen esimerkki Sär2-keramiikan käytöstä rituaalisessa kontekstissa.

5.2.1 Varhainen maatalous

Kalliomaalauslöytöjen ohella tutkimusalueelta löytyy myös muita luonnontieteellisiä ajoituksia, jotka menevät Iitin Hiidensalmen ja Ristiinan Haukkavuoren luuaineistojen tavoin varhaispronssikaudelle. Taipalsaaresta on saatu viljansiitepölyajoitus 1516-1297 cal eaa. (Vuorela 1995) ja nykyisen Kouvolan kaupungin alueelta (Valkealasta) sekä nykyisen Lappeenrannan alueelta (Joutsenosta) 1400-1200 eaa. meneviä ajoituksia (Alenius 2007). Luumäen Niemenkylästä on saatu varhaisimmaksi ohransiitepölyajoitukseksi n. 1431-1130 cal eaa. (Tomminen 2006). Hyvin kiintoisa on Kouvolan Katajajärvestä löydetty yksinäinen ohran siitepölykerrostumasta, joka kuusen leviämishistorian perusteella ajoittuu 2370 eaa. tienoille, eli selvästi ennen tekstiilikeramiikan ilmaantumista tutkimusalueelle (Alenius et. al. 2009: 146). Tämän ajoituksen perusteella Kaakkois-Suomen alueelle varhaismetallikauden alussa idästä mahdollisesti saapuneen uuden väestön suhde pyyntiin ja maatalouteen olisi itse asiassa ollut varsin samankaltainen kuin alueen myöhäisneoliittisen väestön. Pyyntiä pidetään myös Suomen itäpuolella asustaneen varhaismetallikautisen väestön pääelinkeinona (Dolukhanov 1996: 103, 107).

Kouvolan Katajajärven siitepölytutkimukset osoittavat, että Katajajärven seudulla pienimuotoinen maatalous on jatkunut myös myöhäispronssikaudella (Alenius et. al. 2009). Paikallisen kasvillisuushistorian ja maaperän perusteella kyse on selkeästi ollut kaskiviljelystä (Alenius et. al. 2009: 151). Taipalsaarella ja Luumäellä viljan siitepölyn ilmaantumista on seurannut myöhäinen kuusen leviäminen alueelle (Vuorela 1995; Tomminen 2006). Tämä on aiemmin tulkittu niin, että maatalouskokeiluista olisi luovuttu heikkojen tulosten vuoksi. Katajajärven tulosten perusteella on kuitenkin mahdollista, että kaskeamisesta ei ole koskaan varsinaisesti luovuttu, mutta toiminta on ollut niin pienimuotoista, että kuusikin on ehtinyt vallata alueita ennen niiden uutta kaskeamista (Alenius et al. 2009: 152).

Ilmaston kylmeneminen läpi varhaismetallikauden on joka tapauksessa selvästikin pitänyt viljelytoiminnan merkityksen rajallisena. Asuinpaikkojen luuaineistot (Ukkonen 1996) ja leirimäisyys (Lavento 2001: 137-138) puhuvat omaa kieltään järvikalastuksen ja ylipäättään pyynnin keskeisyydestä alueen elinkeinoissa. Päivi Maarasen Etelä-Saimaan ja alueella ja

Wesa Perttolan Itä-Uudenmaan, Pohjois-Kymenlaakson sekä Päijät-Hämeen alueella tekemät lapinraunioiden sijaintitutkimukset eivät olekaan löytäneet mitään spatiaalista yhteyttä lapinraunioiden ja viljelytoiminnan välillä (Maaranen 1996; Perttola 2005: 94). Maaranen tutkimusten mukaan lapinrauniot sijaitsevat Etelä-Saimaan alueella pyyntikulttuurille tyypillisessä maastossa, kun sen sijaan myöhemmät rautakautiset hautaröykkiöt sijaitsevat hyvin samanlaisissa paikoissa kuin pellonraivausröykkiöt (1996: 13). Iitin Hiidensalmen ja Ristiinan Haukkavuoren rakentajat ovat epäilemättä jo tunteneet kaskiviljelyn, mutta se ei ole tehnyt heistä talonpoikia. Liikkuva elämäntapa ja pienimuotoinen viljelytoiminta eivät ole harvinainen yhdistelmä historiallisen ajan metsäkulttuureissa (Sellet et al. 2006). Kaakkois-Suomen varhaismetallikaudelle väestölle eivät maiseman pysyvimpiä kulttuurisia kiinnekohtia olekaan todennäköisesti olleet asuinpaikat ja kaskimaat, vaan lapinrauniot ja kalliomaalaukset.

5.2.3 Metallinvalmistus

Savonlinnan Häyrynjäri A:n Luukonsaaren keramiikkaa sisältänyt röykkiö 2 on noin tuhat vuotta Iitin Hiidensalmen ja Ristiinan Haukkavuoren lapinraunioita tai Kaakkois-Suomen kalliomaalauksen esine- ja luulöytöjä myöhäisempi. Esiroomalainen rautakausi on valtakunnallisestikin vähälöytöinen, mutta ajoitus ei kuitenkaan ole täysin vailla vertailukohtia tutkimusalueella. Pieksämäen Vemmelahti 1:n mm. Luukonsaaren keramiikkaa sisältävän moniperiodisen asuinpaikan asumuspainanteesta on saatu varhaismetallikautinen radiohiiliajoitus (Pesonen 2002: 30, taulukko), jonka haarukka on varsin suuri, mutta menee luultavimmin esiroomalaiselle rautakaudelle: 550-200 cal eaa 66,7% todennäköisyydellä (Lavento 2001: 371). Myös Ristiinan Kitulansuo D:n asuinpaikalta on saatu esiroomalaiselle rautakaudelle meneviä radiohiiliajoituksia (Lavento 2001: 371), mikä sopii hyvin yhteen sen kanssa, että asuinpaikalta on todettu varhaisen tekstiilikeraamisen käyttövaiheen lisäksi myös Luukonsaaren keramiikan aikainen käyttövaihe (on tietysti hyvin mahdollista että paikan hyödyntäminen ei varsinaisesti katkennut missään vaiheessa). Asuinpaikan merkittävin löytö on varhainen raudanvalmistusuuni. Uunista saatu radiohiiliajoitus 353-656 cal jaa. on yllättävän myöhäinen muihin kohteesta saatuihin esihistoriallisiin ajoituksiin ja sen löytömaterialin nähden (Lavento 1999; 2001: 371). Kitulansuolta saatiin heti turpeen alta keskiaikaisen ajoituksen antaneita polton (kaskeamisen?) jäänteitä, jotka ovat voineet nuorentaa myös raudansulatusuunin radiohiiliajoitusta (Lavento 1999).

Ristiinan Kitulansuo D:lle löytyy kiintoisa vertailukohta Nastolan Arrajärven seudulta, juuri ja juuri tutkimusalueen ulkopuolelta. Nastolan Kilpisaari 1:n tekstiilikeraamiikkaa ja Sär2-keramiikkaa sisältävältä asuinpaikalta on koekaivauksissa paikallistettu raudanvalmistusuuniksi tulkittu laatikkouuni (Poutiainen 2000). Uunin yhteydestä löydettiin paljon vähemmän rautakuonaa kuin Kitulansuolta, mutta Kilpisaari 1:n uunia yhdistää Kitulansuo D:n uuniin se, että radiohiiliajoitus menee keskiselle rautakaudelle, kansainvaellusajan ja merovingiajan taitteeseen (Poutiainen, suullinen tiedonanto 22.3.2011). Kummassakin kohteessa on siis sekä tekstiilikeraaminen että Sär2-keramiikan aikainen käyttövaihe, mutta näkyvät merkit raudanvalmistuksesta on ajoitettu varhaismetallikautta myöhäisempään aikaan. Ei tunnu luultavalta, että raudanvalmistusta olisi molemmilla seuduilla harjoitettu vain sattumalta paikassa, jossa on suhteellisen voimakkaita varhaismetallikautisen käytön jälkiä, mutta ei kovinkaan paljon merkkejä aiemmasta käytöstä. Kilpisaari 1:ssä on koekaivausten perusteella ollut myös mesoliittinen käyttövaihe, mutta varhaismetallikautta edeltävät keramiikkalöydöt rajoittuvat hyvin pieneen määrään varhaista kampakeramiikkaa (Poutiainen, suullinen tiedonanto 22.3.2011). Noin 300 m päässä Nastolan Kilpisaari 1:stä sijaitsee lapinrauniokohde Nastola Kilpisaari 2.

Kaakkoisesta Järvi-Suomesta löytyy myös muita jälkiä varhaisesta pienimuotoisesta raudanvalmistuksesta. Noin 22 km päässä Savonlinnan Häyrynjärven lapinraunioista sijaitsee asuinpaikkakohde Savonlinnan Käräankangas B, josta on löydetty Sär2-keramiikan tekstiilikeraamiikan, kvartsi-iskosten ja palaneiden kivien ohella rautakuonaa (Bilund 1996). Noin 1300 m päässä Iitin Jänispohjanlahden lapinrauniosta sijaitsevalta Nastolan Arramajan asuinpaikalta on myös löydetty rautakuonaa, kvartsi-iskosten ja määrittämättömän esihistoriallisen keramiikan ohella (Poutiainen 2000a).

Varhaismetallikautiseen pronssinvalantaan viittaa Parikkalan Kaunissaaresta löydetty pala vuolukivisestä valinmuotista, jota on käytetty putkimaisen metallirenkaan valamiseen (Lavento 2001: 377). Vuolukiviset valinmuotit on suomalaisessa arkeologisessa tutkimuksessa yhdistetty useimmin Ananjinon tyyppin pronssikirveiden (n. 800-300 eaa.) valamiseen (esim. Huurre 1995; Lavento 2001 135-137). Tutkimusaluetta lähimmät Ananjinon kirveiden valinmuottilöydöt on 2000-luvun alun tutkimustilanteen mukaan tehty Ilomantsin Mekrijärvellä, Iisalmen Jysmässä ja Räisälän Kalmistomäellä (Lavento 2001: 375-378).

Suoria todisteita siitä, että Savonlinnan Häyrynjärven seutu olisi kuulunut metallinvalmistuksen piiriin ajoitetun lapinraunionsa rakennusaikaan ei siis ole. Hyvin mahdollista tämä kuitenkin

kin on. Metallinvalanta näkyy arkeologisessa aineistossa usein yllättävän vähän. Suurin osa kaikista Ananjinon tyyppin kirveiden valinmuoteista Suomessa on löydetty Kainuusta, mutta ei yhtäkään Ananjinon tyyppin kirvestä (Lavento 2001: 373-378). Tutkimusalueella on varhainen raudanvalmistus ollut ilmeisesti varsin pienimuotoista ja hajautunutta. Kuten edellä on todettu, eri puolilta aluetta on löydetty pieniä rautakuonamääriä varhaismetallikautisen/kivikautisen olosista kohteista. Lisäksi on todetta, että Ristiinan Kitulansuo D:n Luukonsaaren keramiikkaan ja raudanvalmistusuuniin yhdistetty löytöalue on varsin suppea (Lavento 1995). Savonlinnan Häyrynjärvi A:n esiroomalaiselle rautakaudelle ajoitetun röykkiön esi-neettömyyttä ei siis voida ilman lisätodisteita yhdistää metallinsaannin vaikeuteen.

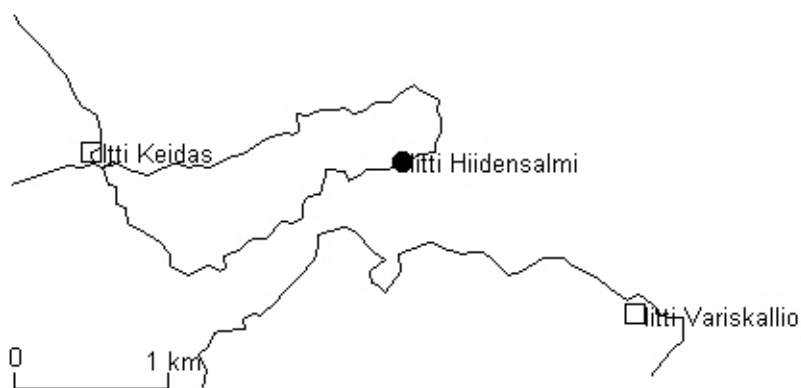
5.3 Ajoitukset ja asuinpaikkojen sijainti

Luvussa 4 selostetut sijaintitutkimusten tulokset viittaavat siihen, että lapinraunioiden ja varhaismetallikautisten asuinpaikkojen sijainnin välillä on selvä yhteys. Mitattaessa kivikautista tai varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen etäisyyksiä lähimmästä lapinrauniokohteesta tulokset antavat ymmärtää sekä tekstiilikeraamisten että Sär2-keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen keskittyvän erityisesti 500 metrin sisälle lapinraunioista. Mitattaessa lapinraunioiden etäisyyksiä lähimmästä tunnetusta kivikautista ja/tai varhaismetallikautista keramiikkaa sisältävästä kohteesta tulokset viittaavat siihen, että vielä noin 2000 metrin etäisyydellä lapinrauniosta on lähin tai korkeintaan 300 m lähintä kauempana sijaitseva asuinpaikka varhaismetallikautinen paljon useammin kuin pelkkä satunnaisuus antaisi myöten.

Luonnontieteelliset ajoitukset kolmesta edellä mainitusta lapinrauniokohteesta sopivat yhteen sijaintitutkimusten kanssa siinä mielessä, että osoittavat lapinraunioita rakennetun tutkimusalueella jo tekstiilikeraamisella kaudella. Ne kertovat kuitenkin myös sen, että suinkaan kaikki aidot lapinrauniokohteet eivät sijaitse lähellä mitään tunnettua varhaismetallikautista asuinpaikkaa. Ristiinan Haukkavuori ja Savonlinnan Häyrynjärvi A itse asiassa sijaitsevat melko kaukana kaikista tunnetuista esihistoriallisista asuinpaikoista. Ristiinan Haukkavuoren lapinrauniota lähin tunnettu kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka on n. 2800 m päässä sijaitseva tyypillistä kampakeramiikkaa sisältävä Ristiina Linnaniemen kärki. Savonlinnan Häyrynjärven lapinrauniot eivät sijoitu 3000 m säteelle edes mistään kvartsilöytöpaikasta (ks. Muinaisjäännösrekisteri).

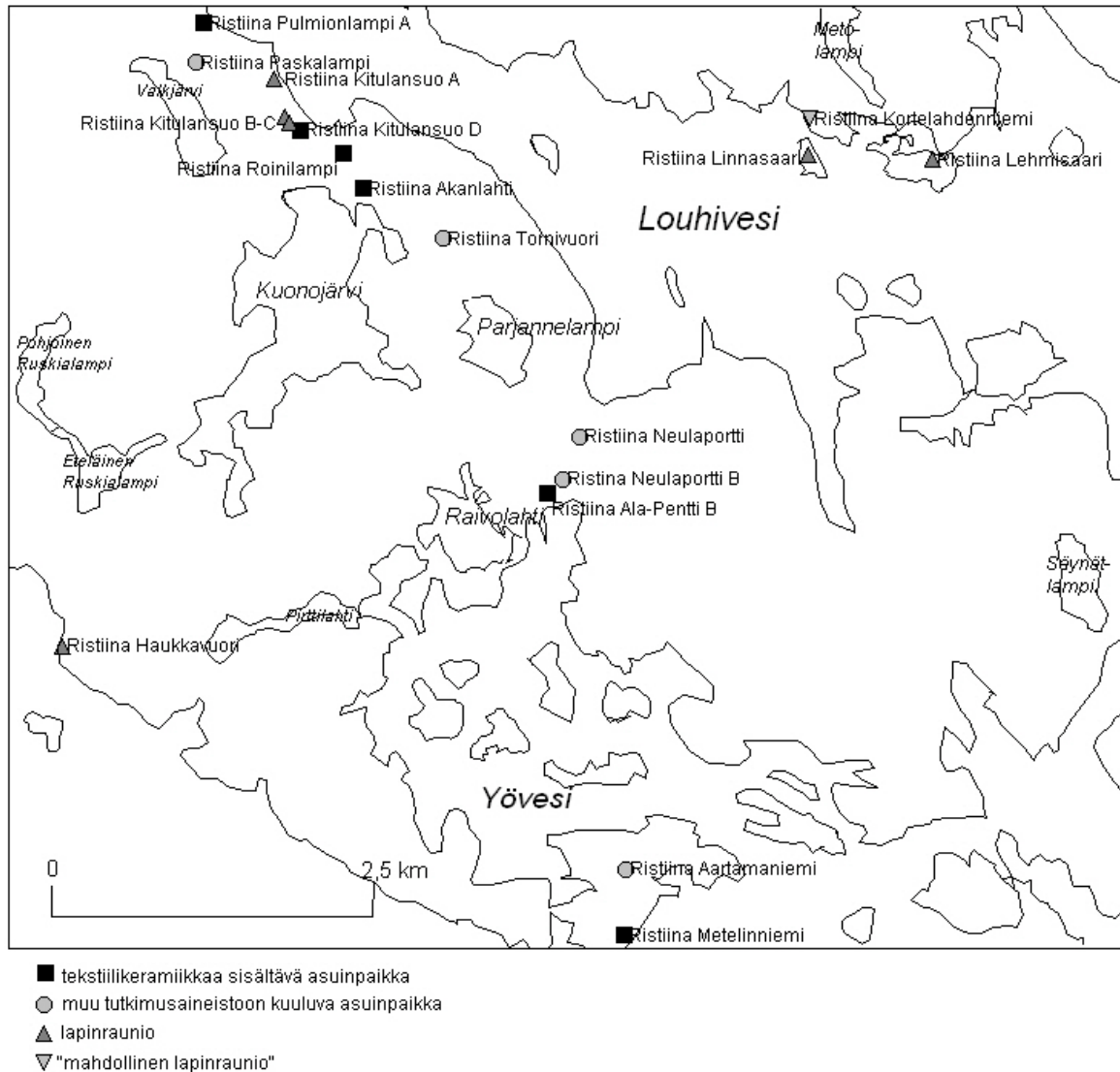
Iitin Hiidensalmi on kolmesta ajoitetusta kohteesta ainoa, jonka sijainnin voi sanoa antavan lisäpainoa luvun 4 johtopäätöksille. Puhtaasti tekstiilikeraamiselta vaikuttava (ei tosin kaivauksin tutkittu) pienialainen Iitin Keitaan asuinpaikka sijaitsee n. 2000 m päässä Iitin Hiidensalmesta. Kaikkein lähin keramiikkalöydöllinen asuinpaikka Iitin Hiidensalmelle olisi n. 1800 metrin päässä sijaitseväksi mitattu tyypillistä kampakeramiikkaa sisältävä Iitti Variskallio. Puhtaasti topografisesta näkökulmasta voi Keitaan itse asiassa väittää olevan Variskalliota todennäköisemmin kytköksissä Hiidensalmen lapinraunioon. Hiidensalmi sijaitsee Hiidensaaressa, Keitaan asuinpaikkakohde aivan Hiidensaaren tuntumassa sijaitsevassa niemessä, josta nykyään on itse asiassa maayhteys Hiidensaareen. Variskallio sen sijaan on suuntautunut pois päin Hiidensaaresta ja sijaitsee paljon Keidasta kauempana itse saaresta, vaikka linnuntietä matkaa Hiidensalmen lapinrauniolle tuleekin hieman vähemmän (Levintäkartta 4).

Levintäkartta 4. Iitin Hiidensalmen lapinraunion sijainti suhteessa Iitin Keitaan tekstiilikeraamiseen asuinpaikkaan ja Iitin Variskallion tyypillisen kampakeramiikan aikaiseen asuinpaikkaan.

Vaikka Ristiina Haukkavuori ei sijaitsekaan kovin lähellä mitään tutkimusaineiston asuinpaikkaa, on asuinpaikan sijainti kuitenkin kiintoisa suhteessa Ristiinan tekstiilikeraamisiin asuinpaikkoihin ja muihin lapinrauniokohteisiin (Levintäkartta 5). Lähin tekstiilikeraamiikkaa sisältävä asuinpaikka on n. 3900 m päässä sijaitseva Ristiina Ala-Pentti B. Löytöjen ja ranta-korkeuden perusteella kohde voisi olla puhtaasti varhaismetallikautinen (Sepänmaa 1992). Kyseinen kohde sijaitsee lapinrauniokohteiden leikkauspisteessä kolmelta eri suunnalta: koillisessa Ristiinan Linnasaari ja Ristiina Lehmisaari, luoteessa Ristiinan Kitulansuo C-A ja lounaassa Ristiinan Haukkavuori (Levintäkartta 5).

Levintäkartta 5. Ristiinan Haukkavuoren lapinraunion sijainti suhteessa lähimpiin tekstiilikeraamisiin asuinpaikkoihin ja lapinrauniokohteisiin. Karttaa on yksinkertaistettu jättämällä pois pienimmät saaret ja lammet.

Paikallistettujen tekstiilikeraamisten kohteiden yleisyys Ristiinassa johtuu varmasti osittain tutkimushistoriasta. Vuonna 1996 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine toteutti Muinais-Saimaa –projektin puitteissa alueella inventoinnin, jonka yhteydessä kiinnitettiin erityistä huomiota mahdollisten varhaismetallikautisten kohteiden paikallistamiseen. Paikallistettujen tekstiilikeraamisten kohteiden määrän perusteella ei siis voida vielä väittää, että edellä kuvattu kolmio olisi ollut jokin erityinen varhaispronssikautisen toiminnan keskus. Jo pelkkä tällaisen

lapinraunio- ja asuinpaikkakeskittymän olemassaolo tutkimusaineistossa tarjoaa kuitenkin mahdollisuuden pohtia eri kohteiden mahdollisia yhteyksiä toisiinsa.

Jokainen edellä mainituista kolmesta lapinrauniokohteesta on asemaltaan erilainen. Ristiina Haukkavuori sijaitsee suhteellisen kaukana sekä muista lapinraunioista että lähimmistä tutkimusaineiston asuinpaikoista. Kitulansuo B-C:n ympärillä sen sijaan on varsinainen tekstiilikeraamisten asuinpaikkojen tihentymä (Levintäkartta 5). Neljä lähintä tekstiilikeraamista asuinpaikkaa ovat Kitulansuo D (n. 94 m), Roinilampi (n. 477 m), Akanlahti (n. 756 m) ja Pulmionlampi A (n. 962 m). Näiden tekstiilikeraamisten asuinpaikkojen lisäksi 1000 m säteellä kohteesta sijaitsee vain yksi muu tutkimusaineiston asuinpaikka: tyypillistä kampakeramiikka sisältävä Ristiina Paskalampi n. (797 m). Mainituista tekstiilikeraamisista asuinpaikkakohteista vain Pulmionlampi A sijaitsee lähempänä Kitulansuo A:ta kuin B-C:tä (n. 723 m).

Ristiina Linnasaari sijaitsee vajaan kilometrin päässä toisesta lapinrauniokohteesta (Ristiina Lehmisaari) ja vajaan 300 m päässä ”mahdollisesta lapinrauniokohteesta” (Ristiina Kortelahdenniemi). Linnasaaren lapinraunion välittömässä läheisyydessä ei sijaitse tutkimusaineistoon kuuluvia asuinpaikkoja. Lähin kvartsilöytöpaikka on Muinaisjäännösrekisterin mukaan vajaan 1300 m päässä sijaitseva Ristiina Junnalahti. Ristiinan Kitulansuon lapinraunioiden läheisyydessä sijaitsevien tekstiilikeraamisten asuinpaikkojen etäisyydet Linnasaaren lapinrauniolle asettuvat karkeasti ottaen välille 3400–4750 m. J.R. Aspelin kaivoi Ristiinan Linnasaaren samana vuonna kuin Ristiinan Haukkavuoren (1886), mutta ei löytänyt mitään. Kohdetta pidetään kuitenkin lapinrauniona; röykkiöllä on mittaa komeat 14 x 15 x 1 m ja se sijaitsee Linnasaaren korkeimman rantakallion laella, n. 100 m merenpinnan yläpuolella. Röykkiön löydötömyys saattaa siis puhua sen varhaisuuden puolesta.

Ristiina Haukkavuori, Ristiina Linnasaari ja Ristiina Kitulansuo saattaisivat hyvinkin olla samanaikaisesti käytössä olleita kohteita. Ristiinan Kitulansuo D:n asuinpaikkakohteen tekstiilikeraamiikasta on saatu AMS-ajotus 1665–1324 cal eaa. (Lavento 2001: 238). Asuinpaikan keramiikkamateriaalin arvioidaan kuuluvan ainakin 42:een tekstiilikeraamiseen astiaan, 5:een Luukonsaaren keramiikkaa edustavaan astiaan ja yhteen läntistä pronssikauden keramiikkaa edustavaan astiaan. Tuntuu siis luontealta, että ainakin jokin lapinraunioista olisi noussut jo kohteen varhaispronssikautisessa käyttövaiheessa. Kitulansuo C koostuu kahdesta vain 3 x 3 m kokoisesta röykkiöstä, Kitulansuo B yhdestä 6 x 4 m kokoisesta ja etäänpanä sijaitseva Kitulansuo A yhdestä 5 x 5 m kokoisesta. Röykkiöiden vaihteleva sijainti suhteessa toisiinsa viittaa siihen, että ne eivät välttämättä ole syntyneet lyhyen ajan kuluessa. Kitulansuo D:n

vuoden 1995 kaivauskertomuksessa Lavento arvioi, että Kitulansuo C:n rökkiöt voisivat liittyä asuinpaikan Luukonsaaren keramiikan aikaiseen käyttövaiheeseen. Asiaa ei perustella kaivauskertomuksessa mitenkään, mutta Savonlinnan Häyrynjärvi A:n ja varhaispronssikautiksi ajoitettujen lapinrauniokohteiden erojen perusteella Kitulansuo C:n rökkiöt voisivat tosiaan olla huomattavastikin A:ta ja B:tä myöhäisempiä (Taulukko 19).

Lehmisaaren lapinrauniokohteessa on Linnasaaren tavoin piirteitä, jotka ajoituksissa ovat yhdistyneet varhaisuuteen. Kohde koostuu kahdesta toisissaan kiinni olevasta rökkiöstä, joiden laajuus on n. 10 x 15 m. Lehmisaari ja Linnasaari sijaitsevat kumpikin mantereen tuntumassa olevassa pienessä saarella, n. 100 m mpy korkeudessa olevalla rantakalliolla. Ne ikään kuin muodostavat parin.

Jos Linnasaaren ja Lehmisaaren lapinraunioiden koko ja muoto sekä ensin mainitun löydötömyys tulkitaan varhaisen lapinrauniotradition piirteiksi, voidaan ajatella että Ristiina Haukkavuori, Ristiina Kitulansuo, Ristiina Linnavuori ja Ristiina Lehmäsaari ovat kaikki olleet samojen yhteisöjen tiedossa ja vaikuttaneet näiden tapaan hahmottaa maisemaa. Koska Linnasaari ei ainakaan kaivaustutkimusten perusteella sisältänyt lainkaan palanutta luuta, on mahdollista että kyseinen kohde (ja Lehmisaari?) on palvellut erilaista rituaalista tarkoitusta kuin Haukkavuori.

Savonlinnan Häyrynjärvi A:ta lähin tutkimusaineiston asuinpaikkakohde on lähes 8000 m päässä sijaitseva tyypillisen kampakeramiikan aikainen Enonkosken Emännänniemi. Etäisyys huomioon ottaen Emännänniemi ei olisi Sär2-keramiikkaa sisältävänäkään tarjonnut vahvistusta ajatukselle lapinraunioiden sijoittumisesta samanaikaisten asuinpaikkojen läheisyyteen. Kaikista tutkimusalueen kivikautisista/varhaismetallikautisista asuinpaikkakohteista lähimpänä Savonlinnan Häyrynjärvi A:ta sijaitsee Savonlinna Sunninkangas, josta on matkaa lapinraunioille runsaat 3900 m. Kyseessä on topografian perusteella pienialainen asuinpaikkakohde, josta on koepistosta ja pintapoiminnasta löydetty kvartsi-iskoksia (Muinaisjäännösrekisteri). Pienuutensa perusteella kohde sopisi varhaismetallikautiseksi, mutta enempää ei asiasta voida sanoa ilman uusia kenttätutkimuksia.

Mikään ajoituksista ei tarjoa vahvistusta asuinpaikkojen etäisyysmittausten esiin nostamalle ajatukselle, että tekstiilikeraamiset asuinpaikat sijaitsisivat tutkimusalueella usein 6000-7000 metrin päässä lapinraunioista. Lähimmäksi haarukkaa menee Ristiinan Haukkavuoresta noin 7250 m päässä sijaitseva Ristiinan Mustalahti, jonka keramiikkalöydöt koostuvat pellostä pin-

tapojen tapoiminnassa löydetystä tekstiilikeraamiikasta (Lavento 2001: 240). Haukkavuori on lähimpänä Mustalahtea sijaitseva lapinrauniokohde (Liite 1).

Kolme ajoitusta on kaiken kaikkiaan niitä pieni määrä, ettei sen perusteella voi tehdä tilastollisia johtopäätöksiä suuntaan eikä toiseen. Jos tekstiilikeraamisten asuinpaikkojen osuus kaikista tutkimusaineiston asuinpaikkakohteista lasketaan 11000 metrin lapinraunioetäisyysrajan mukaan osuus on 12,4%. Tutkimusaineistossa on kolme sellaista asuinpaikkaa, jotka ovat lähimpiä tai alle 300 m lähintä kauempia keramiikkalöydöllisiä asuinpaikkakohteita tekstiilikeraamien aikaisiksi ajoitetuille lapinraunioille. Se, että yksi näistä asuinpaikoista on tekstiilikeraaminen ylittää siis tilastollisen todennäköisyyden. Yhden kohteen sijainnilla kikkailun todistusvoima on kuitenkin varsin heikko. Lähinnä voidaan todeta, että ajoitettujen lapinraunioiden sijainti ei ole ristiriidassa luvussa 4 esitettyjen johtopäätösten kanssa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tätä tutkimusta varten teetetyt AMS-ajoitukset osoittavat, että lapinraunioiden rakentaminen omaksuttiin Kaakkois-Suomessa jo varhaisella pronssikaudella, viimeistään 1400-luvulla eaa. Järvi-Suomen vanhin rökkiöajointus on peräisin Keski-Suomen alueelta, Viitasaaren Pyykisaari 1:stä. Kyseinen rökkiö rakennettiin ilmeisesti jo neoliittisen kauden ja pronssikauden taitteessa, 2040–1746 eaa. (Taavitsainen 2003). Ilmeisesti jo joskus 3000-2500 eaa. alettiin rökkiöitä rakentaa nykyisen Suomen alueella Perämeren rannikolla (Okkonen 2003: 238) ja Norjan puolella Ruijassa ilmeisesti jo ennen 3000 eaa. (Olsen 1994 78-80; Hood 1995: 86). Suomen lounaisilla ja eteläisillä rannikkoalueilta ei rökkiöistä ole ainakaan toistaiseksi saatu ajoituksia, jotka todistaisivat rökkiöitä rakennetun alueella jo ennen rannikon pronssikulttuurin perinteistä alkamisarviota n. 1500 eaa (Salo 2008; Tuovinen 2002: 181-182; Asplund 2008: 72-74; Holmblad 2010: 60) .

Tähänastisten lapinraunioajoitusten perusteella tuntuu huomattavasti luontevammalta että kaakkoiseen Järvi-Suomeen viimeistään varhaispronssikaudella levinnyt rökkiörakentaminen olisi kytköksissä Perämeren rannikon rökkiöperinteeseen kuin rannikon pronssikulttuurin hiidenkiukaisiin. Kaikki lounaisen Järvi-Suomen ajoitetut lapinrauniot ovat varsin myöhäisiä Keski-Suomen, Pohjois-Savon ja Kaakkois-Suomen lapinraunioihin verrattuina. Huomionarvoista on myös se, että yhdestäkään pronssikautiseksi tai varhaisemmaksi ajoitetusta lapinrauniosta ei ole löydetty paasiarkkia (Liite 16), vaikka tällaiset rakenteet ovat hyvin tyypilli-

siä varhaisille hiidenkiukaille, samoin kuin myös Etelä-Skandinavian pronssikulttuurin varhaisille röykkiö- ja kumpuhaudoille (esim. Salo 1984: 129-130; Holmblad 2010: 60; Kristiansen 2007; Goldhahn 2009). Perämeren rannikon ja Ruijan varhaiset röykkiöt ovat niinkään paasiarkuttomia (Olsen 1994; Okkonen 2003).

Typologisin perustein Järvi-Suomen alueen katsotaankin olleen niin myöhäisneoliittisella kaudella kuin varhaismetallikaudellakin vahvemmin yhteyksissä Perämeren rannikkoon kuin Lounais-Suomeen (esim. Huurre 1986; Carpelan 1999: 168-169). Myös alueiden väestöhistoriassa on samankaltaisuuksia. Molemmilla alueilla neoliittisen kauden loppupuolen kylämaisiä asuinpaikkoja näyttää varhaismetallikaudelle tultaessa seuranneen asutuksen uusi hajautuminen ja ilmeisesti myös väestön väheneminen (esim. Lavento 2001: 141-143; Okkonen 2003: 219-235).

Selviä erojakin alueiden kehityksessä kyllä löytyy. Kylämaiset asuinpaikat olivat neoliittisella kaudella Perämeren rannikolla paljon suurempia kuin Järvi-Suomessa koskaan eikä Muinais-Saimaan alueelta myöskään löydy vastineita linnoitetuille asuinpaikkakohteille tai jätinkirkoille (esim. Pesonen 2002). Myös elinkeinoissa ja näiden organisoinnissa oli huomattavia eroja. Perämeren rannikolta löytyy merkkejä intensiivisestä hylkeiden sesonkipyyntistä ja järjestäytyneestä traaninvalmistuksesta sekä neoliittiselta kaudelta että varhaismetallikaudelta (esim. Okkonen 2003: 219-235). Muinais-Saimaan alueen varhaismetallikautisesta aineistosta ei sen sijaan löydy mitään merkkejä ensisijaisesti vaihdantaan tähtäävästä tuotannosta. Hylje ei näytä ainakaan luuaineistojen perusteella olleen merkittävä pyyntieläin sen enempää neoliittisella kaudella kuin varhaismetallikaudellakaan (Ukkonen 1996). Ylivoimaisesti tärkein pyynnin muoto on ollut järvikalastus, joka olisi silloisissa olosuhteissa soveltunut ilmeisen huonosti vaihdantatalouden perustaksi. Majavalla olisi saattanut olla rooli vaihdantaverkostoissa hausteensa ja turkkinsa vuoksi, mutta luuaineistojen perusteella majavan merkitys pyyntieläimenä pikemminkin väheni kuin kasvoi varhaismetallikaudella (Ukkonen 1996).

Metallinvalmistuksen merkit varhaismetallikautisen Saimaan alueella ovat Kainuusta poiketen hyvin vähäisiä ja satunnaisia (Lavento 2001: 124-128; 2004). Myöhäisneoliittisella kaudella itäisestä Järvi-Suomesta on ilmeisesti kulkeutunut asbestia pitkien matkojen taa (Lavento & Hornytkyj 1996), mutta varhaisella pronssikaudella asbesti lakkasi olemasta keskeinen keramiikan sekoiteaine kaikkialla Suomen alueella (Pesonen 1999a).

On myös huomattava, että vaikka Perämeren rannikolta tunnetaan enemmän sisämaan kuin rannikon pronssikulttuurin keramiikkaa sisältäviä kohteita, on tekstiilikeramiikkaa ja Sär2-keramiikkaa löydetty alueelta kuitenkin vähän Järvi-Suomeen verrattuna (Lavento 2001: 211-281; Ikäheimo 2005). Janne Ikäheimo (2005) onkin huomauttanut että Suomen pronssikauden dualistinen jakaminen rannikon ja sisämaan kulttuuripiiriin ei välttämättä oikein toimi Perämeren rannikon osalta.

Myöhäisneoliittisen Perämeren rannikon ja varhaismetallikautisen Järvi-Suomen vertailun perusteella ei kaiken kaikkiaan tunnu luontevalta, että röykkiörakentamisen traditio olisi sellaisenaan kulkeutunut Perämeren rannikolta tutkimusalueelle. Perämeren rannikon varhaiset röykkiöt liittyvät kylämäiseen asutukseen, sedentaaristumiseen, väestönkasvuun, jätinkirkoiksi kutsuttuihin monumentaalirakennelmiin ja ennennäkemättömiin eksoottisten esineiden määriin (esim. Okkonen: 219-235). Yhdestäkään näistä varhaisista röykkiöistä ei ole löydetty luuta eikä mitään muutakaan hautauksiin viittaavaa (Okkonen 2003: 126). Järvi-Suomen alueelle röykkiörakentaminen näyttää tähänastisten ajoitusten perusteella kytkeytyvän aikaan jolloin asutus oli aiempaa liikkuvampaa, väestömäärä ilmeisesti hiljattain saavuttanut aallonpohjan, asuinpaikat pienialaisia ja arkeologiset merkit laajoista vaihdantaverkostoista hyvin vähäisiä ja epämääräisiä (Lavento 2001: 173-180). Lapinraunioihin näyttää myös jo varhain liittyneen palaneen luun laittaminen röykkiöön. Tässä suhteessa ne eroavat myös varhaisimmiksi tulkituista hiidenkiukaista (esim. Salo 1984: 139; Holmblad 2010: 60). On tietenkin mahdollista, että kaikkein varhaisimmat lapinrauniot ovat täysin löydöttömiä, mutta tätä on nykytekniikalla mahdoton todistaa. Selvää siis kuitenkin on, että jo varhaisella pronssikaudella lapinrauniotraditio oli omaksuttu Järvi-Suomen kaakkoisosassakin. Rannikon pronssikulttuuri ei tuolloin ollut välttämättä vielä lainkaan levinnyt Suomenlahden itäosiin. Toisin kuin lounaisrannikolla, Kymenlaakson rannikolla harvat tunnetut tekstiilikeraamiset asuinpaikat eivät ole tuottaneet löytöinä rannikon pronssikulttuurin keramiikkaa.

Varhaismetallikauden alun Kaakkois-Suomen sisämaa-alueiden vahvimpana ulkoisena vaikutuslähteenä pidetään Volgan-Kaman alueelta lounaaseen päin levinnyttä pronssikulttuuria. Tekstiilikeramiikka ja ensimmäiset ”itäiset” pronssiesineet ovat ilmeisesti levinneet nykyisen Venäjän alueelta Suomen alueelle jo n. 1900 eaa. alkaen, mahdollisesti ensimmäiseksi juuri Kaakkois-Suomeen. Mika Lavento (2001) on esittänyt, että tekstiilikeramiikan tulo alueelle liittyisi Järvi-Suomen alueella tapahtuneeseen väestöromahdukseen, jonka jälkeen idästä päin olisi saapunut uutta väestöä täyttämään tyhjiötä. Samaan pakettiin on liitetty 1990-luvun siitepölyajoitusten perusteella myös ensimmäiset maatalouskokeilut, mutta sittemmin on alueelta

saatu varhaismetallikautta vanhempiakin viljansiitepölyajoituksia (Mökkönen 2010). Alueella nähtävästi harjoitettiin viljelytoimintaa jo ennen mahdollista uuden väestön tuloa. Tässä yhteydessä on myös syytä todeta, että lapinrauniot sijaitsevat tyypillisessä pyyntikulttuurin maastossa, vastakohtana keskisen rautakauden peltojen yhteyteen rakennetuille hautaröykkiöille (Maaranen 1996: 16). Ensimmäiset viljelynmerkit ovat siis liian varhainen ja varsinaisen maatalouskulttuurin omaksuminen liian myöhäinen ilmiö selittääkseen lapinrauniotradition omaksumisen Kaakkois-Suomen alueella.

Kaakkois-Suomen varhaismetallikautinen löytömateriali ei muutenkaan ei tarjoa mitään merkkejä siitä, että lapinrauniot olisivat olleet uuden väestön alueelle tuoma ilmiö, vanhan jatkaessa perinteisempää elämäntapaa. AMS-ajoitusten perusteella kalliomaalauksille on uh-rattu alueella vielä pronssikaudella, mutta uhraamiseen liitetty löytöaineista ei tue ajatusta että kyse olisi vanhan väestön toiminnasta, uuden rakentaessa lapinraunioita. Taipalsaaren Valkei-saaren kalliomaalauksen luota on löydetty uhriliedestä tekstiilikeraamisen astian jäänteitä (Lahelma 2005) ja juuri tekstiilikeramiikan pitäisi kahden väestön teorian mukaan olla kes-keinen uuden väestön tunnusmerkki (Carpelan 1999; Lavento 2001). Yhdestäkään lapinrauni-osta ei tekstiilikeramiikkaa ole löydetty. Lapinrauniorakentamisen omaksumista on myös vai-kea liittää uuden väestön mukanaan tuomien prestiisiesineverkostojen aiheuttamiin sosiaali-siin mullistuksiin, koska yhdestäkään varhaispronssikautiseksi ajoitetusta lapinrauniosta ei ole löydetty pronssiesineitä, hiottuja kiviesineitä tai edes keramiikkaa (Liite 16). Palanut luu, kvartsi-iskokset ja yhdessä tapauksessa astianmuotoinen luonnonkivi muodostavat niiden ai-noat löydöt. Sisämaan pronssikulttuurin runsaimmat merkit pronssinvalannasta ja ylipäättään löytörikkaimmat kohteet löytyvät Kainuusta (Huurre 1986; Lavento 2001: 139; 2004), mutta kyseiseltä alueelta tunnetaan vain hyvin vähän lapinraunioiksi tulkittuja röykkiökohteita. Alu-een harvat kaivetut röykkiökohteet ovat osoittautuneet rautakautisiksi tai historialliselle ajalla rakennetuiksi.

Tekstiilikeramiikkaa tai Volgan-Kaman seudun pronssikeskuksiin yhdistettyjä prons-siesinetyyppejä ei myöskään Suomen itäpuolella ole yhdistetty röykkiörakentamiseen (Do-lukhanov 1996: 103-108; Uino 1997; Lavento 2003). Suomalaisten arkeologien luovutetun Karjalan alueella tekemissä muinaisjäännösinventoinneissa on paikallistettu joitakin lapin-raunioiksi tulkittuja kohteita (Seitsonen & Gerasimov 2008: 181), mutta mikään ei viittaa sii-hen, että Järvi-Suomen röykkiötraditio olisi syntynyt Karjalan alueella. Kaikki alueen tutkitut röykkiöt ovat olleet rautakautisia (Uino 1997).

Kaakkoisen Järvi-Suomen väestö ei lapinrauniotradition omaksumisen aikoihin ole luonnollisesti elänyt missään umpiossa, vaan kontakteja on ollut kaikkiin ilmansuuntiin. Lapinrauniorakentamisen alku alueella tai Järvi-Suomessa ylipäätään ei kuitenkaan tunnu luontevasti kytkeytyvän mihinkään ulkoiseen sysäykseen. Röykkiörakentamisen ajatus on hyvinkin saatettu alun perin omaksua Perämeren rannikolta, mutta traditio näyttää jo varhaisimmista ajoitetuista kohteista lähtien kehittyneen vahvasti omaan suuntaansa. Syitä tradition omaksumiselle, siinä tapahtuneille muutoksille ja lopulta hiipumiselle on siis syytä etsiä paikallisesta kehityksestä.

Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson arkeologisista kohteista on saatu jo sen verran luonnontieteellisten ajoituksia, että voidaan sanoa jotakin varmaa siitä millaisia toimintoja alueella on harjoitettu samoihin aikoihin varhaisimmiksi ajoitettujen lapinraunioiden rakentamisen kanssa. Puoli vuosituhatta ennen Iitin Hiidensalmen lapinraunion rakentamista kaakoisessa Järvi-Suomessa elettiin pääasiassa järvikalastuksella, harjoitettiin pienimuotoista kaskiviljelyä, haudattiin ilmeisesti esineettömästi, asuttiin puolipysyvissä kylissä, maalattiin kalliomaalauksia ja valmistettiin asbestisekoitteista keramiikkaa. Röykkiön rakentamisen aikoihin alueella elettiin edelleen pääasiassa järvikalastuksella, harjoitettiin pienimuotoista kaskiviljelyä, haudattiin esineettömästi ja suoritettiin rituaaleja kalliomaalauksilla. Enää ei kuitenkaan asuttu puolipysyvissä kylissä, vaan asuinpaikoilla, jotka jättivät vain vähäisiä jälkiä maisemaan. Asbestisekoitteinen keramiikka oli korvautunut arkeologien tekstiilikeramiikaksi nimittämällä keramiikkatyylillä.

Tällaisissa olosuhteissa järvenrantakallioilla alettiin toteuttaa uudentyyppisiä rituaaleja, joihin liittyi keinotekoisien röykkiöiden rakentaminen. Tämän tutkimuksen puitteissa toteutettujen asuinpaikkojen ja lapinraunioiden sijaintivertailujen perusteella vaikuttaa selvältä, että varhaismetallikautinen väestö rakensi lapinrauniot usein asuinpaikkojensa läheisyyteen tai mahdollisesti pystytti asumuksensa usein lähelle lapinraunioita. Lapinraunioiden läheisyydessä sijaitsevista asuinpaikoista poikkeuksellisen moni sisältää paitsi varhaismetallikautista keramiikkaa ylipäätään myös nimenomaan sekä tekstiilikeramiikkaa että Sär2-keramiikkaa. Tämä viittaa siihen, että ennen kaikkea juuri lapinraunioiden läheisyydessä sijaitseville asuinpaikoille on varhaismetallikaudella palattu yhä uudelleen ja uudelleen läpi vuosisatojen. Lapinraunioiden läheisyydestä löytyneet asuinpaikat eivät kuitenkaan mitenkään erityisesti erotu muista Kaakkois-Suomen alueen varhaismetallikautisista asuinpaikoista. Muiden samanaikaisten asuinpaikkakohteiden tavoin ne vaikuttavat pikemminkin leirimäisiltä kuin suurilta ja pysyvil-

tä. Tämä nostaa esiin ajatuksen, että lapinrauniot olisivat olleet paljon lähellään sijaitsevia asuinpaikkoja pysyvämpiä merkkejä maisemassa.

Niissä osissa tutkimusalueella, joissa lapinraunioita on paikallistettu poikkeuksellisen paljon tunnetut lapinrauniokohteet näyttävät klusteroituvat samojen varhaismetallikautisten asuinpaikkojen läheisyyteen. Ruokolahden Alatalon tekstiilikeraamisen asuinpaikan itäpuolelta on paikallistettu lapinraunioksi tulkittu röykkiö n. 300 m päästä, vajaan 1000 m päästä, vajaan 1600 m päästä ja noin 1800 m päästä. Ristiinan Hietaniemenkankaan tekstiilikeraamisen asuinpaikasta itään tai itäkaakkoon taas on merkitty Muinaisjäännösrekisteriin yksi lapinraunio vajaan 400 m päästä, 1-2 runsaan 400 m päästä, yksi vajaan 700 m päästä ja kaksi runsaan 700 m päästä.

Myös lapinraunioiden keskinäinen sijoittuminen on usein varsin mielenkiintoista. Yllä mainitussa Ristiinan tiheimmässä lapinrauniokeskittymässä sijaitsee kahden röykkiön lapinrauniokohde Piikinperse C noin 70 m päässä yhden röykkiön Piikinperse B:stä, Piikinperse B noin 250 m päässä 1-2 röykkiön Piikinperse A:sta ja Piikinperse A vajaan 100 m päässä yhden röykkiön Hietaniemestä. Savonlinna Häyrynjärvi A on 8 varman tai mahdollisen lapinraunion kohde noin 100 m länteen yhden röykkiön Häyrynjärvi B:stä, joka puolestaan sijaitsee noin 250 m länteen yhden röykkiön Häyrynjärvi C:stä. Toisaalta ainakin Iitin Hiidensalmen ja Ristiinan Linnasaaren tapauksessa on ilmeisesti rakennettu kaksi röykkiötä suurin piirtein kiinni toisiinsa siten, että muodostuu pitkulainen röykkiökokonaisuus. Suhteellisen lähekkäin sijaitsevien lapinraunioiden kesken on siis monenlaista sijoittumista. Vanhaa röykkiötä on voitu laajentaa uudella osalla, uusi röykkiö on voitu rakentaa vanhan viereen selkeästi erilliseksi röykkiöksi. Toisaalta uusi röykkiö on myös voitu rakentaa lähes sadan metrin tai jopa usean sadan metrin päähän vanhasta. Röykkiöiden tuhoutuminen vuosituhansien kuluessa ja lapinraunioiden tunnistamiseen liittyvät epävarmuustekijät voivat tietysti vaikuttaa etäisyysvaihteluun, mutta tuskin selittävät sitä kokonaan. AMS-ajoitukset pitkulaisista röykkiöistä ympäri Järvi-Suomea viittaavat siihen, että lapinraunion laajentaminen suoraan kiinni rakennetulla uudella röykkiöllä oli tradition varhaisvaiheen ilmiö, siinä missä useiden pienten röykkiöiden ryhmiä rakennettiin vasta myöhempinä aikoina (Taulukko 19; Liite 16).

Lapinraunioiden vaihteleva sijoittuminen suhteessa toisiinsa ja klusteroituminen samojen varhaismetallikautisten asuinpaikkojen läheisyyteen viittaavat molemmat siihen, että lähekkäiset rauniot ovat voineet syntyä pitkin väliajoin toisistaan. Aivan kuten kallioihin maalaaminen neoliittisella kaudella, on lapinraunioiden rakentaminen ilmeisesti ollut rituaali, jota on

haluttu toistaa paikoissa, joissa sitä on harjoitettu aiemminkin. Ottaen huomioon kuinka pitkään lapinraunioiden rakentaminen tutkimusalueella jatkui on hyvin todennäköistä, että lapinraunioiden läheisyyteen yhä uudelleen palannut väestö on kunnioittanut myös sellaisia röykkiöitä, joiden rakentajista heillä ei ole ollut enää todellista tietoa. Tällaiseen myyttiseen menneisyyteen on voitu yhdistää myös rakennettuja röykkiöitä muistuttavat luonnonmuodostelmat. Eräiden lapinraunioiden rakentaminen luontaisten kalliohalkeamien päälle ja astiamaisen luonnonkiven sijoittaminen Iitin Hiidensalmen lapinraunioon viittaavat siihen, että ei-inhimillisten voimien tuottamat muodot kivessä ovat olleet itsessään merkityksellisiä lapinraunioiden rakentajille. Luonnonvoimien ja myyttisten esivanhempien teot eivät uskomusmaailmassa ehkä aina eronneet toisistaan.

Kaikkien kiistatta lapinraunioiksi todettujen röykkiöiden läheisyydestä ei kuitenkaan ole löydetty varhaismetallikautista asuinpaikkaa eikä muita lapinraunioita. On hyvin mahdollista, että lapinraunioiksi nimetty muinaisjäännösryhmä kätkee taakseen tarkoitukseltaan erityyppisiä rituaalipaikkoja. Asia tulee hyvin näkyviin kun tarkastellaan eri lapinraunioiden löytöaineistoja ympäri Järvi-Suomea. Monet lapinrauniot ovat muodoltaan pyöreitä ja sisältävät palanutta ihmisen luuta (tai mahdollista ihmisenluuta), mutta tutkitut lapinrauniokohteet ovat paljastaneet, ettei oikeastaan mikään löytöaineistoon, muotoon tai rakenteisiin liittyvä ominaisuus ole yhteinen kaikille lapinraunioille. Viitasaaren Pyykkisaari 1:n pitkulainen lapinraunio sisälsi hieman palanutta hylkeenluuta, mutta ei lainkaan ihmisen luuta. Siilinjärven Saunalahden pyöreä lapinraunio sisälsi tullessa olleen tasakantaisen piinuolenkärjen, tulenpidon jälkiä ja kuppimaisia kalliosyvennyksiä, mutta ei lainkaan luuta. Iitin Hiidensalmen suuri pitkulainen lapinraunio sisälsi palanutta ihmisenluuta, astiamaisen luonnonkiven ja kvartsi-iskoksia. Ruoveden Pöykkysaaren ajoittamaton suuri pitkulainen lapinraunio sisälsi merkkejä kaksinkertaisesta reunakehästä, mutta ei tuottanut mitään löytöjä. Ristiinan Linnasaaren suuri pitkulainen lapinraunio ei kaivaustutkimuksissa tuottanut mitään löytöjä tai rakenteita. Savonlinnan Häyrynjärvi A:n pyöreä röykkiö 5 sisälsi pii-iskoksen, kvartsi-iskoksia, mahdollisen kiviesineen katkelman ja suuren luontaisen kalliohalkeaman, mutta ei lainkaan luuta. (Liite 16)

Lapinraunioiden vaihtelevia löytöaineistoja ajatellen on kiintoisaa, että ainakin kahdessa osassa syntyneeksi tulkittu Iitti Hiidensalmi sisälsi luuta vain toisen röykkiön alueelta (Miettinen 1995). Myös kahdessa muussa varhaispronssikautiseksi ajoitetussa röykkiössä, jotka muotonsa perusteella olisivat saattaneet syntyä kahdessa osassa, on kaikki palanut luu löytynyt samalta pienehköltä alueelta (Taavitsainen 1992; 1993).

Lapinrauniotutkimuksessa on yllättävän vähän huomioitu Suomen historialliselle ajalle ulottuva uhriröykkiöperinne. Timo Muhonen (2009) on pro gradu -työssään todennut uhriröykkiöiden olleen yleisiä eripuolilla Suomea ja Ruotsia esihistorialliselta ajalta aina 1800-luvulle saakka. Röykkiöitä on kyetty yhdistämään uhraustoimintaan niin kirjallisten lähteiden, kansanperinteen kuin arkeologisten löytöjenkin perusteella. Uhriröykkiöt sijaitsivat tyypillisesti näkyvillä paikoilla ja usein ohikulkijoiden odotettiin uhraavan niihin kiven. Röykkiöiden syntysyyt olivat moninaisia, mutta lopputulokset hyvin samankaltaisia: rakenteettomia kiviröykkiöitä, kuten suurin osa lapinraunioistakin. (Muhonen 2009.) Voi olla että lapinrauniotkin ovat olleet pikemminkin yhdistäviä kuin erottavia rakennelmia. Kun reviirit ovat joustavia, on kauemmas kotoa matkatessa tärkeää tietää miten osoittaa paikallisille voimille asiaankuuluvaa kunnioitusta.

Ajatus lapinraunioista reviirimerkkeinä istuu tiukassa suomalaisessa arkeologisessa tutkimuksessa. Niin tiukassa, että lapinrauniotulkinnoissa ei perinteisesti ole nostettu lainkaan esiin sitä mahdollisuutta, että niiden rakentajat olisivat harjoittaneet liikkuvaa asutusmallia (ks. esim. Salo 1984: 181; Vilkuna 1993: 51; Maaranen 1995: 174). Röykkiöitä rakentavat yhteisöt ovat toki tyypillisesti olleet pikemminkin paikallaan pysyviä kuin liikkuvia. Mitenkään tavaton ei liikkuvuuden ja röykkiörakentamisen yhdistelmä kuitenkaan ole. Australiassa liikkuvaa elämää viettävät yhteisöt ovat tehneet kivrakennelmia ilmeisesti juuri siksi, että heidän toimeentulostrategiansa on ollut liikkuva. Kun asutusmalli ei ole tuottanut pienissä ryhmissä elävän väestön tarvitsemia laajempia kokoontumisia omalla painollaan, on kokoontumispaikkoja luotu yhteisten uskomusten ja laaja-alaiseen eksogamiaan perustuvien verkostojen pohjalta (Gould 1982; Flood 1994).

Oletukseen lapinraunioista reviirimerkkeinä yhdistyy tyypillisesti ajatus lapinraunioista jonkinlaisina eliittihautauksina. Janne Vilkuna on tässä yhteydessä puhunut suorastaan ”yläluokasta” (1993: 51), toiset ovat olleet sanoissaan varovaisempia (esim. Salo 1984; Maaranen 1995; Lavento 2005). Varovaisuuteen on todellakin aihetta. Stratifioitumisen tunnusmerkkeinä pidetään arkeologiassa yleisesti sellaisia asioita kuin asuinpaikkahierarkiaa, väestön keskittymistä, prestiisiesineiden yleistymistä, rikkaita ja köyhiä hautauksia, erikoistunutta ravinnonhankintaan liittymätöntä tuotantoa, merkkejä ylijäämän kertymisestä (varastoinnista) ja monumentaalirakentamista (esim. Wason 1994; Chapman 2003). Varhaismetallikautisen Kaakkois-Suomen järviolueen arkeologisessa aineistossa ei näy yhtäkään näistä merkeistä. Lapinrauniot eivät vaatimattomuudessaan missään tapauksessa edusta ”monumentaalirakentamista”. Röykkiörakentamisen yksioikoinen liittäminen stratifioitumiseen on itse asiassa

alettu kyseenalaistaa myös hiidenkiukaiden tulkinnoissa (esim. Tuovinen 2002; Asplund 2008: 81).

Teoria lapinraunioista jonkinlaisina eliittihautoina perustuukin ilmeisesti lähinnä ajatukseen, että hautaustavoissa on täytynyt olla jonkinlaisia sosiaaliseen asemaan perustuvia eroja, koska lapinrauniot eivät mitenkään voi edustaa kaikkia hautauksia. On kuitenkin hyvin mahdollista, että lapinrauniot eivät ainakaan tradition varhaisvaiheessa ole olleet kenenkään hautoja siinä mielessä kuin me haudan nykyään ymmärrämme (esim. Okkonen 2003; Taavitsainen 2003; Saipio 2009). Henkilöt joiden luuta on lapinraunioihin päätynyt ovat ehkä heti kuolemansa jälkeen käyneet läpi samanlaiset hautausrituaalit kuin muutkin yhteisön jäsenet. Lapinraunioihin laitettu luu on saattanut liittyä pikemminkin elävien kuin kuolleiden hyväksi tehtyihin rituaaleihin. Arkeologit ovat yksimielisiä siitä, että sen enempää lapinraunioissa kuin hiidenkiukaissakaan ei vainajaa ole poltettu röykkiön paikalla, vaan palanut luu on tuotu muualta. Moderneissa olosuhteissa poltetusta aikuisesta jää keskimäärin n. 2,5 kg luuta (Kivikero 2008). Kaivetuissa lapinraunioissa löydetyn luun määrä vaihtelee alle 1 grammasta n. 600 grammaan (Liite 16). Joissakin tapauksissa luumäärää voi hyvällä syyllä kutsua nimelliseksi. Tafonomiset tekijät voivat aikojen kuluessa vähentää luun määrää hyvinkin rajusti, mutta jos häiritsemättömässä hautauksessa palanutta luuta on alle 57 g, pidetään todennäköisenä ettei haudassa ole alun perinkään ollut koko vainaja (Tourunen & Troy 2011: 15).

On myös syytä pitää mielessä, ettei myöhäisneoliittiselta kaudelta tunneta koko Järvi-Suomesta yhtäkään hautausta (Lappalainen 2007). Vainajien kohtelu on siis saattanut pysyä varhaismetallikaudella pääpiirteissään samantyyppisenä kuin myöhäisneoliittisella kaudella. Punamultahautojen katoaminen tyyppillisen kampakeramiikan kauden jälkeen ei ehkä liity punamullan rituaalisen merkityksen hiipumisen (kalliomaalausten teon jatkuminen puhuu tätä vastaan), vaan laajempaan hautausrituaalien muuttumiseen. Kuoppiin tehtävät ruumishautaukset ovat ehkä korvautuneet monivaiheisemmilla hautausrituaaleilla. Taipalsaaren Vaateranasta tunnetaan itse asiassa jonkinlainen kuoppapolttohautaus jo tyyppillisen kampakeramiikan ajoilta (Katiskoski 2004).

Ei siis pidä yllättyä siitä, ettei lapinraunioiden tulo Järvi-Suomeen näytä ajallisesti kytkeytyvän pienimuotoisen maatalouden leviämiseen Kaakkois-Suomeen, rannikon pronssikulttuurin vaikutuksen leviämiseen eikä kalliomaalausten hylkäämiseen rituaalikohteina. Asutuksen hajautuessa ilmaantuivat järvenrantakallioille röykkiöt uutena tapana kommunikoida tällaisiin paikkoihin kytkeytyvien henkimaailman ilmiöiden kanssa.

Lapinrauniotraditio kesti pitkään ja aikojen kuluessa siinä mitä ilmeisimmin tapahtui muutoksia. Jatkuvuus ja muutos näyttävät kulkevan lapinrauniossa suoritettujen rituaalien kohdalla käsi kädessä, aivan kuten Kaakkois-Suomen varhaismetallikaudessa ylipäätään. Useiden Pirkanmaan alueen röykkiöiden ja yhden Keski-Suomen Viitasaarella sijaitsevan röykkiön perusteella vaikuttaa siltä että roomalaisella rautakaudella lapinraunioihin pantiin usein pronssikoru ja rautainen ase. Kaakkois-Suomen alueelta ei kuitenkaan ole ilmaantunut yhtäkään lapinrauniosta löydettyä esinettä. Myöhemmin alueen kolmesta lapinraunioajoituksesta menee esiroomalaiselle rautakaudelle. Kyseinen röykkiö sisälsi palaneen luun ohella Luukonsaaren keramiikan sirpaleita, mutta ei lainkaan metallia.

Koko Järvi-Suomen alueen esinelöydöllisistä lapinraunioista enemmistö on alun perin todettu esineellisiksi röykkiön luvattoman kaivelun tai purkamisen tuloksena (Saipio 2009). Se tosin ei Kaakkois-Suomen alueelta ole tähän mennessä ilmaantunut yhtään lapinraunios- ta tehtyä esinelöytöä saattaa siis kertoa muustakin kuin eroista tutkimustilanteesta. Roomalaiselle rautakaudelle tai myöhemmiksi ajoitettujen lapinraunioiden voimakas keskittyminen Järvi-Suomen lounaisosaan voi kieliä siitä, että rautaisen ase- ja pronssisen korun sisältävät lapinrauniohautaukset ovat syntyneet nimenomaan rannikkokulttuurin vaikutuspiirissä. Roomalainen rautakausi on Kaakkois-Suomessa kaiken kaikkiaan hyvin vähälöytöinen, mikä näkyy tässäkin tutkimuksessa Sär2-keramiikkaa sisältävien asuinpaikkojen huomattavasti tekstiilikeraamisia asuinpaikkoja pienempänä määränä tutkimusalueella. Sär2-keramiikan läntisen ekspansion (Salo 2008: 118-121) ja Porvoon Koiton Sär2-keramiikkaa ja rautasirpin sisältävän kiven- ja maansekaisen röykkiön perusteella on mahdollista, että väestöä on siirtynyt alueelta muualle. Sär2-keramiikkaa sisältävät asuinpaikat keskittyvät tutkimusalueella suhteellisesti vielä tekstiilikeraamisiakin voimakkaammin 1000 m säteelle lapinrauniokohteista, joten lapinraunioita on saatettu kuitenkin rakentaa roomalaisella rautakaudella vielä melko paljon. Alueelle jäänyt väestö on ehkä ollut tavoiltaan traditionalistisempaa kuin enemmän rannikon kulttuurin vaikutuspiirissä olleiden alueiden asukkaat. Voi olla, että lapinrauniotradition ”rautainen ase ja pronssikoruja” - vaihe ei koskaan kunnolla rantautunut Järvi-Suomen kaakkoisosaan. Tuleva tutkimus tuo toivottavasti lisävaloa tähän kysymykseen.

Lapinrauniotradition sulautuminen rannikon kulttuuripiiristä lähtöisin olevaan kiven- ja maansekaisten hautaröykkiöiden traditioon tapahtui kuitenkin lopulta kaikkialla Järvi-Suomessa. Jos lapinrauniot määritellään Suomen sisämaan pyyntikulttuurien rakentamiksi röykkiöiksi, on selkein merkki erillisen lapinrauniotradition häviämisestä todennäköisesti

röykkiöiden sijainnin muuttuminen. Järvenrannat yhdistivät niin kivikautisia asuinpaikkoja, varhaismetallikautisia asuinpaikkoja, kalliomaalauksia kuin lapinraunioitakin. Kun röykkiöiden ja varhaismetallikautisten asuinpaikkojen välinen yhteys katkesi, oli ilmiön takana luultavasti merkittävämpi muutos kuin minkään aiemman asuinpaikkojen sijainnissa näkyvän siirtymän. Siirtyessään peltojen keskelle ja maatalojen pihapiiriin röykkiöt menettivät yhteytensä pyyntikulttuurin tapaan hahmottaa maisemaa. Kiviröykkiöt miellettiin syntyhistoriastaan riippumatta usein henkimaailmaan yhteydessä oleviksi paikoiksi vielä pitkälti historiallisella ajallakin (Muhonen 2009; 2010). Lapinraunioiden rakentajien uskomusmaailma lienee kuitenkin vähitellen muuttunut arvoitukseksi jo toista tuhatta vuotta sitten.

7 LÄHTEET

Luennot ja tiedonannot:

Jussila, Timo. Suullinen tiedonanto 25.11.2010

Mökkönen, Teemu. Julkaisematon luento *Kuopasta taloon ja muita tapaustutkimuksia asumuspainanteista* 11.2.2010 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen luentosarjasta *Asumuksia ja asuinpaikkoja Suomen muinaisuudessa*

Pesonen, Petro. Sähköpostitiedonanto 11.10.2010

Pesonen, Petro. Sähköpostiviesti 17.3.2011. Liitetiedostona ote Pesosen Helsingin yliopiston Argeopop-projektissa vuosina 2008-2011 laatimasta keramiikkatietokannasta, Ote sisältää tietokannasta löytyvät määritetyt keramiikkalöydöt esihistoriallisista kohteista kaikkien 29 tutkimusalueen kunnan alueelta.

Poutiainen, Hannu. Suullinen tiedonanto 22.3.2011.

Painamattomat lähteet

Adel, V. 1999. Tampere Reuharinniemi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Ailio, J. 1912. Jyväskylän maalaiskunnan Päijänteen Iso-Porosaari. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Aspelin, J.R. 1886. Ristiinan pitäjä. Laasalan kylä, Hökön talo. Haukkavuori Uittamonsalmi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Bergström, M. 1983. Sulkava Kylmäniemi. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Bergström, M. 1985. Pieksänmaa Vemmellahti 1. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Bilund, A. 1992. Enonkoski. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Bilund, A. 1994-95. Parikkala. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Bilund, A. 1995. Saari. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Bilund, A. 1996a. Punkaharju Vaara Honkaniemi. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Bilund, A. 1996b. Savonlinna Häyrynjärvi A. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Bilund, A. 1997. Punkaharju Liettiinkangas. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Bilund, A. 2006. Haukivuori. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Enqvist, J. - Kunnas, O. 2007. Miehikkälä Perienniitty. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Europaeus, A. 1928. Sääminki Pääskylähti. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Halinen, P. 1987. Mäntyharju Harjunniemi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Hertell, Esa. 2004. Selänalaryhmä. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Hertell, Esa. 2007. Savonlinna Kortelahti 2. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Huurre, M. 1968. Elimäki, Anjalankoski. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Huurre, M. 1970. Ruovesi, Virrat ja Pohjaslahti. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Huurre, M. 1972a. Joroinen Kanavakangas. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Huurre, M. 1972b. Mikkeli. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Huurre, M. 1974. Sulkava: tarkastuksia. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 1991. Puumala. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 1992. Muinais-Saimaa -projekti. Rannansiirtymistutkimuksen vaaitustöiden yhteydessä löydettyt uudet muinaisjäännökset ja löydöt. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 1994. Puumala Laanniemi. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 1996. Savitaipale. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 1997. Savitaipale Rovastinoja. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 1998. Lappeenranta. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 1999. Imatra. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 2005. Luumäki Reijonkangas. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 2006. Lappeenranta. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 2007a. Maavesi-Sysmä-Paro. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Jussila, T. 2007b. Saimaan ja Siikajärven alueen rantaosayleiskaavan suunnittelualueen inventointi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kankkunen, P. 1993. Savonlinna Povenlahti. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kankkunen, P. 1996. Pieksämäki Naarajärvi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kankkunen, P. 1997. Ristiina Honkamäki. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kankkunen, P. 1999. Mikkeli Annila. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kankkunen, P. 1999-2000. Puumala Rantakartano. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kankkunen, P. 2005. Itti Salmenniemi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Kankkunen, P. - Katiskoski, K. 2000-2001. Pieksamäki Marketanhiekka. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Karjalainen, T. 1991. Sulkava Vilkajärvi 1. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Karjalainen, T. 1998. Puumala Ritokangas. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kehusmaa, A. 2004. Puumala Pistohiekka A. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kestitalo, O. 1969a. Enonkoski Hyypiänniemi. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Keskitalo, O. 1969b. Iitti. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kivikero, H. 2008. *Cremations from Karjaa Alsätra Hönsåkerskullen*. Masters Thesis in Osteoarchaeology. Stockholm University, Osteoarchaeological Research Laboratory.
- Kivikoski, E. 1935. Koekaivaus Pirkkalan Kehon Kirkkosaarella 20:pnä kesäkuuta 1935. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Koponen, M. 1991. Sulkava. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Koponen, M. 2001. Kerimäki Jussila. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kumpulainen, M. 2005. Viitasaari ja Pihtipudas. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Kähtävä-Marttinen, M. 1996. Ruokolahti. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Laakso, Ville. 2001. Lappeenranta. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lahelma, A. 2005. Taipalsaari Valkeisaari. Tutkimuskertomus esihistoriallisen kalliomaalauksen edustalla 15.-26.8.2005 suoritetusta arkeologisesta kaivauksesta. Helsingin yliopisto, Arkeologian oppiaine.
http://koti.welho.com/alahelm2/index_tiedostot/ValkeisPDFsmall.pdf
- Laulumaa, V. 1989. Sulkava Huosionlahti. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lavento, M. 1989. *Suomussalmen Juntusrannan särkkäalueen keramiikka*. Pro gradu. Helsingin yliopisto, arkeologian oppiaine.
- Lavento, M. 1993. Muinais-Saimaa -projekti. Vanhemman metallikauden asuinpaikkojen inventointi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Lavento, M. 1995. Ristiina Kitulansuo d. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lavento, M. – Lempiäinen, A. – Seppälä, S-L. 2001. Ruokolahti. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. 1988. Savonlinna Kirveslampi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. 1989a. Pieksämäki Kahvikivi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. 1989b. Savonlinna Palomäki. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. 1993b. Juva Papinsalo. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. 1994. Savonlinna Häyrynjärvi a. Lapinraunion kaivaus. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. 1998. Haukivuori Oininginlampi. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. 1999. Enonkoski Kotkuinniemi a. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. – Sepänmaa, T. 1989. Puumala. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. – Sepänmaa, T. 1993-94. Pihlajavesi, Punkaharju, Savonlinna, Sulkava. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. – Sepänmaa, T. 1994. Savonlinna Vetotaival. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lehtinen, L. – Sepänmaa, T. 1995. Sulkava Linnanniemi. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lempiäinen, A. – Lavento, M. 2000. Ruokolahti. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Leppäaho, J. 1937. Kerimäki Puntusentaus. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Lesell, K. 2003. Punkaharju Salkoniemi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Luho, V. 1954. Elimäki Hämeenkylä. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Luoto, J. 2009. Lappeenranta Murheistenranta. Koekaivaukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Luoto, K. 2006. Punkaharju Lamminniemenlampi b. Koekaivaukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Maaranen, P. 1995. *Etelä-Saimaan esihistoriallisten ja historiallisten röykkiöiden luonne, sijainti ja ajoittaminen*. Pro gradu. Helsingin yliopisto, arkeologian oppiaine.
- Majoinen, E-R. - Luoto, J. 2000. Luumäki Niitniemi. Kaivaukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Meinander, C. 1955. Heinävesi Taivallahti. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Meinander, C. 1961. Heinävesi Kuusranta. Kaivaukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, M. 2002. Pihtipudas Vaaksianniemi. Koekaivaukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1965. Korpilahti Taikinaisniemi. Kaivaukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1974a. Lappeenranta. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1974b. Miehikkälä. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1975. Taipalsaari. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1976. Imatra. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1977. Ruokolahti. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1979. Parikkala. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1980. Lemi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1992. Iitti Konnivesi Lapinsaari. Kaivaukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1994. Jaala. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Miettinen, T. 1995. Iitin Hiidensaari. Kaivaukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Miettinen, T. 1996. Jaala Huhdasjärvi Pukkisaari. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Moisanen, J. 1991. Kerimäki Kankaanlaita. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Mäkilä, M. – Grundström, A. 1984. Anjalankosken turvevarat ja niiden käyttökelpoisuus. Geologian tutkimuskeskus. *Maaperäosasto, raportti P 13.4/84/159*. Espoo.
- Mäkinen, E. 1971. Kirje Museoviraston arkeologian osaston arkistossa. Kirjeessä kuvataan sanoin ja valokuvin Viitasaaren Solisniemen lapinrauniokohteen omavaltaista ”koekaivausta” vuonna 1956. Kirjeessä sanotaan, että Kansallismuseoon olisi lähetetty röykkiön pohjamaasta palaneita luunsiruja sisältävä maanäyte, johon tuli Kansallismuseosta vastaus että sisälsi ihmisen luuta. Viralliset inventointi/tarkastuskertomukset kohteesta eivät asiaa tunne, mutta Anna-Liisa Hirviluodon tarkastuskertomus vuodelta 1969 mainitsee että kohdetta oli pengottu.
- Mökkönen, T. 1998. Kerimäki. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Mökkönen, T. 2000a. *Saimaan vesistöalueen pyyntikulttuurien toimeentulo ja asutusmallit – Kerimäen tutkimustapaus*. Pro gradu. Helsingin yliopisto, arkeologian oppiaine.
- Mökkönen, T. – Katiskoski, K. 1999. Puumala Paimentenluhta. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Nurminen, K. 2006. *Sisämaan keski- ja myöhäisneoliittinen kalastus – Kalanluiden kertomaa*. Pro gradu. Helsingin yliopisto, arkeologian oppiaine.
- Nurminen, T. 1991. Joroinen. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Perkko, M. 1973. Puumala. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Perkko, M. 1973b. Ristiina Haukkavuori. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Perttola, W. 2005. *Lapinrauniot ja ennustava mallintaminen: menetelmän alustava kokeilu pienellä aineistolla*. Pro gradu. Helsingin yliopisto, arkeologian oppiaine.
- Pesonen, P. 1993. Muinais-Saimaa -projekti. Varhaisasbestikeraamisten asuinpaikkojen inventointi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pesonen, P. 1995a. Lappeenranta. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pesonen, P. 1995b. *Varhainen asbestikeramiikka*. Pro gradu. Helsingin yliopisto, arkeologian oppiaine.
- Pesonen, P. - Jussila, T. - Inkiläinen, M. 1998. Joutseno. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Pesonen, P. 1999a. *Suomen esihistoriallinen keramiikka*.
<http://www.helsinki.fi/hum/arla/keram/>. Viimeksi muutettu 25.3.1999.
- Pesonen, P. 1999b. Taipalsaari Korstunkangas. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pesonen, P. 1999c. Taipalsaari Kujansuu. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pesonen, P. 2007. Mäntyharju Muurahaisniemi. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pesonen, P. 2009. Joroinen. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pohjakallio, L. 1975. Siilinjärvi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pohjakallio, L. 1976. Kuopio Kuusikkolahdenniemi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Pohjakallio, L. 1977. Siilinjärvi Saunalahti. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Poutiainen, H. 1992a. Punkaharju Hiekkalahti. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Poutiainen, H. 1992b. Punkaharju Petäänniemi. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Poutiainen, H. 2000a. Nastola Arrajärvi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Poutiainen, H. 2000b. Nastola Kilpisaari 1. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Poutiainen, H. 2008. Parikkala. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Raike, E. 2001. Anjalankoski Ankkapurha. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Rostedt, T. - Jussila, T. - Poutiainen, H. 2008. Joroinen. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Saipio, J. 2009. *Röykkiöiden tulo Järvi-Suomeen*. Kandidaatintutkielma. Helsingin yliopisto, arkeologian oppiaine.
- Salo, U. 1954. Hautaröykkiön tutkiminen Virtain pitäjässä, Tarjanteen Pöykkysaassa. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

- Sarasmo, E. 1939. Mikkeli Rouhiala. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sarasmo, E. 1955. Kertomus maisteri E. Sarasmon tarkastusmatkasta Korpilahdelle 17.8.55. yhdessä lehtori L. Kuusanmäen kanssa. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sarasmo, E. 1971. Kertomus pronssisen roomalaisen rannerenkaan löytöpaikan tarkastuksesta Nokian Urhatun saarella. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sarvas, A. 1969. Multia Väätäiskylä Notkola Kiviniemi. Tarkastuskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Schulz, E-L. 2003. Joroinen Kanava. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Schulz, H-P. 2002. Juva Päiväranta S. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Seppä, J. 2002. Anjalankoski. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Seppä, J. 2003. Iitti. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Seppälä, S-L. 2001. Ruokolahti Karoniemi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa, T. 1989. Punkaharju. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa 1989b. Savonlinna Kylmäniemi a. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa, T. 1991a. Kerimäki. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa, T. 1991b. Savonlinna. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa, T. 1992. Ristiina. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Toivonen, T. 1984. Valkealan turvevarat ja niiden käyttökelpoisuus. Geologian tutkimuskeskus, *Maaperäosasto, raportti P 13.4/84/158*. Espoo.
- Sepänmaa, T. 1993. Rantasalmi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa, T. 1995a. Savonlinna Tolvanniemi Häyrynjärvi a. Kaivaus/ röykkiö 1995. Museoviraston arkeologian osaston hankerekisteri.

- Sepänmaa, T. 1995b. Savonranta. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa, T. 1998. Saimaa-Laatokka -projekti. Kerimäen, Kesälahden, Kiteen ja Savonran-
nan osainventointi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa, T. - Bilund, A. 1994a. Anttola. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian
osaston arkistossa.
- Sepänmaa, T. - Bilund, A. 1994b. Juva. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osas-
ton arkistossa.
- Sepänmaa, T. - Lehtinen, L. 1989. Kerimäki. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian
osaston arkistossa.
- Taavitsainen, J-P. 1992. Jyväskylän mlk Leppävesi Pyhäsaari. Kaivauskertomus Museoviras-
ton arkeologian osaston arkistossa.
- Taavitsainen, J-P. 1993. Viitasaari Keihärinkoski (Luotolansaari) Kuistarinvuori . Kaivaus-
kertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Taavitsainen, J-P. – Huurre, M. 1982. Savonlinna Hiekkaharju. Tarkastuskertomus Museovi-
raston arkeologian osaston arkistossa.
- Vanhatalo, S. 1987. Elimäki Hämeenkylä Ruskiasuo. Tarkastuskertomus Museoviraston ar-
keologian osaston arkistossa.
- Vanhatalo, S. 1994. Ruokolahti Karklahti Korosniemi A. Kaivauskertomus Museoviraston
arkeologian osaston arkistossa.
- Vanhatalo, S. 1997. Enonkoski Kotkuinniemi b. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeo-
logian osaston arkistossa
- Vikkula, A. 1990. Punkaharju Heinniemi. Koekaivauskertomus Museoviraston arkeologian
osaston arkistossa.
- Vilkuna, J. 1981. Konginkangas Pyhäsalu. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osas-
ton arkistossa.
- Vilkuna, J. 1983. Hankasalmi Luojinniemi. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian
osaston arkistossa.
- Vuoristo, K. 2007. Kotka Tökkeri. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston ar-
kistossa.

Painetut lähteet:

- Alenius T. 2007. Environmental change and anthropogenic impact on lake
sediments during the Holocene in the Finnish – Karelian inland area.

Academic dissertation. University of Helsinki. *Publications of the Department of Geology D11*.
<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/4192/environm.pdf?sequence=1>

Alenius, T. – Lavento M. – Saarnisto, M. 2009. Pollen-Analytical Results from Lake Katajajärvi : Aspects of the History of Settlement in the Finnish Inland Regions. *Acta Borealia*, Vol. 26, No. 2. 136-155.

Asplund, H. 2008. Kymittäe. Sites, centrality and long-term settlement change in the Kemiönsaari region in SW Finland. *Turun yliopiston julkaisuja Sarja B* osa 312

Autio, Eero: *Karjalan kalliopiirokset*. Otava 1981. Helsinki.

Baudoui, E. 1995. *Norrlands Forntid – ett historiskt perspektiv*. CEWE-Förlaget. Bjästa.

Binford, L. 2001. *Constructing Frames of Reference. An Analytical Method for Archaeological Theory Building Using Ethnographic and Environmental Data Sets*. University of California Press. Berkeley.

Bolin, H. 1999. Crossroads of Culture. Aspects of the social and cultural setting in northern Sweden during the last two millenia BC. *Fennoscandia archaeologica XVI*. 3-30.

Boone, J.L. 2002. Subsistence strategies and early human population history: an evolutionary ecological perspective. *World Archaeology Vol 34 No 1*. 6-25.

Broadbent, N. 1984. A Late Neolithic Site at Kåddis, Umeå Parish Västerbotten – Some New Perspectives on Agriculture in Northern Sweden. *Papers in Northern Archaeology. Archaeology and Environment* 2.45-56.

Chapman, R. 2003. *Archaeologies of Complexity*. Routledge. London.

Dolukhanov, P.M. 1996. *The Early Slavs – Eastern Europe from the Initial Settlement to the Kievan Rus*. Longman. London and New York.

Europaeus, A. 1927. Roomalaisen rautakauden hautalöytö Viitasaareltä. *Suomen museo XXXIV*. 25-44.

Flood, J. 1992. *Archaeology of the Dreamtime – The story of prehistoric Australia and its people*. HarperCollinsPublishers. Auckland

Forsberg, L. 1999. The Bonze Age Site at Mårtenfåboda in Nysätra and the Settlement Context of the Cairns on the Coast of North Sweden. . *Dig it all – Papers dedicated to Ari Siiriäinen*. Finnish Antiquarian Society. Helsinki. 251-288.

Gould, R.A. 1982. To Have and Have Not: The Ecology of Sharing Among Hunter-Gatherers. Re-source Managers: North American and Australian Hunter-Gatherers. *AAAS Selected Symposium* 67. 69-91.

Goldhahn, J. 2009. Bredarör on Kivik: a monumental cairn and the history of its interpretation. *Antiquity, Vol. 83, Issue 320*. 359-371

- Gustavsson, K. 1997. Otterböte: new lighth on a Bronze Age site in the Baltic. *Theses and papers in archaeology. B: 4*. Stockholm University.
- Halinen, P. 1999. Suomen liikenteen esihistoria: kivi- ja pronssikausi. Maata, jättä, kulkijoita: tiet, liikenne ja yhteiskunta ennen vuotta 1860. *Tuhat vuotta tietä, kaksisataa vuotta tielaitosta I*. Tielaitos. Helsinki. 36-51.
- Halinen, P. 2005. Prehistoric hunters of northernmost Lapland : settlement patterns and subsistence strategies. *Iskos 14*.
- Halinen, P. - Joensuu, J. - Lavento, M. -Martio, L. ,Mökkönen, T. 2003. Kerimäen Raikuun Martinniemen tutkimukset 1998-1999. *Sihti 5*.
- Heikel, A.O. 1882. Kertomus Pirkkalan kihlakunnan muinaisjäännöksistä. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki
- Heikkilä, M. - Seppä, H. 2003. A 11,000 yr palaeotemperature reconstruction from the southern boreal zone in Finland. *Quaternary Science Reviews, Vol. 22*. 541-554.
- Holmblad, P. 2010. Coastal Communities on The Move : House and Polity Interaction in Southern Ostrobothnia 1500 BC-AD 1. *Archaeology and Environment 26*.
- Hood, B.C. 1995. Circumpolar Comparison Revisited: Hunter Gatherer Complexity in the North Norwegian Stone Age and the Labrador Maritime Archaic. *Arctic Anthropology Vol. 32, No 2*. 75-105.
- Hood, B.C. – Helama, Samuli. 2010. Karlebotnbakken Reloaded. Shifting the Chronological Significance of an Iconic Late Stone Age Site in Varangerfjord, North Norway. *Fennoscandia Archaeologica XXVII*. 35-44.
- Huurre, M. 1986. The Eastern Contacts of Northern Fennoscandia in the Bronze Age. *Fennoscandia archaeologica XVI*. 51-58.
- Huurre, M. 1995. *9000 vuotta Suomen esihistoriaa*. Otava. Helsinki.
- Ikäheimo, J. 2005. Re-assessing the Bronze Age of coastal northern Ostrobothnia?the lower Oulujoki river valley. in Mellan sten och järn, Rapport från det 9:e nordiska bronsålderssymposiet, Göteborg 10.-12.12.2003. *Gotarc Serie C. Arkeologiska Skrifter 59*. 771-784.
- Johansen, K.L. – Laursen, S.T. – Holst, M.D. 2004. Spatial patterns of social organisation in the Early Bronze Age of South Scandinavia. *Journal of Anthropological Archaeology 23*. 33-55.
- Jussila, T. 1999. Saimaan kalliomaalausten ajoitus rannansiirtymiskronologian perusteella. *Kalliomaalausraportteja 1/1999*. Kopijyvä kustannus. Jyväskylä.
- Jussila, T. – Kriiska, A. 2006. Pyyntikulttuurin asuinpaikkojen rantasidonaisuus. Uusia näkökulmia Suomen ja Viron kivi- ja varhaismetallikautisten asuinpaikkojen sijoittumiseen. Arkeologipäivät 2005: Arkeologia ja kulttuuri. Uutta kivikauden tutkimuksessa. 36-49.
- Karjalainen, T. 1999. Sedentariness and Dating of Stone Age Houses and Sites. *Dig it all – Papers dedicated to Ari Siiriäinen*. Finnish Antiquarian Society. 185-190.

- Katiskoski, K. 2002. The semisubterranean dwelling at Kärmelahti in Puumala, Savo Province, Eastern Finland. *Huts and Houses – Stone Age and Early Metal Age Buildings in Finland*. National Board of Antiquities. Helsinki. 171-200.
- Katiskoski, K. 2004. The cemetery and the dwelling site Vaateranta in Taipalsaari, southern Finland. *Suomen museo 2003*. 81-123.
- Kivikäs, P. 2009. Suomen kalliomaalausten merkit - kalliot, kuvakentät ja kuvamerkit. Atena. Jyväskylä.
- Kristiansen, K. 2007. Household Economy, Long-Term Change and Social Transformation: the Bronze Age Political Economy of Northwestern Europe. *Nature and Culture 2(2)*. Autumn 2007. 161-175.
- Lahelma, A. 2007. Uskonto esihistoriallisella ajalla, teoksessa Lavento M – Lahelma, A. Sama maisema, eri kulkijat – Repoveden kansallispuisto kivikaudelta 1900-luvulle. *Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A 165*. 85-89.
- Lahelma, A. 2008. A Touch of Red - Archaeological and Ethnographic Approaches to Interpreting Finnish Rock Paintings. *Iskos 15*.
- Lahelma, A. 2009. Communicating with “Stone Persons”: Anthropomorphism, Saami Religion and Finnish Rock Art. In Walderhaug, E. & Forsberg, L. (eds.) *Cognition and Signification in Northern Landscapes*. University of Bergen.
- Lahelma, A. – Sipilä, J. 2004. Pasifistiset pyyntikulttuurit? – Sodan paradigmatheoria ja kivikauden Suomi. *Muinaistutkija 4/2004*. 2-22.
- Lappalainen, M. 2007. Punamullan pauloissa. Kivikauden hautatutkimuksen tutkimushistoria Suomessa. *Muinaistutkija 3/2007*. 2-15.
- Lavento, M. 1999. An Iron Furnace from the Early Metal Period at Kitulansuo in Ristiina, in the Southern Part of the Lake Saimaa Water System. *Fennoscandia Archaeologica XVI*. 75-80.
- Lavento, M. 2001. Textile Ceramics in Finland and on the Karelian Isthmus – Nine Variations and Fugue on a Theme of C.F. Meinander. *Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja 109*.
- Lavento, M. 2003. Viipurin läänin pronssikausi ja varhaismetallikausi. *Viipurin läänin historia 1: Karjalan synty*. Karjalan kirjapaino. Lappeenranta.
- Lavento, M. 2004. Chronology without Types and Cultures? Interpreting the prehistory of Kainuu on the basis of radiocarbon dates. Fenno-Ugri et Slavi 2002 – Dating and Chronology. *Museoviraston arkeologian osaston julkaisuja 10*. 61-74.
- Lavento, M. 2005. Coastal and Inland Early Metal Period in Finland – cultural, territorial, and economical zones? Mellan sten och järn, Rapport från det 9:e nordiska bronsålderssymposiet, Göteborg 10.-12.12.2003. *Gotarc Serie C. Arkeologiska Skrifter 59*. 755-770.

- Lavento, M. 2007. Metallien käyttö leviää Suomeen, teoksessa Lavento M – Lahelma, A. Sama maisema, eri kulkijat – Repoveden kansallispuisto kivikaudelta 1900-luvulle. *Metsähalituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A 165*. 46-49.
- Lavento, M – Hornyzyj, S. 1996. Asbestos types and their distribution in the Neolithic, Early Metal Period and Iron Age pottery in Finland and Eastern Karelia. Pithouses and potmakers in Eastern Finland : reports of the Ancient Lake Saimaa project. *Helsinki Papers in Archeology* 9. 41-70
- Lehtinen, L. 1993. Esimerkkejä Etelä-Savon röykkiöistä. Lapinraunioita ja hiidenkiukaita – Kansallismuseossa 17.10.1991 pidetyn ”Epämääräisiä kivröykkiöitä” koskevan seminaarin alustukset. *Museoviraston arkeologian osaston julkaisu* 3. 65-75.
- Lehtosalo-Hilander, P. 1988. Esihistorian vuosituhannet Savon alueella. *Savon historia I.* Kustannuskiila Oy. Kuopio. 11-264.
- Luoto, J. 2006. Puumalan Suuren Naarsaaren keramiikka-astia. *Suomen Museo* 2005. 157-161.
- Luoto, J. 2010. Suomen esihistoriallisista uhrilöydöistä. *Hirviveenestä hullukaaliin – Muinaisuskomukset arkeologisen aineiston tulkinnassa*. 12-33. Päijät-Hämeen tutkimusseura. Hämeenlinna.
- Maaranen, P. 1996. Geomorphological and vegetational environmental analysis of the prehistoric and historic cairns of the Lake South Saimaa area. Reports of the Ancient Lake Saimaa Project. *Helsinki Papers in Archaeology* 8. 9-17.
- Miettinen, A. 2002. Relative Sea Level Changes in the Eastern Part of the Gulf of Finland During the Last 8000 Years. *Annales Academiae Scientiarum Fennicae : Geologica - Geographica* 162
- Miettinen, M. 1993. Pihtiputaan Hämeensaari – uutta tietoa Keski-Suomen esihistoriasta. 52-64. Lapinraunioita ja hiidenkiukaita – Kansallismuseossa 17.10.1991 pidetyn ”Epämääräisiä kivröykkiöitä” koskevan seminaarin alustukset. *Museoviraston arkeologian osaston julkaisu* 3. 65-75.
- Miettinen, T. 1998. Kymenlaakson esihistoriaa. *Kymenlaakson maakuntamuseon julkaisuja* 26. Kotka.
- Mighall, T.M. – Timpany, S. – Blackford J.J. - Innes, J.B. – O’Brien, C. – O’Brien, W. – Harrison, S. 2008. Vegetation change during the Mesolithic and Neolithic on the Mizen Peninsula, Co. Cork, south-west Ireland. *Veget hist Archaeobot* 17. 617-628
- Muhonen, T. 2009. Rahoja raunioissa, keitoksia kivröykkiöissä – Uhriröykkiöt historiallisen ja esihistoriallisen ajan ilmiöinä. *Muinaistutkija* 3/2009. 25-45.
- Muhonen, T. 2010. Kiven hoavat kiukualle, rauan hoavat rauniolle - parannustaikuus kivi-raunion historiassa. *Muinaistutkija* 3/2010. 19-37.
- Mökkönen, T. 2000b. Saimaan vedenkorkeuden vuodenaikaisvaihtelut nykyistä lämpimämmässä ilmastossa. *Muinaistutkija* 2/2000. 29-38.

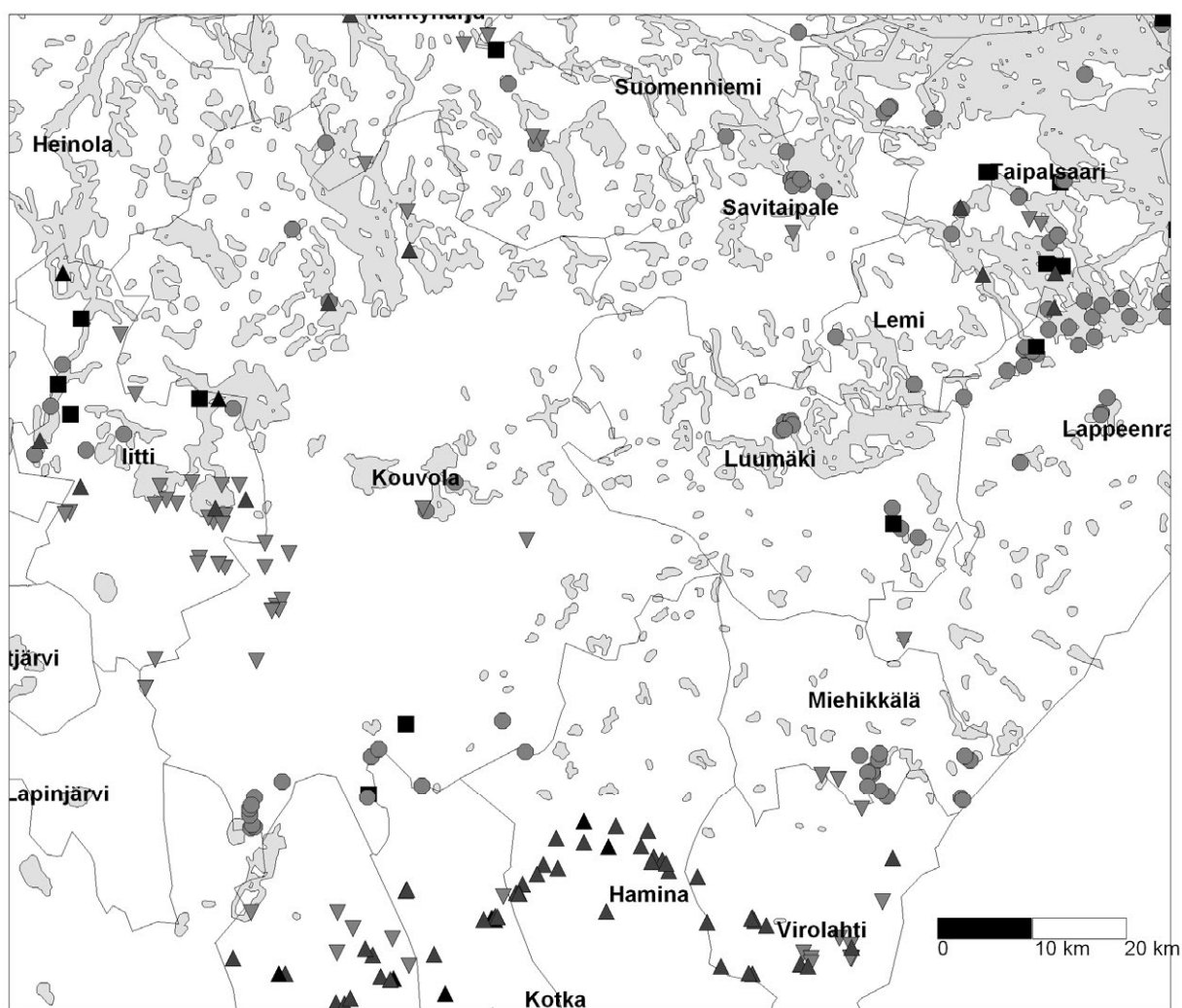
- Mökkönen, T. 2001. Hauki on kala – Saimaan vesistöalueen kivi- ja varhaismetallikautinen osteologinen aineisto. *Muinaistutkija* 3/2001. 2-13.
- Mökkönen, T. 2002. Chronological Variations in the Locations of Hunter-Gatherer Occupation Sites vis-à-vis the Environment. *Huts and Houses – Stone Age and Early Metal Age Buildings in Finland*. National Board of Antiquities. Helsinki. 53-64.
- Mökkönen, T. 2010. Kivikautinen maanviljely Suomessa. *Suomen Museo* 2009. 5-38.
- Nunez, M. 1991. On the Food Resources Available to Man in the Stone Age Finland. *Finskt Museum* 1990. 24-54.
- Nurminen, K. 2007. Kalanluulöytöjä Suomen neoliittisilta asuinpaikoilta. *Muinaistutkija* 1/2007. 2-17.
- Nyman, A.L. 1882. Muinaismuistoja Laukaan kihlakunnasta. *Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja* V. 115-262.
- Okkonen, J. 2003. Jättiläisen hautoa ja hirveitä kivi- ja kiviröykkiöitä – Pohjanmaan muinaisten kivirakennelmien arkeologiaa. *Acta Universitatis Ouluensis*. B Humaniora 52.
- Ollinen, J.F. 1896. Muinaismuistoja Kuortaneen kihlakunnan eteläisestä puolesta. *Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja* XV. 1-100.
- Olsen, B. 1994. *Bosetning og samfunn i Finnmarks forhistorie*. Universitetsforlaget. Oslo
- Pesonen, P. 2002. Semisubterranean Houses in Finland – a Review. *Huts and Houses – Stone Age and Early Metal Age Buildings in Finland*. National Board of Antiquities. Helsinki. 9-41
- Pohjakallio, L. 1978. Siilinjärven Saunalahden lapinraunio ja sen alainen kuppikallio. *Aarni* 17. 103-118.
- Rankama, T. 1997. Tenojoen vesistöalueen ympäristön ja asutuksen vaiheet – lyhennelmä väitös-kirjasta. *Muinaistutkija* 1/1997. 2-13.
- Salo, U. 1981. Satakunnan pronssikausi. *Satakunnan historia* I, 2. Satakunnan Maakuntaliitto. Rauma.
- Salo, U. 1984. *Pronssikausi ja rautakauden alku*. Eripainos teossarjasta Suomen historia.. Weilin+Göös. Helsinki.
- Salo, U. 2008. *Ajan ammoisen oloista – Satakunnan ja naapurimaakuntien esihistoriaa*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.
- Sellet, F. – Greaves, R. – Yu, P.-I. (eds). *Archaeology and Ethnoarchaeology of Mobility*. University Press of Florida. Gainesville.
- Seitsonen, O – Gerasimov, D.V. 2008. Archaeological research in the Kurkijoki area in 2001 and 2003: a preliminary study of the Stone Age settlement patterns in southern Ladoga Karelia. *Karelian Isthmus - Stone Age Studies in 1998-2003*. 164-184. *Iskos* 16.
- Service, E.R. 1979. *The Hunters*. Prentice-Hall. Englewood Cliffs, NY.

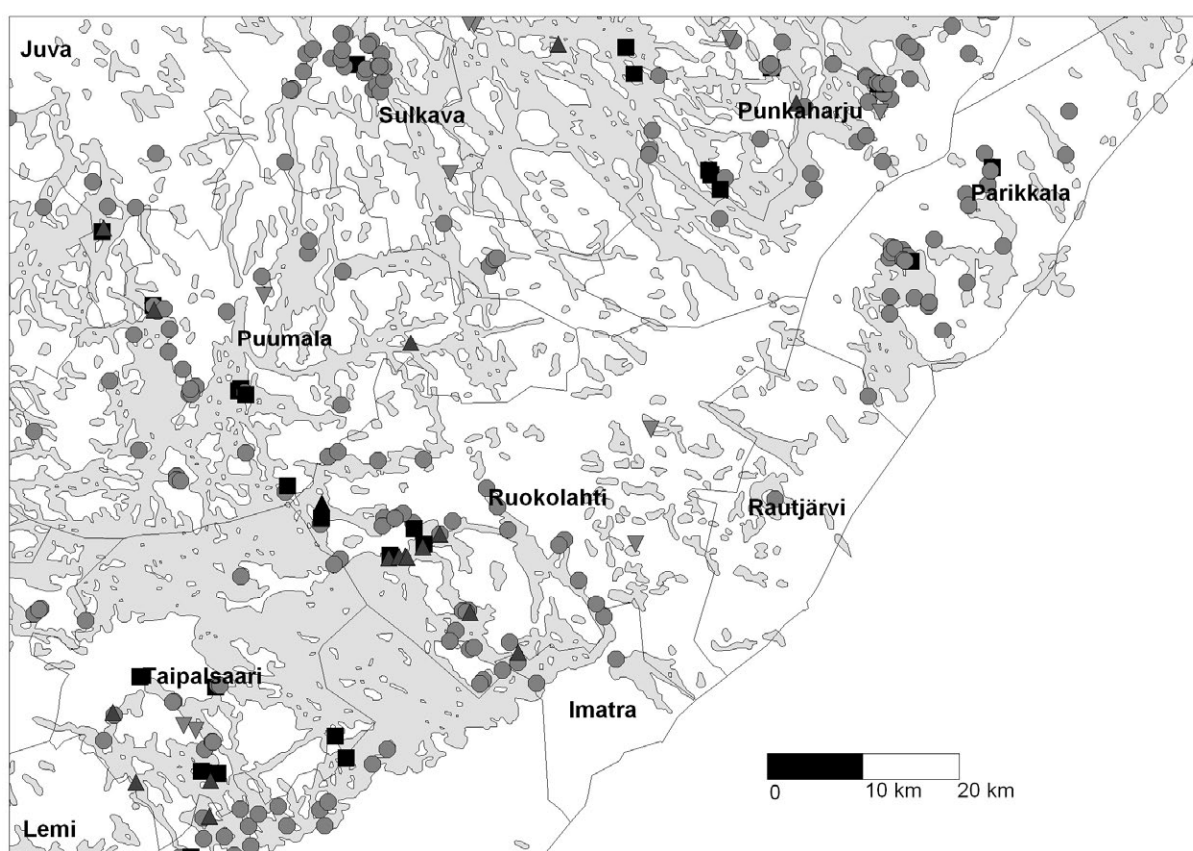
- Solantie, R. 2005. Aspects of Some Prehistoric Cultures in Relation to Climate in Southwestern Finland. *Fennoscandia archaeologica* XXII. 28-42.
- Strandberg, Nina. 2002. Houses by the Shore - Early Metal Age and Iron Age Houses at Hulkio in Kaarina and Böle in Porvoo. *Huts and Houses – Stone Age and Early Metal Age Buildings in Finland*. National Board of Antiquities. Helsinki. 211-226.
- Sundell, Tarja. 2009. Kadonneet geenit: Suomen kivikautisten populaatiopullonkaulojen tutkiminen geneettisin menetelmin. *Muinaistutkija* 4/2009. 10-18.
- Taavitsainen, J-P. 2003. Lapinraunioiden kronologis-funktionaalisten kysymysten hahmotte-lua – uusia AMS-ajoituksia Keski-Suomen lapinraunioiden palaneesta luusta. *Muinaistutkija* 1/2003. 2-23.
- Taavitsainen, J-P – Simola, H. – Grönlund, E. 1998. Cultivation History Beyond the Periph-ery: Early Agriculture in the North European Boreal Forest. *Journal of World Archaeology* Vol. 12 No. 2. 199-253.
- Tallavaara, M. – Pesonen, P. – Oinonen, M. 2010. Prehistoric population history in eastern Fennoscandia. *Journal of Archaeological Science* vol. 37. 251-260.
- Tallgren, A.M. 1918. *Suomen esihistorialliset ja ajaltaan epämääräiset kiinteät muinaisjään-nökset*. Suomen muinaismuistoyhdistys. Helsinki.
- Tomminen, T. 2006. Paleoekologisia tutkimuksia: Luumäen Niemenkylä ja Lappeenrannan Kaustila. *Suomen Museo* 2005. 139-155.
- Tourunen, Auli – Troy, Carmelita. 2011. Tuloksia ja tulkintaa: osteologisen analyysin tuomia uusia näkökulmia vanhoihin kohteisiin. *Muinaistutkija* 1/2011. 11-20.
- Tuovinen, T. 2002. The Burial Cairns and the Landscape in the Archipelago of Åboland, SW Finland, in the Bronze Age and the Iron Age. *Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora* 46.
- Ukkonen, P. 1996. Osteological analysis of the refuse fauna in the lake Saimaa area. Envi-ronmental Studies in Eastern Finland. Reports of the Ancient Lake Saimaa Project. *Helsinki Papers in Archaeology* 8. 63-92.
- Vilkuna, J. 1993. Keski-Suomen lapinraunioista. Lapinraunioita ja hiidenkiukaita – Kansal-lismuseossa 17.10.1991 pidetyn ”Epämääräisiä kiviröykkiöitä” koskevan seminaarin alustuk-set. *Museoviraston arkeologian osaston julkaisu* 3. 48-51.
- Vuorela, I. 1995. Pollen evidence of Stone Age and Early Metal Age settlement in Taipalsaa-ri, Southern Karelia, Eastern Finland. *Fennoscandia Archaeologica*. 11. 1-18.
- Vuorela, I. 1999. Viljelytoiminnan alku Suomessa paleoekologisen tutkimuksen kohteena. Pohjan poluilla: suomalaisten juuret nykytutkimuksen mukaan. *Bildrag till kännedom av Fin-lands natur och folk* 153. 143-151.
- Wason, P.K. 1994. *Archeology of Rank*. Cambridge University Press.

Whittle, A. 1996. *Europe in the Neolithic: The Creation of New Worlds*. Cambridge University Press.

Liite 1. Tutkimusalueen eteläosa

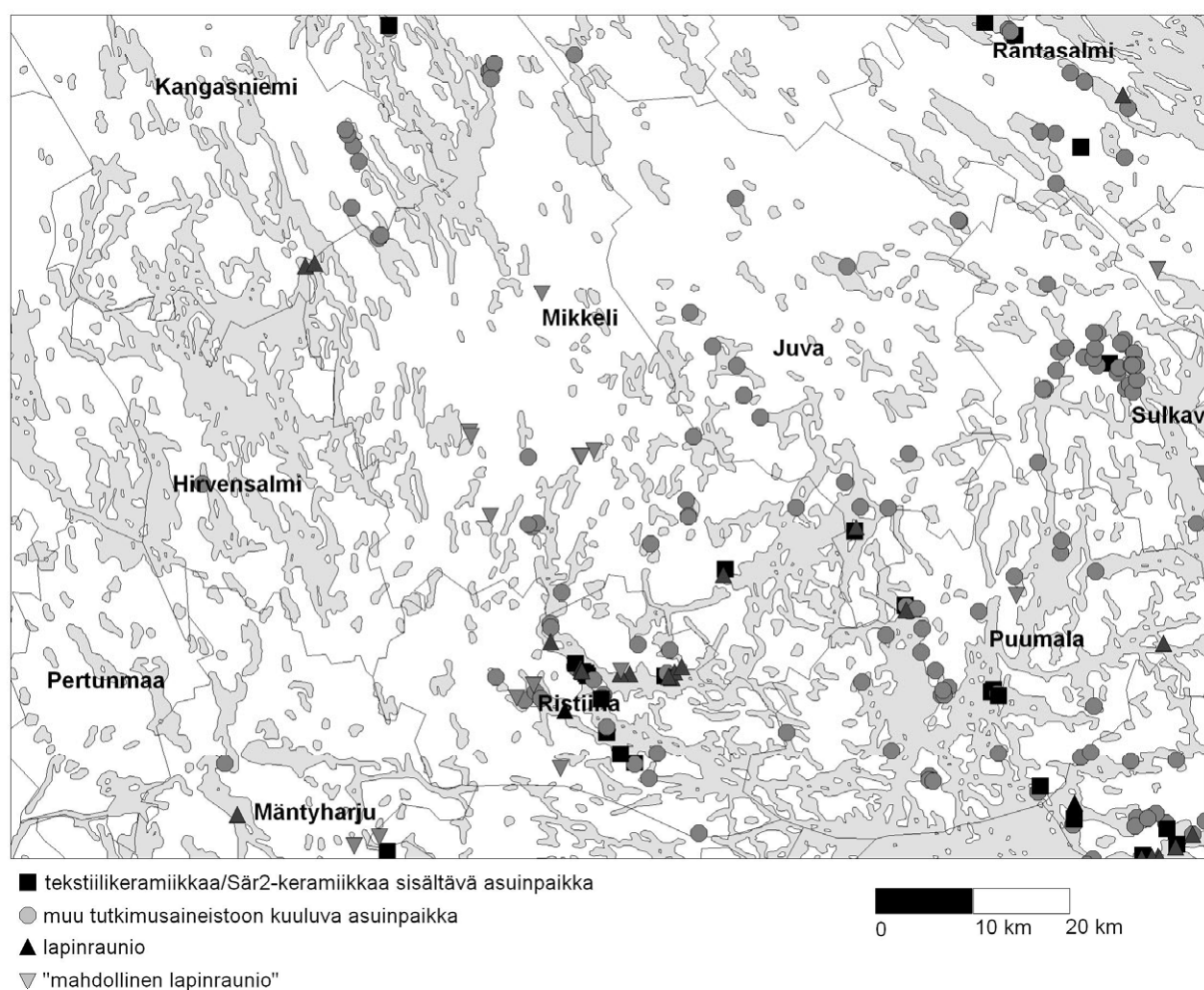

Liite 2. Tutkimusalueen itäosa

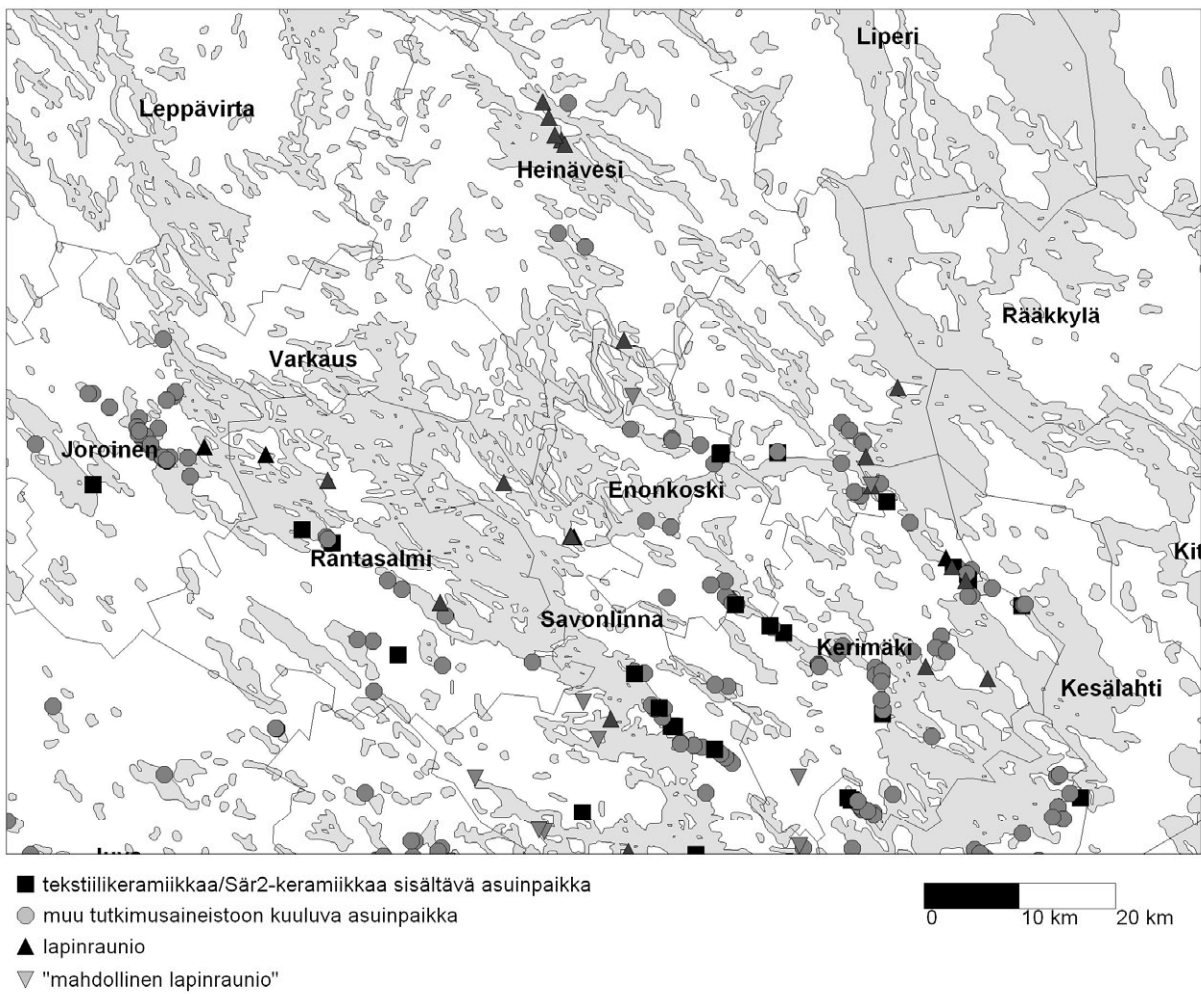

- tekstiilikeramiikkaa/Sär2-keramiikkaa sisältävä asuinpaikka
- muu tutkimusaineistoon kuuluva asuinpaikka
- ▲ lapinraunio
- ▼ "mahdollinen lapinraunio"

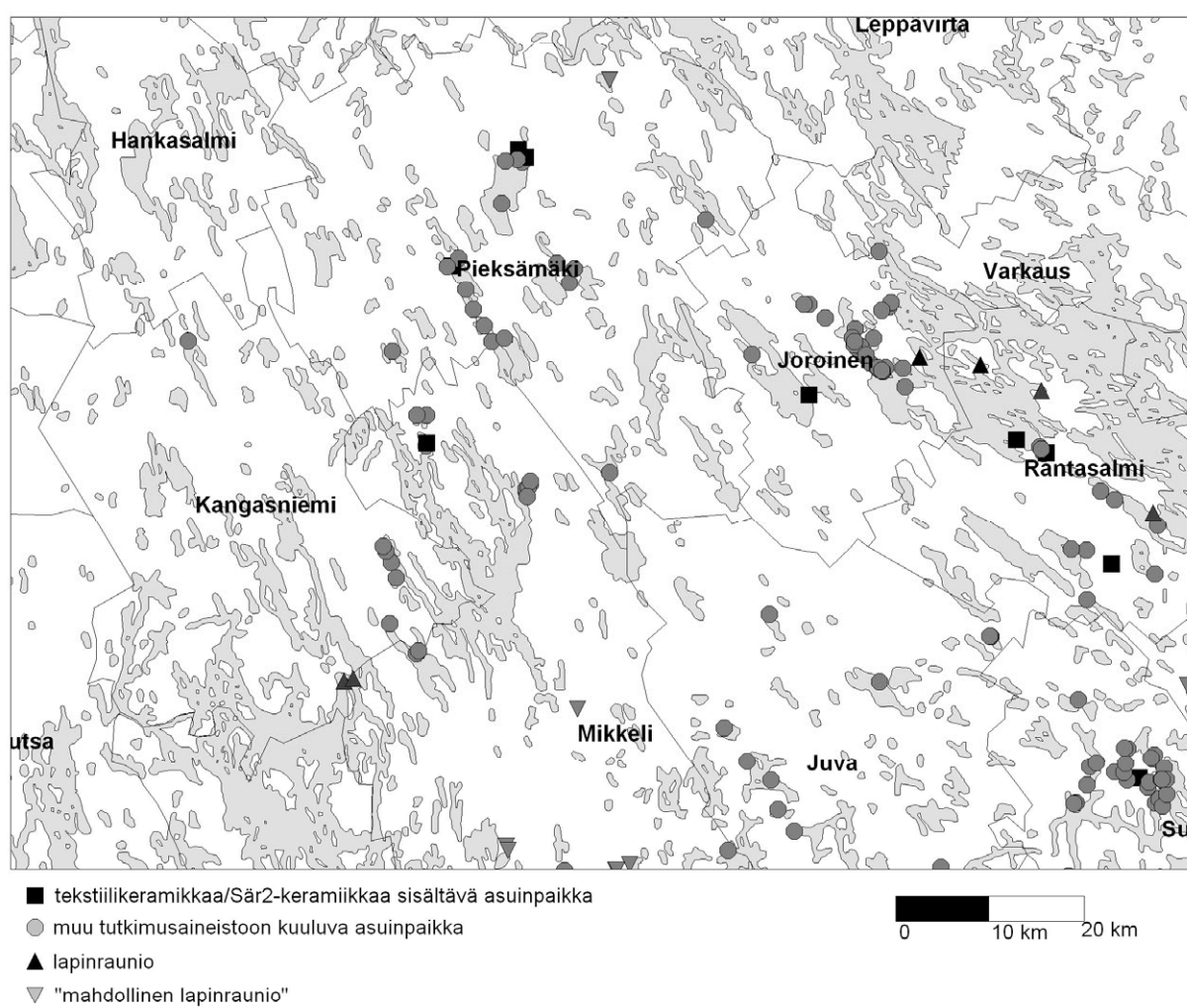
Liite 3. Tutkimusalueen länsiosa

Liite 4. Tutkimusalueen pohjoisosa

Liite 5. Tutkimusalueen luoteisosa

Liite 6. Tutkimusaineiston asuinpaikkakohteet

asuinpaikka/as. = kivikautinen/varhaismetallikautinen kohde, josta on keramiikkalöytöjä.

Lyhenteet: asb. = asbestikeramiikka. hiekk = hiekkasekoitettu keramiikka. hist = historiallisen ajan keramiikka. ka I = varhainen kampakeramiikka. ka II = tyypillinen kampakeramiikka. ka III = myöhäiskampakeramiikka. Kier = Kierikin keramiikka. Luuk. = Luukonsaaren keramiikka. luusek = luusekoitettu keramiikka. MN = myöhäisneoliittinen. org = orgaanisekoitettu keramiikka. Pyheen = Pyheensillan keramiikka. raut. = rautakautinen keramiikka. Sirn = Sirnhtan keramiikka. ST = tekstiilikerasiikka. vasb = varhainen asbestikeramiikka. VM = varhaismetallikautinen.

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
1000000409	Enokoski Hyypiänniemi	ka II-III, Kier, Pöljä as.	6889562	3599131	Pesonen 2011
1000000445	Enonkoski Emännänniemi	ka II as.	6890176	3596609	Bilund 1992
1000000449	Enonkoski Kaartenlahti	ka II as.	6896067	3603625	Bilund 1992
1000000459	Enonkoski Käkölampi a	ka? as.	6898002	3602173	Bilund 1992
1000000442	Enonkoski Kätkötaipale a	asuinpaikka	6898678	3599249	
1000000415	Enonkoski Koivula a	Kier? as.	6882201	3598724	Pesonen 2011
1000000411	Enonkoski Kotkuinniemi a	vasb, ka II as.	6882201	3604928	Lehtinen 1989
1000000413	Enonkoski Kotkuinniemi b	ka II as.	6882366	3604779	Vanhatalo 1997
1000000425	Enonkoski Kotkuinniemi c	vasb, ka II as.	6882037	3605246	Pesonen 2011
1000000426	Enonkoski Kotkuinniemi d	asuinpaikka	6881565	3605888	
1000000427	Enonkoski Kotkuinniemi e	ka II as.	6881645	3605464	Pesonen 2011
1000000440	Enonkoski Kotkuinniemi g	ST, Sär2, ka II as.	6881480	3605780	Lavento 2001, Pesonen 2011
1000000418	Enonkoski Pöytälahti a	ST, Jysmä. as.	6897190	3604314	Pesonen 2011
1000000506	Enonkoski Pöytälahti b	ST, ka II as.	6897056	3604220	Pesonen 2011
1000000474	Enonkoski Pöytälahti c	ka as.	6896885	3604208	Bilund 1992
1000000454	Enonkoski Ruutanlampi	asuinpaikka	6899602	3594991	
1000000429	Enonkoski Sammallahti	vasb as.	6883915	3604748	Pesonen 1995b
1000000438	Enonkoski Surmajoki a	vasb as.	6883546	3603273	Pesonen 2011
1000007859	Enonkoski Valkeisniementie	asuinpaikka	6898448	3599292	
90010004	Heinävesi Kalettomankangas	MN asb. as.	6918410	3590312	Jussila 1992
90010001	Heinävesi Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä as.	6933177	3588585	Pesonen 2011
90010002	Heinävesi Taivallahti	ka II as.	6919819	3587531	Meinander 1955
97010006	Hirvensalmi Hiekkaniemi	asuinpaikka	6841670	3480650	
142010004	Iitti Harakkaniemi	asuinpaikka	6760820	3450880	
142010048	Iitti Kaunissaari	nuora, MN? as.	6770280	3453820	Seppä 2003
142010016	Iitti Keidas	ST as.	6766686	3468291	Lavento 2011
142010012	Iitti Koskenranta	ST, Sär2?, ka II as.	6775203	3455741	Lavento 2001
142010049	Iitti Linnasaari	ST?, nuora as.	6765017	3454647	Seppä 2003
1000002156	Iitti Perolahti	asuinpaikka	6761267	3456277	
1000002154	Iitti Römänsaari	asuinpaikka	6762963	3460288	
142010009	Iitti Salmenniemi	ka I as.	6765870	3452550	Kankkunen 2005
142010010	Iitti Silamaniemi	ST as.	6768178	3453330	Lavento 2001
142010019	Iitti Variskallio	ka II as.	6765641	3471847	Keskitalo 1969b
153010001	Imatra Lammasaari 1	ka II as.	6790061	3592554	Miettinen 1976

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamäärytykset
153010006	Imatra Risuniemi	MN/VM asb. as.	6796886	3599479	Jussila 1999
153010003	Imatra Ukonniemi	ka II as.	6792517	3600701	Miettinen 1976
1000011339	Joroinen Akonkangas 3	asuinpaikka	6898100	3533730	
1000009895	Joroinen Hotakonlampi	vasb? as.	6898940	3545020	Pesonen 2009
171010028	Joroinen Ikolanmäki 1	ka II as.	6899760	3546360	Pesonen 2009
171010004	Joroinen Kanava	ka II as.	6898719	3544656	Schulz 2003
171010001	Joroinen Kanavakangas	vasb, ka II, Kier, Pöljä as.	6898020	3545340	Pesonen 2011
1000014613	Joroinen Kanavankangas 2	asuinpaikka	6898050	3545560	
1000014571	Joroinen Kanavantie	ka II, Pöljä as.	6899109	3544318	Pesonen 2009
171010007	Joroinen Karhunlahti	ka as.	6897260	3545950	MJ-rekisteri
171010006	Joroinen Karjalanniemi	ka as.	6903450	3548150	KM 24960
171010017	Joroinen Kirvesniemen kellari	asuinpaikka	6908880	3546900	
171010015	Joroinen Kolman kansa-koulu A	ka II as.	6903280	3539620	Pesonen 2011
1000014575	Joroinen Kolmankangas 1	ka II as.	6903266	3539149	Pesonen 2009
1000014579	Joroinen Kyöpelinvuori	Kier, Pöljä as.	6899849	3544163	Pesonen 2009
171010008	Joroinen Kyrönmäki	ka II as.	6896540	3546950	Pesonen 2011
1000014621	Joroinen Kyrönmäki 4	asuinpaikka	6896680	3546770	
1000014622	Joroinen Kyrönmäki 5	ka as.	6896740	3546820	Rostedt et. al. 2009
171010009	Joroinen Likolamminharju	asuinpaikka	6896350	3547300	
1000014637	Joroinen Likolamminharju 4	asuinpaikka	6896400	3547240	
1000014638	Joroinen Likolamminharju 5	asuinpaikka	6896450	3547210	
1000014585	Joroinen Liponniitty	MN asb. as.	6899435	3544376	Pesonen 2009
171010005	Joroinen Miiluniemi	ka II as.	6903000	3547960	Pesonen 2011
171010012	Joroinen Petäjäselkä	vasb as.	6902640	3547220	Pesonen 1995b
1000009896	Joroinen Puomila	ka II as.	6896752	3547590	Pesonen 2009
171010011	Joroinen Rydänniemi	asuinpaikka	6896660	3549400	
1000014307	Joroinen Saenniemi	vasb. as.	6900740	3544420	Pesonen 2009
171010010	Joroinen Timolanmäki	MN? asb as.	6894780	3549640	Pesonen 2009
171010014	Joroinen Viertola	vasb. as.	6901900	3541360	Pesonen 1995b
1000011369	Joroinen Viholanniemi-Huuppola	ST? as.	6893890	3539660	Jussila 2007a
1000000381	Juva Heralahti	ka II as.	6850770	3536410	Pesonen 2011
1000000365	Juva Hiidenlampi A	ka I:2 as.	6868860	3558510	Sepänmaa - Bilund 1994b
1000000366	Juva Hiidenlampi B	vasb, MN asb- ja luusek? as.	6868850	3558470	Sepänmaa - Bilund 1994b, Pesonen 2011
1000000378	Juva Ketveleenniemi	asuinpaikka	6853790	3535660	
178010073	Juva Korkhiekat 2	asuinpaikka	6846530	3531220	
1000000377	Juva Matinniemi	ka II as.	6855800	3533200	Sepänmaa - Bilund 1994b
1000000382	Juva Neulaniemi	asuinpaikka	6848480	3538120	
178010007	Juva Otamo 1	Kier as.	6839180	3551240	Jussila 1992
178010064	Juva Päiväranta S	vasb, Pöljä as.	6864070	3547000	Pesonen 2011
1000000364	Juva Palosjärvi	ka I:2-II as.	6868770	3558580	Pesonen 2011

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
178010081	Juva Papinsalo	ka III	6839280	3548380	Pesonen 2011
178010006	Juva Peltoniemi 1	asuinpaikka	6844760	3553350	
1000000383	Juva Pukkilampi A	ka II as.	6841850	3546810	Pesonen 2011
178010082	Juva Raintsaari A	Sär2?, MN luusek? as.	6836720	3547810	Sepänmaa - Bilund 1994
178010088	Juva Sääksjärvi B	asuinpaikka	6871090	3535530	
1000000375	Juva Särkänniemi	asuinpaikka	6859310	3530840	Sepänmaa - Bilund 1994b
213010011	Kangasniemi Hetelampi	ka II as.	6867320	3499020	Pesonen 2011
213010007	Kangasniemi Hiekkaniemi 1	Pöljä? as.	6876440	3496180	Pesonen 2011
213010002	Kangasniemi Jänissaari	ka II as.	6899520	3475080	Pesonen 2011
213010014	Kangasniemi Kävyntiemi	asuinpaikka	6874900	3496740	
213010013	Kangasniemi Nisuksenlahti 2	asuinpaikka	6870160	3496040	
213010006	Kangasniemi Pohjanniemi 1	ka II as.	6867010	3498790	Pesonen 2011
213010020	Kangasniemi Ruokosalmi	asuinpaikka	6878140	3495380	
213010018	Kangasniemi Tipsalo 5	ka II as.	6877670	3495640	Pesonen 2011
246010082	Kerimäki Ankonpykälän-kangas	ka as.	6860872	3618607	Sepänmaa 1991a
246010081	Kerimäki Ankonpykäläsuo	Kier as.	6860699	3618765	Pesonen 2011
246010103	Kerimäki Hälvä	ka? as.	6867993	3626037	Sepänmaa 1991a
246010063	Kerimäki Hangaslampi	vasb as.	6879150	3609590	Pesonen 2011
246010002	Kerimäki Hangasmaankangas	ST, ka II as.	6879368	3609382	Pesonen 2011
246010058	Kerimäki Harjunpäänlampi	asuinpaikka	6870713	3620985	
246010083	Kerimäki Hattuharju	vasb as.	6860166	3620021	Pesonen 2011
1000005921	Kerimäki Jussila	ka II as.	6876700	3627540	Koponen 2001
246010059	Kerimäki Kaitasuo	ka II as.	6871767	3620817	KM 28822
246010095	Kerimäki Kalaniemi a	vasb, ka II as.	6874264	3620911	Pesonen 2011
246010130	Kerimäki Kangaslampi	Luuk as.	6892140	3621410	Pesonen 2011
246010004	Kerimäki Kankaanlaita	vasb, ka II, Kier?, Pöljä as.	6876514	3616302	Pesonen 2011
246010080	Kerimäki Kaunisniemi	ka II, Kier as.	6882363	3629748	Pesonen 2011
246010134	Kerimäki Keplakkosuo	Kier as.	6894010	3620728	Pesonen 2011
246010057	Kerimäki Kokkomäki	ST as.	6870312	3620964	Lavento 2011
246010121	Kerimäki Kokonlahti A	Luuk as.	6881377	3635271	KM 34854
246010122	Kerimäki Kokonlahti B	ka II as.	6881490	3635440	Sepänmaa 1998
246010123	Kerimäki Kulhanlampi B	vasb? as.	6881535	3635654	Mökkönen 1998
246010111	Kerimäki Lamminniemi	ka III as.	6874252	3620211	KM 28823
246000001	Kerimäki Lamperonsuo N	ka II as.	6878259	3626974	
246010051	Kerimäki Lampsunniemi	vasb as.	6873148	3604994	Pesonen 2011
246010064	Kerimäki Lapinsaari	asuinpaikka	6877262	3616888	
246010133	Kerimäki Lillukkasuo	ka II as.	6874583	3620867	Mökkönen 1998
246010096	Kerimäki Mäntylä a	Kier as.	6874831	3620615	Pesonen 2011
246010097	Kerimäki Mäntylä b	vasb, ka II as.	6875074	3620233	Pesonen 1995b
246010105	Kerimäki Martinniemi 1	vasb as.	6884123	3629707	Pesonen 1995b
246010137	Kerimäki Martinniemi 11	ka as.	6884751	3629638	Mökkönen 1998

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
246010105	Kerimäki Martinniemi 3	ka II-III, Kier, Pöljä as.	6884043	3629710	Halinen et. Al. 2001
246010105	Kerimäki Martinniemi 4	ST, Sär2, ka II, Kier, Pöljä as.	6884005	3629752	Lavento 2001
246010105	Kerimäki Martinniemi 5	ST, Luuk as.	6883997	3629803	Lavento 2001
1000004148	Kerimäki Myhkyräharju 3	asuinpaikka	6873620	3620820	
246010077	Kerimäki Myllylahti	ka II as.	6883200	3632253	Pesonen 2011
246010084	Kerimäki Nunnaniemi a	ka III	6859936	3620032	Pesonen 2011
246010086	Kerimäki Nunnanlahti	vasb?, Kier? as.	6860338	3619412	Pesonen 2011
246010087	Kerimäki Pikarniemi	vasb as.	6890037	3623786	Pesonen 1995b
246010070	Kerimäki Puntusensuo	Pöljä as.	6877104	3626447	Sepänmaa 1991a
246010005	Kerimäki Puntusentaus	ka II as.	6876880	3627238	Leppäaho 1937
246010116	Kerimäki Puntusentaus 2	ka II as.	6876660	3627550	KM 30921
246010076	Kerimäki Raikuunkangas	ka II as.	6885153	3630110	Jussila 1992
246010078	Kerimäki Rekiähti	vasb as.	6882401	3630147	Pesonen 2011
246010055	Kerimäki Ryöpälahti	ka II, kuoppa	6856450	3612834	Pesonen 2011
246010065	Kerimäki Säänsiemi a	asuinpaikka	6875412	3614340	
246010067	Kerimäki Säänsiemi c	ka II as.	6875254	3614388	Pesonen 2011
246010068	Kerimäki Säänsiemi d	Kier as.	6875158	3614472	Pesonen 2011
246010079	Kerimäki Särkipukro	vasb, ka II as.	6885377	3628667	Pesonen 2011
246010117	Kerimäki Seppäkahee	vasb, ka II as.	6873288	3603686	Pesonen 2011
246010118	Kerimäki Talvihaudanniemi	ka II, Kier as.	6862080	3622005	Pesonen 2011
246010047	Kerimäki TVL	ka II, Kier? as.	6860460	3618830	
246010001	Kerimäki Vehkaranta	ST, vasb, ka I - III, Kier, Pöljä	6878610	3610748	
246010072	Kerimäki Vihansaari	asuinpaikka	6876693	3624073	
246010126	Kerimäki Vonkaniemi C	Luuk, ka II as.	6885417	3628245	Mökkönen 1998, Pesonen 2011
754010001	Kouvola Ahvionkoski	ST as.	6724740	3486240	Lavento 2011
1000014706	Kouvola Alaranta	asuinpaikka	6725667	3491885	
754010011	Kouvola Ankkapurha	ST, Sär1? vasb, ka I:1 - II as.	6732180	3490180	Raike 2001, Pesonen 2011
1000013012	Kouvola Hakala	asuinpaikka	6724403	3486092	
44010009	Kouvola Hämeenkyä	vasb, ka I:1, ka II, nuora as.	6723570	3473800	Pesonen 2011
44010008	Kouvola Harju	ka II as.	6723170	3473620	Huurre 1968
163010010	Kouvola Hintteri	asuinpaikka	6793820	3481670	
44010006	Kouvola Huistaharju	nuora as.	6721500	3473900	Huurre 1968
909010009	Kouvola Jaakonniemi	asuinpaikka	6757880	3495360	
44010004	Kouvola Kuparsuo	ka II as.	6721150	3473750	Huurre 1968
44010007	Kouvola Linnaharju	nuora as.	6722520	3473620	Huurre 1968
44010010	Kouvola Munkamäki	ka I as.	6726100	3477051	Sepänmaa 1994
1000013015	Kouvola Niementie	asuinpaikka	6729532	3487293	
163010001	Kouvola Nuumanniemi	ka I:2-II as.	6777020	3482060	Pesonen 2011
754010014	Kouvola Pajari	ka I:1-2 as.	6729280	3502840	Huurre 1968
754010018	Kouvola Pateri	ka I	6732560	3500380	
163010005	Kouvola Pukkisaari	nuora?, Pöljä, MN väl as.	6784680	3478120	Miettinen 1996

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
44010020	Kouvola Ruskiasuo	ka I:1 as.	6724430	3474120	Vanhatalo 1987
909000001	Kouvola Toukolahti	raut? as.	6754880	3492290	Seppä 2002
44010005	Kouvola Vanha Riitapalo	nuora as.	6721260	3474120	Huurre 1968
754010002	Kouvola Wredeby	ka I:2 as.	6728780	3486520	Huurre 1968
173010012	Lappeenra Suur-Suomensalo 2	neol asb as.	6783270	3577160	Pesonen et. Al. 1998
405010008	Lappeenranta Ahola Niemisenkärki	asuinpaikka	6777370	3565940	
405010003	Lappeenranta Ahvensaari	vasb, ka II-III, Kier, Pöljä as.	6774060	3558260	Pesonen 2011
405010002	Lappeenranta Etu- ja Takamuntero	vasb, ka II as.	6771350	3557020	Pesonen 1995b
405010031	Lappeenranta Hanhijärvi-Hanhisillanjoki	ka II-III as.	6764960	3563760	Jussila 1998
405010030	Lappeenranta Hanhijärvi-Muurniemenmäki	asuinpaikka	6765183	3563817	
405010037	Lappeenranta Hiekkaniemi	Pöljä as.	6776220	3558190	Pesonen 2010
173010022	Lappeenranta Hiekkasaari	ka II as.	6795446	3584248	Pesonen et. Al. 1998
405010017	Lappeenranta Hietaranta	ka II-III, MN asb as.	6771844	3555627	Jussila 1998
405010005	Lappeenranta Honkasaari	asuinpaikka	6777100	3562010	
405010004	Lappeenranta Huhtiniemi	ka II-III, Kier, Pöljä, nuora? As.	6772360	3561430	Miettinen 1974, Pesonen 2011
173010019	Lappeenranta Huusniemi 1	ka, MN asb, luusek as.	6793527	3585638	Pesonen et. Al. 1998
173010020	Lappeenranta Huusniemi 2	asuinpaikka	6793727	3586069	
405010009	Lappeenranta Hyötiönsaari 1	ka II-III as.	6775410	3566830	Miettinen 1974
405010028	Lappeenranta Jängynjärvi-Vuossaarentie	asuinpaikka	6766850	3549240	
405010006	Lappeenranta Kaislaranta	asuinpaikka	6775380	3562880	
405010034	Lappeenranta Kesälampi	MN luusek? as.	6759950	3555260	Jussila 1998
173010015	Lappeenranta Kohosaari	Luuk? as.	6782340	3572930	Pesonen et. Al. 1998
405010019	Lappeenranta Kohusaari	ka III, Pöljä/Kier as.	6777860	3571080	Jussila 1998
173010023	Lappeenranta Liudunlahti	MN asb as.	6794375	3583607	Pesonen et. Al. 1998
173010001	Lappeenranta Mietinsaari	vasb, ka I:2, Pöljä/Kier as.	6790370	3587074	Pesonen et. Al. 1998
405010007	Lappeenranta Mikonsaari	ka II-III as.	6776600	3563910	Miettinen 1974
405010011	Lappeenranta Murheistenranta	ka II, nuora, kuoppa as.	6775400	3570760	Luoto 2009
173010018	Lappeenranta Nievare	vasb, ka II as.	6790013	3586720	
173010002	Lappeenranta Onnenmaa	ka II as.	6791392	3589050	Pesonen et. Al. 1998
405010041	Lappeenranta Rikkilänniemi	ka II as.	6766800	3564480	Jussila 1998
405010021	Lappeenranta Ruohosaari	ka as.	6774280	3560400	Jussila 1998
405010022	Lappeenranta Rutola Saha-lahti 1	vasb, ka II as.	6771640	3556500	Jussila 1998
405010024	Lappeenranta Rutola-Hietaranta 2	ka I - III, MN asb? as.	6772120	3555750	Jussila 1998

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
405010001	Lappeenranta Saksanniemi Kärjenlampi	vasb, ka I:1 - II, Pöljä as.	6770110	3555640	Pesonen 2011
1000006553	Lappeenranta Tenhamoin- lahti	ST as.	6772210	3556930	Jussila 2006
173010024	Lappeenranta Tervasten- ranta	MN luusek/hiekk as.	6781730	3575640	Pesonen et. Al. 1998
405010018	Lappeenranta Tyysternie- mi	ka II as.	6773300	3563100	Pesonen 2011
405010025	Lappeenranta Uirinniemi- Kärjenlahti	MN asb? as.	6769580	3553840	Jussila 1998
173010003	Lappeenranta Urkonsaari	ka II-III, Kier as.	6792174	3590615	Pesonen 2011
405010010	Lappeenranta Utransaari	ka II-III, Kier as.	6777060	3570220	Miettinen 1974
416010003	Lemi Kotakangas	ka II as.	6768200	3544000	Miettinen 1980
416010001	Lemi Pölniemi	ka as.	6773250	3535720	Miettinen 1980
441010012	Luumäki Hietaranta	ka I-II as.	6764200	3530260	
1000002973	Luumäki Huopaisenvirta 1	asuinpaikka	6763300	3529900	
441010015	Luumäki Kontula T	asuinpaikka	6764360	3530960	
441010019	Luumäki Niitniemi	ka as.	6755140	3541700	
441010014	Luumäki Puosa	asuinpaikka	6753000	3542580	
441010009	Luumäki Rantanen Suur- pelto	asuinpaikka	6752060	3544400	Hertell 2004
1000002233	Luumäki Reijonkangas	ST, vasb, ka I - III, Pyheen as.	6753480	3541830	Jussila 2005
441010016	Luumäki Rusanen	asuinpaikka	6763880	3531120	Majoinen - Luoto 2000
1000002991	Luumäki Sianniemi	asuinpaikka	6763420	3530260	
1000002605	Mäntyharju Harjunniemi	ka II as.	6812740	3482980	Halinen 1987
1000002617	Mäntyharju Koskinen	ka II as.	6793710	3503960	Pesonen 2011
1000006654	Mäntyharju Merulahti	asuinpaikka	6800140	3501000	
1000006095	Mäntyharju Muurahais- niemi	ST, Sär2, ka II, org as.	6803740	3499710	Pesonen 2007
489010002	Miehikkälä Autiopelto	ka II, nuora as.	6725100	3540420	Pesonen 2011
489010006	Miehikkälä Haapala	ka II as.	6727220	3539530	Miettinen 1974b
489010001	Miehikkälä Heikkilä	ka I:2-II, Kier, Pöljä, nuora, kuoppa as.	6724540	3541110	Pesonen 2011
489010019	Miehikkälä Hietala- Patolahti	ka II as.	6728340	3549920	Miettinen 1974b
489010017	Miehikkälä Hiiriharjunmäki	ka I:1, ka II as.	6724340	3548980	Pesonen 2011
489010007	Miehikkälä Liinalionpelto	ka II as.	6727060	3539080	Miettinen 1974b
489010028	Miehikkälä Perienniitty	ka I as.	6725590	3539090	Enqvist - Kunnas 2007
489010004	Miehikkälä Pienpelto	ka II, nuora as.	6726960	3539600	Pesonen 2011
489010020	Miehikkälä Rivinkangas	ka I:2 as.	6728830	3549390	Miettinen 1974b
489010014	Miehikkälä Salmenaho	ka I:2 as.	6729080	3540360	Pesonen 2011
489010013	Miehikkälä Suurenmän- nynpelto	ka II as.	6728440	3540200	Miettinen 1974b
489010012	Miehikkälä Vanha kansa- koulu	asuinpaikka	6728870	3538230	
489010016	Miehikkälä Villasiinpolvi	ka I?, II, III? as.	6724150	3549120	Miettinen 1974b
1000002254	Mikkeli Annila	ka II-III as.	6837600	3515090	Kankkunen 1999

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
1000006643	Mikkeli Aslahdenkangas	ka II as.	6891810	3498870	Bilund 2006
14010009	Mikkeli Kaivannonoja A	vasb, MN luusek? as.	6838380	3530700	Sepänmaa - Bilund 1994a, Pesonen 2011
14010010	Mikkeli Kaivannonoja B	ka II, III? as.	6838240	3530710	
1000002262	Mikkeli Kapalampi	ka II as.	6837450	3514220	Pesonen 2011
1000002321	Mikkeli Konnunlahti	MN/VM asb as.	6835400	3526820	Lavento 1993
1000002253	Mikkeli Konnunsuo	ka II, Kier, Pöljä, raut. as.	6837140	3514600	Pesonen 2011
492010053	Mikkeli Köpeli	ka II, Kier as.	6830420	3517650	Pesonen 2011
14010015	Mikkeli Lakeistenranta	Sirn as.	6832820	3534480	Sepänmaa - Bilund 1994a
1000006635	Mikkeli Lintuniemi	asuinpaikka	6883420	3510340	
85010004	Mikkeli Mustalahti	Kier? as.	6888660	3499840	Pesonen 2011
85010008	Mikkeli Oinastenniemi	Luuk as.	6888940	3499890	Pesonen 2011
85010001	Mikkeli Oininginlampi 1	ka as.	6884730	3510660	Lehtinen 1998
1000006632	Mikkeli Oininginlampi 2	asuinpaikka	6884990	3510690	
14010016	Mikkeli Ontonlahti	ka II as.	6839250	3541780	Sepänmaa - Bilund 1994a
1000006642	Mikkeli Orjuu	asuinpaikka	6891820	3499890	
14010008	Mikkeli Rieskaniemi	vasb as.	6839960	3530450	Sepänmaa 1994
1000002250	Mikkeli Rouhiala	ka II, III?	6844460	3514200	Sarasmo 1939
85010009	Mikkeli Tervaniemi 1	ka II as.	6884000	3510200	Pesonen 2011
1000006630	Mikkeli Tervaniemi 2	Pöljä as.	6884220	3510220	Lehtinen 1999
1000006631	Mikkeli Tervaniemi 3	asuinpaikka	6884360	3510450	
728010005	Parikkala Alava	Pöljä as.	6843005	3639337	Pesonen 2011
580010012	Parikkala Anitsanlahti	ka II as.	6829043	3632941	Pesonen 2011
580010025	Parikkala Ehronniemi	ka II, Pöljä as.	6828256	3628912	Pesonen 2011
580010015	Parikkala Haljakka	ka II as.	6834866	3630240	Pesonen 1993
580010022	Parikkala Hiukkoinmäki (Myllyniemi)	vasb? as.	6840603	3636764	Pesonen 1993
580010011	Parikkala Iso Kontiosaari	ka II as.	6829876	3631471	Miettinen 1979
728010011	Parikkala Kankaanmäki	asuinpaikka	6849153	3647364	
580010043	Parikkala Kankaanranta	ka II as.	6834572	3629092	Bilund 1994-95
580010029	Parikkala Kärikkä	ka?, raut, hist as.	6835926	3633475	Pesonen 2011
580010017	Parikkala Kaunissaari	ST, Sirn, vasb, ka I-II as.	6833665	3631136	Lavento 2001
580010014	Parikkala Kosinonniemi	vasb?, ka II as.	6834735	3629365	Pesonen 1993
728010006	Parikkala Kostamonlahti	vasb as.	6844632	3647032	Pesonen 2011
580010016	Parikkala Koukunniemi	ka II as.	6834227	3630730	Miettinen 1979
1000014041	Parikkala Mustaniemi	ka II as.	6835250	3640590	Poutiainen 2008
580010013	Parikkala Mustienpohja	vasb, ka II as.	6835133	3629086	Pesonen 2011
580010044	Parikkala Mustienpohjanlahti	asuinpaikka	6835019	3629432	
580010045	Parikkala Niemelänsaari	asuinpaikka	6839424	3637029	
580010032	Parikkala Niemenmäki	ka II as.	6831438	3636896	Bilund 1994-95
728010004	Parikkala Petäjämäki	ST, Luuk as.	6843291	3639454	Pesonen 2011
580010033	Parikkala Petäjäpelto	vasb as.	6841588	3639011	Pesonen 2011
580010048	Parikkala Rajaniemi A	ka II as.	6833828	3630318	Pesonen 2011
580010049	Parikkala Rajaniemi B	ka? as.	6833697	3630524	Pesonen 2011

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
580010042	Parikkala Romanonjoki	asuinpaikka	6834012	3628877	
580010047	Parikkala Sepänrinne	ka?, hist as.	6826506	3634400	Bilund 1994-95
580010026	Parikkala Sikoharju A	ka, MN? asb as.	6829394	3632955	Bilund 1994-95
728010001	Parikkala Vääräjoki A	asuinpaikka	6844808	3638693	
580010010	Parikkala Viitasaari	vasb, ka I:1, ka II, kuoppa as.	6829961	3628964	Pesonen 2011
594010006	Pieksämäki Hako-Palokki	asuinpaikka	6907320	3502000	
594010026	Pieksämäki Iso-Tuoppu	asuinpaikka	6905550	3514710	
594010018	Pieksämäki Kahvikivi	ka I:2-II, Pöljä as.	6918240	3508060	Pesonen 2011
594010010	Pieksämäki Kaivannon-hiekka	Pöljä? as.	6899440	3506660	Pesonen 2011
594010031	Pieksämäki Kaivanto	ka II as.	6904880	3503960	Pesonen 2011
594010029	Pieksämäki Kuuvaanniemi	Pöljä? as.	6898450	3496320	Pesonen 2011
594010011	Pieksämäki Marketanhie- ka	ka I-II, Pöljä as.	6899800	3507980	Kankkunen - Katiskoski 2000-01
594010017	Pieksämäki Matoniemi	ka II as.	6918410	3509320	Pesonen 2011
594010001	Pieksämäki Naarajärvi	Luuk, Sirn, vasb, ka I:2 - III, Kier, Pöljä, Luuk as.	6907350	3502460	Kankkunen 1996, Pesonen 2011
1000000618	Pieksämäki Pakananiemi	asuinpaikka	6901080	3505840	
937010001	Pieksämäki Pellozniemi	Kier? as.	6885900	3518940	Pesonen 2011
594010008	Pieksämäki Pieksänniemi	ka? as.	6918140	3509800	Pesonen 2011
594010025	Pieksämäki Pieni-Tuoppu	asuinpaikka	6907650	3513450	
594010003	Pieksämäki Siilinsalmi	ka II as.	6908150	3503200	Pesonen 2011
1000008567	Pieksämäki Syrjäjärvi N	ka as.	6912140	3528930	KM 36467
1000008568	Pieksämäki Syväkangas 1	asuinpaikka	6902770	3504740	
593010001	Pieksämäki Tahinniemi	Pöljä, Jysmä as.	6913850	3507670	Pesonen 2002
594010039	Pieksämäki Tuoppuniemi 2	asuinpaikka	6907050	3515220	
594010013	Pieksämäki Vemmellahti 1	Luuk, ka I:1, ka II, Kier, Jysmä, nuora, raut as.	6919440	3509440	Pesonen 2011
594010014	Pieksämäki Vemmellahti 2	Luuk as.	6918680	3510140	Pesonen 2011
618010014	Punkaharju Antikanniemi	ka II as.	6850102	3626703	Sepänmaa 1989a
618010024	Punkaharju Hälvanjoki	vasb as.	6858011	3635360	Pesonen 1995b
618010002	Punkaharju Harjuaho	ka? as.	6853693	3616876	Lehtinen - Sepänmaa 1993- 94
618010053	Punkaharju Hautausmaa	ka II as.	6852884	3626455	Sepänmaa 1989a
618010030	Punkaharju Heinäniemi a	ST, ka II-III, Kier Pöljä as.	6851911	3627721	Pesonen 2011
618010031	Punkaharju Heinäniemi b	asuinpaikka	6851968	3627869	
618010055	Punkaharju Hiekkalahti	Luuk, Pöljä? As.	6861502	3617737	Poutiainen 1992a, Pesonen 2011
618010008	Punkaharju Hievaslahti	asuinpaikka	6856380	3617833	
618010011	Punkaharju Honkaniemi	ka II as.	6846568	3626496	Pesonen 2011
618010044	Punkaharju Hovinluhta	ka II as.	6855876	3630983	Pesonen 2011
1000009894	Punkaharju Iso Ruutlampi 2	asuinpaikka	6861380	3618416	
618010006	Punkaharju Iso-Ruutlampi	vasb as.	6861301	3618146	Pesonen 1995b

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
618010001	Punkaharju Kaarniemi	ST, Luuk, vasb, ka II-III, Pöljä, Kier, Pyheen? As.	6853725	3616704	Lavento 2001
618010038	Punkaharju Kpäälämäki	ka II as.	6859498	3639597	Pesonen 2011
618010037	Punkaharju Kärensalmi	vasb, ka II, Kier, VM? as.	6861712	3641357	Jussila 1992, Pesonen 2011
618010046	Punkaharju Kauronlahti	ka II as.	6862171	3640234	Pesonen 2011
618010004	Punkaharju Kerosärkkä	ka? as.	6849610	3620168	Pesonen 2011
618010043	Punkaharju Kirveslahti	vasb?, ka II as.	6855365	3631617	Pesonen 1995b
618010027	Punkaharju Kukkonieniemi	ka II, Pöljä, raut as.	6856287	3630419	Pesonen 2011
618010045	Punkaharju Lamminnimenlampi b	ka, Kier as.	6852512	3630988	Luoto 2006
618010018	Punkaharju Lasimäki	Pöljä as.	6850359	3629025	Pesonen 2011
618010054	Punkaharju Liettiinkangas	vasb as.	6841053	3621124	Bilund 1997
1000012214	Punkaharju Mökinlahti	asuinpaikka	6838073	3611430	
618010022	Punkaharju Multaniemi	asuinpaikka	6842669	3620769	
618010041	Punkaharju Mustaniemi	vasb as.	6854110	3623084	Pesonen 1995b
618010007	Punkaharju Nuuvilahti	ka as.	6853880	3616331	Sepänmaa 1989a
618010050	Punkaharju Paaslahti	ka II as.	6854083	3616658	Pesonen 2011
618010003	Punkaharju Pahatso	vasb, ka I-II, Kier, Pöljä as.	6860742	3638988	Pesonen 2011
618010032	Punkaharju Pakkasharju a	vasb, ka II as.	6852047	3627625	Pesonen 2011
618010033	Punkaharju Pakkasharju b	asuinpaikka	6852108	3627642	
618010034	Punkaharju Pakkasharju c	vasb, ka II as.	6852071	3627944	Pesonen 2011
618010049	Punkaharju Petäänieniemi	Luuk, Kier, Pöljä as.	6861726	3617386	Poutiainen 1992b
618010029	Punkaharju Pusunlahti	vasb, Pöljä as.	6852678	3626555	Vikkula 1990, Pesonen 1995b
618010028	Punkaharju Pusunmäki	ka II as.	6852380	3627029	Pesonen 2011
618010019	Punkaharju Ristiniemi a	vasb, ka II, Kier Jysmä, kuoppa as.	6851205	3628006	Pesonen 2011
618010020	Punkaharju Ristiniemi b	ka II as.	6851006	3628294	Pesonen 2011
618010047	Punkaharju Sääsänlahti	ka II as.	6863911	3638892	Pesonen 2011
618010048	Punkaharju Sääsänmäki	vasb as.	6864074	3639165	Pesonen 2011
618010009	Punkaharju Salilampi a ja b	asuinpaikka	6845946	3625604	
618010035	Punkaharju Salkoniemi	ka II-III, Kier, Pöljä, Jysmä as.	6851939	3628771	Lesell 2003
618010025	Punkaharju Sammenkanta	ka II as.	6852065	3628245	Pesonen 2011
618010064	Punkaharju Vaara Honkaniemi	ka II, Pöljä as.	6859655	3638428	Pesonen 2011
1000014776	Punkaharju Valkia 2	asuinpaikka	6843932	3628181	
618010036	Punkaharju Ylä-Hälvä	vasb as.	6855154	3637034	Pesonen 2011
623010002	Puumala Häälampi	ka II as.	6821220	3548570	Pesonen 2011
623010078	Puumala Kangaslampi	asuinpaikka	6811480	3555480	
623010023	Puumala Kankaalanniemi	MN? asb as.	6828480	3560600	Lehtinen - Sepänmaa 1989
623010045	Puumala Karkianiemi 1	ka II as.	6813450	3571080	Jussila 1992
623010013	Puumala Kärmelahti	ka II-III, Kier, Pöljä as.	6820640	3557460	Katiskoski 2002, Pesonen 2002
623010074	Puumala Karsikkolahti	ST, ka II-III as.	6810460	3566880	Lavento 2001

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
623010011	Puumala Keihäsjärvi	ka?, luusek? as.	6826680	3554760	Lehtinen - Sepänmaa 1989
623010016	Puumala Kotkatlahti A	ST, ka II, Pöljä as.	6820430	3562100	Lavento 2001
623010017	Puumala Kotkatlahti B	VM? as.	6820200	3561860	Lavento 1993
623010018	Puumala Kotkatsaari	ka?, Pöljä as.	6820060	3562500	Lehtinen - Sepänmaa 1989
623010086	Puumala Kotkatsaari 4	Luuk as.	6819800	3562620	Pesonen 2011
623010057	Puumala Kuitinpohja	asuinpaikka	6818720	3572420	
623010080	Puumala Kuvanaluslahti	asuinpaikka	6810930	3555900	
623010036	Puumala Laanniemi	ka II, Pöljä as.	6834520	3568990	Pesonen 2011
623010079	Puumala Lahdenluhta	ka III as.	6811050	3555490	Jussila 1992
623010014	Puumala Lietniemi A	asuinpaikka	6819900	3556760	
623010015	Puumala Lietniemi B	asuinpaikka	6819900	3557020	
623010077	Puumala Martikkala 2	ka II-III as.	6824250	3554660	Pesonen 2011
623010027	Puumala Paimentenluhta	ka II, III?	6820400	3556900	Mökkönen - Katiskoski 1999
623010072	Puumala Pataniemenkan- nas	ka II as.	6809830	3566660	Jussila 1991
623010001	Puumala Pistohiekka A	ka III, MN asb? as.	6828540	3553480	Kehusmaa 2004, Pesonen 2011
623010009	Puumala Pistohiekka B	ST, ka? as.	6829060	3553030	Pesonen 2011
623010085	Puumala Pistohiekka C	ka III, Pöljä as.	6829030	3553110	Jussila 1992, Pesonen 2011
623010010	Puumala Pitkänpohjanlahti	ka II as.	6826020	3551050	Pesonen 2011
623010061	Puumala Riutankangas 1	vasb as.	6832600	3572600	Pesonen 2011
623010081	Puumala Riutanniemi	ka III as.	6814100	3551600	Pesonen 2011
623010012	Puumala Saporistonlahti	ka II as.	6822440	3556100	Pesonen 2011
623010055	Puumala Särkapaanlahti	ka II as.	6835760	3569120	Pesonen 2011
623010019	Puumala Syrjälühta	ka II as.	6813830	3562620	Lehtinen - Sepänmaa 1989
623010056	Puumala Tervaniemi	asuinpaikka	6832080	3564250	
623010090	Puumala Umpilampi	ka III as.	6828761	3554204	Pesonen 2011
623010071	Puumala Vuoltee	ka? as.	6816020	3540810	Pesonen 2011
681010032	Rantasalmi Ankapura	vasb, ka? as.	6877900	3566900	Pesonen 2011
681010042	Rantasalmi Erolankangas a	vasb as.	6875270	3575610	Pesonen 1993
681010036	Rantasalmi Kupiala b	asuinpaikka	6887890	3564020	
681010023	Rantasalmi Kupialankan- gas	ST, Pöljä as.	6887910	3564310	Pesonen 2011
681010026	Rantasalmi Lautakangas	ST, vasb, ka II, Kier as.	6876350	3571074	Pesonen 2011
681010048	Rantasalmi Myyrmäki	asuinpaikka	6872628	3568554	
681010006	Rantasalmi Nuotniemi a	Pöljä as.	6875607	3584873	Pesonen 2011
681010037	Rantasalmi Peltuenlahti b	ka II as.	6880370	3575930	Pesonen 2011
681010049	Rantasalmi Pirskanlahti a	Pöljä? as.	6888540	3563640	Sepänmaa 1993
681010050	Rantasalmi Pirskanlahti b	ka, Pöljä as.	6888300	3563840	Pesonen 2002
681010022	Rantasalmi Räkkineniemi	ka II, III?	6883080	3571460	Sepänmaa 1993
681010027	Rantasalmi Rantakartano	ka II as.	6883980	3569980	Kankkunen 1999-2000
681010024	Rantasalmi Ritokangas	Pöljä, VM asb? as.	6889270	3561200	Karjalainen 1998
681010001	Rantasalmi Suoranta	vasb, ka II-III as.	6877760	3568480	Pesonen 1995b
689010001	Rautjärvi Pulkkisenniemi	ka II as.	6809099	3617089	Pesonen 2011
1000009891	Rautjärvi Rönälahti	MN? luusek as.	6819620	3626700	KM 32988
696010045	Ristiina Aartamaniemi	ka II as.	6816570	3522310	Pesonen 1993

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
696010029	Ristiina Akanlahti	ST, ka II-III as.	6821840	3520310	Pesonen 2011
696010043	Ristiina Ala-Pentti B	ST as.	6819480	3521720	Lavento 2001
696010049	Ristiina Haikanniemi	vasb as.	6811240	3526650	Pesonen 2011
696010002	Ristiina Heiniemi	ST as.	6812860	3525140	Lavento 2001
696010032	Ristiina Hietaniemenkan- gas	ST, ka II-III, Pöljä as.	6821860	3528280	Pesonen 2011
696010033	Ristiina Hietavuori	asuinpaikka	6822140	3528480	
696010018	Ristiina Honkamäki	ka II as.	6821720	3510860	Kankkunen 1997
696010048	Ristiina Hotakka	ka II as.	6812720	3525140	Pesonen 2011
696010071	Ristiina Huttulanvirta B	ka II as.	6824500	3528760	Pesonen 2011
696010078	Ristiina Kanalampi	ka? as.	6805560	3531750	Pesonen 2011
696010026	Ristiina Kitulansuo D	ST, Luuk, länt. pronss. as.	6822290	3519820	Lavento 2001
696010012	Ristiina Kiviharju A	ka II as.	6827230	3516490	Sepänmaa 1992
696010038	Ristiina Kuoresalmi	ka III as.	6819370	3513840	Pesonen 2011
696010037	Ristiina Linnaniemen kärki	ka? as.	6819510	3515480	Pesonen 2011
696010019	Ristiina Linnaniemi	ka? as.	6820210	3514940	Pesonen 2011
696010044	Ristiina Metelinniemi	ST as.	6816060	3522300	Lavento 2001
696010084	Ristiina Mustalahti	ST as.	6813760	3523670	Lavento 2001
696010087	Ristiina Mustikkavuori 1	asuinpaikka	6813850	3527500	
696010007	Ristiina Neulaportti	ka II-III as.	6819920	3521960	Pesonen 2011
696010015	Ristiina Parkatinkangas	ka? as.	6826810	3516520	Pesonen 2011
696010021	Ristiina Paskalampi	vasb as.	6822810	3519030	Pesonen 2011
696010022	Ristiina Pulmionlampi A	ST, Luuk, Sirn, Pöljä as.	6823120	3519080	Lavento 2001, Pesonen 2011
696010028	Ristiina Roinilampi	ST as.	6822110	3520160	Lavento 2001
696010031	Ristiina Tarhola	asuinpaikka	6825080	3525520	
696010030	Ristiina Tornivuori	ka II as.	6821450	3520920	Sepänmaa 1992
696010040	Ristina Neulaportti B	vasb, Pöljä as.	6819590	3521840	Pesonen 2011
700010012	Ruokolahti Alatalo	ST as.	6803320	3577430	Pesonen 2011
700010010	Ruokolahti Anttila	ka II as.	6810187	3587415	Miettinen 1977
700010003	Ruokolahti Haukpojha Sipiniemi	ka II as.	6798262	3598705	Bilund 1993
700010004	Ruokolahti Hietämäki	ka II as.	6804888	3595407	Miettinen 1977
700010025	Ruokolahti Hovinlahti	asuinpaikka	6800722	3596890	
700010044	Ruokolahti Kaijanlahti	ka II as.	6813940	3572100	Lavento et. Al. 2001
700010002	Ruokolahti Karklahti Ko- rosniemi A	ka II, Pöljä as.	6797586	3585521	Pesonen 2011
700010022	Ruokolahti Karklahti Ko- rosniemi B	ka II-III as.	6797377	3585311	Pesonen 2011
700010030	Ruokolahti Karoniemi	ST, Luuk, Sirn, ka I - III, Pöljä, Kier, raut as.	6804443	3580942	Lavento 2001
700010040	Ruokolahti Koiniemi	kuoppa? as.	6807640	3578820	Lavento et. al. 2001
700010023	Ruokolahti Korosniemi C	MN/VM? asb as.	6797528	3584913	Bilund 1993
700010031	Ruokolahti Kutveleen kanava 2	asuinpaikka	6802930	3572340	
700010037	Ruokolahti Laajalahti	Pöljä as.	6806460	3570280	Lavento et. Al. 2001

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
700010007	Ruokolahti Niittylahti	vasb, Pöljä as.	6806801	3583877	Pesonen 2011
700010018	Ruokolahti Parrumäki	raut, pronss? as.	6804363	3594860	Kähtävä-Marttinen 1996, Pesonen 2011
700010005	Ruokolahti Piipari	ka II as.	6806680	3579820	Miettinen 1977
700010038	Ruokolahti Pitkänpohjan- lahti A	Luuk? as.	6807080	3570400	Lavento et. al. 2001
700010048	Ruokolahti Pöllösaari	kuoppa as.	6813141	3580912	Lavento et. al. 2001
700010015	Ruokolahti Raaniemi	asuinpaikka	6805480	3582596	
700010001	Ruokolahti Satamoinniemi	ka II-III as.	6794268	3589778	Jussila 1992
700010026	Ruokolahti Satlainen	ka II as.	6807120	3577980	Pesonen 2011
700010034	Ruokolahti Savisaari	VM, hist. as.	6806050	3579920	Lempiäinen - Lavento 2000
700010008	Ruokolahti Seppälä	ka II as.	6805903	3589614	Miettinen 1977
700010009	Ruokolahti Sienaa	asuinpaikka	6808306	3588532	
700010042	Ruokolahti Talkkuna Ala- tuvanlahti	MN luusek ja hiekk as.	6813060	3576200	Lavento et. al. 2001
700010021	Ruokolahti Tervahaudan- lahti A-B	asuinpaikka	6806320	3576640	
700010039	Ruokolahti Tuliniemi	ka III? as.	6807180	3576820	Lavento et. al. 2001
739010010	Savitaipale Kammarlahti 1- 2	asuinpaikka	6790020	3531980	
739010001	Savitaipale Kirvesniemi	ka II as.	6794540	3524080	Pesonen 1993
1000009930	Savitaipale Lahdensuo	asuinpaikka	6797617	3541276	
1000009928	Savitaipale Lummesuo	asuinpaikka	6797140	3540820	
739010019	Savitaipale Myllylampi	ka II as.	6788670	3534460	Pesonen 2011
739010024	Savitaipale Pettilä- Lahdensuo	ka III as.	6797740	3541460	Pesonen 2011
739010011	Savitaipale Rajalamminsuo 1	ka II:2/III as.	6789990	3531340	Jussila 1996
739010012	Savitaipale Rajalamminsuo 2	ka II as.	6789420	3532190	Pesonen 2011
739010015	Savitaipale Rajalamminsuo 5	ka? as.	6789260	3531120	Pesonen 2011
739010009	Savitaipale Rovastinoja	ka II-III, Kier as.	6789960	3530980	Jussila 1997
1000002778	Savitaipale Ryöniemi	asuinpaikka	6796492	3546101	
739010020	Savitaipale Suomensalo- Salolampi	ka II as.	6792860	3530440	Pesonen 2011
1000012203	Savonlinna Haudanpohja 1	asuinpaikka	6844810	3604136	
1000012204	Savonlinna Haudanpohja 2	asuinpaikka	6845157	3604246	
1000002458	Savonlinna Haukilahden pohja	ST as.	6870905	3597941	Lavento 2001
741010001	Savonlinna Hiekkaharju	ka II as.	6900293	3616743	Pesonen 2011
1000002470	Savonlinna Hiekkaniemi	ST?, ka II, kuoppa, Jymä as.	6841073	3611433	Lehtinen - Sepänmaa 1994, Pesonen 2011
741010008	Savonlinna Hiekkaranta	vasb as.	6893206	3618072	Sepänmaa 1991
1000002474	Savonlinna Iso-Kankainen	ST, Luuk? as.	6855790	3601730	Lavento 2001, Pesonen 2011
741010004	Savonlinna Kaatiolahti A	ka II as.	6899500	3617545	
1000002407	Savonlinna Käräänkangas a	ST?, ka II as.	6869042	3599209	Lavento 2001, Pesonen 2011

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
1000002431	Savonlinna Käräänkangas b	ST, Luuk?, Sirn as.	6869016	3599511	Pesonen 2011
1000009892	Savonlinna Koitterkangas	asuinpaikka	6846242	3615601	
1000012210	Savonlinna Kortelahti 2	ST? as.	6853016	3602600	Hertell 2007
1000002402	Savonlinna Kuikkari	ka II as.	6874459	3596416	Pesonen 2011
1000002408	Savonlinna Kylmäniemi a	ka?, Pöljä, luusek, nuor raut? as.	6867384	3600157	Sepänmaa 1989b
1000002451	Savonlinna Kylmäniemi b	Pöljä, raut. as.	6867230	3600142	Pesonen 2011
1000002411	Savonlinna Lähteelä a	vasb, Pöljä as.	6865250	3605480	Pesonen 2011
1000002453	Savonlinna Lähteelä b	ka II as.	6865506	3605239	Pesonen 2011
1000002455	Savonlinna Lähteelä d	asuinpaikka	6865840	3604780	
1000002435	Savonlinna Lamminsuo	asuinpaikka	6871229	3597146	
1000012213	Savonlinna Mitinhiekan-niemi 3	asuinpaikka	6844604	3604097	
1000002486	Savonlinna Multamäki	Luuk, Pöljä as.	6866704	3603642	Pesonen 2011
1000002436	Savonlinna Niittyrauta 1	Pöljä as.	6874653	3595425	Jussila 1992
1000002459	Savonlinna Niittyrauta 2	Luuk?, Kier? as.	6874443	3595425	Jussila 1992, Pesonen 2011
1000002464	Savonlinna Nissilä	ka II as.	6852837	3605154	Pesonen 2011
740010001	Savonlinna Pääskylähti	ka I-II as.	6862231	3602745	Europaeus 1928
1000012216	Savonlinna Pääskynniemi 2	asuinpaikka	6847146	3604470	
1000002433	Savonlinna Palomäki	ka II as.	6870850	3598485	Lehtinen 1989b
1000002434	Savonlinna Porrassalmi b	ka II as.	6870830	3597500	Jussila 1992
1000002471	Savonlinna Pöträmönniemi A	ST as.	6843010	3610300	Lavento 2001
1000002442	Savonlinna Povenlahti	ka II as.	6842258	3611949	Kankkunen 1993
741010013	Savonlinna Pyyhiekka 1	ST as.	6897205	3610175	Lavento 2001
741010014	Savonlinna Pyyhiekka 2	vasb? as.	6897290	3610125	Sepänmaa 1995
741010016	Savonlinna Rajalahti	asuinpaikka	6898230	3618980	
741010015	Savonlinna Ryttyniemi	vasb? as.	6898417	3618812	Sepänmaa 1995
1000002432	Savonlinna Salmelan taimi-tarha	asuinpaikka	6869941	3598306	
741010009	Savonlinna Siiperi	ka II? as.	6892763	3618663	Pesonen 2011
1000002485	Savonlinna Suuri Haapa-järvi B	ka II, Pöljä as.	6866223	3604285	Pesonen 2011
1000002466	Savonlinna Suvikangas	ST, ka II as.	6860190	3590067	Lavento 2001
1000002457	Savonlinna Tynkkylänjoki b	asuinpaikka	6867085	3601492	
1000002439	Savonlinna Vetotaival	Sär2 as.	6842580	3610523	Pesonen 2011
1000004211	Savonlinna Vihtakannan kanava	asuinpaikka	6896140	3616700	
1000002456	Savonlinna Vuokkorinne	vasb, ka II-III, Kier, Pöljä as.	6866894	3602342	Pesonen 2011
1000002172	Sulkava Emoniemi	vasb as.	6855100	3576560	Pesonen 2011
1000001324	Sulkava Harmajakangas	vasb, ka II, kuoppa as.	6855540	3572560	Pesonen 2011
1000002175	Sulkava Hopeasaari 1	ka III?, Pöljä as.	6853088	3574881	Pesonen 2011
1000002170	Sulkava Huosionlahti	vasb, ka II, Pöljä as.	6851423	3567428	Pesonen 2011
1000008890	Sulkava Huosionlahti 2	asuinpaikka	6851360	3567200	
1000008928	Sulkava Jyrkänniemi	asuinpaikka	6833800	3588200	

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
1000003709	Sulkava Kangaslampi	asuinpaikka	6843860	3566660	
1000001323	Sulkava Kapakkamäki	ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa, uurre as.	6854620	3572400	Pesonen 2011
1000008911	Sulkava Kukkarniemi-Pukkiniemi	asuinpaikka	6837540	3583010	
1000001328	Sulkava Kylmäniemi	vasb, ka II-III as.	6857140	3572800	Pesonen 2011
1000003708	Sulkava Leinosenniemi	ka II as.	6833176	3587692	Pesonen 2011
1000003627	Sulkava Linnanniemi	ka? MN asb? as.	6862220	3567650	Lehtinen - Sepänmaa 1995, Pesonen 2011
1000001322	Sulkava Myllykangas	ka II as.	6854680	3571420	Pesonen 2011
1000002169	Sulkava Pajaniemi	asuinpaikka	6851100	3576420	
1000002173	Sulkava Parri	ka II as.	6856440	3575540	Pesonen 2011
1000003700	Sulkava Pieksunjärvi	vasb, ka II as.	6855200	3568840	Pesonen 2011
1000002166	Sulkava Puhakainen	Pöljä as.	6853820	3572760	Pesonen 2011
1000010022	Sulkava Raaskanlahti	asuinpaikka	6855615	3569511	
1000001327	Sulkava Rauhaniemi	ka II-III, Kier as.	6851860	3576080	Pesonen 2011
768010022	Sulkava Ritvalinniemi	Pöljä? as.	6853700	3576560	Pesonen 2011
1000008907	Sulkava Ritvalinniemi 4	asuinpaikka	6853890	3576290	
1000008908	Sulkava Ritvalinniemi 5	asuinpaikka	6853880	3576380	
1000008879	Sulkava Ritvalinniemi 6	asuinpaikka	6853850	3576800	
1000001326	Sulkava Ruunapäänniemi	ST, ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa as.	6854060	3574000	Pesonen 2011
1000002168	Sulkava Tiala	asuinpaikka	6851420	3575680	
1000003701	Sulkava Tuonilahti	ka II as.	6853300	3568540	Pesonen 2011
1000001325	Sulkava Umpilampi	vasb, ka II as.	6857200	3572440	Pesonen 2011
1000008929	Sulkava Venäläisenniemi	vasb as.	6833970	3588490	Jussila 2007b
1000002533	Sulkava Vilkaharju Toivonlahti	ka II, Kier as.	6853570	3574981	Pesonen 2011
768010018	Sulkava Vilkejärvi 1	ka II as.	6856018	3575398	Karjalainen 1991
1000008909	Sulkava Vilkejärvi 2	asuinpaikka	6856110	3575210	
1000002180	Sulkava Vuoniemi SE	asuinpaikka	6852330	3576860	
831010003	Taipalsaari Heinoinsaari	ka II-III as.	6784180	3547980	Pesonen 2011
831010051	Taipalsaari Karhunpää	ka, raut, hist as.	6788200	3555200	KM 32244
831010011	Taipalsaari Ketvele	ST, Sär2, ka II-III, Kier as.	6784630	3571800	Pesonen 2011
831010005	Taipalsaari Korstunkangas	ST?, ka, Kier? as.	6781000	3558040	Pesonen 1999b
831010009	Taipalsaari Kujansuu	ST?, vasb?, ka II, Pöljä as.	6789660	3559470	Pesonen 1999c
831010055	Taipalsaari Kutveleen kanava W	vasb as.	6802360	3571690	Jussila 2000
831010036	Taipalsaari Kyläniemi-Tyrsvänlahti	ka II-III as.	6801120	3562100	Pesonen 2011
831010007	Taipalsaari Pinnakka	ka II as.	6783260	3558340	Miettinen 1975
831010050	Taipalsaari Putronniemi	asuinpaikka	6788100	3555100	
831010004	Taipalsaari Rentola	Sär2?, ka as.	6790740	3551680	Miettinen 1975
831010010	Taipalsaari Syrjälä	ka II as.	6789890	3559700	Miettinen 1975
831010030	Taipalsaari Syrjälä 2	ka II as.	6789820	3559920	Jussila 1992
831010008	Taipalsaari Taipaleenranta	ka II as.	6784070	3559180	Miettinen 1975

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	keramiikkamääritykset
831010029	Taipalsaari Taipaleenranta 2	ka II, Pöljä as.	6784000	3559200	Pesonen 1999c
831010006	Taipalsaari Vaateranta	ST, Luuk, ka II, Pöljä, MN org, hist as.	6780780	3559700	Katiskoski 2004
831010049	Taipalsaari Valkeinlahti	asuinpaikka	6786780	3549060	

Liite 7. Tutkimusaineiston rökkiökohteet

hiidenkivas/raut.= rannikon rökkiökohde, joka rantakorkeuden perusteella voi olla pronssikautinen tai rautakautinen. Selkeästi rautakautisilla rantakorkeuksilla sijaitsevat rannikon kulttuuripiirin rökkiöt on jätetty pois aineistosta.

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhteet (m)	erityistä
100000784 2	Enonkoski Huhtsaari S	mahd. lapinraunio	6902945	3595219	79	2 x 2	
917010027	Hamina Haralinmäki	hiidenkivas 2kpl + latomus	6719180	3511660	15-20	3 x 4,5; 3 x 5; 1 x 2	reunakehät + laakakivi
917010028	Hamina Ilkanpyöli	hiidenkivas/raut.	6719190	3515100	10-15	4 x 8	
100000855 7	Hamina Kallioharju	hiidenkivas/raut.	6717721	3517346	10	6,5 x 6,5	
917010007	Hamina Kellokoski	hiidenkivas/raut.	6720040	3506080	10	7 x 7	
917010006	Hamina Kiilimäki	hiidenkivas	6719600	3509030	22	3 x 3	
100000855 8	Hamina Koivukorpi 1	hiidenkivas/raut.	6716642	3518049	10	2,8 x 2,8	
917010004	Hamina Korvenharju	hiidenkivas/raut.	6716260	3504070	10	8 x 10	
917010003	Hamina Lappalaisenniemi	hiidenkivas	6715220	3502560	15	?	pahoin hajotettu
100000305 2	Hamina Linnakallio	hiidenkivas	6717268	3504743	15	ellipsi, leveimmillään 2	
917010057	Hamina Lokapää 1	hiidenkivas/raut.	6714190	3502200	10	4 x 4	
917010057	Hamina Lokapää 2	laivalatomus (pronss.)	6714210	3502130	15	?	osin hajonnut
917010005	Hamina Pässkärrä	hiidenkivas/raut.	6716900	3506250	10	2 x 4	
917010031	Hamina Punkkasinkallio	hiidenkivas/raut.	6721390	3512410	12	?	hävitetty
917010032	Hamina Rutakorpi	hiidenkivas 2kpl	6720850	3515800	15	5 x 5; 6 x 6	
917010002	Hamina Ruunanpohjanvuori	hiidenkivas	6714280	3501860	15	7 x 8	
100000796 4	Hamina Tavastsaari	hiidenkivas/raut.	6712320	3511410	10	4 x 1,5	
100000936 9 2	Hamina Tupakangas	hiidenkivas/raut.	6717393	3517752	10	3 x 4	
100000933 5	Hamina Tursankallio	hiidenkivas	6717566	3516224	12	7 x 7	
100000304 8	Hamina Tursanmersä 1 A	hiidenkivas/raut.	6718067	3516451	8	1,5 x 1,5	

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhte- et (m)	erityistä
1000003048	Hamina Tursanmet-sä 1 A	hiidenkivas/raut.	6718071	3516455		1,5 x 1,5	
1000010018	Hamina Väärämäki	hiidenkivas/raut.	6721881	3509023	10		raut. putkikirves (KM 37180, irtolöytö)
1000010953	Heinävesi Hentulan-saari	lapinraunio	6931731	3586589	87	4,5 x 5	
90010016	Heinävesi Hoikansa-ari	lapinraunio	6929402	3587920	82	5 x 5	
1000007840	Heinävesi Kotalahti	lapinraunio	6908765	3594319	79	5 x 5	
90010017	Heinävesi Linjasaari	lapinraunio	6928916	3588243	85-87	5 x 8	
90010015	Heinävesi Pieni Vah-tisaari	lapinraunio	6933296	3585977	85	4 x 6	
90010018	Heinävesi Syrjäsaari	lapinraunio	6929888	3587196	85-87	3,5 x 3,5	
142010029	litti Äijänlahti	mahd. lapinraunio 3 kpl +kivijono	6754140	3469260	80	halk. 1,5-2 m; jono 12 m	
142010036	litti Haikanniemi	lapinraunio 2 kpl (toinen epäv.)	6755122	3470007	70	4 x 4; 2,5 x 2,5	
142010044	litti Hiidensalmi	lapinraunio 2-3 kpl	6766659	3470318	72	6 x 9; 5 x 8	pal. luuta, kvart-sia, kourukivi (Miettinen 1995)
142010046	litti Hiisiöistenlammi	lapinraunio	6757402	3455739	105	3,5 x 3,5	silmäkivi
142010047	litti Jänispohjanlahti	lapinraunio	6762275	3451426	85-90	3,4 x 3,9	
142010033	litti Jermilä	mahd. lapinraunio	6748793	3471024	80	3 x 3	
1000003067	litti Keinukallio	mahd. lapinraunio	6749287	3468124	92	3,5 x 4	
1000012823	litti Kivirappu	mahd. lapinraunio	6749838	3468302	75	2 x 2	
142010037	litti Kukkomäki	lapinraunio	6756058	3473220	100	4 x 4	
1000013972	litti Kymenrannantie	mahd. lapinraunio	6755475	3463594	85	3 x 3,5	
142010040	litti Lapinsaari	lapinraunio	6780055	3453876	83-84	8 x 8	reunakehää, kvartsiesineitä (Miettinen 1992)
142010038	litti Linnakukkura	mahd. lapinraunio	6757544	3472540	65-70	3 x 3	
1000003666	litti Luhdanmäki	mahd. lapinraunio	6755971	3464788	92	3 x 4	
1000012822	litti Metsälä	mahd. lapinraunio	6753647	3469779	90	3 x 4	
142010034	litti Mustalampi	mahd. lapinraunio	6753459	3470729	80-85	3,5 x 3,5	
142010039	litti Noidanniemi	mahd. lapinraunio	6757580	3470700	75	3,5 x 3,5	
142010031	litti Nuoramensaari	mahd. lapinraunio	6757480	3464120	95	4 x 4	
1000003066	litti Pajamäki	mahd. lapinraunio	6767105	3461548	115	2 x 2	
1000002159	litti Pekanmäki	mahd. lapinraunio	6739023	3463638	52	5 x 5	

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhte- et (m)	erityistä
142010032	litti Pyhälahti	mahd. lapinraunio 3 kpl	6757779	3467524	70-75	2 x 2,5; 4 x 4; 1,5 x 1,5	
142010030	litti Pyörösuo	mahd. lapinraunio	6755606	3465921	90	4 x 4	
142010027	litti Reiju	mahd. lapinraunio	6754678	3454580	100	5 x 5	
100000306 5	litti Suoranta	mahd. lapinraunio	6749188	3470326	98	4,8 x 6,7	
142010035	litti Toittilansuo	mahd. lapinraunio 2 kpl	6754370	3471030	90- 100	4 x 4; 4 x 4	
100001386 4	litti Tulokas	mahd. lapinraunio	6773512	3459976	82	2,8 x 3,8	
142010026	litti Tuomala	mahd. lapinraunio	6754440	3454060	90-97	3,5 x 3,5; 3 x 4	
171010003	Joroinen Kissanniemi	lapinraunio 3 kpl	6897802	3551143	80	3,5 x 3,5; 3 x 3; 2 x 3	yksi silmäkivi
178010083	Juva Raintsaari B	lapinraunio	6837130	3547970	83-85	2,5 x 3	
213010001	Kangasniemi Lapin- salo	lapinraunio 2 kpl	6864160	3491290	105- 110	?	
246010073	Kerimäki Käärmekal- lio	lapinraunio	6886373	3627470	80	3 x 5	mahd. reunaki- veystä
246010088	Kerimäki Kuhisevan- niemi	lapinraunio	6875133	3625397	80	5 x 5	
246010110	Kerimäki Martinni- emi 8	lapinraunio	6883995	3629532	80	4 x 5	
246010048	Kerimäki Mikli	lapinraunio	6873907	3631801	82	4 x 5	
246010023	Kerimäki Sopukan- suo	mahd. lapinraunio 11kpl	6863814	3612303	115- 120	ei tiedossa	
246010075	Kerimäki Vonkanni- emi a	lapinraunio	6885412	3628135	82-83	5 x 5	
100000966 4	Kotka Harakkavuori	mahd. hiidenkias	6713911	3500514	20- 22,5	1,2 x 1,5	
285010006	Kotka Itähöyteri	hiidenkias +laivalatomus	6711480	3499630	15-20	5,5 x 6,5; ?	ei löytöjä (Miet- tinen 1998)
285010002	Kotka Itäranta	hiidenkias 2-3kpl	6711450	3498430	15	kohde hajo- tettu	
100001386 2	Kotka Kari	hiidenkias	6697583	3503176	12	4,5 x 7,5	
285010008	Kotka Koillishöyteri	hiidenkias	6711770	3499880	10-15	5 x 5	
100000236 1	Kotka Lehmäsaari 1	hiidenkias/raut.	6701307	3499370	10	3,5 x 4,7	
100000236 3	Kotka Lehmäsaari 3	hiidenkias	6699788	3499370	10	2,5 x 2,5	
285010050	Kotka Pellonvuori	hiidenkias/raut.	6707800	3493180	11	4,5 x 6,5	
285010007	Kotka Pohjoishöyteri	hiidenkias/raut.	6711820	3499650	10- 12,5	5,5 x 8	kiviesineen pala, 3 kvartsia (Miet- tinen 1998)
100000942 1	Kotka Rankki	hiidenkias/raut.	6695311	3498092	10-15	2 x 5	osin tuhoutunut
285010004	Kotka Rantahöyteri	hiidenkias 2kpl +laivalatomus	6711600	3499480	15	6 x 6: 8 x 8; 1,5 x 5	pal. ihmisen luu (Miettinen 1998)

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhte- et (m)	erityistä
100000942 0	Kotka Ruisniemi	hiidenkivas +pyöreä kiveys	6698732	3503869	12,5- 15	6 x 11; 5 x 5	kaksiosainen
285010005	Kotka Salovaara	hiidenkivas +laivalatomus	6711580	3499520	11	10 x 10; 5 x 9	800 eaa. prons- sinappi, pal. luuta (Miettinen 1998)
100000941 6	Kotka Savilahti	hiidenkivas 5kpl	6699082	3503379	15- 17,5	n. 6 x 6 (kaikki)	
100001386 3	Kotka Siikala	mahd. hiidenkivas	6697687	3503438	10	2,5 x 2,5	
285010003	Kotka Sunakieli	hiidenkivas 5kpl +laivalatomus	6711620	3499280	15	b: 7x7; c: 7x7; f: 3,5x7	2 pal. ihmisen sormiluuta (Miettinen 1998)
100000786 1	Kotka Tökkeri	hiidenkivas/raut.	6703679	3494367	12	1-2 x 2	ei löytöjä (Vuo- risto 2007)
100000737 3	Kotka Töyterkallio 1	hiidenkivas	6714544	3490172	42,5- 45	3 x 3	
100000737 4	Kotka Töyterkallio 2	hiidenkivas	6714620	3490274	48	8 x 8	
100000236 4	Kotka Vuorisaari	hiidenkivas +2 latomusta	6700390	3504150	34	4x5; 10x10; 7x7	jatkelatomus
100000363 5	Kouvola Enkelivuori	mahd. lapinraunio	6735992	3462598	86	2,8 x 3,4	
754010026	Kouvola Kaupinmäki	mahd. lapinraunio	6751780	3502988	70-75	n. 1x1,5 (kaikki)	
44010018	Kouvola Koivisto	mahd. lapinraunio	6744201	3475990	82	3 x 4	
44010015	Kouvola Kymenpah- ta	mahd. lapinraunio	6750340	3477795	75	8 x 8	
909000002	Kouvola Maari	mahd. lapinraunio	6755060	3491960	80	reunat eivät näkyvissä	
44010012	Kouvola Niilola	mahd. lapinraunio	6748858	3475265	70	6 x 6	
163010012	Kouvola Nuomasal- mi	lapinraunio	6776910	3481960	77	5 x 6,5	
44010017	Kouvola Paavola	mahd. lapinraunio	6744290	3476750	70-75	6 x 6	
100000733 6	Kouvola Pukkisaari	lapinraunio	6782486	3490541	77-78	3,9 x 4,5	
306010002	Kouvola Rajasilta	mahd. lapinraunio	6751420	3475260	92	2 x 2	
44010011	Kouvola Rauniomäki	mahd. lapinraunio	6744720	3476423	85	4 x 4	
100000732 9	Kouvola Repovuori	mahd. lapinraunio	6786531	3490323	90	2 x 3	
44010016	Kouvola Töyrylä	mahd. lapinraunio	6745311	3477060	80-85	6 x 6	
44010022	Kouvola Uutelanmä- ki	mahd. lapinraunio	6738880	3474340	60- 62,5	4 x 4	
405010014	Lappeenranta Hepo- salo	lapinraunio	6776360	3558860	82	2 x 2, hajo- tettu	
100000229 1	Lappeenranta Koi- vikko	mahd. lapinraunio	6741080	3542940	53-54	?	
507010004	Mäntyharju Aholan- saari	mahd. lapinraunio 7kpl	6794300	3504500	90	1: 1,5 x 2,25; 4: 3,2 x 3,35; 6: 1,6 x 2,5	

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhte- et (m)	erityistä
100000263 0	Mäntyharju Kier- lammet	mahd. lapinraunio	6804300	3496310	100	1 x 3	
100000262 2	Mäntyharju Kosen- mäki	mahd. lapinraunio, useita	6794560	3503660	95	?	
507010001	Mäntyharju Linnasa- ari	lapinraunio	6807480	3484300	105	16 x 20	
100000261 1	Mäntyharju Torvini- emi	mahd. lapinraunio	6791580	3485880	85	9 x 10	
489010024	Miehikkälä Kaivosuo	mahd. lapinraunio 3-4kpl	6726360	3536000	27	halk. 2-4 (kaikki)	
100000237 4	Mikkeli Harjula Hon- ka-aho	mahd. lapinraunio 2kpl	6861250	3515600	140	3,5 x 7	
100001299 0	Mikkeli Juoneen- nurmi	mahd. lapinraunio 8kpl	6844514	3519528	100	halk. 2-5 (kaikki)	
100000234 2	Mikkeli Luukkola	mahd. lapinraunio 3kpl	6846980	3508180	115	2,2 x 2,5; 3,7 x?; 4,9 x?	kaksi pitkulaisia
100000230 0	Mikkeli Matarniemi	lapinraunio	6864420	3492260	105	8 x 8	
100000237 8	Mikkeli Piiparinniemi	mahd. lapinraunio	6838360	3510320	105- 110	2,4 x 2,8	
100000232 6	Mikkeli Sutela Mikkeli Sutela	mahd. lapinraunio n. 10kpl	6845050	3521000	95	?	
100001299 2	Mikkeli Tertti länsi	mahd. lapinraunio 8 kpl	6844519	3519663	100	halk. 2-4 (kaikki)	
14010021	Mikkeli Tiilisaari	lapinraunio	6832250	3534300	82-84	1,5 x 2,5	
100000234 4	Mikkeli Umpaanni- emi	mahd. lapinraunio 2kpl	6846500	3508350	114- 115	1,5 x 1,5; 2,2 x 2,2	
184010001	Pieksämäki Koivula	mahd. lapinraunio 5kpl	6926660	3518920	107	halk. alle 5 (kaikki)	
618010017	Punkaharju Hiislahti	mahd. lapinraunio	6849039	3627964	85	1,5 x 2,5	
623010038	Puumala Lahden- pohja	mahd. lapinraunio "yli 10kpl"	6830100	3564490	77-80	halk. 2-3 (kaikki)	
623010093	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	lapinraunio	6828620	3553140	82	osin purettu	
623010024	Puumala Riihonnien- mi	lapinraunio 2kpl	6825180	3579600	80-83	halk. 2-3 (kaikki)	
100001351 8	Pyhtää Birilsbacken	mahd. hiidenkiuas 2kpl	6710518	3484589	15-18	No1: 2,5 x 3,5; No2: osin purettu	
100000236 8	Pyhtää Eetinniitty 3	mahd. hiidenkiuas	6712195	3473778	20	2 x 3	
100000971 4	Pyhtää Fritzens ber- get	hiidenkiuas 2kpl	6696223	3480825	20	2 x 3-4 (kaikki)	
624010006	Pyhtää Hautaharju 1	hiidenkiuas 4kpl	6707743	3486672	15	halk. 4-5 (kaikki)	kehämäisiä ra- kenteita
624010008	Pyhtää Hevossaari	hiidenkiuas	6705500	3487520	15	3 x 4,5	
624010009	Pyhtää Hiidenkallio	hiidenkiuas + la- tomus	6702698	3482784	12,5- 15	8 x 15; 1,5 x 3,5	
624010032	Pyhtää Kivikoski	hiidenkiuas/raut. 2kpl	6708407	3485899	17	5 x 6; 3 x 4	

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhte- et (m)	erityistä
624010010	Pyhtää Kokkovuori	hiidenkias	6705270	3488894	40	10 x 10	arkkumainen rakenne
100000714 73	Pyhtää Korvenkalliot	mahd. hiidenkias	6706633	3490498	30-31	2 x 5	
624010004	Pyhtää Lilla Krokö	hiidenkias	6699910	3482180	25	6 x 6	
624010011	Pyhtää Lovinseinin- vuori	hiidenkias 2-3kpl	6702620	3483652	10-15	10 x1 2; 5 x 7; ?4 x 4	kolmas røykkiö "mahdollinen"
100001351 3	Pyhtää Peltolanmäki	mahd. hiidenkias	6709445	3488756	12-13	3 x 3	
100000716 0	Pyhtää Ratängen	mahd. hiidenkias	6712221	3482930	11- 12,5	3 x 4	
624010035	Pyhtää Roones Kirk- kokalliot	hiidenkias	6707433	3471867	12,5- 13	3 x 3	osin hajotettu
624010028	Pyhtää Salmenkalliot	hiidenkias/raut.	6705139	3488547	10	4 x 7	
100000714 4	Pyhtää Sammalsuo 1	mahd. hiidenkias	6707985	3482881	20- 22,5	?	osin purettu tai keskeneräinen
624010022	Pyhtää Strukankalli- ot	raut. røykkiö 10kpl (osa myöhäisn- pronss.?)	6705745	3476755	11-12	?	room. esineitä (1-3), pal. luuta (1), laakakivi (4) (Miettinen 1998)
624010021	Pyhtää Strukankalli- ot itä	hiidenkias/raut. 2kpl	6705757	3477415	12,5- 14	2-4 x 7; 2,5 x 3	
624010033	Pyhtää Tonttuvuori	hiidenkias 2kpl	6703155	3484307	15-16	3,5x5; 5x5	
681010003	Rantasalmi Ketvele- enlahti	lapinraunio 2kpl	6881720	3575430	80-85	4,5 x 8,5; 6 x 10	
681010039	Rantasalmi Pikonni- emi	lapinraunio	6897040	3557470	95-98	5 x 5	pal. luu (Sepän- maa 1993)
100000927 5	Rantasalmi Seppä- länsalmi	lapinraunio 2kpl	6894356	3563839	90	1x2, osin purettuja (kaikki)	
696010017	Ristiina Haasialahti	lapinraunio 3kpl	6825370	3516540	84-85	3,5 x 4; 2 x 3; 2,5 x 3	
696010001	Ristiina Haukkavuori	lapinraunio	6818300	3518000	85-90	7 x 8	pal. luuta (Aspe- lin 1886; Perkko 1973)
696010075	Ristiina Hietaniemi	lapinraunio	6821790	3528670	85	6 x 6	laakakivi lou- naiskulmassa
696010074	Ristiina Järvenpää	mahd. lapinraunio	6812240	3517560	107- 109	1 x 2,5	
696010061	Ristiina Keikanniemi	mahd. lapinraunio n.10kpl	6819600	3513000	77-80	halk. 2-4 (kaikki)	
696010023	Ristiina Kitulansuo A	lapinraunio	6822680	3519630	84-86	5 x 5	
696010024	Ristiina Kitulansuo B	lapinraunio	6822390	3519710	87-89	4 x 6	
696010025	Ristiina Kitulansuo C	lapinraunio 2kpl	6822340	3519740	87-89	3 x 3 (kaikki)	
696010085	Ristiina Korteläh- denniemi	mahd. lapinraunio 2kpl	6822380	3523730	80	3 x 3; ei tiedossa	
696010004	Ristiina Lehmisaari	lapinraunio 2kpl	6822060	3524670	100	10 x 15 (ki- inni toisissa- an)	

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhte- et (m)	erityistä
696010005	Ristiina Linnasaari	lapinraunio	6822100	3523720	100	14 x 15	ei löytöjä (Aspe- lin 1886)
696010034	Ristiina Piikinperse A	lapinraunio 1-2kpl	6821820	3528760	85	5 x 6	
696010035	Ristiina Piikinperse B	lapinraunio	6821660	3528960	82-84	5-6 x 6-7	
696010036	Ristiina Piikinperse C	lapinraunio 2kpl	6821670	3529030	84-86	2 x 4; 3 x 3	
100000669 5	Ristiina Pikoniemi	lapinraunio	6822796	3529995	80	5 x 7	
696010062	Ristiina Rajatie 3	mahd. lapinraunio	6820890	3514780	98- 100	1,5 x 2	
696010051	Ristiina Vartioniemi	lapinraunio	6822240	3529260	83-85	3 x 7	
700010041	Ruokolahti Kalma- kallio	lapinraunio	6808700	3570460	85-88	7 x 7	muurirakennetta
700010014	Ruokolahti Kalmasa- ari	lapinraunio	6803220	3579020	83	6-7 x 6-7	osin hajotettu
700010036	Ruokolahti Kauvon- niemi	lapinraunio	6803070	3579220	85		miltei kokonaan tuhoutunut
700010032	Ruokolahti Kekäläi- nen	lapinraunio	6804159	3580855	80	osin purettu	
700010045	Ruokolahti Metelini- emi	lapinraunio	6793207	3590648	85	5 x 8	osin hajotettu
700010013	Ruokolahti Niemen- kainalonsaari	lapinraunio	6803040	3577330	82	7 x 7	
700010015	Ruokolahti Raaniemi	lapinraunio	6805480	3582596	81	6 x 9	
700010017	Ruokolahti Salmini- emi	lapinraunio	6803180	3578400	81	6-7 x 6-7	osin hajonnut
100000930 8	Ruokolahti Vääräjä- rvi	mahd. lapinraunio yli10kpl	6804480	3602751	?	?	
700010047	Ruokolahti Vanha- kanniemi	lapinraunio	6797325	3585724	82	6,5 x 7	
100000798 4	Ruokolahti Vertalan- salmi	mahd. lapinraunio 8kpl	6816250	3604330	?	?	
100000318 8	Savitaipale Lahden- taus	mahd. lapinraunio	6784233	3531165	100	?	
100000242 8	Savonlinna Anatonsoniemi	mahd. lapinraunio	6856717	3612413	82	?	
100000244 9	Savonlinna Häyryn- järvi a, r 2	lapinraunio 8kpl (koko kohde)	6888603	3588813	80-83	2 x 3,5	Luuk. keram., pal. luuta, epä- varma kivies. katkelma ja kvartsia (Se- pänmaa 1995)
100000244 9	Savonlinna Häyryn- järvi a, r 5	lapinraunio 8kpl (koko kohde).	6888603	3588813	80-83	2,5 x 4,5	pii-iskos, kvart- sia, reunakehää (Lehtinen 1994)
100000245 0	Savonlinna Häyryn- järvi b	lapinraunio	6888588	3588914	90	8 x 8	
100000247 9	Savonlinna Häyryn- järvi c	lapinraunio	6888540	3589167	82-83	4,5 x 6	mahd. kaksois- raunio
100000242 6	Savonlinna Kaislan- mäki	mahd. lapinraunio	6863750	3579010	85	4,3 x 4,3	

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhte- et (m)	erityistä
741010002	Savonlinna Karhuniemi A	lapinraunio 2-3kpl	6893798	3619827	80	halk. 3 (kaksi selvää)	
741010003	Savonlinna Karhuniemi B	mahd. lapinraunio	6893865	3619764	78-80	3 x 3	
741010005	Savonlinna Ketvele	lapinraunio	6896796	3619268	80	10 x 10	
740010012	Savonlinna Kirveslampi	mahd. lapinraunio	6871470	3590170	81-82	2,3 x 4,2	ei löytöjä (Lehtinen 1988)
1000002429	Savonlinna Lapinsaa-ri a	mahd. lapinraunio	6858147	3586157	76-80	2,2 x 5,5	
1000002430	Savonlinna Lapinsaa-ri b	mahd. lapinraunio	6858320	3585570	75-80	3 x 3	
1000004205	Savonlinna Linnaniemi	lapinraunio	6856120	3594790	115	7,2 x 8,6	paikoin reunakiveystä
1000012764	Savonlinna Pieni Leposaari	lapinraunio	6849954	3619328	82	3 x 5	
740010011	Savonlinna Pönttöniemi	lapinraunio	6894116	3581948	95	7,7 x 7,8	
741010012	Savonlinna Purnuniemi	lapinraunio	6903906	3622542	82-84	4 x 4	
1000002440	Savonlinna Ruisniemi	mahd. lapinraunio	6867723	3591681	78	1,5 x 3	
1000002427	Savonlinna Vahtisaari	lapinraunio	6869785	3592957	80-83	ei tiedossa	
768010047	Sulkava Ruuvistonmäki	mahd. lapinraunio 7kpl	6842700	3583680	87-90	halk. n. 3 (kaikki)	
1000003171	Suomenniemi Pukki-la Lamminmäki	mahd. lapinraunio	6805182	3498889	95	2 x 2	
831010041	Taipalsaari Hiidenmäki	mahd. lapinraunio 8kpl	6785700	3556220	85-95	"eri kokoisia"	
831010019	Taipalsaari Kirjamo-inniemi	lapinraunio	6780070	3559000	80	7 x 9	
831010034	Taipalsaari Kirkkosaa-ri	mahd. lapinraunio "useita"	6785200	3557440	80	suurin 5x8; pienimmät 2x2	
831010028	Taipalsaari Leukaniemi	lapinraunio	6779900	3551300	85	5-6 x 11	
831010039	Taipalsaari Tokein-niemi	lapinraunio	6787030	3548920	85	7 x 7	
1000013962	Virolahti Hailiniemi 1	mahd. hiidenkivas	6713340	3540656	15	5 x 7	
935010044	Virolahti Harvajanniemi 1	hiidenkivas/raut. 4kpl	6705774	3526866	10	isoin 7 x 7, muut pienempiä	
935010045	Virolahti Harvajanniemi 2	hiidenkivas/raut.	6705850	3526500	12	5 x 5, osin hajotettu	
1000014999	Virolahti Hyypiänvuori	mahd. hiidenkivas 5kpl	6708789	3537261	20-25	halk. 4-5 (kaikki)	
1000011049	Virolahti Kepuri	hiidenkivas/raut.	6715996	3521099	10	4 x 5,5-6	

MJ-tunnus	kohteen nimi	kohdetyyppi	pkoo	ikoo	z (mpy)	mittasuhte- et (m)	erityistä
100000363 2	Virolahti Korkiakallio	hiidenkivas/raut.	6711616	3526780	10	4 x 6	
100001101 9	Virolahti Korpisaari 1 & 2	hiidenkivas 2 kpl	6717966	3541744	15	1: 2,5 x 2,5; 2: 2 x 4	
935010037	Virolahti Kotaniemi	mahd. lapinraunio	6726780	3534220	28	3 x 3	
935010046	Virolahti Lakakallio	hiidenkivas	6708550	3537370	12	6 x 6	osin vaurioitu- nut
100001104 4	Virolahti Lapuri 2	hiidenkivas	6706802	3531971	15	?	hajotettu
100001104 5	Virolahti Lapuri 3	hiidenkivas	6706553	3532764	15	2,5 x 2,5	
100000834 7	Virolahti Multamäki	mahd. hiidenkivas	6708000	3532320	20-25	?	
100000363 3	Virolahti Päkinoja 1	hiidenkivas/raut. + 12 kivitarhaa	6710840	3528340	10	3 x 4 (röyk- kiö)	
935010013	Virolahti Pyölinpohja A	hiidenkivas 7kpl	6711690	3526885	10-15	a: 5 x 5; b: 5 x 5; c: 5 x 7; d: 5 x 5; e: ?; f-g: halk. 6-7	röykkiö e pahasti hajotettu
100000363 1	Virolahti Pyölinpohja B	hiidenkivas 1-2kpl	6711388	3527115	15	halk. 6-7 (kaikki)	
935010043	Virolahti Rajamäki	mahd. lapinraunio	6723180	3538450	32	3 x 5	
100001101 3	Virolahti Siikasaa- renkallio 1	mahd. hiidenkivas	6707348	3533095	20	3,5 x 3,5	
100001101 4	Virolahti Siikasaa- renkallio 2	mahd. hiidenkivas	6706878	3533100	20	1 x 1,5	
100001104 1	Virolahti Suuri Laa- kasaari 2	mahd. hiidenkivas 14kpl	6707403	3537283	10-15	1-3,5 x 1,5- 6,5 (kaikki)	
935010047	Virolahti Suuri Laka- saari 1	mahd. hiidenkivas 7 kpl	6707361	3537387	10-15	4x2; 4x4; 3x7; 3x8; 3x10; 1x6; 2x2	
935010040	Virolahti Sydänkylä	hiidenkivas	6711199	3522067	25-30	?	pahasti kaiveltu
935010039	Virolahti Vähä- Harvajanneimi	hiidenkivas 4kpl	6706550	3523570	15	halk: 10, 6, 10 ja 3	
100000835 1	Virolahti Vavarnavu- ori	mahd. hiidenkivas 4kpl	6709500	3536100	20-25	2-3 x 6 (kaikki)	

Liite 8. Tutkimusaineiston asuinpaikkakohteiden lapinraunioetäisyydet

*sarakkeen luvut peräisin MapInfo 10.0 –karttaohjelman automaattisesta mittaustoiminnosta

** alle 0,5% päähän ryhmärajasta jääneet automaattimittausten tulokset korjausmitattu suorakulmaisessa taso-koordinaatistossa

asuinpaikka/as. = kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikkakohde, josta on keramiikkalöytöjä.

tutkimusalueen ulkopuoliset lapinrauniokohteet kursivoitu

Lyhenteet: asb. = asbestikeramiikka. hiekk = hiekkasekoitteinen keramiikka. hist = historiallisen ajan keramiikka. ka I = varhainen kampakeramiikka. ka II = tyypillinen kampakeramiikka. ka III = myöhäiskampakeramiikka. Kier = Kierikin keramiikka. Luuk. = Luukonsaaren keramiikka. luusek = luusekoitteinen keramiikka. MN = myöhäisneoliittinen. org = orgaanissekoitteinen keramiikka. Pyheen = Pyheensillan keramiikka. raut. = rautakautinen keramiikka. Sirn = Sirnihtan keramiikka. ST = tekstiilikkeramiikka. vasb = varhainen asbestikeramiikka. VM = varhaismetallikautinen.

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Ruokolahti Raaniemi	asuinpaikka	Ruokolahti Raaniemi	0	1	1
Ristiina Kitulansuo D	ST, Luuk, länt. pronss. as.	Ristiina Kitulansuo C	94,026492	1	1
Kerimäki Vonkaniemi C	Luuk, ka II as.	Kerimäki Vonkanniemi A	109,675047	1	1
Kouvola Nuumanniemi	ka I:2-II as.	Kouvola Nuumasalmi	148,234201	1	1
Kerimäki Martinniemi 3	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Martinniemi 8	183,637037	1	1
Kerimäki Martinniemi 1	vasb as.	Kerimäki Martinniemi 8	216,051743	1	1
Kerimäki Martinniemi 4	ST, Sär2, ka II, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Martinniemi 8	219,349227	1	1
Kerimäki Martinniemi 5	ST, Luuk as.	Kerimäki Martinniemi 8	269,927358	1	1
Taipalsaari Valkeinlahti	asuinpaikka	Taipalsaari Tokeinmiemi	285,798	1	1
Ruokolahti Karoniemi	ST, Luuk, Sirn, ka I - III, Pöljä, Kier, raut as.	Ruokolahti Kekäläinen	296,30525	1	1
Ruokolahti Alatalo	ST as.	Ruokolahti Niemenkainalonsaari	296,588322	1	1
Ruokolahti Karklahti Korosniemi A	ka II, Pöljä as.	Ruokolahti Vanhakan-niemi	329,716347	1	1
Puumala Pistohiekka A	ka III, MN asb? as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	347,992029	1	1
Ristiina Hietaniemenkangas	ST, ka II-III, Pöljä as.	Ristiina Hietaniemi	394,761136	1	1
Ristiina Hietavuori	asuinpaikka	Ristiina Hietaniemi	397,222998	1	1
Puumala Pistohiekka C	ka III, Pöljä as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	410,163374	1	1
Ruokolahti Karklahti Korosniemi B	ka II-III as.	Ruokolahti Vanhakan-niemi	414,679525	1	1
Juva Raintsaari A	Sär2?, MN luusek? as.	Juva Raintsaari B	439,020538	1	1

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryh- mä**	1000m ryh- mä**
Puumala Pistohiekka B	ST, ka? as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	452,479007	1	1
Ristiina Roinilampi	ST as.	Ristiina Kitulansuo C	477,22533	1	1
Kerimäki Särkipukro	vasb, ka II as.	Kerimäki Vonkanniemi a	531,034834	1	1
Mikkeli Lakeistenranta	Sirn as.	Mikkeli Tiilisaari	596,313537	1	1
Ristiina Paskalampi	vasb as.	Ristiina Kitulansuo A	611,657754	1	1
Lappeenranta Hiekkaniemi	Pöljä as.	Lappeenranta Heposalu	681,923827	1	1
Ristiina Pulmionlampi A	ST, Luuk, Sirn, Pöljä as.	Ristiina Kitulansuo A	702,12277	1	1
Ristiina Akanlahti	ST, ka II-III as.	Ristiina Kitulansuo C	755,883307	2	1
Kerimäki Martinniemi 11	ka as.	Kerimäki Martinniemi 8	761,447552	2	1
Ruokolahti Korosniemi C	MN/VM? asb as.	Ruokolahti Vanhakan- niemi	832,908411	2	1
Punkaharju Kerosärkkä	ka? as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	904,363242	2	1
Kerimäki Keplakkosuo	Kier as.	Savonlinna Karhuniemi A	921,989018	2	1
Taipalsaari Vaateranta	ST, Luuk, ka II, Pöljä, MN org, hist as.	Taipalsaari Kirjamoin- niemi	994,045813	2	1
Lappeenranta Urkon- saari	ka II-III, Kier as.	Ruokolahti Meteliniemi	1031,164605	2	2
Puumala Umpilampi	ka III as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	1069,252614	2	2
Kerimäki Raikuunkan- gas	ka II as.	Kerimäki Martinniemi 8	1290,550766	2	2
Taipalsaari Korstun- kangas	ST?, ka, Kier? as.	Taipalsaari Kirjamoin- niemi	1332,60216	2	2
Ruokolahti Satamoin- niemi	ka II-III as.	Ruokolahti Meteliniemi	1368,149772	2	2
Rantasalmi Peltuenlah- ti b	ka II as.	Rantasalmi Ketveleen- lahti	1435,982333	2	2
Ristiina Parkatinkangas	ka? as.	Ristiina Haasialahti	1436,927904	2	2
Savonlinna Rajalahti	asuinpaikka	Savonlinna Ketvele	1458,934867	2	2
Ristiina Tornivuori	ka II as.	Ristiina Kitulansuo C	1473,283252	2	2
Iitti Harakkaniemi	asuinpaikka	Iitti Jänispohjanlahti	1550,41949	3	2
Savonlinna Siiperi	ka II? as.	Savonlinna Karhuniemi A	1552,368011	3	2
Ruokolahti Pitkänpoh- janlahti A	Luuk? as.	Ruokolahti Kalmakallio	1617,43611	3	2
Kerimäki Kaunisniemi	ka II, Kier as.	Kerimäki Martinniemi 8	1642,089419	3	2
Savonlinna Ryttyniemi	vasb? as.	Savonlinna Ketvele	1679,584391	3	2
Kerimäki Rekilahti	vasb as.	Kerimäki Martinniemi 8	1703,981713	3	2
Iitti Variskallio	ka II as.	Iitti Hiidensalmi	1830,891279	3	2
Ruokolahti Niittylahti	vasb, Pöljä as.	Ruokolahti Raaniemi	1834,459085	3	2
Savonlinna Hiekkaran- ta	vasb as.	Savonlinna Karhuniemi A	1845,049784	3	2

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Ristiina Kiviharju A	ka II as.	Ristiina Haasialahti	1856,521648	3	2
Iitti Keidas	ST as.	Iitti Hiidensalmi	2019,593632	3	3
Kerimäki Vihansaari	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevan-niemi	2039,874412	3	3
Joroinen Rydänniemi	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	2076,717712	3	3
Ristiina Huttulanvirta B	ka II as.	Ristiina Pikoniemi	2098,696321	3	3
Ruokolahti Savisaari	VM, hist. as.	Ruokolahti Kekäläinen	2104,142699	3	3
Juva Papinsalo	ka III	Juva Raintsaari B	2183,640696	3	3
Kerimäki Puntusensuo	Pöljä as.	Kerimäki Kuhisevan-niemi	2226,851705	3	3
Ruokolahti Laajalahti	Pöljä as.	Ruokolahti Kalmakallio	2242,104296	3 (2248m)	3
Kerimäki Kangaslampi	Luuk as.	Savonlinna Karhuniemi A	2285,14999	4	3
Lappeenranta Ahven-saari	vasb, ka II-III, Kier, Pöljä as.	Lappeenranta Heposalo	2371,474659	4	3
Lappeenranta Hiekka-saari	ka II as.	Ruokolahti Vanhakan-niemi	2382,45621	4	3
Lappeenranta Onnen-maa	ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	2410,974232	4	3
Iitti Salmenniemi	ka I as.	<i>Nastola Kilpisaari 2</i>	2411	4	3
Heinävesi Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä as.	Heinävesi Hentulansaari	2456,266522	4	3
Puumala Keihäsjärvi	ka?, luusek? as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	2520,200096	4	3
Kerimäki Puntusentaus	ka II as.	Kerimäki Kuhisevan-niemi	2529,538384	4	3
Lappeenranta Ruoho-saari	ka as.	Lappeenranta Heposalo	2580,973999	4	3
Kerimäki Puntusentaus 2	ka II as.	Kerimäki Kuhisevan-niemi	2630,226366	4	3
Savonlinna Vihtakan-nan kanava	asuinpaikka	Savonlinna Ketvele	2640,154152	4	3
Kerimäki Jussila	ka II as.	Kerimäki Kuhisevan-niemi	2645,486935	4	3
Ruokolahti Piipari	ka II as.	Ruokolahti Kekäläinen	2718,445223	4	3
Ristiina Linnaniemen kärki	ka? as.	Ristiina Haukkavuori	2785,760887	4	3
Ristiina Neulaportti	ka II-III as.	Ristiina Linnasaari	2793,824472	4	3
Kerimäki Myllylahti	ka II as.	Kerimäki Martinniemi 8	2823,871876	4	3
Taipalsaari Heinoin-saari	ka II-III as.	Taipalsaari Tokeinniemi	2993,912411	5 (3002m)	4 (3002m)
Ristiina Neulaportti B	vasb, Pöljä as.	Ristiina Linnasaari	3127,261148	5	4
Ristiina Tarhola	asuinpaikka	Ristiina Lehmissaari	3129,970761	5	4
Savonlinna Kaatiolahti A	ka II as.	Savonlinna Ketvele	3197,102649	5	4
Lappeenranta Honka-saari	asuinpaikka	Lappeenranta Heposalo	3223,752617	5	4
Taipalsaari Pinnakka	ka II as.	Taipalsaari Kirjamoin-niemi	3250,189024	5	4

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryh- mä**	1000m ryh- mä**
Ristiina Ala-Pentti B	ST as.	Ristiina Linnasaari	3286,88896	5	4
Puumala Pitkänpoh- janlahti	ka II as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	3326,262002	5	4
Ruokolahti Tervahau- danlahti A-B	asuinpaikka	Ruokolahti Niemen- kainalonsaari	3344,008964	5	4
Joroinen Timolanmäki	MN? asb as.	Joroinen Kissanniemi	3366,156925	5	4
Kerimäki Lamperonsuo N	ka II as.	Kerimäki Kuhisevan- niemi	3491,34311	5	4
Ristiina Linnaniemi	ka? as.	Ristiina Haukkavuori	3595,198483	5	4
Lappeenranta Huus- niemi 2	asuinpaikka	Ruokolahti Vanhakan- niemi	3606,253833	5	4
Iitti Linnasaari	ST?, nuora as.	<i>Nastola Kilpisaari 2</i>	3618	5	4
Lappeenranta Liudun- lahti	MN asb as.	Ruokolahti Vanhakan- niemi	3620,700298	5	4
Imatra Lammassaari 1	ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	3668,53292	5	4
Joroinen Puomila	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	3691,153009	5	4
Lappeenranta Huus- niemi 1	ka, MN asb, luusek as.	Ruokolahti Vanhakan- niemi	3790,322756	6	4
Juva Otamo 1	Kier as.	Juva Raintsaari B	3846,400485	6	4
Iitti Perolahti	asuinpaikka	Iitti Hiisiöistenlampi	3893,736686	6	4
Taipalsaari Taipaleen- ranta 2	ka II, Pöljä as.	Taipalsaari Kirjamoin- niemi	3926,363002	6	4
Puumala Pataniemen- kannas	ka II as.	Ruokolahti Kalmakallio	3949,928801	6	4
Ruokolahti Satlainen	ka II as.	Ruokolahti Salminiemi	3953,277547	6	4
Puumala Karsikkolahti	ST, ka II-III as.	Ruokolahti Kalmakallio	3975,34681	6	4 (3989m)
Taipalsaari Taipaleen- ranta	ka II as.	Taipalsaari Kirjamoin- niemi	3995,176956	6	5 (4003m)
Ruokolahti Koiniemi	kuoppa? as.	Ruokolahti Kekäläinen	4021,548459	6	5
Joroinen Likolammin- harju	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	4093,169974	6	5
Lappeenranta Kaisla- ranta	asuinpaikka	Lappeenranta Heposalu	4122,508132	6	5
Joroinen Likolammin- harju 4	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	4131,977582	6	5
Joroinen Likolammin- harju 5	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	4143,607975	6	5
Ruokolahti Tuliniemi	ka III? as.	Ruokolahti Niemen- kainalonsaari	4161,761864	6	5
Rantasalmi Räkkinen- niemi	ka II, III? as.	Rantasalmi Ketveleen- lahti	4181,079466	6	5
Ristiina Kuoresalmi	ka III as.	Ristiina Haukkavuori	4279,690999	6	5
Savonlinna Hiekkahar- ju	ka II as.	Savonlinna Ketvele	4300,610451	6	5
Joroinen Kyrönmäki	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	4362,568006	6	5
Savonlinna Lamminsuo	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	4414,2712	6	5
Joroinen Kyrönmäki 5	ka as.	Joroinen Kissanniemi	4434,871589	6	5

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Punkaharju Harjuaho	ka? as.	Savonlinna Pieni Leposaari	4458,613155	6	5
Joroinen Kyrönmäki 4	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	4497,774237	7 (4515m)	5
Kerimäki Lillukkasuo	ka II as.	Kerimäki Kuhisevaniemi	4545,232545	7	5
Lappeenranta Mietinsaari	vasb, ka I:2, Pöljä/Kier as.	Ruokolahti Meteliniemi	4548,187687	7	5
Kerimäki Kalaniemi a	vasb, ka II as.	Kerimäki Kuhisevaniemi	4551,449514	7	5
Lappeenranta Tenhamoinlahti	ST as.	Lappeenranta Heposallo	4565,401063	7	5
Punkaharju Kaarniemi	ST, Luuk, vasb, ka II-III, Pöljä, Kier, Pyheen? as.	Savonlinna Pieni Leposaari	4580,91214	7	5
Taipalsaari Rentola	Sär2?, ka as.	Taipalsaari Tokeinmiemi	4611,154008	7	5
Puumala Martikkala 2	ka II-III as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	4615,641276	7	5
Ristiina Aartamaniemi	ka II as.	Ristiina Haukkavuori	4627,810127	7	5
Savonlinna Porrassalmi b	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	4643,79004	7	5
Lappeenranta Huhtiniemi	ka II-III, Kier, Pöljä, nuora? As.	Lappeenranta Heposallo	4741,922783	7	5
Kerimäki Mäntylä a	Kier as.	Kerimäki Kuhisevaniemi	4772,546423	7	5
Puumala Karkianiemi 1	ka II as.	Ruokolahti Kalmakallio	4779,269759	7	5
Kerimäki Myhkyräharju 3	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevaniemi	4802,051169	7	5
Iitti Silamaniemi	ST as.	<i>Nastola Kilpisaari 2</i>	4808	7	5
Kerimäki Pikarniemi	vasb as.	<i>Kesälahti Viitaniemi</i>	4828	7	5
Ristiina Metelinniemi	ST as.	Ristiina Haukkavuori	4831,871184	7	5
Juva Pukkilampi A	ka II as.	Juva Raintsaari B	4849,040064	7	5
Punkaharju Paaslahti	ka II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	4903,169185	7	5
Punkaharju Nuuviniemi	ka as.	Savonlinna Pieni Leposaari	4924,689597	7	5
Ruokolahti Kutveleenkanava 2	asuinpaikka	Ruokolahti Niemenkainalonsaari	4972,170862	7	5
Lappeenranta Mikonsaari	ka II-III as.	Lappeenranta Heposallo	5036,591547	7	6
Lappeenranta Nievare	vasb, ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	5046,216945	7	6
Savonlinna Haukilahden pohja	ST as.	Savonlinna Vahtisaari	5088,716613	7	6
Kerimäki Mäntylä b	vasb, ka II as.	Kerimäki Kuhisevaniemi	5143,881722	7	6
Joroinen Ikolanmäki 1	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	5149,689395	7	6
Mikkeli Köpeli	ka II, Kier as.	Ristiina Haasialahti	5158,629176	7	6
Iitti Koskenranta	ST, Sär2?, ka II as.	Iitti Lapinsaari	5185,601286	7	6
Joroinen Karhunlahti	ka as.	Joroinen Kissanniemi	5201,339185	7	6

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryh- mä**	1000m ryh- mä**
Lappeenranta Tyyster- niemi	ka II as.	Lappeenranta Heposalon	5212,079545	7	6
Kerimäki Lamminniemi	ka III as.	Kerimäki Kuhisevan- niemi	5239,597326	8 (5261m)	6
Savonlinna Koitterkan- gas	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	5243,176087	8 (5261m)	6
Lappeenranta Rutola- Hietaranta 2	ka I - III, MN asb? as.	Lappeenranta Heposalon	5243,718978	8 (5259m)	6
Savonlinna Niittyranta 2	Luuk?, Kier? as.	Savonlinna Vahtisaari	5256,907914	8	6
Lappeenranta Rutola Sahalahti 1	vasb, ka II as.	Lappeenranta Heposalon	5263,753842	8	6
Lappeenranta Etu- ja Taka-Muntero	vasb, ka II as.	Lappeenranta Heposalon	5324,383076	8	6
Savonlinna Salmelan taimitarha	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	5330,471459	8	6
Mäntyharju Harjun- niemi	ka II as.	Mäntyharju Linnasaari	5410,608665	8	6
Savonlinna Niittyranta 1	Pöljä as.	Savonlinna Vahtisaari	5442,965981	8	6
Ruokolahti Kaijanlahti	ka II as.	Ruokolahti Kalmakallio	5477,337676	8	6
Lappeenranta Hieta- ranta	ka II-III, MN asb as.	Lappeenranta Heposalon	5538,665985	8	6
Joroinen Kanavankan- gas 2	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	5567,201711	8	6
Punkaharju Musta- niemi	vasb as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	5584,023173	8	6
Savonlinna Palomäki	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	5607,986562	8	6
Taipalsaari Kutveleen kanava W	vasb as.	Ruokolahti Niemen- kainalonsaari	5659,262339	8	6
Kerimäki Kaitasuo	ka II as.	Kerimäki Kuhisevan- niemi	5664,033672	8	6
Rantasalmi Ritokangas	Pöljä, VM asb? as.	Rantasalmi Seppälän- salmi	5714,455837	8	6
Joroinen Kanavakan- gas	vasb, ka II, Kier, Pöljä as.	Joroinen Kissanniemi	5784,95064	8	6
Savonlinna Kuikkari	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	5797,494222	8	6
Rantasalmi Pirskanlah- ti a	Pöljä? as.	Rantasalmi Seppälän- salmi	5805,638576	8	6
Rantasalmi Rantakar- tano	ka II as.	Rantasalmi Ketveleen- lahti	5878,734018	8	6
Rantasalmi Pirskanlah- ti b	ka, Pöljä as.	Rantasalmi Seppälän- salmi	6041,697512	9	7
Joroinen Miiluniemi	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	6078,471845	9	7
Joroinen Hotakonlam- pi	vasb? as.	Joroinen Kissanniemi	6204,43685	9	7
Joroinen Petäjäselkä	vasb as.	Joroinen Kissanniemi	6210,510697	9	7
Savonlinna Suvikangas	ST, ka II as.	Savonlinna Linnaniemi	6214,799812	9	7

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryh- mä**	1000m ryh- mä**
Kerimäki Harjunpään- lampi	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevan- niemi	6224,757446	9	7
Taipalsaari Putronnie- mi	asuinpaikka	Taipalsaari Tokein- niemi	6248,520488	9	7
Savonlinna Kärään- kangas a	ST?, ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	6271,714541	9	7
Kerimäki Kokonlahti A	Luuk as.	Kerimäki Martinniemi 8	6284,633494	9	7
Taipalsaari Karhunnäp- ä	ka, raut, hist as.	Taipalsaari Tokein- niemi	6364,240795	9	7
Joroinen Karjalanniemi	ka as.	Joroinen Kissanniemi	6375,035661	9	7
Kerimäki Kokonlahti B	ka II as.	Kerimäki Martinniemi 8	6393,215822	9	7
Rantasalmi Erolankan- gas a	vasb as.	Rantasalmi Ketveleen- lahti	6437,257397	9	7
Rantasalmi Kupialan- kangas	ST, Pöljä as.	Rantasalmi Seppälän- salmi	6447,895423	9	7
Rantasalmi Kupiala b	asuinpaikka	Rantasalmi Seppälän- salmi	6453,259363	9	7
Mikkeli Ontonlahti	ka II as.	Juva Raintsaari B	6519,320659	9	7
Joroinen Kanava	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	6526,715663	9	7
Kerimäki Kokkomäki	ST as.	Kerimäki Kuhisevan- niemi	6528,310524	9	7
Ruokolahti Sienaa	asuinpaikka	Ruokolahti Raaniemi	6550,83528	9	7
Kerimäki Kulhanlampi B	vasb? as.	Kerimäki Martinniemi 8	6573,038892	9	7
Savonlinna Kärään- kangas b	ST, Luuk?, Sirn as.	Savonlinna Vahtisaari	6573,505053	9	7
Punkaharju Hievaslahti	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	6581,203956	9	7
Miehikkälä Heikkilä	ka I:2-II, Kier, Pöljä, nuora, kuoppa as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	6590,513466	9	7
Ruokolahti Anttila	ka II as.	Ruokolahti Raaniemi	6715,357968	9	7
Ristiina Honkamäki	ka II as.	Ristiina Haasialahti	6729,273533	10 (6751m)	7
Puumala Sapariston- lahti	ka II as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	6834,973058	10	7
Kangasniemi Nisuksen- lahti 2	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	6854,077913	10	7
Rantasalmi Lautakan- gas	ST, vasb, ka II, Kier as.	Rantasalmi Ketveleen- lahti	6893,982454	10	7
Savonlinna Iso- Kankainen	ST, Luuk? as.	Savonlinna Linnaniemi	6920,891769	10	7
Joroinen Kanavantie	ka II, Pöljä as.	Joroinen Kissanniemi	6922,914005	10	7
Iitti Kaunissaari	nuora, MN? As.	Nastola Kilpisaari 2	6928	10	7
Joroinen Liponniitty	MN asb. as.	Joroinen Kissanniemi	6935,309379	10	7
Mikkeli Kaivannonoja B	ka II, III? as.	Mikkeli Tiilisaari	6964,981584	10	7 (6984m)
Kangasniemi Pohjan- niemi 1	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	6999,804752	10	7 (7025m)
Ruokolahti Seppälä	ka II as.	Ruokolahti Raaniemi	7003,764556	10	8
Lappeenranta Saksan- niemi Kärjenlampi	vasb, ka I:1 - II, Pöljä as.	Lappeenranta Heposal- o	7012,803663	10	8

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Mikkeli Kaivannonoja A	vasb, MN luusek? as.	Mikkeli Tiilisaari	7090,241205	10	8
Lappeenranta Ahola Niemisenkärki	asuinpaikka	Lappeenranta Heposalon	7124,7981	10	8
Kerimäki Hälvä	ka? as.	Kerimäki Kuhisevan-niemi	7150,845138	10	8
Iitti Römänsaari	asuinpaikka	Iitti Hiisiöistenlampi	7164,615701	10	8
Ruokolahti Talkkuna Alatuvanlahti	MN luusek ja hiekk as.	Ruokolahti Kalmakallio	7184,482018	10	8
Miehikkälä Autiopelto	ka II, nuora as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	7240,192204	10	8
Ristiina Mustalahti	ST as.	Ristiina Haukkavuori	7240,78238	10	8
Joroinen Kyöpelinvuori	Kier, Pöljä as.	Joroinen Kissanniemi	7247,134351	10	8
Joroinen Saenniemi	vasb. as.	Joroinen Kissanniemi	7310,767009	10	8
Kangasniemi Hetelampi	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	7329,740298	10	8
Punkaharju Antikan-niemi	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo-saari	7347,339955	10	8
Punkaharju Multanie-mi	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo-saari	7407,84556	10	8
Punkaharju Salilampi a ja b	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo-saari	7420,856552	10	8
Puumala Kankaalan-niemi	MN? asb as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	7432,992451	10	8
Savonlinna Kylmänie-mi a	ka?, Pöljä, luusek, nuor raut? as.	Savonlinna Vahtisaari	7561,601253	11	8
Enonkoski Emännän-niemi	ka II as.	Savonlinna Häyryjärvi c	7590,460716	11	8
Savonlinna Kylmänie-mi b	Pöljä, raut. as.	Savonlinna Vahtisaari	7597,596435	11	8
Punkaharju Hautaus-maa	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo-saari	7676,729801	11	8
Punkaharju Pusunlahti	vasb, Pöljä as.	Savonlinna Pieni Lepo-saari	7693,989151	11	8
Ruokolahti Pöllösaari	kuoppa as.	Ruokolahti Raanniemi	7825,537153	11	8
Punkaharju Honka-niemi	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo-saari	7898,711706	11	8
Ristiina Mustikkavuori 1	asuinpaikka	Ristiina Piikinperse B	7927,169032	11	8
Rantasalmi Suoranta	vasb, ka II-III as.	Rantasalmi Ketveleen-lahti	7970,958696	11	8 (7999m)
Lappeenranta Hyö-tiönsaari 1	ka II-III as.	Lappeenranta Heposalon	7996,289612	11	9 (8026m)
Punkaharju Pusunmäki	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo-saari	8043,038668	11	9
Miehikkälä Perienniitty	ka I as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	8054,41014	11	9
Mikkeli Konnunlahti	MN/VM asb as.	Mikkeli Tiilisaari	8087,541215	11	9

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Savonlinna Kortelahti 2	ST? as.	Savonlinna Linnaniemi	8373,53083	12	9
Joroinen Kirvesniemen kellari	asuinpaikka	Varkaus Konnansalo 1	8391	12	9
Lappeenranta Uirin- niemi-Kärjenlahti	MN asb? as.	Lappeenranta Heposallo	8412,73782	12	9
Punkaharju Pakkashar- ju a	vasb, ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	8523,659395	12	9
Punkaharju Pakkashar- ju b	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	8555,150944	12	9
Punkaharju Heinniemi a	ST, ka II-III, Kier Pöljä as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	8584,547034	12	9
Mikkeli Rieskaniemi	vasb as.	Mikkeli Tiilisaari	8595,879748	12	9
Kouvola Pukkisaari	nuora?, Pöljä, MN väl as.	Kouvola Nuumasalmi	8645,546677	12	9
Puumala Häälampi	ka II as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	8673,934707	12	9
Punkaharju Ristiniemi a	vasb, ka II, Kier Jysmä, kuoppa as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	8733,194289	12	9
Kerimäki Lapinsaari	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevan- niemi	8737,593007	12	9
Punkaharju Heinniemi b	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	8741,049588	12	9
Punkaharju Pakkashar- ju c	vasb, ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	8837,745224	12	9
Savonlinna Tynkkylän- joki b	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	8918,501799	12	9
Ristiina Heiniemi	ST as.	Ristiina Haukkavuori	8947,685981	12	9
Punkaharju Ristiniemi b	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	8991,899523	13 (9027m)	10 (9027m)
Puumala Paimenten- luhta	ka II, III?	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9016,471931	13	10
Ristiina Hotakka	ka II as.	Ristiina Haukkavuori	9033,111052	13	10
Puumala Kärmelahti	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9050,809149	13	10
Punkaharju Liettiin- kangas	vasb as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	9057,992599	13	10
Savonlinna Pyyhiekka 1	ST as.	Savonlinna Ketvele	9066,34092	13	10
Heinävesi Taivallahti	ka II as.	Heinävesi Linjasaari	9102,338668	13	10
Savonlinna Pyyhiekka 2	vasb? as.	Savonlinna Ketvele	9120,290395	13	10
Punkaharju Sammen- kanta	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	9127,765039	13	10
Kerimäki Ryöpänlahti	ka II, kuoppa	Savonlinna Pieni Lepo- saari	9156,595338	13	10
Kerimäki Kankaanlahti	vasb, ka II, Kier?, Pöljä as.	Kerimäki Kuhisevan- niemi	9163,3235	13	10
Enonkoski Ruutanlam- pi	asuinpaikka	Heinävesi Kotalahti	9165,193845	13	10

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Miehikkälä Pienpelto	ka II, nuora as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9225,799074	13	10
Juva Peltoniemi 1	asuinpaikka	Juva Raintsaari B	9309,863957	13	10
Rantasalmi Ankapura	vasb, ka? as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	9312,49308	13	10
Puumala Syrjälühta	ka II as.	Ruokolahti Kalmakallio	9338,182957	13	10
Puumala Lietniemi A	asuinpaikka	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9418,240935	13	10
Miehikkälä Liinalionpelto	ka II as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9455,076754	13	10
Ruokolahti Haukpohja Sipiniemi	ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	9478,671831	13	10
Miehikkälä Haapala	ka II as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9494,352178	13	10
Puumala Lietniemi B	asuinpaikka	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9520,435612	13	10
Imatra Risuniemi	MN/VM asb. as.	Ruokolahti Meteliniemi	9531,758303	13	10
Taipalsaari Kujansuu	ST?, vasb?, ka II, Pöljä as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	9580,192515	13	10
Miehikkälä Villasiinpolvi	ka I?, II, III? as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9595,654551	13	10
Punkaharju Salkoniemi	ka II-III, Kier, Pöljä, Jysmä as.	Savonlinna Pieni Leposaari	9611,63677	13	10
Miehikkälä Hiiriharjunmäki	ka I:1, ka II as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9613,640467	13	10
Kouvola Pajari	ka I:1-2 as.	HaminaVäärämäki	9615,769197	13	10
Puumala Kuitinpohja	asuinpaikka	Puumala Riihoniemi	9627,730143	13	10
Punkaharju Lasimäki	Pöljä as.	Savonlinna Pieni Leposaari	9667,069138	13	10
Ruokolahti Hovinlahti	asuinpaikka	Ruokolahti Meteliniemi	9740,211274	14 (9770m)	10
Taipalsaari Syrjälä 2	ka II as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	9771,439268	14	10
Savonlinna Vuokkorinne	vasb, ka II-III, Kier, Pöljä as.	Savonlinna Vahtisaari	9783,491957	14	10
Taipalsaari Syrjälä	ka II as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	9823,003613	14	10
Savitaipale Ryöniemi	asuinpaikka	Taipalsaari Tokeinmiemi	9850,063249	14	10
Rantasalmi Nuotniemi a	Pöljä as.	Savonlinna Vahtisaari	9929,120569	14	10
Enokoski Hyypiänniemi	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	9977,369232	14	11 (10020m)
Kerimäki Nunnaniemi a	ka III	Savonlinna Pieni Leposaari	9982,245679	14	11 (10010m)
Savonlinna Pääskylähti	ka I-II as.	Savonlinna Linnaniemi	9997,425512	14	11 (10030m)
Imatra Ukonniemi	ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	10037,963435	14	11
Puumala Riutankangas 1	vasb as.	Puumala Riihoniemi	10170,345069	14	11
Kerimäki Hattuharju	vasb as.	Savonlinna Pieni Leposaari	10210,383961	14	11

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryh- mä**	1000m ryh- mä**
Kerimäki Nunnanlahti	vasb?, Kier? as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	10359,015041	14	11
Heinävesi Kalettoman- kangas	MN asb. as.	Heinävesi Kotalahti	10416,765789	14	11
Kerimäki TVL	ka II, Kier? as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	10492,180676	15 (10520m)	11
Miehikkälä Suuren- männynpelto	ka II as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	10564,557429	15	11
Joroinen Viertola	vasb. as.	Joroinen Kissanniemi	10568,641053	15	11
Kouvola Hakala	asuinpaikka	Kotka Töyterkallio 2	10614,475637	15	11
Savonlinna Povenlahti	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	10627,982581	15	11
Ristiina Haikanniemi	vasb as.	Ristiina Piikinperse B	10648,431311	15	11
Punkaharju Valkia 2	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	10670,375111	15	11
Kerimäki Ankonpykä- läsuo	Kier as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	10733,531439	15	11
Savonlinna Nissilä	ka II as.	Savonlinna Linnaniemi	10831,028421	15	11
Kouvola Ahvionkoski	ST as.	Kotka Töyterkallio 2	10869,198167	15	11
Kerimäki Sääsniemi d	Kier as.	Kerimäki Kuhisevan- niemi	10881,860357	15	11
Kerimäki Ankonpykä- länkangas	ka as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	10915,119503	15	11
Kerimäki Sääsniemi c	ka II as.	Kerimäki Kuhisevan- niemi	10966,175282	15	(11010m)
Kerimäki Sääsniemi a	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevan- niemi	11016,854237		
Lappeenranta Rikki- länniemi	ka II as.	Lappeenranta Heposalon	11060,922794		
Savonlinna Multamäki	Luuk, Pöljä as.	Savonlinna Vahtisaari	11078,582936		
Kouvola Alaranta	asuinpaikka	Kotka Töyterkallio 2	11140,206995		
Miehikkälä Salmenaho	ka I:2 as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	11175,992742		
Enonkoski Kätkötaipa- le a	asuinpaikka	Heinävesi Kotalahti	11197,099772		
Kerimäki Seppäkaapee	vasb, ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	11243,775284		
Taipalsaari Kyläniemi- Tyrsvänlahti	ka II-III as.	Ruokolahti Kalmakallio	11249,43945		
Lappeenranta Utran- saari	ka II-III, Kier as.	Lappeenranta Heposalon	11338,489567		
Sulkava Leinosenniemi	ka II as.	Puumala Riihenniemi	11340,588569		
Savonlinna Pöträmön- niemi A	ST as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	11350,786066		
Rantasalmi Myyrmäki	asuinpaikka	Rantasalmi Ketveleen- lahti	11365,924461		
Kangasniemi Kävy- niemi	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	11368,762695		
Punkaharju Iso- Ruutlampi	vasb as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	11380,538306		

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryh- mä**	1000m ryh- mä**
Enonkoski Valkeisnie- mentie	asuinpaikka	Heinävesi Kotalahti	11422,253167		
Enonkoski Koivula a	Kier? as.	Savonlinna Häyryjärvi c	11429,190629		
Miehkälä Vanha kansakoulu	asuinpaikka	Virolahti Korpisaari 1 & 2	11430,462166		
Punkaharju Iso Ruut- lampi 2	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	11434,390831		
Savonlinna Vetotäival	Sär2 as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	11446,45347		
Ruokolahti Parrumäki	raut, pronss? as.	Ruokolahti Vanhakan- niemi	11494,451686		
Puumala Tervaniemi	asuinpaikka	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	11593,485161		
Punkaharju Hiekkalahti	Luuk, Pöljä? As.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	11628,522488		
Savonlinna Suuri Haa- pajärvi B	ka II, Pöljä as.	Savonlinna Vahtisaari	11830,489503		
Savonlinna Hiekka- niemi	ST?, ka II, kuoppa, Jysmä as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	11845,686057		
Punkaharju Lammin- nimenlampi b	ka, Kier as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	11890,614714		
Lappeenranta Mur- heistenranta	ka II, nuora, kuoppa as.	Lappeenranta Heposalo	11893,642813		
Mikkeli Konnunsuo	ka II, Kier, Pöljä, raut. as.	Ristiina Haasialahti	11901,68169		
Punkaharju Petään- niemi	Luuk, Kier, Pöljä as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	11901,771033		
Puumala Kotkatlahti B	VM? as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	12084,921209		
Joroinen Viholanniemi- Huuppola	ST? as.	Joroinen Kissanniemi	12086,53352		
Puumala Kotkatlahti A	ST, ka II, Pöljä as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	12101,788224		
Sulkava Jyrkänniemi	asuinpaikka	Puumala Riihoniemi	12138,460005		
Lappeenranta Hanhi- järvi-Muurniemenmäki	asuinpaikka	Lappeenranta Heposalo	12197,102891		
Punkaharju Sääsänlah- ti	ka II as.	Kerimäki Mikli	12219,571699		
Lappeenranta Kohu- saari	ka III, Pöljä/Kier as.	Taipalsaari Kirjamoin- niemi	12234,735146		
Ruokolahti Hietämäki	ka II as.	Ruokolahti Vanhakan- niemi	12246,06657		
Punkaharju Sääsänmä- ki	vasb as.	Kerimäki Mikli	12248,1402		
Mikkeli Kaplampi	ka II as.	Ristiina Haasialahti	12272,621362		
Mikkeli Annila	ka II-III as.	Ristiina Haasialahti	12287,873523		
Lappeenranta Hanhi- järvi-Hanhisillanjoki	ka II-III as.	Lappeenranta Heposalo	12378,383176		
Kerimäki Talvihaudan- niemi	ka II, Kier as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	12386,502214		

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Savonlinna Lähteellä d	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	12417,468822		
Kerimäki Lampsunniemi	vasb as.	Savonlinna Vahtisaari	12450,355055		
Sulkava Venäläisenniemi	vasb as.	Puumala Riihonniemi	12462,771552		
Kangasniemi Hiekkaniemi 1	Pöljä? as.	Mikkeli Matarniemi	12612,368124		
Puumala Kotkatsaari	ka?, Pöljä as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	12644,994113		
Joroinen Kolman kansakoulu A	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	12713,812984		
Puumala Vuoltee	ka? as.	Ristiina Pikoniemi	12719,986752		
Punkaharju Kukkonniemi	ka II, Pöljä, raut as.	Savonlinna Pieni Leposaari	12725,327607		
Sulkava Kukkariniemi-Pukkiniemi	asuinpaikka	Puumala Riihonniemi	12790,484769		
Puumala Kotkatsaari 4	Luuk as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	12908,844691		
Savitaipale Lummesuo	asuinpaikka	Taipalsaari Tokeinniemi	12918,396455		
Savonlinna Lähteellä b	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	12957,86546		
Savitaipale Pettilä-Lahdensuo	ka III as.	Taipalsaari Tokeinniemi	13016,837724		
Savitaipale Lahdensuo	asuinpaikka	Taipalsaari Tokeinniemi	13022,612697		
Punkaharju Hovinluhta	ka II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	13024,946745		
Joroinen Kolmankangas 1	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	13133,201501		
Savonlinna Pääskynniemi 2	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	13158,270174		
Miehikkälä Hietala-Patolahti	ka II as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	13172,195979		
Lappeenranta Jängynjärvi-Vuossaarentie	asuinpaikka	Taipalsaari Leukaniemi	13182,103556		
Miehikkälä Rivinkangas	ka I:2 as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	13249,396541		
Savonlinna Lähteellä a	vasb, Pöljä as.	Savonlinna Vahtisaari	13269,666586		
Enonkoski Käkölampi a	ka? as.	Heinävesi Kotalahti	13285,140614		
Punkaharju Kirveslahti	vasb?, ka II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	13377,116687		
Taipalsaari Ketvele	ST, Sär2, ka II-III, Kier as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	13538,657582		
Kangasniemi Tipsalo 5	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	13641,827279		
Kouvola Pateri	ka I	HaminaVäärämäki	13700,817014		
Lemi Kotakangas	ka II as.	Taipalsaari Leukaniemi	13754,098032		
Kouvola Kuparsuo	ka II as.	Pyhtää Roones Kirkkokalliot	13816,399216		
Kouvola Hintteri	asuinpaikka	Mäntyharju Linnasaari	13879,597377		
Kouvola Vanha Riitapalo	nuora as.	Pyhtää Roones Kirkkokalliot	13979,604467		

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Kangasniemi Ruokosalmi	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	14037,096196		
Lappeenranta Kohosaari	Luuk? as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	14060,699161		
Puumala Laanniemi	ka II, Pöljä as.	Puumala Riihonniemi	14091,150474		
Kouvola Huistaharju	nuora as.	Pyhtää Roones Kirkkokalliot	14183,08412		
Punkaharju Mökinlahti	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Leposaari	14224,935771		
Punkaharju Kauronlahti	ka II as.	Kerimäki Mikli	14408,872642		
Savonlinna Haudanpohja 2	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	14434,555755		
Savitaipale Myllylampi	ka II as.	Taipalsaari Tokeinniemi	14498,316224		
Puumala Riutanniemi	ka III as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	14568,217356		
Juva Korkhiekat 2	asuinpaikka	Mikkeli Tiilisaari	14574,512659		
Kouvola Wredeby	ka I:2 as.	Kotka Töyterkallio 2	14616,982918		
Savonlinna Haudanpohja 1	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	14628,626093		
Puumala Kuvanaluslahti	asuinpaikka	Ruokolahti Kalmakallio	14674,481916		
Savonlinna Mitinhiekanniemi 3	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	14763,29939		
Puumala Särkapaanlahti	ka II as.	Puumala Riihonniemi	14846,83133		
Enonkoski Pöytälahti a	ST, Jysmä. as.	Savonlinna Ketvele	14900,325829		
Enonkoski Surmajoki a	vasb as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	14908,508184		
Punkaharju Pahatso	vasb, ka I-II, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Mikli	14957,06924		
Juva Neulaniemi	asuinpaikka	Juva Raintsaari B	14984,510663		
Enonkoski Pöytälahti b	ST, ka II as.	Savonlinna Ketvele	14991,004236		
Kerimäki Vehkaranta	ST, vasb, ka I - III, Kier, Pöljä	Kerimäki Kuhisevaniemi	14998,101056		
Enonkoski Pöytälahti c	ka as.	Savonlinna Ketvele	15000,960125		
Puumala Lahdenluhta	ka III as.	Ruokolahti Kalmakallio	15096,471855		
Kouvola Linnaharju	nuora as.	Pyhtää Roones Kirkkokalliot	15156,529565		
Kouvola Niementie	asuinpaikka	Kotka Töyterkallio 2	15174,307258		
Puumala Kangaslampi	asuinpaikka	Ruokolahti Kalmakallio	15178,845086		
Punkaharju Kärensalmi	vasb, ka II, Kier, VM? as.	Kerimäki Mikli	15446,322768		
Enonkoski Kaartenlahti	ka II as.	Savonlinna Ketvele	15598,297056		
Punkaharju Vaara Honkaniemi	ka II, Pöljä as.	Kerimäki Mikli	15674,61973		
Mäntyharju Muurahaisniemi	ST, Sär2, ka II, org as.	Mäntyharju Linnasaari	15799,244521		

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Kouvola Harju	ka II as.	Pyhtää Roones Kirkko-kalliot	15801,022724		
Enonkoski Sammallahdi	vasb as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	16191,930944		
Kouvola Hämeenkylä	vasb, ka I:1, ka II, nuora as.	Pyhtää Roones Kirkko-kalliot	16218,119107		
Kerimäki Hangaslampi	vasb as.	Kerimäki Kuhisevan-niemi	16246,949567		
Punkaharju Hälvanjoki	vasb as.	Kerimäki Mikli	16248,137361		
Ristiina Kanallampi	ka? as.	Ristiina Piikinperse C	16301,097669		
Punkaharju Kälälä-mäki	ka II as.	Kerimäki Mikli	16337,08672		
Lappeenra Suur-Suomensalo 2	neol asb as.	Ruokolahti Vanhakan-niemi	16413,918657		
Kerimäki Hangas-maankangas	ST, ka II as.	Kerimäki Kuhisevan-niemi	16502,160717		
Lappeenranta Tervas-tenranta	MN luusek/hiekk as.	Taipalsaari Kirjamoin-niemi	16659,345136		
Enonkoski Kotkuin-niemi b	ka II as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	16726,900603		
Lappeenranta Kesä-lampi	MN luusek? as.	Lappeenranta Heposalu	16762,075627		
Savitaipale Rajalam-minsuo 2	ka II as.	Taipalsaari Tokein-niemi	16836,915257		
Lemi Pölniemi	ka as.	Taipalsaari Leukaniemi	16880,073666		
Enonkoski Kotkuin-niemi a	vasb, ka II as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	16925,797552		
Kouvola Ruskiasuo	ka I:1 as.	Pyhtää Roones Kirkko-kalliot	17109,455432		
Savitaipale Kammar-lahti 1-2	asuinpaikka	Taipalsaari Tokein-niemi	17138,083488		
Enonkoski Kotkuin-niemi e	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	17180,352602		
Enonkoski Kotkuin-niemi c	vasb, ka II as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	17280,784544		
Enonkoski Kotkuin-niemi g	ST, Sär2, ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	17298,501633		
Joroinen Akonkangas 3	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	17349,203557		
Kouvola Munkamäki	ka I as.	Kotka Töyterkallio	17431,696601		
Enonkoski Kotkuin-niemi d	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	17435,113622		
Mäntyharju Koskinen	ka II as.	Kouvola Pukkisaari	17440,074743		
Kouvola Ankkapurha	ST, Sär1? vasb, ka I:1 - II as.	Kotka Töyterkallio 2	17523,554791		
Parikkala Mustienpoh-ja	vasb, ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo-saari	17694,426405		
Savitaipale Rajalam-minsuo 1	ka II:2/III as.	Taipalsaari Tokein-niemi	17761,289294		
Juva Heralahdi	ka II as.	Juva Raintsaari B	17828,080059		

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryh- mä**	1000m ryh- mä**
Savitaipale Rajalam- minsuo 5	ka? as.	Taipalsaari Tokeinniemi	17872,206827		
Parikkala Mustienpoh- janlahti	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	17980,199917		
Sulkava Ritvalinniemi 6	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	18062,940669		
Savitaipale Rovastinoja	ka II-III, Kier as.	Taipalsaari Tokeinniemi	18110,185506		
Parikkala Kankaanran- ta	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	18167,877983		
Mäntyharju Merulahti	asuinpaikka	Mäntyharju Linnasaari	18178,027243		
Parikkala Kosinonnie- mi	vasb?, ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	18178,872605		
Sulkava Emoniemi	vasb as.	Savonlinna Linnaniemi	18188,068363		
Sulkava Vuoniemi SE	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	18256,375077		
Sulkava Ritvalinniemi	Pöljä? as.	Savonlinna Linnaniemi	18319,267503		
Punkaharju Ylä-Hälvä	vasb as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	18382,241234		
Sulkava Ritvalinniemi 5	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	18474,459219		
Parikkala Romanonjoki	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	18531,303103		
Sulkava Ritvalinniemi 4	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	18562,260923		
Parikkala Haljakka	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	18566,31641		
Sulkava Pajaniemi	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	18971,728998		
Kouvola Toukolahti	raut? as.	Iitti Kukkomäki	19035,185054		
Sulkava Rauhaniemi	ka II-III, Kier as.	Savonlinna Linnaniemi	19115,934991		
Sulkava Parri	ka II as.	Savonlinna Linnaniemi	19178,41532		
Mikkeli Rouhiala	ka II, III?	Ristiina Haasialahti	19189,381955		
Savitaipale Suomensä- lo-Salolampi	ka II as.	Taipalsaari Tokeinniemi	19307,874643		
Sulkava Vilkajärvi 1	ka II as.	Savonlinna Linnaniemi	19317,451156		
Parikkala Koukunniemi	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	19368,882833		
Parikkala Rajaniemi A	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	19458,891922		
Sulkava Vilkajärvi 2	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	19504,470525		
Sulkava Tiala	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	19604,929595		
Parikkala Rajaniemi B	ka? as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	19682,610582		
Parikkala Hiukkoinmä- ki (Myllyniemi)	vasb? as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	19714,437318		
Sulkava Kangaslampi	asuinpaikka	Juva Raintsaari B	19792,357806		
Parikkala Kärrikä	ka?, raut, hist as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	19860,148952		
Sulkava Vilkaharju Toivotuksenlahti	ka II, Kier as.	Savonlinna Linnaniemi	19895,727532		
Parikkala Vääräjoki A	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	19960,157573		

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Parikkala Kaunissaari	ST, Sirn, vasb, ka I-II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	20060,174106		
Sulkava Hopeasaari 1	ka III?, Pöljä as.	Savonlinna Linnaniemi	20061,350582		
Parikkala Niemelänsaari	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Leposaari	20523,812869		
Juva Ketveleenniemi	asuinpaikka	Juva Raintsaari B	20656,735617		
Sulkava Ruunapäänniemi	ST, ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa as.	Savonlinna Linnaniemi	20811,405581		
Sulkava Linnanniemi	ka? MN asb? as.	Rantasalmi Ketveleelahti	20940,660721		
Parikkala Alava	Pöljä as.	Savonlinna Pieni Leposaari	21101,486576		
Parikkala Petäjämäki	ST, Luuk as.	Savonlinna Pieni Leposaari	21120,039669		
Juva Palosjärvi	ka I:2-II as.	Rantasalmi Ketveleelahti	21181,152092		
Juva Hiidenlampi A	ka I:2 as.	Rantasalmi Ketveleelahti	21181,952378		
Juva Hiidenlampi B	vasb, MN asb- ja luusek? as.	Rantasalmi Ketveleelahti	21219,707605		
Parikkala Petäjäpelto	vasb as.	Savonlinna Pieni Leposaari	21308,145822		
Sulkava Kylmäniemi	vasb, ka II-III as.	Savonlinna Linnaniemi	21928,916915		
Sulkava Puhakainen	Pöljä as.	Savonlinna Linnaniemi	22064,548948		
Kouvola Jaakonniemi	asuinpaikka	Iitti Kukkomäki	22132,247442		
Parikkala Viitasaari	vasb, ka I:1, ka II, kuoppa as.	Savonlinna Pieni Leposaari	22134,608499		
Sulkava Harmajakangas	vasb, ka II, kuoppa as.	Savonlinna Linnaniemi	22151,822152		
Sulkava Umpilampi	vasb, ka II as.	Savonlinna Linnaniemi	22289,973803		
Sulkava Kapakkamäki	ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa, uurre as.	Savonlinna Linnaniemi	22353,734222		
Sulkava Myllykangas	ka II as.	Savonlinna Linnaniemi	23324,121512		
Parikkala Iso Kontiosaari	ka II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	23398,878854		
Juva Matinniemi	ka II as.	Mikkeli Tiilisaari	23522,260003		
Parikkala Ehronniemi	ka II, Pöljä as.	Savonlinna Pieni Leposaari	23657,804514		
Sulkava Huosionlahti 2	asuinpaikka	Juva Raintsaari B	23843,706485		
Sulkava Huosionlahti	vasb, ka II, Pöljä as.	Juva Raintsaari B	24063,752672		
Savitaipale Kirvesniemi	ka II as.	Ristiina Haukkavuori	24469,265735		
Parikkala Sikoharju A	ka, MN? asb as.	Savonlinna Pieni Leposaari	24595,662729		
Hirvensalmi Hiekkanieniemi	asuinpaikka	Kangasniemi Lapinsalo	24816,836107		
Parikkala Anitsanlahti	ka II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	24880,815201		
Sulkava Raaskanlahti	asuinpaikka	Savonlinna Linnaniemi	25186,62824		
Mikkeli Mustalahti	Kier? as.	Mikkeli Matarniemi	25335,945632		

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryh- mä**	1000m ryh- mä**
Parikkala Niemenmäki	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	25444,748068		
Luumäki Kontula T	asuinpaikka	Taipalsaari Leukaniemi	25515,373201		
Mikkeli Oinastenniemi	Luuk as.	Mikkeli Matarniemi	25617,473547		
Luumäki Rusanen	asuinpaikka	Taipalsaari Leukaniemi	25684,279311		
Parikkala Mustaniemi	ka II as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	25762,599523		
Sulkava Pieksunjärvi	vasb, ka II as.	Savonlinna Linnaniemi	25866,282484		
Sulkava Tuonilahti	ka II as.	Juva Raintsaari B	26079,619977		
Mikkeli Lintuniemi	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	26148,970416		
Luumäki Hietaranta	ka I-II as.	Taipalsaari Leukaniemi	26167,910917		
Pieksämäki Syrjäjärvi N	ka as.	Joroinen Kissanniemi	26349,543477		
Mikkeli Tervaniemi 1	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	26477,114646		
Luumäki Niitniemi	ka as.	Taipalsaari Leukaniemi	26492,329192		
Luumäki Sianniemi	asuinpaikka	Taipalsaari Leukaniemi	26641,136418		
Mikkeli Tervaniemi 2	Pöljä as.	Mikkeli Matarniemi	26652,842018		
Juva Päiväranta S	vasb, Pöljä as.	Juva Raintsaari B	26895,818722		
Mikkeli Tervaniemi 3	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	26910,290149		
Luumäki Huopaisenvir- ta 1	asuinpaikka	Taipalsaari Leukaniemi	26997,522644		
Juva Särkänniemi	asuinpaikka	Mikkeli Tiilisaari	27217,947403		
Mikkeli Oininginlampi 1	ka as.	Mikkeli Matarniemi	27324,231885		
Mikkeli Oininginlampi 2	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	27537,068974		
Parikkala Sepänrinne	ka?, hist as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	27795,343845		
Parikkala Kankaanmäki	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Lepo- saari	27935,889138		
Luumäki Reijonkangas	ST, vasb, ka I - III, Pyheen as.	Taipalsaari Leukaniemi	27999,520979		
Parikkala Kostamon- lahti	vasb as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	28100,39687		
Mikkeli Aslahdenkan- gas	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	28109,359835		
Luumäki Rantanen Suurpelto	asuinpaikka	Lappeenranta Heposalu	28203,045734		
Luumäki Puosa	asuinpaikka	Taipalsaari Leukaniemi	28211,990872		
Mikkeli Orjuu	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	28374,227187		
Rautjärvi Pulkkisen- niemi	ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	30741,213723		
Juva Sääksjärvi B	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	30856,078568		
Rautjärvi Rönälahti	MN? luusek as.	Savonlinna Pieni Lepo- saari	31139,482445		
Pieksämäki Pellosnie- mi	Kier? as.	Mikkeli Matarniemi	34142,692979		
Pieksämäki Kuuvaan- niemi	Pöljä? as.	Mikkeli Matarniemi	34191,832109		

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio	etäisyys*	750m ryhmä**	1000m ryhmä**
Pieksämäki Tuoppuniemi 2	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	36956,789527		
Pieksämäki Iso-Tuoppu	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	37108,614056		
Pieksämäki Kaivanonhiekka	Pöljä? as.	Mikkeli Matarniemi	37769,831912		
Pieksämäki Marketanhiekka	ka I-II, Pöljä as.	Mikkeli Matarniemi	38616,637118		
Kangasniemi Jänissaari	ka II as.	Kangasniemi Lapinsalo	38798,683323		
Pieksämäki Pieni-Tuoppu	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	38813,938361		
Pieksämäki Pakana-niemi	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	38997,464644		
Pieksämäki Syvänkangas 1	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	40231,00721		
Pieksämäki Kaivanto	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	42015,901043		
Pieksämäki Hako-Palokki	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	43887,216482		
Pieksämäki Naarajärvi	Luuk, Sirn, vasb, ka I:2 - III, Kier, Pöljä, Luuk as.	Mikkeli Matarniemi	44019,925137		
Pieksämäki Siilinsalmi	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	44969,832666		
Pieksämäki Vemmel-lahti 2	Luuk as.	Joroinen Kissanniemi	45851,54814		
Pieksämäki Pieksäniemi	ka? as.	Joroinen Kissanniemi	45912,930206		
Pieksämäki Tahinniemi	Pöljä, Jysmä as.	Joroinen Kissanniemi	46172,689216		
Pieksämäki Matoniemi	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	46460,931187		
Pieksämäki Vemmel-lahti 1	Luuk, ka I:1, ka II, Kier, Jysmä, nuora, raut as.	Joroinen Kissanniemi	46818,598681		
Pieksämäki Kahvikivi	ka I:2-II, Pöljä as.	Joroinen Kissanniemi	47516,772101		

Liite 9. Tutkimusaineiston asuinpaikkakohteiden lapinraunioetäisyydet, kun mahdollisiksi lapinraunioiksi luokitellut kohteet mukana mittauksissa.

*sarakkeen luvut peräisin MapInfo 10.0 –karttaohjelman automaattisesta mittaustoiminnosta

** alle 0,5% päähän ryhmärajasta jääneet automaattimittausten tulokset korjausmitattu suorakulmaisessa tasokoordinaatistossa

asuinpaikka/as. = kivikautinen/varhaismetallikautinen kohde, josta on keramiikkalöytöjä.

tutkimusalueen ulkopuoliset röykkiökohteet kursivoitu

Lyhenteet: asb. = asbestikeramiikka. hiekk = hiekkasekoitteinen keramiikka. hist = historiallisen ajan keramiikka. ka I = varhainen kampakeramiikka. ka II = tyypillinen kampakeramiikka. ka III = myöhäiskampakeramiikka. Kier = Kierikin keramiikka. Luuk. = Luukonsaaren keramiikka. luusek = luusekoitteinen keramiikka. MN = myöhäisneoliittinen. org = orgaanissekoitteinen keramiikka. Pyheen = Pyheensillan keramiikka. raut. = rautakautinen keramiikka. Sirn = Sirnihtan keramiikka. ST = tekstiilikkeramiikka. vasb = varhainen asbestikeramiikka. VM = varhaismetallikautinen.

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Ruokolahti Raaniemi	asuinpaikka	Ruokolahti Raaniemi	0	1
Ristiina Kitulansuo D	ST, Luuk, länt. pronss. as.	Ristiina Kitulansuo C	94,026492	1
Kerimäki Vonkaniemi C	Luuk, ka II as.	Kerimäki Vonkanniemi a	109,675047	1
Kouvola Nuumanniemi	ka I:2-II as.	Kouvola Nuumasalmi	148,234201	1
Kerimäki Martinniemi 3	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Martinniemi 8	183,637037	1
Kerimäki Martinniemi 1	vasb as.	Kerimäki Martinniemi 8	216,051743	1
Kerimäki Martinniemi 4	ST, Sär2, ka II, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Martinniemi 8	219,349227	1
Kerimäki Martinniemi 5	ST, Luuk as.	Kerimäki Martinniemi 8	269,927358	1
Taipalsaari Valkeinlahti	asuinpaikka	Taipalsaari Tokeinmiemi	285,798	1
Ruokolahti Karoniemi	ST, Luuk, Sirn, ka I - III, Pöljä, Kier, raut as.	Ruokolahti Kekäläinen	296,30525	1
Ruokolahti Alatalo	ST as.	Ruokolahti Niemenkainalonsaari	296,588322	1
Ruokolahti Karklahti Korosniemi A	ka II, Pöljä as.	Ruokolahti Vanhakanniemi	329,716347	1
Puumala Pistohiekka A	ka III, MN asb? as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	347,992029	1
Kouvola Toukolahti	raut? as.	Kouvola Maari	374,634596	1
Ristiina Hietaniemenkangas	ST, ka II-III, Pöljä as.	Ristiina Hietaniemi	394,761136	1
Ristiina Hietavuori	asuinpaikka	Ristiina Hietaniemi	397,222998	1
Puumala Pistohiekka C	ka III, Pöljä as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	410,163374	1
Ruokolahti Karklahti Korosniemi B	ka II-III as.	Ruokolahti Vanhakanniemi	414,679525	1
Juva Raintsaari A	Sär2?, MN luusek? as.	Juva Raintsaari B	439,020538	1
Puumala Pistohiekka B	ST, ka? as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	452,479007	1
Ristiina Roinilampi	ST as.	Ristiina Kitulansuo C	477,22533	1
Kerimäki Ryöpanlahti	ka II, kuoppa	Savonlinna Anatsonniemi	496,809375	1

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Kerimäki Särkipukro	vasb, ka II as.	Kerimäki Vonkanniemi a	531,034834	1
Mikkeli Lakeistenranta	Sirn as.	Mikkeli Tiilisaari	596,313537	1
Ristiina Paskalampi	vasb as.	Ristiina Kitulansuo A	611,657754	1
Lappeenranta Hiekkaniemi	Pöljä as.	Lappeenranta Heposallo	681,923827	1
Ristiina Linnaniemi	ka? as.	Ristiina Rajatie 3	696,963865	1
Ristiina Pulmionlampi A	ST, Luuk, Sirn, Pöljä as.	Ristiina Kitulansuo A	702,12277	1
Ristiina Akanlahti	ST, ka II-III as.	Ristiina Kitulansuo C	755,883307	1
Kerimäki Martinniemi 11	ka as.	Kerimäki Martinniemi 8	761,447552	1
Mäntyharju Koskinen	ka II as.	Mäntyharju Aholansaari	797,496084	1
Ruokolahti Korosniemi C	MN/VM? asb as.	Ruokolahti Vanhakanniemi	832,908411	1
Ristiina Kuoresalmi	ka III as.	Ristiina Keikanniemi	867,743518	1
Punkaharju Kerosärkkä	ka? as.	Savonlinna Pieni Leposaari	904,363242	1
Kerimäki Keplakkosuo	Kier as.	Savonlinna Karhuniemi A	921,989018	1
Taipalsaari Vaateranta	ST, Luuk, ka II, Pöljä, MN org, hist as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	994,045813	1
Lappeenranta Urkonsaari	ka II-III, Kier as.	Ruokolahti Meteliniemi	1031,164605	2
Puumala Umpilampi	ka III as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	1069,252614	2
Kerimäki Raikuunkangas	ka II as.	Kerimäki Martinniemi 8	1290,550766	2
Taipalsaari Korstunkangas	ST?, ka, Kier? as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	1332,60216	2
Ruokolahti Satamoinniemi	ka II-III as.	Ruokolahti Meteliniemi	1368,149772	2
Rantasalmi Peltuenlahti b	ka II as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	1435,982333	2
Ristiina Parkatinkangas	ka? as.	Ristiina Haasialahti	1436,927904	2
Savonlinna Rajalahti	asuinpaikka	Savonlinna Ketvele	1458,934867	2
Ristiina Tornivuori	ka II as.	Ristiina Kitulansuo C	1473,283252	2
Ristiina Linnaniemen kärki	ka? as.	Ristiina Rajatie 3	1543,470063	2
Iitti Harakkaniemi	asuinpaikka	Iitti Jänispohjanlahti	1550,41949	2
Savonlinna Siiperi	ka II? as.	Savonlinna Karhuniemi A	1552,368011	2
Ruokolahti Pitkänpohjanlahti A	Luuk? as.	Ruokolahti Kalmakallio	1617,43611	2
Kerimäki Kaunisniemi	ka II, Kier as.	Kerimäki Martinniemi 8	1642,089419	2
Punkaharju Antikanniemi	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	1643,859309	2
Mäntyharju Muurahaisniemi	ST, Sär2, ka II, org as.	Suomenniemi Pukkila Lamminmäki	1655,062616	2
Savonlinna Ryttyniemi	vasb? as.	Savonlinna Ketvele	1679,584391	2
Punkaharju Lasimäki	Pöljä as.	Punkaharju Hiislahti	1688,294746	2
Kerimäki Reilahti	vasb as.	Kerimäki Martinniemi 8	1703,981713	2
Savonlinna Hiekkaranta	vasb as.	Savonlinna Karhuniemi B	1808,908014	2
Iitti Variskallio	ka II as.	Iitti Hiidensalmi	1830,891279	2
Ruokolahti Niittylahti	vasb, Pöljä as.	Ruokolahti Raaniemi	1834,459085	2
Ristiina Kiviharju A	ka II as.	Ristiina Haasialahti	1856,521648	2
Punkaharju Ristiniemi b	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	1989,469586	2 (1995m)
Puumala Tervaniemi	asuinpaikka	Puumala Lahdenpohja	1989,908069	2 (1994m)
Iitti Keidas	ST as.	Iitti Hiidensalmi	2019,593632	3
Kerimäki Vihansaari	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevanniemi	2039,874412	3
Taipalsaari Taipaleenranta	ka II as.	Taipalsaari Kirkkosaari	2067,901511	3

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Joroinen Rydänniemi	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	2076,717712	3
Ristiina Huttulanvirta B	ka II as.	Ristiina Pikoniemi	2098,696321	3
Ruokolahti Savisaari	VM, hist. as.	Ruokolahti Kekäläinen	2104,142699	3
Taipalsaari Taipaleenranta 2	ka II, Pöljä as.	Taipalsaari Kirkkosaari	2123,224645	3
Taipalsaari Pinnakka	ka II as.	Taipalsaari Kirkkosaari	2133,317566	3
Punkaharju Ristiniemi a	vasb, ka II, Kier Jysmä, kuoppa as.	Punkaharju Hiislahti	2161,078233	3
Juva Papinsalo	ka III as.	Juva Raintsaari B	2183,640696	3
Kerimäki Puntusensuo	Pöljä as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	2226,851705	3
Ruokolahti Laajalahti	Pöljä as.	Ruokolahti Kalmakallio	2242,104296	3
Kerimäki Kangaslampi	Luuk as.	Savonlinna Karhuniemi A	2285,14999	3
Lappeenranta Ahvensaari	vasb, ka II-III, Kier, Pöljä as.	Lappeenranta Heposalon	2371,474659	3
Lappeenranta Hiekkasaari	ka II as.	Ruokolahti Vanhakanniemi	2382,45621	3
Lappeenranta Onnenmaa	ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	2410,974232	3
Iitti Salmenniemi	ka I as.	<i>Nastola Kilpisaari 2</i>	2411	3
Heinävesi Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä as.	Heinävesi Hentulansaari	2456,266522	3
Miehikkälä Perienniitty	ka I as.	Virolahti Rajamäki	2487,987159	3
Puumala Keihäsjärvi	ka?, luusek? as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	2520,200096	3
Kerimäki Puntusentaus	ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	2529,538384	3
Lappeenranta Ruohosaari	ka as.	Lappeenranta Heposalon	2580,973999	3
Kerimäki Puntusentaus 2	ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	2630,226366	3
Savonlinna Vihtakannan kanava	asuinpaikka	Savonlinna Ketvele	2640,154152	3
Taipalsaari Putronniemi	asuinpaikka	Taipalsaari Hiidenmäki	2641,923077	3
Kerimäki Jussila	ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	2645,486935	3
Taipalsaari Karhunpää	ka, raut, hist as.	Taipalsaari Hiidenmäki	2693,546134	3
Ruokolahti Piipari	ka II as.	Ruokolahti Kekäläinen	2718,445223	3
Miehikkälä Autiopelto	ka II, nuora as.	Virolahti Rajamäki	2742,736309	3
Ristiina Neulaportti	ka II-III as.	Ristiina Linnasaari	2793,824472	3
Kerimäki Myllylahti	ka II as.	Kerimäki Martinniemi 8	2823,871876	3
Punkaharju Honkaniemi	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	2865,853294	3
Punkaharju Heinäniemi a	ST, ka II-III, Kier Pöljä as.	Punkaharju Hiislahti	2875,176166	3
Punkaharju Heinäniemi b	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	2923,344895	3
Miehikkälä Heikkilä	ka I:2-II, Kier, Pöljä, nuora, kuoppa as.	Virolahti Rajamäki	2977,323596	3 (2987m)
Taipalsaari Heinoinsaari	ka II-III as.	Taipalsaari Tokeinniemi	2993,912411	4 (3002m)
Punkaharju Salkoniemi	ka II-III, Kier, Pöljä, Jysmä as.	Punkaharju Hiislahti	3002,376145	4
Ristiina Honkamäki	ka II as.	Ristiina Keikanniemi	3003,300431	4
Punkaharju Pakkasharju a	vasb, ka II as.	Punkaharju Hiislahti	3019,585409	4
Punkaharju Pakkasharju c	vasb, ka II as.	Punkaharju Hiislahti	3024,616613	4
Punkaharju Sammenkanta	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	3031,478591	4
Punkaharju Pakkasharju b	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	3078,24906	4
Ristina Neulaportti B	vasb, Pöljä as.	Ristiina Linnasaari	3127,261148	4

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Ristiina Tarhola	asuinpaikka	Ristiina Lehmissaari	3129,970761	4
Miehikkälä Liinalionpelto	ka II as.	Miehikkälä Kaivosuo	3146,991483	4
Savonlinna Kaatiolahti A	ka II as.	Savonlinna Ketvele	3197,102649	4
Lappeenranta Honkasaari	asuinpaikka	Lappeenranta Heposallo	3223,752617	4
Ristiina Ala-Pentti B	ST as.	Ristiina Linnasaari	3286,88896	4
Puumala Pitkänpohjanlahti	ka II as.	Puumala Pistohiekka La-pinraunio	3326,262002	4
Enonkoski Ruutanlampi	asuinpaikka	Enonkoski Huuhtsaari S, mahd.lap.	3342,565088	4
Ruokolahti Tervahaudanlahti A-B	asuinpaikka	Ruokolahti Niemen-kainalonsaari	3344,008964	4
Miehikkälä Vanha kansakou-lu	asuinpaikka	Miehikkälä Kaivosuo	3347,988796	4
Joroinen Timolanmäki	MN? asb as.	Joroinen Kissanniemi	3366,156925	4
Punkaharju Pusunmäki	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	3460,566291	4
Kerimäki Lamperonsuo N	ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	3491,34311	4
Lappeenranta Huusniemi 2	asuinpaikka	Ruokolahti Vanhakanniemi	3606,253833	4
Iitti Linnasaari	ST?, nuora as.	<i>Nastola Kilpisaari 2</i>	3618	4
Miehikkälä Haapala	ka II as.	Miehikkälä Kaivosuo	3619,998434	4
Lappeenranta Liudunlahti	MN asb as.	Ruokolahti Vanhakanniemi	3620,700298	4
Miehikkälä Pienpelto	ka II, nuora as.	Miehikkälä Kaivosuo	3636,183834	4
Imatra Lammassaari 1	ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	3668,53292	4
Joroinen Puomila	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	3691,153009	4
Lappeenranta Huusniemi 1	ka, MN asb, luusek as.	Ruokolahti Vanhakanniemi	3790,322756	4
Juva Otamo 1	Kier as.	Juva Raintsaari B	3846,400485	4
Punkaharju Salilampi a ja b	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	3878,632525	4
Punkaharju Pusunlahti	vasb, Pöljä as.	Punkaharju Hiislahti	3892,05369	4
Iitti Perolahti	asuinpaikka	Iitti Hiisiöistenlampi	3893,736686	4
Puumala Pataniemenkannas	ka II as.	Ruokolahti Kalmakallio	3949,928801	4
Ruokolahti Satlainen	ka II as.	Ruokolahti Salminiemi	3953,277547	4
Puumala Karsikkolahti	ST, ka II-III as.	Ruokolahti Kalmakallio	3975,34681	4 (3989m)
Mikkeli Kapalampi	ka II as.	Mikkeli Piiparinniemi	3990,008913	5 (4003m)
Ruokolahti Koiniemi	kuoppa? as.	Ruokolahti Kekäläinen	4021,548459	5
Joroinen Likolamminharju	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	4093,169974	5
Punkaharju Hautausmaa	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	4119,692462	5
Lappeenranta Kaislaranta	asuinpaikka	Lappeenranta Heposallo	4122,508132	5
Joroinen Likolamminharju 4	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	4131,977582	5
Kouvola Kuparsuo	ka II as.	<i>Loviisa Betlehemsberget</i>	4140	5
Joroinen Likolamminharju 5	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	4143,607975	5
Ruokolahti Tuliniemi	ka III? as.	Ruokolahti Niemen-kainalonsaari	4161,761864	5
Rantasalmi Räkkineniemi	ka II, III?	Rantasalmi Ketveleenlahti	4181,079466	5
Puumala Kankaalanniemi	MN? asb as.	Puumala Lahdenpohja	4198,679291	5
Savonlinna Hiekkaharju	ka II as.	Savonlinna Ketvele	4300,610451	5
Iitti Römänsaari	asuinpaikka	Iitti Pajamäki	4319,502529	5
Joroinen Kyrönmäki	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	4362,568006	5

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Savonlinna Suvikangas	ST, ka II as.	Savonlinna Lapinsaari a	4395,799779	5
Kouvola Jaakonniemi	asuinpaikka	Kouvola Maari	4403,703802	5
Savonlinna Lamminsuo	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	4414,2712	5
Mikkeli Konnunsuo	ka II, Kier, Pöljä, raut. as.	Mikkeli Piiparinniemi	4434,252168	5
Joroinen Kyrönmäki 5	ka as.	Joroinen Kissanniemi	4434,871589	5
Kouvola Vanha Riitapalo	nuora as.	<i>Loviisa Betlehemsberget</i>	4451	5
Punkaharju Harjuaho	ka? as.	Savonlinna Pieni Leposaari	4458,613155	5
Joroinen Kyrönmäki 4	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	4497,774237	5
Iitti Koskenranta	ST, Sär2?, ka II as.	Iitti Tulokas	4543,925559	5
Kerimäki Lillukkasuo	ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	4545,232545	5
Lappeenranta Mietinsaari	vasb, ka I:2, Pöljä/Kier as.	Ruokolahti Meteliniemi	4548,187687	5
Kerimäki Kalaniemi a	vasb, ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	4551,449514	5
Lappeenranta Tenhamoinlahti	ST as.	Lappeenranta Heposalo	4565,401063	5
Punkaharju Kaarniemi	ST, Luuk, vasb, ka II-III, Pöljä, Kier, Pyheen? As.	Savonlinna Pieni Leposaari	4580,91214	5
Punkaharju Lamminnimenlampi b	ka, Kier as.	Punkaharju Hiislahti	4590,439851	5
Taipalsaari Rentola	Sär2?, ka as.	Taipalsaari Tokeinmiemi	4611,154008	5
Puumala Martikkala 2	ka II-III as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	4615,641276	5
Ristiina Aartamaniemi	ka II as.	Ristiina Haukkavuori	4627,810127	5
Savonlinna Porrassalmi b	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	4643,79004	5
Miehikkälä Suurenmännynpelto	ka II as.	Miehikkälä Kaivosuo	4670,779152	5
Lappeenranta Huhtiniemi	ka II-III, Kier, Pöljä, nuora? As.	Lappeenranta Heposalo	4741,922783	5
Kouvola Hintteri	asuinpaikka	Mäntyharju Torviniemi	4752,578185	5
Kerimäki Mäntylä a	Kier as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	4772,546423	5
Puumala Karkianiemi 1	ka II as.	Ruokolahti Kalmakallio	4779,269759	5
Kouvola Huistaharju	nuora as.	<i>Loviisa Betlehemsberget</i>	4783	5
Kerimäki Myhkyräharju 3	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevanniemi	4802,051169	5
Iitti Silamaniemi	ST as.	Nastola Kilpisaari 2	4808	5
Mikkeli Annila	ka II-III as.	Mikkeli Piiparinniemi	4812,173131	5
Punkaharju Nuuvilahti	ka as.	Savonlinna Anatsonniemi	4821,01821	5
Kerimäki Pikarniemi	vasb as.	<i>Kesälahti Viitaniemi</i>	4828	5
Ristiina Metelinniemi	ST as.	Ristiina Haukkavuori	4831,871184	5
Juva Pukkilampi A	ka II as.	Juva Raintsaari B	4849,040064	5
Taipalsaari Kujansuu	ST?, vasb?, ka II, Pöljä as.	Taipalsaari Kirkkosaari	4887,983686	5
Punkaharju Paaslahti	ka II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	4903,169185	5
Ruokolahti Kutveleen kanava 2	asuinpaikka	Ruokolahti Niemenkainalonsaari	4972,170862	5
Savitaipale Rajalamminsuo 5	ka? as.	Savitaipale Lahdentaus	5016,214671	6
Lappeenranta Mikonsaari	ka II-III as.	Lappeenranta Heposalo	5036,591547	6
Lappeenranta Nievare	vasb, ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	5046,216945	6
Savonlinna Haukilahden pohja	ST as.	Savonlinna Vahtisaari	5088,716613	6

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Punkaharju Valkia 2	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	5099,082298	6
Miehikkälä Salmenaho	ka I:2 as.	Miehikkälä Kaivosuo	5121,951459	6
Kerimäki Mäntylä b	vasb, ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	5143,881722	6
Joroinen Ikolamäki 1	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	5149,689395	6
Mikkeli Köpeli	ka II, Kier as.	Ristiina Haasialahti	5158,629176	6
Sulkava Kukkarniemi-Pukkiniemi	asuinpaikka	Sulkava Ruuvistonmäki	5191,017001	6
Taipalsaari Syrjälä	ka II as.	Taipalsaari Kirkkosaari	5192,941405	6
Joroinen Karhunlahti	ka as.	Joroinen Kissanniemi	5201,339185	6
Lappeenranta Tyysterniemi	ka II as.	Lappeenranta Heposallo	5212,079545	6
Taipalsaari Syrjälä 2	ka II as.	Taipalsaari Kirkkosaari	5229,97676	6
Kerimäki Lamminniemi	ka III as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	5239,597326	6
Savonlinna Koitterkangas	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Leposaari	5243,176087	6
Lappeenranta Rutola-Hietaranta 2	ka I - III, MN asb? as.	Lappeenranta Heposallo	5243,718978	6
Kouvola Linnaharju	nuora as.	<i>Loviisa Betlehemsberget</i>	5251	6
Savonlinna Niittyranta 2	Luuk?, Kier? as.	Savonlinna Vahtisaari	5256,907914	6
Lappeenranta Rutola Saha-lahti 1	vasb, ka II as.	Lappeenranta Heposallo	5263,753842	6
Savitaipale Rajalamminsuo 2	ka II as.	Savitaipale Lahdentausta	5275,407183	6
Mikkeli Rouhiala	ka II, III?	Mikkeli Juoneennurmi	5308,192544	6
Lappeenranta Etu- ja Taka-Muntero	vasb, ka II as.	Lappeenranta Heposallo	5324,383076	6
Savonlinna Salmelan taimi-tarha	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	5330,471459	6
Punkaharju Hievaslahti	asuinpaikka	Savonlinna Anatsonniemi	5409,191708	6
Mäntyharju Harjunniemi	ka II as.	Mäntyharju Linnasaari	5410,608665	6
Savonlinna Niittyranta 1	Pöljä as.	Savonlinna Vahtisaari	5442,965981	6
Mäntyharju Merulahti	asuinpaikka	Suomenniemi Pukkila Lamminmäki	5452,822234	6
Punkaharju Petäänniemi	Luuk, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Sopukansuo	5474,923688	6
Ruokolahti Kaijanlahti	ka II as.	Ruokolahti Kalmakallio	5477,337676	6
Savitaipale Myllylampi	ka II as.	Savitaipale Lahdentausta	5511,425787	6
Lappeenranta Hietaranta	ka II-III, MN asb as.	Lappeenranta Heposallo	5538,665985	6
Joroinen Kanavankangas 2	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	5567,201711	6
Punkaharju Mustaniemi	vasb as.	Savonlinna Pieni Leposaari	5584,023173	6
Savonlinna Palomäki	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	5607,986562	6
Taipalsaari Kutveleen kanava W	vasb as.	Ruokolahti Niemen-kainalonsaari	5659,262339	6
Kerimäki Kaitasuo	ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	5664,033672	6
Rantasalmi Ritokangas	Pöljä, VM asb? as.	Rantasalmi Seppälänsalmi	5714,455837	6
Savitaipale Rovastinoja	ka II-III, Kier as.	Savitaipale Lahdentausta	5717,4573	6
Savitaipale Rajalamminsuo 1	ka II:2/III as.	Savitaipale Lahdentausta	5747,054518	6
Joroinen Kanavakangas	vasb, ka II, Kier, Pöljä as.	Joroinen Kissanniemi	5784,95064	6
Savonlinna Kuikkari	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	5797,494222	6
Rantasalmi Pirskanlahti a	Pöljä? as.	Rantasalmi Seppälänsalmi	5805,638576	6

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Savitaipale Kammarlahti 1-2	asuinpaikka	Savitaipale Lahdentausta	5831,129508	6
Kouvola Harju	ka II as.	<i>Loviisa Betlehemsberget</i>	5842	6
Enonkoski Kätkötaipale a	asuinpaikka	Enonkoski Huuhtsaari S, mahd.lap.	5851,138221	6
Rantasalmi Rantakartano	ka II as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	5878,734018	6
Punkaharju Hiekkalahti	Luuk, Pöljä? As.	Kerimäki Sopukansuo	5883,745198	6
Rantasalmi Pirskanlahti b	ka, Pöljä as.	Rantasalmi Seppälänsalmi	6041,697512	7
Enonkoski Valkeisniementie	asuinpaikka	Enonkoski Huuhtsaari S, mahd.lap.	6048,770414	7
Joroinen Miiluniemi	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	6078,471845	7
Joroinen Hotakonlampi	vasb? as.	Joroinen Kissanniemi	6204,43685	7
Joroinen Petäjäselkä	vasb as.	Joroinen Kissanniemi	6210,510697	7
Kerimäki Harjunpäänlampi	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevanniemi	6224,757446	7
Savonlinna Käräänkangas a	ST?, ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	6271,714541	7
Ristiina Mustalahti	ST as.	Ristiina Järvenpää	6273,116221	7
Kouvola Hämeenkylä	vasb, ka I:1, ka II, nuora as.	<i>Loviisa Betlehemsberget</i>	6281	7
Kerimäki Kokonlahti A	Luuk as.	Kerimäki Martinniemi 8	6284,633494	7
Puumala Laanniemi	ka II, Pöljä as.	Puumala Lahdenpohja	6288,131133	7
Punkaharju Iso-Ruutlampi	vasb as.	Kerimäki Sopukansuo	6337,195471	7
Joroinen Karjalanniemi	ka as.	Joroinen Kissanniemi	6375,035661	7
Kerimäki Kokonlahti B	ka II as.	Kerimäki Martinniemi 8	6393,215822	7
Rantasalmi Erolankangas a	vasb as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	6437,257397	7
Rantasalmi Kupialankangas	ST, Pöljä as.	Rantasalmi Seppälänsalmi	6447,895423	7
Rantasalmi Kupiala b	asuinpaikka	Rantasalmi Seppälänsalmi	6453,259363	7
Mikkeli Ontonlahti	ka II as.	Juva Raintsaari B	6519,320659	7
Joroinen Kanava	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	6526,715663	7
Kerimäki Kokkomäki	ST as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	6528,310524	7
Ruokolahti Sienaa	asuinpaikka	Ruokolahti Raaniemi	6550,83528	7
Punkaharju Iso Ruutlampi 2	asuinpaikka	Kerimäki Sopukansuo	6555,449866	7
Kerimäki Kulhanlampi B	vasb? as.	Kerimäki Martinniemi 8	6573,038892	7
Savonlinna Käräänkangas b	ST, Luuk?, Sirn as.	Savonlinna Vahtisaari	6573,505053	7
Rantasalmi Nuotniemi a	Pöljä as.	Savonlinna Kirveslampi	6699,114225	7
Ruokolahti Anttila	ka II as.	Ruokolahti Raaniemi	6715,357968	7
Puumala Saporistonlahti	ka II as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	6834,973058	7
Kangasniemi Nisuksenlahti 2	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	6854,077913	7
Rantasalmi Lautakangas	ST, vasb, ka II, Kier as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	6893,982454	7
Savonlinna Iso-Kankainen	ST, Luuk? as.	Savonlinna Linnaniemi	6920,891769	7
Joroinen Kanavantie	ka II, Pöljä as.	Joroinen Kissanniemi	6922,914005	7
Iitti Kaunissaari	nuora, MN? As.	<i>Nastola Kilpisaari 2</i>	6928	7
Kerimäki Ankonpykälänkangas	ka as.	Kerimäki Sopukansuo	6931,478905	7
Joroinen Liponniitty	MN asb. as.	Joroinen Kissanniemi	6935,309379	7
Ruokolahti Hovinlahti	asuinpaikka	Ruokolahti Vääräjärvi	6938,265323	7
Savonlinna Lähteelä a	vasb, Pöljä as.	Kerimäki Sopukansuo	6945,745092	7

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Mikkeli Kaivannonoja B	ka II, III? as.	Mikkeli Tiilisaari	6964,981584	7 (6984m)
Kangasniemi Pohjanniemi 1	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	6999,804752	8 (7025m)
Ruokolahti Seppälä	ka II as.	Ruokolahti Raaniemi	7003,764556	8
Lappeenranta Saksanniemi Kärjenlampi	vasb, ka I:1 - II, Pöljä as.	Lappeenranta Heposallo	7012,803663	8
Mikkeli Kaivannonoja A	vasb, MN luusek? as.	Mikkeli Tiilisaari	7090,241205	8
Lappeenranta Ahola Niemisenkärki	asuinpaikka	Lappeenranta Heposallo	7124,7981	8
Kerimäki Ankonpykäläsuo	Kier as.	Kerimäki Sopukansuo	7147,703035	8
Kerimäki Hälvä	ka? as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	7150,845138	8
Ruokolahti Talkkuna Alatu- vanlahti	MN luusek ja hiekk as.	Ruokolahti Kalmakallio	7184,482018	8
Kouvola Ruskiasuo	ka I:1 as.	<i>Loviisa Betlehemsberget</i>	7197	8
Savonlinna Lähteellä b	ka II as.	Kerimäki Sopukansuo	7236,111278	8
Joroinen Kyöpelinvuori	Kier, Pöljä as.	Joroinen Kissanniemi	7247,134351	8
Punkaharju Kirveslahti	vasb?, ka II as.	Punkaharju Hiislahti	7283,85741	8
Puumala Särkapaanlahti	ka II as.	Puumala Lahdenpohja	7291,069338	8
Joroinen Saenniemi	vasb. as.	Joroinen Kissanniemi	7310,767009	8
Kerimäki TVL	ka II, Kier? as.	Kerimäki Sopukansuo	7312,06107	8
Ruokolahti Hietämäki	ka II as.	Ruokolahti Vääräjärv	7326,962136	8
Kangasniemi Hetelampi	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	7329,740298	8
Ruokolahti Haukpohja Sipin- niemi	ka II as.	Ruokolahti Vääräjärv	7397,555248	8
Punkaharju Multaniemi	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Leposaari	7407,84556	8
Punkaharju Hovinluhta	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	7453,313116	8
Savonlinna Kylmäniemi a	ka?, Pöljä, luusek, nuor raut? as.	Savonlinna Vahtisaari	7561,601253	8
Ristiina Hotakka	ka II as.	Ristiina Järvenpää	7566,687305	8
Ristiina Heiniemi	ST as.	Ristiina Järvenpää	7576,808831	8
Enonkoski Emännänniemi	ka II as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	7590,460716	8
Savonlinna Kylmäniemi b	Pöljä, raut. as.	Savonlinna Vahtisaari	7597,596435	8
Punkaharju Kukkonniemi	ka II, Pöljä, raut as.	Punkaharju Hiislahti	7632,179727	8
Savonlinna Lähteellä d	asuinpaikka	Kerimäki Sopukansuo	7761,500283	8
Ruokolahti Pöllösaari	kuoppa as.	Ruokolahti Raaniemi	7825,537153	8
Kerimäki Nunnanlahti	vasb?, Kier? as.	Savonlinna Anatsonniemi	7851,384901	8
Ruokolahti Parrumäki	raut, pronss? as.	Ruokolahti Vääräjärv	7861,358261	8
Ristiina Mustikkavuori 1	asuinpaikka	Ristiina Piikinperse B	7927,169032	8
Rantasalmi Suoranta	vasb, ka II-III as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	7970,958696	8 (7999m)
Lappeenranta Hyötionsaari 1	ka II-III as.	Lappeenranta Heposallo	7996,289612	9 (8026m)
Sulkava Parri	ka II as.	Savonlinna Kaislanmäki	8070,377489	9
Mikkeli Konnunlahti	MN/VM asb as.	Mikkeli Tiilisaari	8087,541215	9
Savonlinna Nissilä	ka II as.	Savonlinna Anatsonniemi	8201,112164	9
Kerimäki Nunnaniemi a	ka III	Savonlinna Anatsonniemi	8240,144797	9
Imatra Risuniemi	MN/VM asb. as.	Ruokolahti Vääräjärv	8247,472585	9
Kerimäki Hattuharju	vasb as.	Savonlinna Anatsonniemi	8322,2374	9
Savonlinna Suuri Haapajärvi	ka II, Pöljä as.	Kerimäki Sopukansuo	8340,550594	9

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
B				
Savonlinna Kortelahti 2	ST? as.	Savonlinna Linnaniemi	8373,53083	9
Joroinen Kirvesniemen kellari	asuinpaikka	Varkaus Konnansalo 1	8391	9
Lappeenranta Uirinniemi-Kärjenlahti	MN asb? as.	Lappeenranta Heposalu	8412,73782	9
Puumala Riutankangas 1	vasb as.	Puumala Lahdenpohja	8455,178235	9
Enonkoski Käkölampi a	ka? as.	Enonkoski Huuhtsaari S, mahd.lap.	8502,994786	9
Sulkava Vilkajärvi 2	asuinpaikka	Savonlinna Kaislanmäki	8510,092266	9
Sulkava Vilkajärvi 1	ka II as.	Savonlinna Kaislanmäki	8511,558967	9
Mikkeli Rieskaniemi	vasb as.	Mikkeli Tiilisaari	8595,879748	9
Savitaipale Suomensalo-Salolampi	ka II as.	Savitaipale Lahdentaus	8638,395152	9
Kouvola Pukkisaari	nuora?, Pöljä, MN väl as.	Kouvola Nuumasalmi	8645,546677	9
Puumala Häälampi	ka II as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	8673,934707	9
Kerimäki Lapinsaari	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevanniemi	8737,593007	9
Savonlinna Tynkkylänjoki b	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	8918,501799	9
Sulkava Emoniemi	vasb as.	Savonlinna Kaislanmäki	8968,038807	9 (8990m)
Puumala Paimentenluhta	ka II, III?	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9016,471931	10
Sulkava Kylmäniemi	vasb, ka II-III as.	Savonlinna Kaislanmäki	9041,606071	10
Puumala Kärmelahti	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9050,809149	10
Punkaharju Liettiinkangas	vasb as.	Savonlinna Pieni Leposaari	9057,992599	10
Savonlinna Pyyhiekka 1	ST as.	Savonlinna Ketvele	9066,34092	10
Savonlinna Multamäki	Luuk, Pöljä as.	Kerimäki Sopukansuo	9096,331509	10
Heinävesi Taivallahti	ka II as.	Heinävesi Linjasaari	9102,338668	10
Ristiina Haikanniemi	vasb as.	Ristiina Järvenpää	9110,672832	10
Savonlinna Pyyhiekka 2	vasb? as.	Savonlinna Ketvele	9120,290395	10
Kerimäki Kankaanlaita	vasb, ka II, Kier?, Pöljä as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	9163,3235	10
Sulkava Umpilampi	vasb, ka II as.	Savonlinna Kaislanmäki	9248,246035	10
Juva Peltoniemi 1	asuinpaikka	Juva Raintsaari B	9309,863957	10
Rantasalmi Ankapura	vasb, ka? as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	9312,49308	10
Puumala Syrjälühta	ka II as.	Ruokolahti Kalmakallio	9338,182957	10
Puumala Lietniemi A	asuinpaikka	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9418,240935	10
Puumala Lietniemi B	asuinpaikka	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9520,435612	10
Miehikkälä Villasiinpolvi	ka I?, II, III? as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9595,654551	10
Miehikkälä Hiiriharjunmäki	ka I:1, ka II as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9613,640467	10
Kouvola Pajari	ka I:1-2 as.	HaminaVäärämäki	9615,769197	10
Puumala Kuitinpohja	asuinpaikka	Puumala Riihonniemi	9627,730143	10
Savonlinna Pääskylähti	ka I-II as.	Kerimäki Sopukansuo	9650,53816	10
Savonlinna Vuokkorinne	vasb, ka II-III, Kier, Pöljä as.	Savonlinna Vahtisaari	9783,491957	10
Sulkava Ritvalinniemi 6	asuinpaikka	Savonlinna Lapinsaari b	9808,340943	10

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Kerimäki Talvihaudanniemi	ka II, Kier as.	Kerimäki Sopukansuo	9817,554861	10
Savitaipale Ryöniemi	asuinpaikka	Taipalsaari Tokeinniemi	9850,063249	10
Puumala Kotkatlahti A	ST, ka II, Pöljä as.	Puumala Lahdenpohja	9937,317366	10
Sulkava Venäläisenniemi	vasb as.	Sulkava Ruuvistonmäki	9940,943001	10
Sulkava Jyrkänniemi	asuinpaikka	Sulkava Ruuvistonmäki	9955,922265	10
Enonkoski Hyypiänniemi	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	9977,369232	11 (10020m)
Imatra Ukonniemi	ka II as.	Ruokolahti Meteliniemi	10037,963435	11
Sulkava Ritvalinniemi	Pöljä? as.	Savonlinna Lapinsaari b	10089,340483	11
Sulkava Ritvalinniemi 5	asuinpaikka	Savonlinna Lapinsaari b	10169,690671	11
Sulkava Ritvalinniemi 4	asuinpaikka	Savonlinna Kaislanmäki	10203,067789	11
Puumala Kotkatsaari	ka?, Pöljä as.	Puumala Lahdenpohja	10211,340999	11
Puumala Kotkatlahti B	VM? as.	Puumala Lahdenpohja	10218,920071	11
Juva Korkhiekat 2	asuinpaikka	Mikkeli Sutela	10287,91927	11
Sulkava Leinosenniemi	ka II as.	Sulkava Ruuvistonmäki	10308,362641	11
Sulkava Harmajakangas	vasb, ka II, kuoppa as.	Savonlinna Kaislanmäki	10409,873474	11
Heinävesi Kalettomankangas	MN asb. as.	Heinävesi Kotalahti	10416,765789	11
Puumala Kotkatsaari 4	Luuk as.	Puumala Lahdenpohja	10443,958805	11
Sulkava Vuoniemi SE	asuinpaikka	Savonlinna Lapinsaari b	10534,977937	11
Joroinen Viertola	vasb. as.	Joroinen Kissanniemi	10568,641053	15
Kouvola Hakala	asuinpaikka	Kotka Töyterkallio 2	10614,475637	11
Savonlinna Povenlahti	ka II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	10627,982581	11
Enonkoski Pöytälahti b	ST, ka II as.	Enonkoski Huuhtsaari S, mahd.lap.	10719,420472	11
Enonkoski Pöytälahti a	ST, Jysmä. as.	Enonkoski Huuhtsaari S, mahd.lap.	10725,712159	11
Enonkoski Pöytälahti c	ka as.	Enonkoski Huuhtsaari S, mahd.lap.	10803,950773	11
Enonkoski Kaarteenlahti	ka II as.	Enonkoski Huuhtsaari S, mahd.lap.	10825,6916	11
Kouvola Ahvionkoski	ST as.	Kotka Töyterkallio 2	10869,198167	11
Sulkava Ruunapäänniemi	ST, ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa as.	Savonlinna Kaislanmäki	10879,252872	11
Kerimäki Sääsniemi d	Kier as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	10881,860357	11
Punkaharju Ylä-Hälvä	vasb as.	Punkaharju Hiislahti	10899,863131	11
Sulkava Vilkaharju Toivotuksenlahti	ka II, Kier as.	Savonlinna Kaislanmäki	10920,18716	11
Kerimäki Sääsniemi c	ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	10966,175282	(11010m)
Kerimäki Sääsniemi a	asuinpaikka	Kerimäki Kuhisevanniemi	11016,854237	
Luumäki Rantanen Suurpelto	asuinpaikka	Lappeenranta Koivikko	11052,540022	
Lappeenranta Rikkilänniemi	ka II as.	Lappeenranta Heposallo	11060,922794	
Sulkava Pajaniemi	asuinpaikka	Sulkava Ruuvistonmäki	11069,919705	
Kouvola Alaranta	asuinpaikka	Kotka Töyterkallio 2	11140,206995	
Sulkava Kapakkamäki	ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa, uurre as.	Savonlinna Kaislanmäki	11239,058749	

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Kerimäki Seppäkapee	vasb, ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	11243,775284	
Taipalsaari Kyläniemi-Tyrsvänlahti	ka II-III as.	Ruokolahti Kalmakallio	11249,43945	
Lappeenranta Utransaari	ka II-III, Kier as.	Lappeenranta Heposalo	11338,489567	
Savonlinna Pöträmönniemi A	ST as.	Savonlinna Pieni Leposaari	11350,786066	
Rantasalmi Myyrmäki	asuinpaikka	Rantasalmi Ketveleenlahti	11365,924461	
Kangasniemi Kävyynniemi	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	11368,762695	
Sulkava Hopeasaari 1	ka III?, Pöljä as.	Savonlinna Kaislanmäki	11404,323102	
Sulkava Linnanniemi	ka? MN asb? as.	Savonlinna Kaislanmäki	11418,783008	
Enonkoski Koivula a	Kier? as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	11429,190629	
Sulkava Rauhaniemi	ka II-III, Kier as.	Savonlinna Lapinsaari b	11440,968061	
Savonlinna Vetotaival	Sär2 as.	Savonlinna Pieni Leposaari	11446,45347	
Parikkala Vääräjoki A	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	11490,023723	
Punkaharju Hälvänjoki	vasb as.	Punkaharju Hiislahti	11590,96003	
Sulkava Puhakainen	Pöljä as.	Savonlinna Kaislanmäki	11700,378124	
Sulkava Myllykangas	ka II as.	Savonlinna Kaislanmäki	11791,438837	
Sulkava Tiala	asuinpaikka	Sulkava Ruuvistonmäki	11798,436777	
Kerimäki Lampsunniemi	vasb as.	Kerimäki Sopukansuo	11820,239568	
Pieksämäki Vemmellahti 2	Luuk as.	Pieksämäki Koivula	11827,184355	
Savonlinna Hiekkaniemi	ST?, ka II, kuoppa, Jysmä as.	Savonlinna Pieni Leposaari	11845,686057	
Lemi Pölniemi	ka as.	Savitaipale Lahdentaus	11861,594517	
Pieksämäki Vemmellahti 1	Luuk, ka I:1, ka II, Kier, Jysmä, nuora, raut as.	Pieksämäki Koivula	11877,275495	
Lappeenranta Murheistenranta	ka II, nuora, kuoppa as.	Lappeenranta Heposalo	11893,642813	
Luumäki Puosa	asuinpaikka	Lappeenranta Koivikko	11899,878914	
Joroinen Viholanniemi-Huuppola	ST? as.	Joroinen Kissanniemi	12086,53352	
Parikkala Hiukkoinmäki (Myllyniemi)	vasb? as.	Punkaharju Hiislahti	12151,481206	
Lappeenranta Hanhijärvi-Muurniemenmäki	asuinpaikka	Lappeenranta Heposalo	12197,102891	
Punkaharju Sääsänlahti	ka II as.	Kerimäki Mikli	12219,571699	
Lappeenranta Kohusaari	ka III, Pöljä/Kier as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	12234,735146	
Punkaharju Sääsänmäki	vasb as.	Kerimäki Mikli	12248,1402	
Miehikkälä Rivinkangas	ka I:2 as.	Virolahti Rajamäki	12270,84834	
Lappeenranta Hanhijärvi-Hanhisillanjoki	ka II-III as.	Lappeenranta Heposalo	12378,383176	
Savonlinna Pääskynniemi 2	asuinpaikka	Savonlinna Anatsonniemi	12399,543257	
Luumäki Reijonkangas	ST, vasb, ka I - III, Pyheen as.	Lappeenranta Koivikko	12422,791221	
Pieksämäki Pieksänniemi	ka? as.	Pieksämäki Koivula	12441,466429	
Sulkava Raaskanlahti	asuinpaikka	Savonlinna Kaislanmäki	12465,905331	
Savitaipale Kirvesniemi	ka II as.	Savitaipale Lahdentaus	12473,779608	
Miehikkälä Hietala-Patolahti	ka II as.	Virolahti Rajamäki	12533,477662	
Kangasniemi Hiekkaniemi 1	Pöljä? as.	Mikkeli Matarniemi	12612,368124	

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Pieksämäki Matoniemi	ka II as.	Pieksämäki Koivula	12617,483148	
Joroinen Kolman kansakoulu A	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	12713,812984	
Puumala Vuoltee	ka? as.	Ristiina Pikoniemi	12719,986752	
Parikkala Petäjämäki	ST, Luuk as.	Punkaharju Hiislahti	12800,900593	
Parikkala Alava	Pöljä as.	Punkaharju Hiislahti	12828,213299	
Savitaipale Lummesuo	asuinpaikka	Taipalsaari Tokeinniemi	12918,396455	
Savitaipale Pettilä-Lahdensuo	ka III as.	Taipalsaari Tokeinniemi	13016,837724	
Savitaipale Lahdensuo	asuinpaikka	Taipalsaari Tokeinniemi	13022,612697	
Kouvola Munkamäki	ka I as.	Kouvola Uutelanmäki	13035,87071	
Joroinen Kolmankangas 1	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	13133,201501	
Parikkala Niemelänsaari	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	13173,290777	
Lappeenranta Jängynjärvi-Vuossaarentie	asuinpaikka	Taipalsaari Leukaniemi	13182,103556	
Sulkava Pieksunjärvi	vasb, ka II as.	Savonlinna Kaislanmäki	13243,359499	
Parikkala Petäjälpe	vasb as.	Punkaharju Hiislahti	13278,920787	
Taipalsaari Ketvele	ST, Sär2, ka II-III, Kier as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	13538,657582	
Kangasniemi Tipsalo 5	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	13641,827279	
Pieksämäki Kahvikivi	ka I:2-II, Pöljä as.	Pieksämäki Koivula	13696,908095	
Kouvola Pateri	ka I	HaminaVäärämäki	13700,817014	
Lemi Kotakangas	ka II as.	Taipalsaari Leukaniemi	13754,098032	
Sulkava Kangaslampi	asuinpaikka	Puumala Lahdenpohja	13897,479528	
Parikkala Mustienpohja	vasb, ka II as.	Punkaharju Hiislahti	13917,026258	
Kangasniemi Ruokosalmi	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	14037,096196	
Lappeenranta Kohosaari	Luuk? as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	14060,699161	
Parikkala Mustienpohjanlahti	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	14062,062852	
Luumäki Niitniemi	ka as.	Lappeenranta Koivikko	14084,189606	
Savonlinna Haudanpohja 2	asuinpaikka	Savonlinna Anatsonniemi	14112,192332	
Parikkala Kärkkä	ka?, raut, hist as.	Punkaharju Hiislahti	14186,415197	
Punkaharju Mökinlahti	asuinpaikka	Savonlinna Pieni Leposaari	14224,935771	
Parikkala Haljakka	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	14319,128591	
Parikkala Kosinonniemi	vasb?, ka II as.	Punkaharju Hiislahti	14337,209537	
Punkaharju Kauronlahti	ka II as.	Kerimäki Mikli	14408,872642	
Savonlinna Haudanpohja 1	asuinpaikka	Savonlinna Anatsonniemi	14458,631885	
Parikkala Kankaanranta	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	14475,383926	
Puumala Riutanniemi	ka III as.	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	14568,217356	
Rautjärvi Pulkkisenniemi	ka II as.	Ruokolahti Vertalansalmi	14575,288522	
Kouvola Wredeby	ka I:2 as.	Kotka Töyterkallio 2	14616,982918	
Savonlinna Mitinhiekanniemi 3	asuinpaikka	Savonlinna Anatsonniemi	14649,851715	
Puumala Kuvanaluslahti	asuinpaikka	Ruokolahti Kalmakallio	14674,481916	
Sulkava Tuonilahti	ka II as.	Savonlinna Kaislanmäki	14746,532174	
Kerimäki Vehkaranta	ST, vasb, ka I - III, Kier, Pöljä	Kerimäki Sopukansuo	14841,141076	
Punkaharju Vaara Honka-	ka II, Pöljä as.	Punkaharju Hiislahti	14857,330693	

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
niemi				
Enonkoski Surmajoki a	vasb as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	14908,508184	
Punkaharju Pahatso	vasb, ka I-II, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Mikli	14957,06924	
Juva Neulaniemi	asuinpaikka	Juva Raintsaari B	14984,510663	
Parikkala Romanonjoki	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	15017,889572	
Parikkala Koukunniemi	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	15030,671443	
Puumala Lahdenluhta	ka III as.	Ruokolahti Kalmakallio	15096,471855	
Kouvola Niementie	asuinpaikka	Kotka Töyterkallio 2	15174,307258	
Puumala Kangaslampi	asuinpaikka	Ruokolahti Kalmakallio	15178,845086	
Juva Särkänniemi	asuinpaikka	Mikkeli Harjula Honka-aho	15305,332131	
Parikkala Rajaniemi A	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	15354,091691	
Punkaharju Kärensalmi	vasb, ka II, Kier, VM? as.	Kerimäki Mikli	15446,322768	
Parikkala Rajaniemi B	ka? as.	Punkaharju Hiislahti	15515,667734	
Kerimäki Hangaslampi	vasb as.	Kerimäki Sopukansuo	15535,743052	
Punkaharju Kälälämäki	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	15590,71641	
Ristiina Kanlampi	ka? as.	Ristiina Järvenpää	15629,310118	
Parikkala Kaunissaari	ST, Sirn, vasb, ka I-II as.	Punkaharju Hiislahti	15658,735165	
Kerimäki Hangasmaankangas	ST, ka II as.	Kerimäki Sopukansuo	15786,831857	
Enonkoski Sammallahdi	vasb as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	16191,930944	
Juva Matinniemi	ka II as.	Mikkeli Sutela Mikkeli Sutela	16209,583506	
Juva Heralahdi	ka II as.	Mikkeli Sutela Mikkeli Sutela	16378,142644	
Lappeenra Suur-Suomensalo 2	neol asb as.	Ruokolahti Vanhakanniemi	16413,918657	
Lappeenranta Tervastenranta	MN luusek/hiekk as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	16659,345136	
Enonkoski Kotkuinniemi b	ka II as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	16726,900603	
Lappeenranta Kesälampi	MN luusek? as.	Lappeenranta Heposalu	16762,075627	
Sulkava Huosionlahti	vasb, ka II, Pöljä as.	Savonlinna Kaislanmäki	16862,504533	
Enonkoski Kotkuinniemi a	vasb, ka II as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	16925,797552	
Pieksämäki Tahinniemi	Pöljä, Jysmä as.	Pieksämäki Koivula	16997,764549	
Juva Ketveleenniemi	asuinpaikka	Mikkeli Sutela Mikkeli Sutela	17009,712364	
Sulkava Huosionlahti 2	asuinpaikka	Savonlinna Kaislanmäki	17064,179393	
Kouvola Ankkapurha	ST, Sär1? vasb, ka I:1 - II as.	Kouvola Uutelanmäki	17138,826173	
Enonkoski Kotkuinniemi e	ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	17180,352602	
Enonkoski Kotkuinniemi c	vasb, ka II as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	17280,784544	
Enonkoski Kotkuinniemi g	ST, Sär2, ka II as.	Savonlinna Vahtisaari	17298,501633	
Joroinen Akonkangas 3	asuinpaikka	Joroinen Kissanniemi	17349,203557	
Enonkoski Kotkuinniemi d	asuinpaikka	Savonlinna Vahtisaari	17435,113622	
Pieksämäki Syrjäjärvi N	ka as.	Pieksämäki Koivula	17586,449577	
Parikkala Mustaniemi	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	18638,396663	
Parikkala Viitasaari	vasb, ka I:1, ka II, kuoppa as.	Punkaharju Hiislahti	19057,523367	

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Parikkala Kankaanmäki	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	19322,813196	
Parikkala Iso Kontiosaari	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	19433,002318	
Parikkala Kostamonlahti	vasb as.	Punkaharju Hiislahti	19494,508224	
Parikkala Niemenmäki	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	19683,961877	
Pieksämäki Pieni-Tuoppu	asuinpaikka	Pieksämäki Koivula	19732,593419	
Luumäki Kontula T	asuinpaikka	Savitaipale Lahdentausta	19830,944646	
Pieksämäki Tuoppuniemi 2	asuinpaikka	Pieksämäki Koivula	19908,077033	
Luumäki Hietaranta	ka I-II as.	Savitaipale Lahdentausta	20009,857071	
Parikkala Sikoharju A	ka, MN? asb as.	Punkaharju Hiislahti	20218,116746	
Luumäki Rusanen	asuinpaikka	Savitaipale Lahdentausta	20308,911153	
Parikkala Anitsanlahti	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	20554,32379	
Parikkala Ehronniemi	ka II, Pöljä as.	Punkaharju Hiislahti	20753,819508	
Luumäki Sianniemi	asuinpaikka	Savitaipale Lahdentausta	20787,415651	
Luumäki Huopaisenvirta 1	asuinpaikka	Savitaipale Lahdentausta	20925,573096	
Juva Palosjärvi	ka I:2-II as.	Savonlinna Kaislanmäki	20959,177971	
Juva Hiidenlampi A	ka I:2 as.	Savonlinna Kaislanmäki	21048,469169	
Juva Hiidenlampi B	vasb, MN asb- ja luusek? as.	Savonlinna Kaislanmäki	21084,721958	
Pieksämäki Iso-Tuoppu	asuinpaikka	Pieksämäki Koivula	21473,912787	
Juva Sääksjärvi B	asuinpaikka	Mikkeli Harjula Honka-aho	22149,031907	
Rautjärvi Rönälahti	MN? luusek as.	Ruokolahti Vertalansalmi	22534,297322	
Mikkeli Lintuniemi	asuinpaikka	Mikkeli Harjula Honka-aho	22731,530497	
Mikkeli Tervaniemi 1	ka II as.	Mikkeli Harjula Honka-aho	23326,761679	
Parikkala Sepänrinne	ka?, hist as.	Punkaharju Hiislahti	23374,72421	
Mikkeli Tervaniemi 2	Pöljä as.	Mikkeli Harjula Honka-aho	23535,84688	
Mikkeli Tervaniemi 3	asuinpaikka	Mikkeli Harjula Honka-aho	23621,048556	
Mikkeli Oininginlampi 1	ka as.	Mikkeli Harjula Honka-aho	23937,629522	
Mikkeli Oininginlampi 2	asuinpaikka	Mikkeli Harjula Honka-aho	24185,484926	
Pieksämäki Siilinsalmi	ka II as.	Pieksämäki Koivula	24212,639434	
Hirvensalmi Hiekkaniemi	asuinpaikka	Kangasniemi Lapinsalo	24816,836107	
Pieksämäki Pellosniemi	Kier? as.	Mikkeli Harjula Honka-aho	24817,505547	
Pieksämäki Naarajärvi	Luuk, Sirn, vasb, ka I:2 - III, Kier, Pöljä, Luuk as.	Pieksämäki Koivula	25298,199044	
Mikkeli Mustalahti	Kier? as.	Mikkeli Matarniemi	25335,945632	
Mikkeli Oinastenniemi	Luuk as.	Mikkeli Matarniemi	25617,473547	
Pieksämäki Hako-Palokki	asuinpaikka	Pieksämäki Koivula	25620,135368	
Pieksämäki Kaivanto	ka II as.	Pieksämäki Koivula	26348,502955	
Juva Päiväranta S	vasb, Pöljä as.	Juva Raintsaari B	26895,818722	
Pieksämäki Syväkangas 1	asuinpaikka	Pieksämäki Koivula	27705,594699	
Mikkeli Aslahdenkangas	ka II as.	Mikkeli Matarniemi	28109,359835	
Mikkeli Orjuu	asuinpaikka	Mikkeli Matarniemi	28374,227187	
Pieksämäki Pakananiemi	asuinpaikka	Pieksämäki Koivula	28654,059752	
Pieksämäki Marketanhiekka	ka I-II, Pöljä as.	Pieksämäki Koivula	28928,395689	
Pieksämäki Kaivannonhiekka	Pöljä? as.	Pieksämäki Koivula	29776,194074	
Pieksämäki Kuuvaanniemi	Pöljä? as.	Mikkeli Matarniemi	34191,832109	

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio/mahd. lapinraunio	etäisyys*	1000m ryhmä*
Kangasniemi Jänissaari	ka II as.	Kangasniemi Lapinsalo	38798,683323	

Liite 10. Kaivauksien tutkitut asuinpaikkakohteet tutkimus- aineistossa

(kk)= koekaivaus

*sarakkeen luvut peräisin MapInfo 10.0 –karttaohjelman automaattisesta mittaustoiminnosta

asuinpaikka/as. = kivikautinen/varhaismetallikautinen kohde, josta on keramiikkalöytöjä.

tutkimusalueen ulkopuoliset lapinrauniokohteet kursivoitu

Kera miikkalyhenteet: asb. = asbestikeramiikka. hiekk = hiekkasekoitteinen keramiikka. hist = historiallisen ajan keramiikka. ka I = varhainen kampakeramiikka. ka II = tyypillinen kampakeramiikka. ka III = myöhäiskampakeramiikka. Kier = Kierikin keramiikka. Luuk. = Luukonsaaren keramiikka. luusek = luusekoitteinen keramiikka. MN = myöhäisneoliittinen. org = orgaanisisekoitteinen keramiikka. Pyheen = Pyheensillan keramiikka. raut. = rautakautinen keramiikka. Sirn = Sirnihtan keramiikka. ST = tekstiilikkeramiikka. vasb = varhainen asbestikera-
miikka. VM = varhaismetallikautinen.

Kohteen nimi	kohdetyyppi	kaivaustutkimukset	lähin lapinraunio	lapinraunio etäisyys*
Ristiina Kitulansuo D	ST, Luuk, länt. pronss. as.	Eeva-Liisa & Hans-Peter Schulz 1993-94 (kk); Mika Lavento 1994-95	Ristiina Kitulansuo C	94,026492
Kerimäki Martinniemi 3	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Timo Jussila 1994 (kk, ei kerto- musta); Petri Halinen 1998; Lavento 1991	Kerimäki Martinniemi 8	183,637037
Kerimäki Martinniemi 4	ST, Sär2, ka II, Kier, Pöljä as.	Teemu Mökkönen 1999-2000 (kk)	Kerimäki Martinniemi 8	219,349227
Ruokolahti Karoniemi	ST, Luuk, Sirn, ka I - III, Pöljä, Kier, raut as.	Päivi Kankkunen 1999-2000 (kk); Tuija Kirkinen 2000; Sirkka- Liisa Seppälä 2001	Ruokolahti Kekäläinen	296,30525
Ruokolahti Karklahti Korosniemi A	ka II, Pöljä as.	Simo Vanhatalo 1994	Ruokolahti Vanha- kanniemi	329,716347
Taipalsaari Vaateranta	ST, Luuk, ka II, Pöljä, MN org, hist as.	Julius Ailio 1930; Sakari Pälsi 1931; J-P. Taavitsainen 1978; Timo Jussila 1989-91; Kaarlo Katiskoski 1997-99; Petro Peso- nen 2008.	Taipalsaari Kirjamoin- niemi	994,045813
Lappeenranta Ahven- saari	vasb, ka II-III, Kier, Pöljä as.	Gunnar Rosén 1953; Matti Bergström 1983	Lappeenranta Hepo- salo	2371,474659
Iitti Salmenniemi	ka I as.	Päivi Kankkunen 2004; 2005 (kk)	<i>Nastola Kilpisaari 2</i>	2411
Heinävesi Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä as.	C.F. Meinander 1961	Heinävesi Hentulan- saari	2456,266522
Kerimäki Puntusentaus	ka II as.	J. Leppäaho 1937	Kerimäki Kuhisevan- niemi	2529,538384
Ristiina Neulaportti	ka II-III as.	Päivi Kankkunen 1983 (kk); 1990 (kk)	Ristiina Linnasaari	2793,824472
Ruokolahti Tervahau- danlahti A-B	asuinpaikka	Antti Bilund 1993	Ruokolahti Niemen- kainalonsaari	3344,008964
Punkaharju Kaarniemi	ST, Luuk, vasb, ka II-III, Pöljä, Kier, Pyheen? as.	Marianne Schauman 1969	Savonlinna Pieni Le- posaari	4580,91214

Kohteen nimi	kohdetyyppi	kaivaustutkimukset	lähin lapinraunio	lapinraunio etäisyys*
Lappeenranta Mikonsaari	ka II-III as.	Julius Ailio 1931	Lappeenranta Heposallo	5036,591547
Iitti Koskenranta	ST, Sär2?, ka II as.	Päivi Kankkunen 1991 (kk)	Iitti Lapinsaari	5185,601286
Lappeenranta Etu- ja Taka-Muntero	vasb, ka II as.	Jukka Luoto 1998; 2004; Päivi Kankkunen 2006 (kk); Esa Mikkola 2007-08 (kk); Petro Pesonen 2009	Lappeenranta Heposallo	5324,383076
Kouvola Pukkisaari	nuora?, Pöljä, MN väl as.	Timo Miettinen 1994-96	Kouvola Pukkisaari	5367,853943
Rantasalmi Ritokangas	Pöljä, VM asb? as.	Taisto Karjalainen 1997-98	Rantasalmi Seppälänsalmi	5714,455837
Joroinen Kanavakangas	vasb, ka II, Kier, Pöljä as.	Sakari Pälsi 1923	Joroinen Kissanniemi	5784,95064
Rantasalmi Rantakartano	ka II as.	Päivi Kankkunen 1999-2000 (kk); Kaarlo Katiskoski 2001 (kk, ei kertomusta)	Rantasalmi Ketveleenlahti	5878,734018
Rantasalmi Pirskanlahti b	ka, Pöljä as.	Taisto Karjalainen 1998-99	Rantasalmi Seppälänsalmi	6041,697512
Joroinen Kanava	ka II as.	Eeva-Liisa Schulz 2002-03	Joroinen Kissanniemi	6526,715663
Miehikkälä Heikkilä	ka I:2-II, Kier, Pöljä, nuora, kuoppa as.	Juhani Rinne 1905	Virolahti Korpisaari 1 & 2	6590,513466
Ristiina Honkamäki	ka II as.	Päivi Kankkunen 1997 (kk)	Ristiina Haasialahti	6729,273533
Rantasalmi Lautakangas	ST, vasb, ka II, Kier as.	Päivi Kankkunen 1994 (kk); 1996 (kk)	Rantasalmi Ketveleenlahti	6893,982454
Lappeenranta Saksanniemi Kärjenlampi	vasb, ka I:1-II, Pöljä as.	C.F Meinander 1949	Lappeenranta Heposallo	7012,803663
Savonlinna Kylmäniemi a	ka?, Pöljä, luusek, nuor raut? as.	Timo Sepänmaa 1989 (kk); 1992 (kk, ei kertomusta); Esa Mikkola 2009 (kk)	Savonlinna Vahtisaari	7561,601253
Savonlinna Kylmäniemi b	Pöljä?, luusek, raut. as.	Timo Sepänmaa 1993-94 (kk, ei kertomusta); Esa Mikkola 2009 (kk)	Savonlinna Vahtisaari	7597,596435
Punkaharju Pusunlahti	vasb, Pöljä as.	Anne Vikkula 1990 (kk)	Savonlinna Pieni Leposaari	7693,989151
Punkaharju Pusunmäki	ka II as.	Anne Vikkula 1990 (kk)	Savonlinna Pieni Leposaari	8043,038668
Punkaharju Pakkasharju a	vasb, ka II as.	Anne Vikkula 1990 (kk)	Savonlinna Pieni Leposaari	8523,659395
Punkaharju Pakkasharju b	vasb as.	Anne Vikkula 1990 (kk)	Savonlinna Pieni Leposaari	8555,150944
Punkaharju Heinäniemi a	ST, ka II-III, Kier, Pöljä as.	Anne Vikkula 1990 (kk)	Savonlinna Pieni Leposaari	8584,547034
Punkaharju Ristiniemi a	vasb, ka II, Kier, Jysmä, kuoppa as.	Anne Vikkula 1990 (kk)	Savonlinna Pieni Leposaari	8733,194289
Punkaharju Heinäniemi b	asuinpaikka	Anne Vikkula 1990 (kk)	Savonlinna Pieni Leposaari	8741,049588
Punkaharju Pakkasharju c	vasb, ka II as.	Anne Vikkula 1990 (kk)	Savonlinna Pieni Leposaari	8837,745224

Kohteen nimi	kohdetyyppi	kaivaustutkimukset	lähin lapinraunio	lapinraunio etäisyys*
Puumala Kärmelahti	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Kaarlo Katiskoski 1998-99	Puumala Pistohiekka Lapinraunio	9050,809149
Kerimäki Kankaanlahti	vasb, ka II, Kier?, Pöljä as.	Sakari Pälsi 1929, Jukka Moisanen 1990 (kk); 1990	Kerimäki Kuhisevan-niemi	9163,3235
Ruokolahti Haukpohja Sipiniemi	ka II as.	Minna Kähtävä-Marttinen 1996-98 (kk)	Ruokolahti Meteli-niemi	9478,671831
Taipalsaari Kujansuu	ST?, vasb?, ka II, Pöljä as.	Simo Vanhatalo 1998 (kk)	Taipalsaari Kirjamoin-niemi	9580,192515
Enonkoski Kotkuin-niemi b	ka II as.	Simo Vanhatalo 1997 (kk)	Savonlinna Häyrynjär-vi c	9588,955146
Miehikkälä Viilasinpol-vi	ka I?, II, III? as.	Ville Luho 1951	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9595,654551
Punkaharju Salkoniemi	ka II-III, Kier, Pöljä, Jysmä as.	Anne Vikkula 1990 (kk); Kreetta Lesell 2003	Savonlinna Pieni Le-posaari	9611,63677
Kouvola Pajari	ka I:1-2 as.	Gunnar Rosén 1952	HaminaVäärämäki	9615,769197
Taipalsaari Syrjälä 1	ka II as.	Ville Luho 1964	Taipalsaari Kirjamoin-niemi	9823,003613
Savonlinna Pääskylähti	ka I-II as.	Nils Cleve 1927; Aarne Europa-eus 1928	Savonlinna Linnan-emi	9997,425512
Savonlinna Povenlahti	ka II as.	Päivi Kankkunen 1993 (kk)	Savonlinna Pieni Le-posaari	10627,982581
Lappeenranta Utran-saari	ka II-III, Kier as.	Sakari Pälsi 1938	Lappeenranta Hepo-salo	11338,489567
Punkaharju Hiekkalahti	Luuk, Pöljä? As.	Hannu Poutiainen 1992 (kk)	Savonlinna Pieni Le-posaari	11628,522488
Punkaharju Lammin-niemenlampi b	ka, Kier as.	Kirsi Luoto 2006 (kk)	Savonlinna Pieni Le-posaari	11890,614714
Punkaharju Petään-emi	Luuk, Kier, Pöljä as.	Hannu Poutiainen 1992 (kk)	Savonlinna Pieni Le-posaari	11901,771033
Ruokolahti Hietämäki	ka II as.	Johanna Seppä 2001 (kk)	Ruokolahti Vanha-kanniemi	12246,06657
Mikkeli Annila	ka II-III as.	Timo Jussila 1998 (kk); Päivi Kankkunen 1999 (kk)	Ristiina Haasialahti	12287,873523
Puumala Laanniemi	ka II, Pöljä as.	Timo Jussila 1994 (kk)	Puumala Riihonniemi	14091,150474
Kerimäki Vehkaranta	ST, vasb, ka I - III, Kier, Pöljä	C.F. Meinander 1952; Päivi Kankkunen 1985-86; Jukka Moisanen 1989	Kerimäki Kuhisevan-niemi	14998,101056
Mäntyharju Muura-haisniemi	ST, Sär2, ka II, org as.	Petro Pesonen 2007 (kk); Päivi Kankkunen & Mari Salminen 2008 (kk)	Mäntyharju Linnasaari	15799,244521
Kouvola Hämeenkylä	vasb, ka I:1, ka II, nuora as.	Ville Luho 1954	Pyhtää Roones Kirk-kokalliot	16218,119107
Kerimäki Hangas-maankangas	ST, ka II as.	Sakari Pälsi 1936; Jukka Moisanen 1990 (kk); Martti Koponen 1991 (kk)	Kerimäki Kuhisevan-niemi	16502,160717
Kouvola Ankkapurha	ST, Sär1? vasb, ka I:1-II as.	Eeva-Liisa Schulz 1999-2000; Eeva Raike 2001	Kotka Töyterkallio 2	17523,554791
Juva Heralahti	ka II as.	Timo Sepänmaa 1995 (kk)	Juva Raintsaari B	17828,080059
Savitaipale Rovastinoja	ka II-III, Kier as.	Timo Jussila 1997	Taipalsaari Tokein-niemi	18110,185506

Kohteen nimi	kohdetyyppi	kaivaustutkimukset	lähin lapinraunio	lapinraunio etäisyys*
Parikkala Kosinonniemi	vasb?, ka II as.	Sakari Pälsi 1935	Savonlinna Pieni Leposaari	18178,872605
Sulkava Ritvalinniemi	Pöljä? as.	Simo Vanhatalo 2008	Savonlinna Linnanieniemi	18319,267503
Mikkeli Rouhiala	ka II, III?	Esko Sarasmo 1939	Ristiina Haasialahti	19189,381955
Sulkava Vilkajärvi 1	ka II as.	Taisto Karjalainen 1991	Savonlinna Linnanieniemi	19317,451156
Parikkala Kaunissaari	ST, Sirn, vasb, ka I-II as.	Julius Ailio 1908-09	Savonlinna Pieni Leposaari	20060,174106
Sulkava Ruunapäänniemi	ST, ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa as.	C.F. Meinander 1957; Christian Carpelan 1975 (kk)	Savonlinna Linnanieniemi	20811,405581
Sulkava Harmajakangas	vasb, ka II, kuoppa as.	Julius Ailio 1930	Savonlinna Linnanieniemi	22151,822152
Sulkava Kapakkamäki	ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa, uurre as.	Aarne Äyräpää 1927; Sakari Pälsi 1934; C.F. Meinander 1957; Matti Huurre 1977	Savonlinna Linnanieniemi	22353,734222
Sulkava Myllykangas	ka II as.	Sakari Pälsi 1934	Savonlinna Linnanieniemi	23324,121512
Sulkava Huosionlahti	vasb, ka II, Pöljä as.	Leena Lehtinen 1988 (kk); Vesa Laulumaa 1989	Juva Raintsaari B	24063,752672
Luumäki Hietaranta	ka I-II as.	Kimmo Seppänen 1998-99	Taipalsaari Leukanieniemi	26167,910917
Luumäki Niitniemi	ka as.	Eeva-Riitta Majoinen & Jukka Luoto 2005	Taipalsaari Leukanieniemi	26492,329192
Juva Päiväranta S	vasb, Pöljä as.	Hans-Peter Schulz 2002 (kk)	Juva Raintsaari B	26895,818722
Luumäki Reijonkangas	ST, vasb, ka I - III, Pyheen as.	Timo Jussila 2003-06	Taipalsaari Leukanieniemi	27999,520979
Pieksämäki Vemmelähti 1	Luuk, ka I:1, ka II, Kier, Jysmä, nuora, raut as.	Timo Jussila 1983; Matti Bergström 1984-85	Varkaus Konnansalo 1	35900
Pieksämäki Kahvikivi	ka I:2-II, Pöljä as.	Leena Lehtinen 1989	Varkaus Konnansalo 1	37220
Pieksämäki Tahinniemi	Pöljä, Jysmä as.	Timo Jussila 1985-86	Varkaus Konnansalo 1	37730
Pieksämäki Marketanhiekka	ka I-II, Pöljä as.	Päivi Kankkunen & Kaarlo Katiskoski 2000-01	Mikkeli Matarniemi	38616,637118
Pieksämäki Naarajärvi	Luuk, Sirn, vasb, ka I:2 - III, Kier, Pöljä as.	Heikki Matiskainen 1982; Timo Jussila 1983; Päivi Kankkunen 1996; 2000 (kk)	Varkaus Konnansalo 1	43900

Liite 11. Kaivauksin tutkittujen asuinpaikkakohteiden lapinraunioetäisyydet kun mahdollisiksi lapinraunioiksi määritellyt kohteet mukana mittauksissa

(kk) = koekaivaus

*sarakkeen luvut peräisin MapInfo 10.0 –karttaohjelman automaattisesta mittaustoiminnosta

asuinpaikka/as. = kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikkakohde, josta on keramiikkalöytöjä.
tutkimusalueen ulkopuoliset röykkiökohteet kursivoitu

Keramiikkalyhenteet: asb. = asbestikeramiikka. hiekk = hiekkasekoitettu keramiikka. hist = historiallisen ajan keramiikka. ka I = varhainen kampakeramiikka. ka II = tyypillinen kampakeramiikka. ka III = myöhäiskampakeramiikka. Kier = Kierikin keramiikka. Luuk. = Luukonsaaren keramiikka. luusek = luusekoitettu keramiikka. MN = myöhäisneoliittinen. org = orgaanisekoitettu keramiikka. Pyheen = Pyheensillan keramiikka. raut. = rautakautinen keramiikka. Sirn = Sirnihtan keramiikka. ST = tekstiilikerasamiikka. vasb = varhainen asbestikeramiikka. VM = varhaismetallikautinen.

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio tai mahd. lapinraunio	etäisyys*
Ristiina Kitulansuo D	ST, Luuk, länt. pronss. as.	Ristiina Kitulansuo C	94,026492
Kerimäki Martinniemi 3	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Martinniemi 8	183,637037
Kerimäki Martinniemi 4	ST, Sär2, ka II, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Martinniemi 8	219,349227
Ruokolahti Karoniemi	ST, Luuk, Sirn, ka I - III, Pöljä, Kier, raut as.	Ruokolahti Kekäläinen	296,30525
Ruokolahti Karklahti Korosniemi A	ka II, Pöljä as.	Ruokolahti Vanhakanniemi	329,716347
Taipalsaari Vaateranta	ST, Luuk, ka II, Pöljä, MN org, hist as.	Taipalsaari Kirjamoinniemi	994,045813
Mäntyharju Muurahaisniemi	ST, Sär2, ka II, org as.	Suomenniemi Pukkila Lamminmäki	1655,062616
Punkaharju Ristiniemi a	vasb, ka II, Kier, Jysmä, kuoppa as.	Punkaharju Hiislahti	2161,078233
Lappeenranta Ahvensaari	vasb, ka II-III, Kier, Pöljä as.	Lappeenranta Heposallo	2371,474659
Iitti Salmenniemi	ka I as.	<i>Nastola Kilpisaari 2</i>	2411
Heinävesi Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä as.	Heinävesi Hentulansaari	2456,266522
Kerimäki Puntusentaus	ka II as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	2529,538384
Ristiina Neulaportti	ka II-III as.	Ristiina Linnasaari	2793,824472
Kouvola Pukkisaari	nuora?, Pöljä, MN väl as.	Kouvola Repovuori	2848,962815
Punkaharju Heinniemi a	ST, ka II-III, Kier, Pöljä as.	Punkaharju Hiislahti	2875,176166
Punkaharju Heinniemi b	asuinpaikka	Punkaharju Hiislahti	2923,344895
Miehikkälä Heikkilä	ka I:2-II, Kier, Pöljä, nuora, kuoppa as.	Virolahti Rajamäki	2977,323596
Punkaharju Salkoniemi	ka II-III, Kier, Pöljä, Jysmä as.	Punkaharju Hiislahti	3002,376145
Ristiina Honkamäki	ka II as.	Ristiina Keikanniemi	3003,300431
Punkaharju Pakkasharju a	vasb, ka II as.	Punkaharju Hiislahti	3019,585409
Punkaharju Pakkasharju c	vasb, ka II as.	Punkaharju Hiislahti	3024,616613
Punkaharju Pakkasharju b	vasb as.	Punkaharju Hiislahti	3078,24906
Ruokolahti Tervahaudanlahti A-B	asuinpaikka	Ruokolahti Niemenkainalonsaari	3344,008964
Punkaharju Pusunmäki	ka II as.	Punkaharju Hiislahti	3460,566291

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio tai mahd. lapinraunio	etäisyys*
Punkaharju Pusunlahti	vasb, Pöljä as.	Punkaharju Hiislahti	3892,05369
Iitti Koskenranta	ST, Sär2?, ka II as.	Iitti Tulokas	4543,925559
Punkaharju Kaarniemi	ST, Luuk, vasb, ka II-III, Pöljä, Kier, Pyheen? as.	Savonlinna Pieni Leposaari	4580,91214
Punkaharju Lamminniemen-lampi b	ka, Kier as.	Punkaharju Hiislahti	4590,439851
Mikkeli Annila	ka II-III as.	Mikkeli Piiparinniemi	4812,173131
Taipalsaari Kujansuu	ST?, vasb?, ka II, Pöljä as.	Taipalsaari Kirkkosaari	4887,983686
Lappeenranta Mikonsaari	ka II-III as.	Lappeenranta Heposalo	5036,591547
Taipalsaari Syrjälä 1	ka II as.	Taipalsaari Kirkkosaari	5192,941405
Mikkeli Rouhiala	ka II, III?	Mikkeli Juoneennurmi	5308,192544
Lappeenranta Etu- ja Taka-Muntero	vasb, ka II as.	Lappeenranta Heposalo	5324,383076
Punkaharju Petääniemi	Luuk, Kier, Pöljä as.	Kerimäki Sopukansuo	5474,923688
Rantasalmi Ritokangas	Pöljä, VM asb? as.	Rantasalmi Seppälänsalmi	5714,455837
Savitaipale Rovastinoja	ka II-III, Kier as.	Savitaipale Lahdentaus	5717,4573
Joroinen Kanavakangas	vasb, ka II, Kier, Pöljä as.	Joroinen Kissanniemi	5784,95064
Rantasalmi Rantakartano	ka II as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	5878,734018
Punkaharju Hiekkalahti	Luuk, Pöljä? As.	Kerimäki Sopukansuo	5883,745198
Kouvola Hämeenkylä	vasb, ka I:1, ka II, nuora as.	<i>Loviisa Betlehemsberget</i>	6281
Rantasalmi Pirskanlahti b	ka, Pöljä as.	Rantasalmi Seppälänsalmi	6041,697512
Puumala Laanniemi	ka II, Pöljä as.	Puumala Lahdenpohja	6288,131133
Joroinen Kanava	ka II as.	Joroinen Kissanniemi	6526,715663
Rantasalmi Lautakangas	ST, vasb, ka II, Kier as.	Rantasalmi Ketveleenlahti	6893,982454
Lappeenranta Saksanniemi Kärjenlampi	vasb, ka I:1-II, Pöljä as.	Lappeenranta Heposalo	7012,803663
Ruokolahti Hietämäki	ka II as.	Ruokolahti Vääräjärvi	7326,962136
Ruokolahti Hauk pohja Sipiniemi	ka II as.	Ruokolahti Vääräjärvi	7397,555248
Savonlinna Kylmäniemi a	ka?, Pöljä, luusek, nuor raut? as.	Savonlinna Vahtisaari	7561,601253
Savonlinna Kylmäniemi b	Pöljä?, luusek, raut. as.	Savonlinna Vahtisaari	7597,596435
Sulkava Vilka järvi 1	ka II as.	Savonlinna Kaislanmäki	8511,558967
Puumala Kärmelahti	ka II-III, Kier, Pöljä as.	Puumala Pistohiekka Lapin-raunio	9050,809149
Kerimäki Kankaanlahti	vasb, ka II, Kier?, Pöljä as.	Kerimäki Kuhisevanniemi	9163,3235
Enonkoski Kotkuinniemi b	ka II as.	Savonlinna Häyrynjärvi c	9588,955146
Miehikkälä Viilasinpolvi	ka I?, II, III? as.	Virolahti Korpisaari 1 & 2	9595,654551
Kouvola Pajari	ka I:1-2 as.	Hamina Väärämäki	9615,769197
Savonlinna Pääskylähti	ka I-II as.	Kerimäki Sopukansuo	9650,53816
Sulkava Ritvalinniemi	Pöljä? as.	Savonlinna Lapinsaari b	10089,340483
Sulkava Harmajakangas	vasb, ka II, kuoppa as.	Savonlinna Kaislanmäki	10409,873474
Savonlinna Povenlahti	ka II as.	Savonlinna Pieni Leposaari	10627,982581
Sulkava Ruunapäänniemi	ST, ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa as.	Savonlinna Kaislanmäki	10879,252872
Sulkava Kapakkamäki	ka II-III, Kier, Pöljä, kuoppa, uurre as.	Savonlinna Kaislanmäki	11239,058749
Lappeenranta Utransaari	ka II-III, Kier as.	Lappeenranta Heposalo	11338,489567

kohteen nimi	kohdetyyppi	lähin lapinraunio tai mahd. lapinraunio	etäisyys*
Sulkava Myllykangas	ka II as.	Savonlinna Kaislanmäki	11791,438837
Pieksämäki Vemmellahti 1	Luuk, ka I:1, ka II, Kier, Jysmä, nuora, raut as.	Pieksämäki Koivula	11877,275495
Luumäki Reijonkangas	ST, vasb, ka I - III, Pyheen as.	Lappeenranta Koivikko	12422,791221
Pieksämäki Kahvikivi	ka I:2-II, Pöljä as.	Pieksämäki Koivula	13696,908095
Luumäki Niitniemi	ka as.	Lappeenranta Koivikko	14084,189606
Parikkala Kosinonniemi	vasb?, ka II as.	Punkaharju Hiislahti	14337,209537
Kerimäki Vehkaranta	ST, vasb, ka I - III, Kier, Pöljä	Kerimäki Sopukansuo	14841,141076
Parikkala Kaunissaari	ST, Sirn, vasb, ka I-II as.	Punkaharju Hiislahti	15658,735165
Kerimäki Hangasmaankangas	ST, ka II as.	Kerimäki Sopukansuo	15786,831857
Juva Heralahdi	ka II as.	Mikkeli Sutela	16378,142644
Sulkava Huosionlahti	vasb, ka II, Pöljä as.	Savonlinna Kaislanmäki	16862,504533
Pieksämäki Tahinniemi	Pöljä, Jysmä as.	Pieksämäki Koivula	16997,764549
Kouvola Ankkapurha	ST, Sär1? vasb, ka I:1-II as.	Kouvola Uutelanmäki	17138,826173
Luumäki Hietaranta	ka I-II as.	Savitaipale Lahdentausta	20009,857071
Pieksämäki Naarajärvi	Luuk, Sirn, vasb, ka I:2 - III, Kier, Pöljä as.	Pieksämäki Koivula	25298,199044
Juva Päiväranta S	vasb, Pöljä as.	Juva Raintsaari B	26895,818722
Pieksämäki Marketanhiekka	ka I-II, Pöljä as.	Pieksämäki Koivula	28928,395689

Liite 12. Tutkimusaineiston lapinrauniokohteiden asuinpaikkaetäisyydet

*sarakkeen luvut peräisin MapInfo 10.0-karttaohjelman automaattisesta mitaustoiminnosta

tutkimusalueen ulkopuoliset asuinpaikkakohteet kursivoitu

Lyhenteet: asb. = asbestikeramiikka. hiekk = hiekkasekoitteinen keramiikka. hist = historiallisen ajan keramiikka. ka I = varhainen kampakeramiikka. ka II = tyypillinen kampakeramiikka. ka III = myöhäiskampakeramiikka. Kier = Kierikin keramiikka. Luuk. = Luukonsaaren keramiikka. luusek = luusekoitteinen keramiikka. MN = myöhäisneoliittinen. org = orgaanissekoitteinen keramiikka. Pyheen = Pyheensillan keramiikka. raut. = rautakautinen keramiikka. Sirn = Sirnihtan keramiikka. ST = tekstiilikeraamiikka. vasb = varhainen asbestikeramiikka. VM = varhaismetallikautinen.

lapinraunio	lähin asuinpaikka- etäisyys*	lähin asuinpaikka	keramiikka lähimmässä	keramiikka 2. lähimmässä	keramiikka muissa <300 m kauemmissa
Ristiina Raaniemi	0	Raaniemi	ei määritetty		
Ristiina Kitulansuo C-B	94,026492	Kitulansuo D	ST, Luuk, länt pronss.		
Kerimäki Vonkaniemi A	109,675047	Vonkaniemi C	Luuk, ka II		
Kouvola Nuumasalmi	148,234201	Nuumanniemi	ka I:2-II		
Kerimäki Martinniemi 8	183,637037	Martinniemi 3	ka II-III, Kier, Pöljä	217 m vasb (Martinniemi 1)	220 m ST, ka II, Kier, Pöljä, Sär2 (Martinniemi 4). 271 m ST, Luuk (Martinniemi 5)
Taipalsaari Tokein- niemi	285,798	Valkeinlahti	ei määritetty		
Ruokolahti Kekäläinen	296,30525	Karoniemi	ST, Luuk, Sirn ka I - III, Pöljä, Kier raut		
Ruokolahti Niemen- kainalonsaari	296,588322	Alatalo	ST		
Ruokolahti Vanha- kanniemi	329,716347	Karklahti Koros- niemi A	ka II, Pöljä	416 m ka II-III (Karklahti Korosniemi B)	
Puumala Pistohiekka Lapinraunio	347,992029	Pistohiekka A	ka III, MN asb?	411 m ka III, Pöljä (Pistohiekka C)	454 m ST, ka? (Pistohiekka B)
Ristiina Hietaniemi	394,761136	Hietaniemenkangas	ST, ka II-III, Pöljä	398 m ei määritetty (Hietavuori)	
Ristiina Piikinperse A	423,979834	Hietavuori	ei määritetty	482 m ST, ka II-III, Pöljä (Hietaniemenkangas)	
Ristiina Kitulansuo A	432,729879	Kitulansuo D	ST, Luuk, länt. pronss.	614 m vasb (Paskalampi)	704 m ST, Luuk, Sirn, Pöljä (Pulmionlampi A)
Juva Raintsaari B	439,020538	Raintsaari A	Sär2? MN luusek?		
Mikkeli Tiilisaari	596,313537	Lakeistenranta	Sirn		

Ristiina Piikinperse B-C	676,796231	Hietavuori	ei määritetty	709 m ST, ka II-III, Pöljä (Hietaniemenkangas)	
Lappeenranta He- posalo	681,923827	Hiekkaniemi	Pöljä		
Ristiina Vartioniemi	783,439979	Hietavuori	ei määritetty	1051 m ST, ka II-III, Pöljä? (Hietaniemenkangas)	
Savonlinna Pieni Leposaari	904,363242	Punkaharju Ke- rosärkkä	ka?		
Savonlinna Karhu- niemi A	921,989018	Kerimäki Keplak- kosuo	Kier		
Ruokolahti Salmin- niemi	976,347823	Alatalo	ST		
Taipalsaari Kirja- moinniemi	994,045813	Vaateranta	ST, ka II, Pöljä, MN org, Luuk, hist		
Ruokolahti Meteli- niemi	1031,164605	Lappeenranta Ur- konsaari	ka II-III, Kier		
Kerimäki Käärme- kallio	1226,940872	Vonkaniemi C	Luuk, ka II		
Iitti Jänispohjan- lahti	1324	<i>Nastola Kilpisaari 6</i> <i>Nastola Arramaja</i>	ST ei määritetty	1383 m ST, Sär2, ka I (<i>Nastola Kilpisaari 1</i>)	1555 m ei mää- ritetty (Harakka- niemi)
Rantasalmi Ketve- leenlahti	1435,982333	Peltuenlahti B	ka II		
Ristiina Haasialahti	1436,927904	Parkatinkangas	ka?		
Savonlinna Ketvele	1458,934867	Rajalahti	ei määritetty	1684 m vasb? (Ryt- tyniemi)	
Ruokolahti Kalma- saari	1587,071448	Alatalo	ST		
Ruokolahti Kalma- kallio	1617,43611	Pitkänpohjanlahti A	Luuk?		
Ristiina Pikoniemi	1645,094664	Hietavuori	ei määritetty		
Ruokolahti Kau- vonniemi	1800,53911	Alatalo	ST		
Iitti Hiidensalmi	1830,891279	Variskallio	ka II	2027 m ST (Keidas)	
Kerimäki Ku- hisevanniemi	2039,874412	Vihansaari	ei määritetty	2233 m Pöljä (Pun- tusensuo)	
Joroinen Kissannie- mi	2076,717712	Rydänniemi	ei määritetty		
Heinävesi Hentulan- saari	2456,266522	Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä		
Heinävesi Pieni Vahtisaari	2600,560341	Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä		
Ristiina Haukkavuori	2785,760887	Linnaniemen kärki	ka?		
Ristiina Linnasaari	2793,824472	Neulaportti	ka II-III	2874 m ka II (Torni- vuori)	

Ristiina Lehmisaari	3129,970761	Tarhola	ei määritetty		
Heinävesi Syrjäsaari	3560,621195	Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä		
Heinävesi Hoikan-saari	3823,484402	Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä		
Iitti Hiisiöistenlampi	3893,736686	Perolahti	ei määritetty		
Heinävesi Linjasaa-ri	4264,126339	Kuusranta	ka II, Kier, Pöljä		
Savonlinna Vahti-saari	4414,2712	Laminsuo	ei määritetty	4662 m ka II (Por-rassalmi b)	
Kerimäki Mikli	5046,909041	Puntusentaus 2	ka II	5094 m ka II (Jussi-la)	
Iitti Lapinsaari	5185,601286	Koskenranta	ST, Sär2?, ka II		
Taipalsaari Leuka-niemi	5401,735047	Heinoinsaari	ka II-III		
Mäntyharju Linna-saari	5410,608665	Harjunniemi	ka II		
Rantasalmi Seppä-länsalmi	5714,455837	Ritokangas	Pöljä, VM asb?	5819 m Pöljä? (Pirs-kanlahti A)	
Savonlinna Linna-niemi	6214,799812	Suvikangas	ST, ka II		
Savonlinna Purnu-niemi	6616,423002	Ryttyniemi	vasb?	6664 m ka II (Kaa-tiolahti A)	6701 m ei mää-rit. (Rajalahti), 6832 m ka II (Hiekkaharju)
Mikkeli Matarniemi	6854,077913	Kangasniemi Ni-suksenlahti 2	ei määritetty	7024 m ka II (Kan-gasniemi Pohjan-niemi 1)	
Savonlinna Häyryn-järvi C	7590,460716	Enonkoski Emän-nänniemi	ka II		
Kangasniemi La-pinsalo	7630,773821	Nisuksenlahti 2	ei määritetty		
Savonlinna Häyryn-järvi A-B	7826,943936	Enonkoski Emän-nänniemi	ka II		
Rantasalmi Pikon-niemi	8048,067828	Joroinen Rydän-niemi	ei määritetty	8149 m MN? asb (Joroinen Timolan-mäki)	
Heinävesi Kotalahti	9165,193845	Enonkoski Ruutan-lampi	ei määritetty		
Puumala Riihonnien-niemi	9627,730143	Kuitinpohja	ei määritetty		
Iitti Kukkomäki		Variskallio	ka II		
Kouvola Pukkisaari	10056,8109	Nuumanniemi	ka I:2-II		
Iitti Haikanniemi	10655,313509	Variskallio	ka II		
Savonlinna Pönt-töniemi	14097,571298	Ruutanlampi	ei määritetty		

Liite 13. Tutkimusaineiston mahdollisiksi lapinraunioiksi määriteltujen kohteiden asuinpaikkaetäisyydet

*sarakkeen luvut peräisin MapInfo 10.0-karttaohjelman automaattisesta mitaustoiminnosta

tutkimusalueen ulkopuoliset asuinpaikkakohteet kursivoitu

Lyhenteet: asb. = asbestikeramiikka. hiekk = hiekkasekoitteinen keramiikka. hist = historiallisen ajan keramiikka. ka I = varhainen kampakeramiikka. ka II = tyypillinen kampakeramiikka. ka III = myöhäiskampakeramiikka. Kier = Kierikin keramiikka. Luuk. = Luukonsaaren keramiikka. luusek = luusekoitteinen keramiikka. MN = myöhäisneoliittinen. org = orgaaniseseoiteinen keramiikka. Pyheen = Pyheensillan keramiikka. raut. = rautakautinen keramiikka. Sirn = Sirnihtan keramiikka. ST = tekstiilikkeramiikka. vasb = varhainen asbestikeramiikka. VM = varhaismetallikautinen.

kohdenimi	lähin asuinpaikka- etäisyys*	lähin asuinpaikka	keramiikka lähimmässä	keramiikka 2. lähimmässä	keramiikka muissa <300 m kauemmissa
Kouvola Maari	374,634596	Toukolahti	raut?		
Savonlinna Anatsonniemi	496,809375	Kerimäki Ryöpänsaari	ka II, kuoppa		
Virolahti Rajamäki	681	Pajusaarenoja 3	ei määritetty		
Ristiina Rajatie 3	696,963865	Linnaniemi	ka?		
Mäntyharju Aholansaari	797,496084	Koskinen	ka II		
Ristiina Keikkaniemi	867,743518	Kuoresalmi	ka III		
Mäntyharju Koskenmäki	899,264693	Koskinen	ka II		
Savonlinna Karhuniemi B	970,999881	Kerimäki Keplakosuo	Kier		
Punkaharju Hiislahti	1643,859309	Antikkaniemi	ka II	1694 m Pöljä (Lasimäki)	
Suomenniemi Pukkila Lamminmäki	1655,062616	Mäntyharju Muurahaisniemi	ST, ka II, Sär2, org		
Puumala Lahdenpohja	1989,908069	Tervaniemi	ei määritetty		
Taipalsaari Kirkkosaari	2067,901511	Taipaleenranta	ka II	2130 m ka II, Pöljä (Taipaleenranta 2)	2139 m ka II (Pinnakka)
Taipalsaari Hiihtenmäki	2641,923077	Putronniemi	ei määritetty	2700 m ka, raut, hist (Karhunpää)	
Ristiina Korteladenniemi	2949,196646	Tornivuori	ka II	3032 m ka II-III (Neulaportti)	3242 m ei määritetty (Tarhola)
Miehikkälä Kaihosuo	3146,991483	Liinalionpelto	ka II	3356 m ei määritetty (Vanha kansakoulu)	
Enonkoski Huhtsaari S, mahd.lap.	3342,565088	Ruutanlampi	ei määritetty		
Mäntyharju Kierlammet	3433,036055	Muurahaisniemi	ST, ka II, Sär2, org		
Mikkeli Piiparinniemi	3990,008913	Kapalampi	ka II		
Iitti Pajamäki	4319,502529	Römänsaari	ei määritetty		

kohdenimi	lähin asuinpaikka- etäisyys*	lähin asuinpaikka	keramiikka lähimmässä	keramiikka 2. lähimmässä	keramiikka muissa <300 m kauemmissa
Savonlinna Lapinsaari A	4395,799779	Suvikangas	ST, ka II		
Virolahti Kotaniemi	4506,609488	Miehikkälä Vanha kansakoulu	ei määritetty		
Iitti Tulokas	4543,925559	Koskenranta	ST, Sär2?, ka II		
Mäntyharju Torviniemi	4752,578185	Kouvola Hintteri	ka II		
Savonlinna Lapinsaari b	4852,432992	Suvikangas	ST, ka II		
Savitaipale Lahdentausta	5016,214671	Rajalamminsuu 1	ka II:2/III	5288 m ka II (Rajalamminsuu 2)	
Sulkava Ruuvistonmäki	5191,017001	Kukkarniemi-Pukkiniemi	ei määritetty		
Mikkeli Juoneen-nurmi	5308,192544	Rouhiala	ka II, III?		
Mikkeli Tertti länsi	5442,72843	Rouhiala	ka II, III?		
Kerimäki Sopukansuo	5474,923688	Punkaharju Petäenniemi	Kier, Pöljä, Luuk		
Savonlinna Kirveslampi	6016,23085	Niittyraanta 2	Luuk?, Kier?	6144 m Pöljä (Niittyraanta 1)	
Ristiina Järvenpää	6068,466954	Metelinniemi	ST	6293 m ST (Mustalahti)	
Mikkeli Umpaaniemi	6173,186464	Rouhiala	ka II, III?		
Savonlinna Ruisniemi	6470,306107	Lamminsuu	ei määritetty	6596 m ka II (Porassalmi b)	
Mikkeli Luukkola	6503,072635	Rouhiala	ka II, III?		
Iitti Nuoramensaari	6671,345026	Römänsaari	ei määritetty		
Iitti Reiju	6788,72334	Perolahti	ei määritetty		
Mikkeli Sutela	6799,888746	Rouhiala	ka II, III?		
Ruokolahti Vääräjärvi	6938,265323	Hovinlahti	ei määritetty		
Iitti Tuomala	7110,799268	Harakkaniemi	ei määritetty	7178 m ei määritetty (Perolahti)	
Kouvola Enkelivuori	8044	Lapinjärvi Backmanbacken	nuora		
Savonlinna Kaislanmäki	8070,377489	Sulkava Parri	ka II		
Iitti Linnakukkura	8109,023143	Variskallio	ka II		
Iitti Noidanniemi	8124,46051	Variskallio	ka II		
Iitti Kymenrannantie	8165,478935	Römänsaari	ei määritetty		
Iitti Luhdanmäki	8293,020078	Römänsaari	ei määritetty		
Iitti Pyhälahti	8872,663969	Römänsaari	ei määritetty	8938 m ST (Keidas)	8972 m ka II (Variskallio)
Iitti Pyörösuo	9240,31324	Römänsaari	ei määritetty		
Kouvola Kaupinmäki	9736,793276	Jaakonniemi	ei määritetty		
Lappeenranta Koivikko	11052,540022	Luumäki Rantanen Suurpelto			
Iitti Toittilansuo	11276,227296	Iitti Variskallio			
Kouvola Repovuori	11278,799165	Kouvola Hintteri			
Iitti Äijänlahti	11762,205307	Iitti Variskallio			
Pieksämäki Koivula	11827,184355	Pieksämäki Vemmellahti 2			

kohdenimi	lähin asuinpaikka- etäisyys*	lähin asuinpaikka	keramiikka lähimmässä	keramiikka 2. lähimmässä	keramiikka muissa <300 m kauemmissa
Iitti Metsälä	12144,330281	Iitti Variskallio			
Iitti Mustalampi	12206,792043	Iitti Variskallio			
Kouvola Uutelanmäki	13035,87071	Kouvola Munkamäki			
Ruokolahti Vertalansalmi	14404,232415	Ruokolahti Hietämäki			
Kouvola Rajasilta	14592,114589	Iitti Variskallio			
Kouvola Kymenpahta	15134,967812	Kouvola Toukolahti			
Mikkeli Harjula Honka-aho	15305,332131	Juva Särkänniemi			
Iitti Kivirappu	15338,315817	Iitti Römänsaari			
Iitti Keinukallio	15721,566014	Iitti Römänsaari			
Iitti Suoranta	16487,535877	Iitti Variskallio			
Iitti Jermilä	16831,879663	Iitti Variskallio			
Kouvola Niilola	17089,652164	Iitti Variskallio			
Iitti Pekanmäki	17919,362594	Kouvola Ruskiasuo			
Kouvola Töyrylä	17927,853248	Kouvola Toukolahti			
Kouvola Paavola	18029,236703	Kouvola Ankkapurha			
Kouvola Koivisto	18093,667687	Kouvola Munkamäki			
Kouvola Rautiomäki	18558,87198	Kouvola Ankkapurha			

Liite 14. Alustavat luuanalyysit AMS-ajoitetuista löydöistä

litti Hiidensalmi KM 30663:1 /Luunäytteiden tarkistus
K. Mannermaa 2010

Kävin läpi liti Hiidensalmen lapinraunion (KM 30663:1) luulöytöjä HuK Jarkko Saipion pyynnöstä hänen opinnäytetyötään varten. Tarkoituksena oli suorittaa alustava luuanalyysi aineistosta ja valita siitä näytteitä radiohiiliajoitukseen. Luut tutkittiin Museoviraston tiloissa eikä vertailuaineistoa ollut käytettävissä. Kaikki luut ovat palaneita. Niiden yhteispaino on 64,2 grammaa. Luut ovat pinnaltaan ruskeita ja melko tasaisen kokoisia. Kaikki luut ovat peräisin nisäkkäältä, tn. ihmisestä. Joukossa on muutama kallon palanen kappaleita pitkistä luista. Yksi kappale on ala- tai yläleuasta ja siinä näkyy hampaan juuren alveoleja (painanteita).

Kolme luunpalasta (2,4 g) lähetetään radiohiiliajoitukseen. Kyseisiä luita ei voi tunnistaa anatomisesti, mutta ne kuuluneet ihmiselle.

Helsingissä 15.4. 2010

FT Kristiina Mannermaa

Ristiina Haukkavuori KM 19023/
Luunäytteiden tarkistus K. Mannermaa 2010

Kävin läpi Ristiinan Haukkavuoren lapinraunion (KM 19023) luulöytöjä HuK Jarkko Saipion pyynnöstä hänen opinnäytetyötään varten. Tarkoituksena oli suorittaa alustava luuanalyysi aineistosta ja valita siitä näytteitä radiohiiliajoitukseen. Luut tutkittiin Museoviraston tiloissa eikä vertailuaineistoa ollut käytettävissä. Luut ovat palaneita ja niitä on vähän. Yhteispaino on 8,1 grammaa. Kaikki luut ovat peräisin nisäkkäistä, mutta yhtään luuta ei voi tunnistaa lajitasolla.

Kaksi diafyysin palasta (1,4 g) lähetetään radiohiiliajoitukseen.

Helsingissä 15.4. 2010

FT Kristiina Mannermaa

Savonlinna Häyrynjärvi a/KM 28930:16/
Luunäytteiden tarkistus K. Mannermaa 2010

Kävin läpi Savonlinnan Häyrynjärven lapinraunion (KM 28930:16) luulöytöjä HuK Jarkko Saipion pyynnöstä hänen opinnäytetyötään varten. Tarkoituksena oli suorittaa alustava luuanalyysi aineistosta ja valita siitä näytteitä radiohiiliajoitukseen. Luut tutkittiin Museoviraston tiloissa eikä vertailuaineistoa ollut käytettävissä. Kaikki luut ovat palaneita. Yhteispaino on 54,6 grammaa. Luut ovat likaisen värisiä mikä ilmentanee epätasaista palamista. Pääosin luut ovat pinnalta ruskeita ja sisältä valkoisia. Kaikki luut ovat peräisin nisäkkäältä. Joukossa on ainakin yksi varma ihmisen luu, kämmenpöydän tai jalkapöydänluun distaaliosa. Lisäksi aineistossa on useita isohkoja palasia pitkistä raajojen luista, jotka myös kuuluvat ihmiselle.

Yksi luun kappale (1,7 g) lähetetään radiohiiliajoitukseen. Kyseistä luuta ei voi tunnistaa anatomisesti, mutta se kuuluneen ihmiselle.

Helsingissä 15.4. 2010

FT Kristiina Mannermaa

Liite 15. AMS-ajoitukset

LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO
AJOITUSLABORATORIO

NATURHISTORISKA CENTRALMUSEET
DATERINGSLABORATORIET

AJOITUSTULOKSIA

Radiohiili-iät

Lab. No	Näyte	$\delta^{13}\text{C}(\text{‰})$	Radiohiili-ikä (BP)
Hela-2517	Ristiina, Haukkavuori, KM 19023, palanut luu	-22,3	3113 $\pm$ 31
Hela-2518	Savonlinna, Häyrynjärvi, KM 28930:16, palanut luu	-24,2	2311 $\pm$ 30
Hela-2519	litti, Hiidensalmi, KM 30663:1, palanut luu	-22,5	3160 $\pm$ 31

Palanut luu on käsitelty sille erityisesti kehitetyn menetelmän (Lanting et al 2001) mukaan. Näytteestä on erotettu hiili hiilidioksidina fosforihapon avulla. Syntynyt hiilidioksidi on pelkistetty hiileksi ja puristettu näytekohtioksi. Kohtiosta on mitattu radiohiilipitoisuus AMS (Accelerator Mass Spectrometry)-menetelmällä.

Tulosraportointi noudattaa artikkelissa (Stuiver & Polach 1977) kuvattua tapaa. Tulokset on annettu vuosina vuodesta 1950 AD lukien ja perustuvat ^{14}C :n puoliintumisaikaan 5568 vuotta. Radiohiili-ikäen epätarkkuuteen ($\pm 1\sigma$) sisältyvät näytteiden mittauksista ja tarpeellisista vertailumittauksista aiheutuvat tilastolliset virheet. $\delta^{13}\text{C}$ -arvot on mitattu näytteen hiilidioksidista ja annettu promilleina suhteessa VPDB standardiin. Radiohiili-iät on korjattu isotooppifraktioitumisen suhteen vastaamaan $\delta^{13}\text{C}$ -arvoa -25 ‰. Tulokset on korjattu kalenterivuosiksi käyttäen Intcal09-korjauskäyrää (Reimer et al 2009) ja Oxcal 4.1 ohjelmistoa (Bronk-Ramsey 2009). Kalenterivuosiksi korjatun tuloksen mediaani-ikä on se ikä, jonka molemminpuolin on yhtä paljon (50%) kalenterivuosiodennäköisyyttä.

Helsingissä 22.12.2010

Dos. Markku Oinonen, FT
laboratorionjohtaja
markku.j.oinonen@helsinki.fi

LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO
PL 64 (Gustaf Hållströmin katu 2)
00014 HELSINGIN YLIOPISTO

 (09) 191 50740
Fax (09) 191 50741
<http://www.fmn.helsinki.fi>
Y-tunnus FO-nummer 0313471-7

NATURHISTORISKA CENTRALMUSEET
PB 64 (Gustaf Hållströms gatan 2)
FI-00014 HELSINGFORS UNIVERSITET

09-191 50740

VIITTEET:

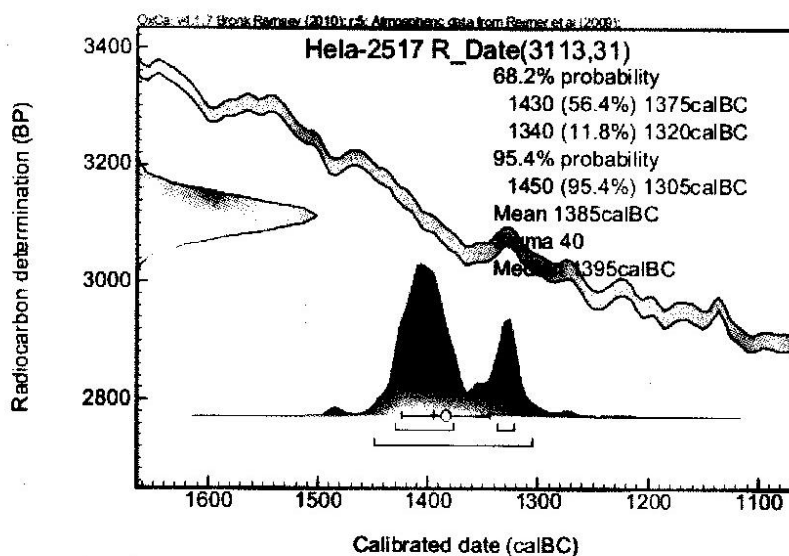
Bronk Ramsey C 2009. Bayesian analysis of radiocarbon dates. *Radiocarbon* 51(1): pp. 337-360.

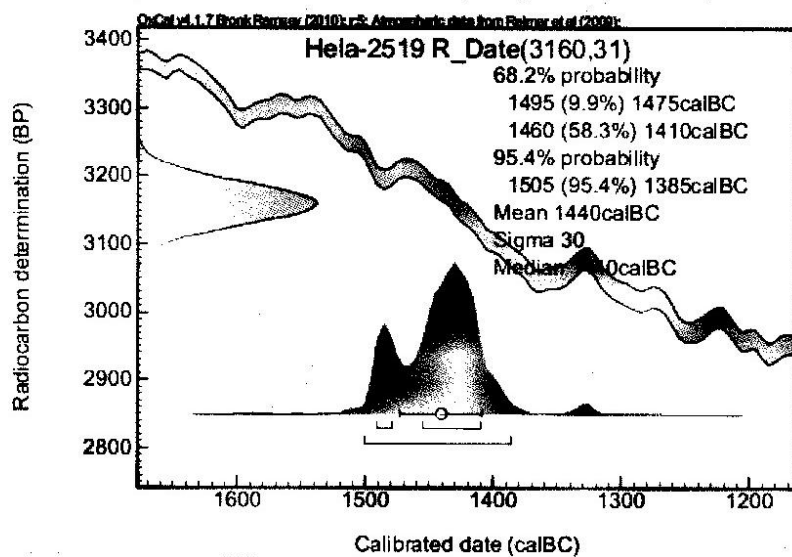
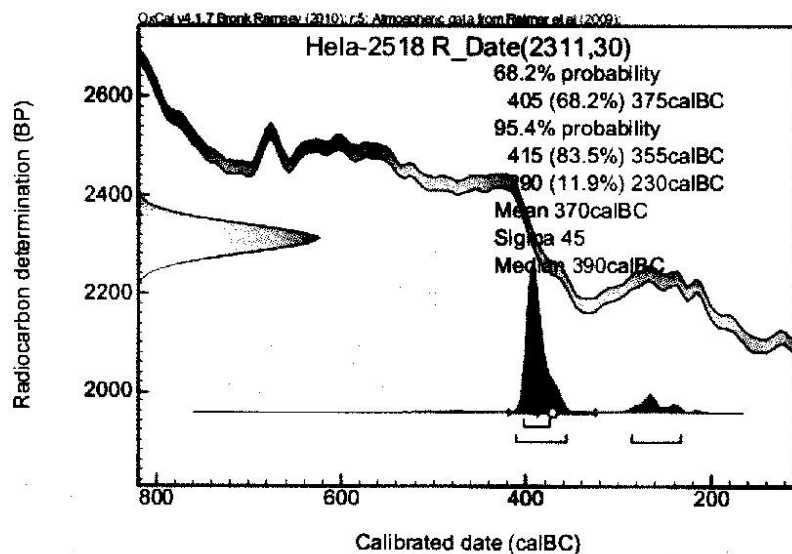
Lanting J N, Aerts-Bijma A T & van der Plicht J 2001. Dating of cremated bones. *Radiocarbon* 43: pp. 249-254.

Reimer P J *et al.* 2009. IntCal09 and Marine09 Radiocarbon Age Calibration Curves, 0–50,000 Years cal BP. *Radiocarbon* 51: pp. 1111-1150.

Stuiver M, Polach H A 1977. Discussion: Reporting of ^{14}C Data. *Radiocarbon* 19(3): pp. 355-363.

LIITTEET: 1) Radiohiili-ikien korjaukset kalenterivuosi, Hela-2517-2519

Liite 16. Järvi-Suomen löydölliset lapinrauniot

KM = Kansallismuseon kokoelmat

Kohde	Mittasuhteet	Palanutta luuta	Esine/keramiikka löytöjä	Muita löytöjä	Rakenteita	Lähde
Äänekoski Pyhänsalo 1	7 x 7 x 0,7 m	610g, tunnistettu ihmistä	Ei	Ei	Kehämuuri	Vilkuna 1981
Hankasalmi Luojinniemi	10 x 10 x 0,4-0,5m	Ei	Pronssi- tai kuparilevyn kappale	Ei	Ei	Vilkuna 1983
Iitti Hiidensalmi	6 x 9 x 0,4-0,3 m ja 5 x 8 x 0,3-0,4 m	480 palasta, todennäköisesti ihmistä	Ei	55 kvartsi-iskosta, iso kourupintainen kivi	Jyrkänteen reunalla suorakaiteen muotoinen rakenne	Miettinen 1995
Iitti Lapinsaari	8 x 8 x 1 m	Ei	Ei	Runsaasti silpumaista kvartsiaineistoa, 16 kaavinta, 7 mahd. esinettä	Lounais- ja etelälaidalla reunakehää	Miettinen 1992
Jyväskylä Iso-Poro	7 x 7 x 0,6 m	Ei	Ei	Ei	Mahdollinen reunakehä	Ailio 1912
Jyväskylä Kuorekallio	2 x 2,5 x 0,2 m	Ei	Ei	Ei	Tarhamaisia rakenteita	MJ-rekisteri
Jyväskylä Pyhäsaari	14 x 6 x 0,7m	44g, tunnistettu ihmistä	Ei	Ei	Ei	Taavitsainen 1992
Jyväskylä Orava- saari	6 x 3,8 x 0,4-0,6 m	Ei	Ei	Ei	Arkun tapaista kiveystä	Sarasmo 1955
Jyväskylä Taikainisniemi	?	370g	Ei	Ei	Alla 1x3m kallionkolo	Miettinen 1965
Kuopio Honkasaari	9 x 5 x 0,5 m	Ei	Ei	Ei	Pohjoisreunalla mahd. jäänteitä reunakiveyksestä	Pohjakallio 1978
Kuopio Kuusikkolahdenniemi	7 x 7 x 1 m	Kyllä, täsmen- tämätön määrä	saviastianmuruja, pronssilevyn katkelma, pyöreä nappimainen pronssiesine	Ei	Ei	Pohjakallio 1976
Multia Kiviniemi	?	Ei	Rautainen nuolenkärki, ei KM. Reikäkivi, ei KM.	Pala piitä, ei KM.	Ei	Sarvas 1969
Nokia Kirkkosaari	8 x 14 m, "matalahko"	Ei	Rautainen putki- kirves, kaksi pronssisen ranne- renkaan katkelmaa	Ei	Ei	Kivikoski 1935
Nokia Urhatunsaa- ri	5 x 5 x 0,5 m ?	1 pala, "kallos- ta"	Pronssinen ranne- rengas	Ei	Ei	Sarasmo 1971
Pihtipudas Karhunpiilon polku	2,5 x 4 x 0,3 m	Ei	"Löytynyt 1900-l alussa kivinen nuolenkärki, huk- kunut ajan myötä"	Ei	?	Kumpulainen 2005
Pihtipudas Vaak- sianniemi	4 x 4 x 0,2 m ja 6 x 6 x 0,3 m	Ei	Pieni pronssilevyn katkelma kivien ulkopuolelta	Ei	?	Miettinen 2002

Kohde	Mittasuhteet	Palanutta luuta	Esine/keramiikka löytöjä	Muita löytöjä	Rakenteita	Lähde
Pyлкönmäki Multa-pakanniemi 1	3,7 x 2,9 x 0,2 m	"Hieman, joukossa 5 pienen elukan sääriluuta"	Ei	Ei	?	Appelgren-Kivalo 1914
Rantasalmi Pikonniemi	5 x 5 x 0,4 m	1 siru keskelle tehdystä koe-kuopasta	Ei	Ei	?	Sepänmaa 1993
Ristiina Haukka-vuori	7 x 8 x 1 m	Kaivauksesta "sirpaleita", ei KM. Tarkastuksesta 8 g, nisäkästä.	Ei	Ei	Ei	Aspelin 1886
Ruovesi Kilven-saari	?	Ei	"Röykkiöstä lienee aikanaan löydetty rannerengas"	Ei	?	Huurre 1970
Ruovesi Pöykky-saari	10 x 15 m	Ei	Ei	Ei	Mahdollinen kaksinkertainen reuna-kehä. Alla maalla täytynyt kallionkolo.	Salo 1954
Savonlinna Häy-rynjärvi a, röykkiö 2	2 x 3,5 m	189g, tunnistettu ihmistä	114g/200kpl savastianpaloja	Mahd. kiviesi-neen katkelma, 9 kvartsi-iskosta	Ei	KM 28930
Savonlinna Häy-rynjärvi a, röykkiö 5	4,5 x 2,5 x 0,4 m	Ei	Ei	1 pii-iskos, 9 kvartsi-iskosta	Länsi- ja eteläsivulla ilm. reuna-kehä. Itä- ja pohjoisosa ladottu ison kallionkolon päälle	Lehtinen 1994
Siilinjärvi Majjala	3 x 3 x 0,2 m	Ei	Ei	Palanutta savea koe-kuopasta	?	Pohjakalio 1975
Siilinjärvi Sauna-lahti	6,5 x 6,5 x 0,6 m	Ei	Tasakantainen piinuolenkärki	Uhrikuppeja, pala piitä	Ei	Pohjakalio 1977
Tampere Lapin-niemi	?	Kyllä, täsmen-tämätön mää-rä	Ei	Ei	"Keskellä kaksi toisi-aan vastaan asetettua laakakiveä"	Heikel 1882
Tampere Reuha-rinniemi	8 x 8 x 0,5 m	2 palaa >1g	485kpl/195g sa-vastianpaloja, pronssi- tai kupariniitti	4 kvartsiesinettä, 1 kvartsiydin, 68 kvartsi-iskosta	Ei	Adel 1999
Viitasaari Luoto-lansaari	9 x 9 x 0,5 m	3 palaa >1g, ei määritettäviä fragmentteja	Ei	Ei	Ei	Vilkuna 1983
Viitasaari Mato-niemi	alle 3 x 3 m	"Hajotetusta röykkiöstä perimätiedon mukaan ihmisen kallon paloja"	Ei	Ei	?	Kumpu-lainen 2005
Viitasaari Pyykki-saari 1	7 x 16 x 0,5 m	15 g, tunnistet-tu hyljettä	Ei	Ei	Ei	Taavit-sainen 1993

Kohde	Mittasuhteet	Palanutta luuta	Esine/keramiikka löytöjä	Muita löytöjä	Rakenteita	Lähde
Viitasaari Rantala B	6 x 6 m	n. 25g, nisäkstä	Rautainen putki-kirves, pronssinen rannerengas, lasihelmi, pronssisormus, pronssinen ketjunliitin, rautaesineiden paloja	Hiotun kiviesineen kappale, 3 kvartsi-iskosta, 1 kivilaji-iskos	Ei	Europa-eus 1927
Viitasaari Solis-niemi	10 x 11 x 0,5 m	"Kansallismuseosta tuli vastaus: löytyi ihmisen luuta" (ei KM)	Ei	Ei	?	Mäkinen 1956
Vilppula Nuijan-niemi	6 x 6 m	Kyllä, täsmen-tämätön mää-rä	n. 50 kpl savias-tianmuruja, pronssinen ranneren-gas, pronssinen kierresormus, rautaisen nuolen-kärjen ruoto?	4 kpl rautaesi-neen muruja	?	KM 18001; KM 18323
Virrat Alahavanka	?	Ei	Rombinmuotoinen kivikirves	Ei	?	KM 3078:8

